

ĐUÔNG THỜI

VĂN HOÁ PHƯƠNG ĐÔNG * MỖI SỐ PHẬN MỘT THẾ GIỚI

* HAI NƯỚC CỜ
THAO LƯỢC THIÊN TÀI

TR.10

* CON TRÂU,
TUỔI SỬU &
CHỪ NGƯU

TR.16

Mừng
Xuân

Kỷ Sửu

2009

TR.104

* THẦN TÀI
TỪ ĐÂU ĐẾN?

* BẠN TRẺ CÓ NÊN YÊU SỚM?

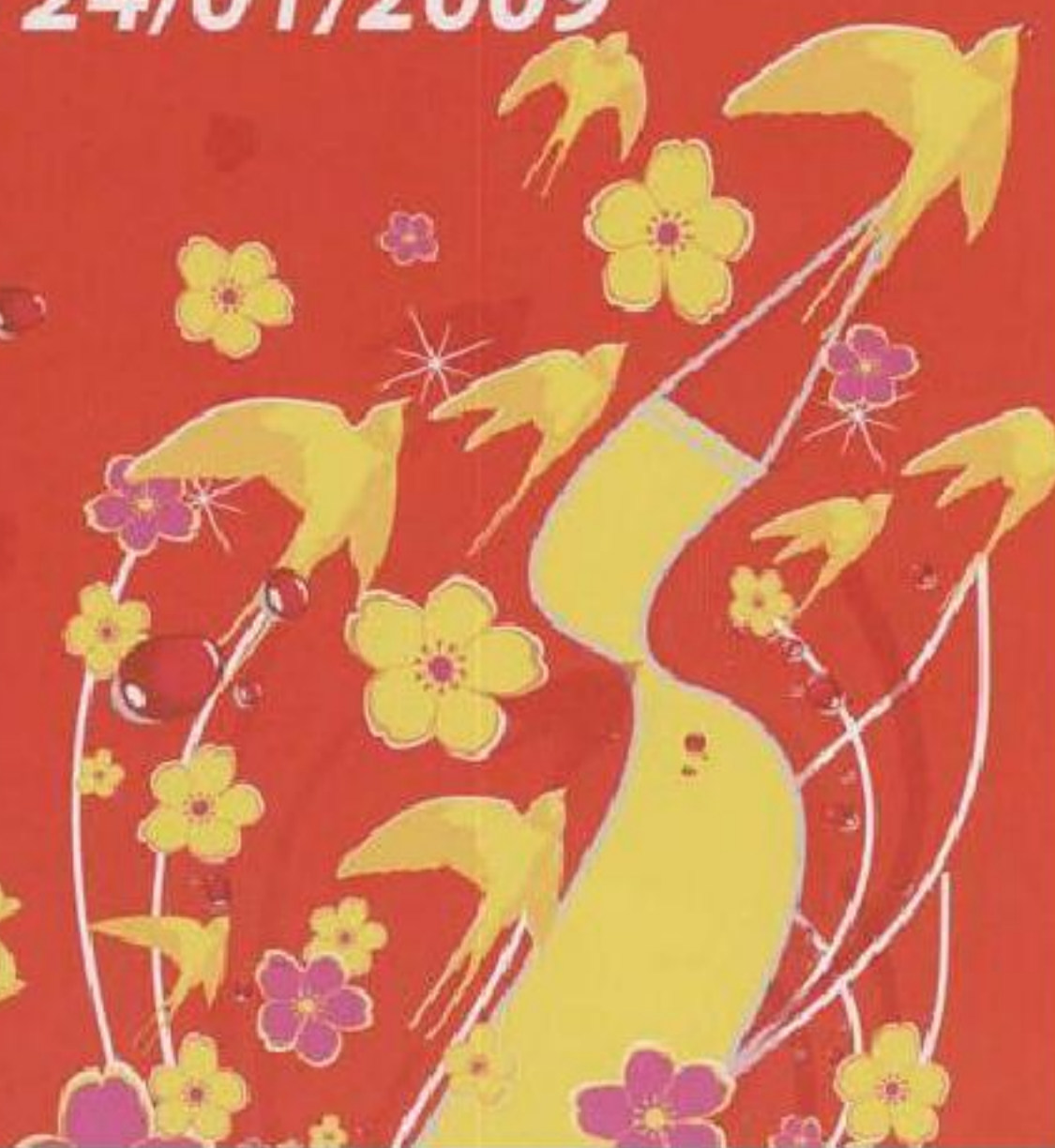
TR.112

Coca-Cola

TÙNG BỪNG SINH NHẬT ĐÓN LỘC VỀ NHÀ

**Đến MAXIMARK mua hàng
và trúng thưởng cùng *Coca-Cola***
*Chương trình bắt đầu
từ 15/12/2008 đến 24/01/2009*

MAXIMARK

Khám phá sự hoàn hảo
ISO 9001

Thẻ lệ tham gia:

Khi mua hàng với hóa đơn 500.000đ tại Siêu thị Maximark, hoặc 6 lon sản phẩm của Coca Cola, hoặc 2 chai Pet 1.5l sản phẩm của Coca Cola Quý khách sẽ nhận được một thẻ cào có cơ hội 2 lần trúng thưởng. Sau khi cào Quý khách ghi đầy đủ thông tin bên dưới để bốc thăm trúng thưởng.

Cào và trúng ngay hàng chục ngàn lon Fanta

* Phiếu cào hợp lệ phải còn nguyên vẹn, không được sao chụp, tẩy xóa hay chấp vá.

Bốc thăm trúng thưởng những phần quà giá trị:

- 20 Giải Nhất TV LG 32"
- 20 Giải Nhì Đầu DVD LG
- 40 Giải Ba Nồi cơm điện Sharp
- . . .

Giải thưởng không được quy đổi thành tiền mặt

* **LƯU Ý:** nhân viên hệ thống siêu thị **MAXIMARK**, nhân viên quầy tổng hợp và nhân viên công ty Coca Cola không được tham gia chương trình này.

CHUYÊN ĐỀ VỀ NHÂN VẬT
VIỆT NAM VÀ THẾ GIỚI

CHỦ BIÊN

PHAN HOÀNG

VỚI SỰ THAM GIA CỦA

LÊ VĂN THẢO
VÕ NGỌC THÀNH
AN CHI
THANH THẢO
TRẦN HUIỀN AN
LÊ CHÍ
BÙI CHÍ VINH
ĐÀO HIẾU
PHÚ SA LỘC
ĐOÀN VỊ THƯỢNG
THU TRẦN
NGÔ PHAN LƯU
NGUYỄN VĂN THIÊN
TRẦN ĐỖ NGHĨA
ĐINH CÔNG BẢY
NGUYỄN Á

HOẠ SĨ TRÌNH BÀY

ĐINH TẤN LÊ

KỸ THUẬT

NGUYỄN ANH TRỌNG
PHAN TÂN KÝ
NGUYỄN ĐẶNG TƯỜNG

TIẾP THỊ - QUẢNG CÁO

NGÔ HÀ BẮC
ĐT: 0903.735.388
CÔNG TY CP-ĐT AN PHONG
03. ĐƯỜNG BA THÁNG HAI, Q.10, TP.HCM

BÌA: DIỄN VIÊN HỒNG ANH
ẢNH: NGUYỄN Á

Chúc mừng
năm mới

Tưởng vọng tổ tiên

- 8 - NHỮNG NÈO ĐƯỜNG XUÂN
- 10 - HAI NƯỚC CỎ THAO LƯỢC THIÊN TÀI
- 13 - TRANG TÔI CHINH PHỤC NHÀ MINH
- 14 - MẠC CỬU VỚI "QUYẾN LỤC" HÀ TIÊN
- 16 - CÒN TRẦU, TUỔI SỬU VÀ CHỮ NGƯỜU
- 18 - LĂNG TRANH ĐÁ QUÝ LỤC YÊN:
VỀ ĐẸP TỰ LỘC TRỜI CHO
- 20 - CHU THUẬN THUY Ở ĐANG TRONG:
XUNG ĐỘT HAY GIAO LƯU VĂN HOÁ?
- 22 - TẾT VÍA TRẦU
- 24 - ÔNG ĐỒ TUỔI SỬU VÀ TIẾNG CẨM CA...
- 26 - 70 NĂM CHỢ TẾT- ĐOÀN VĂN CÚ
- 28 - SẮC XUÂN Ở LĂNG MAI HẢO ĐỨC
- 30 - NGƯỜI ĐỪNG ĐÁU CỜ QUAN
MANG MẶT DANH B.68
- 34 - LỬA CỦA ÔNG GIAO THỪA

Sống- sáng tạo & cống hiến

- 36 - HỒNG ANH TẬN TÂM TẬN SỨC
ĐỂ ĐƯỢC LÀ NHÂN VẬT CỦA MINH
- 39 - LÊ QUY DƯƠNG: PHẢI BIẾT THÍCH NGHỈ
- 40 - NGÀY XUÂN BÀN CHUYỀN NHÂN TÀI
- 42 - LÍNH THỜI KÈN NUÔI DẸ
- 44 - LÂM XUÂN THI LẬP QUÝ GIÚP BẠN BÈ
- 46 - THÁI ANH HÙNG "BAY" TRÊN ĐÔI GÓC GỖ
- 48 - CÀ MAU CÓ ĐÀU TRẮNG RỪNG
- 50 - "BỒN" VĂN HOÁ ỐC EO
- 52 - NGUYỄN THỊ TÂM VÀ THÂN PHẬN KIẾP... "CÀY"
- 56 - LÊ KIẾT- LAN ANH
HẠNH PHÚC CÙNG SẮC MÀU
- 58 - NHỮNG NGƯỜI TRẺ MÀ KHÔNG GIÀ
- 60 - HỮU THỈNH NHỚ ĐÀU KẾ ĐÀ
- 62 - ĐỪNG NGẠI NGỪNG ĐỜI VẬT VÃ GIAN NẠN
- 64 - VŨ NGỌC LIÊN VÀ CẦU ĐÔI TẶNG BẠN
- 66 - CẢI TẾT ĐẦU TIÊN TÔI ĐƯỢC... LÀM CHỒNG
- 67 - 5 CẦU HỘI ĐÀU NĂM VỚI TRẦN NHẢ THUY
- 68 - XEM HẠT XÁM HÀ THÀNH
- 70 - THẢO THỨC XỨ TRÂM HƯƠNG
- 72 - CHUYỆN TÀ BÀ QUANH MỘT GIẢI THƯỞNG

44

104

52

DUONG THOI

15-17 Cộng Hoà, P.4, Q.Tân Bình, TP.HCM- ĐT: (08)39485558- (08)39485557
Email: duongthoi@gmail.com - nguoiduongthoi@gmail.com

Vòng quanh thế giới

- 74 - TÀO THẢO TIẾNG OAN MÃI NGÀN NĂM?
- 78 - TRẦU GỖ NGỰA MÁY THẦN KỲ CỦA KHÔNG MINH
- 81 - NGƯỜI ĐÀN BÀ KHÔNG BIẾT SỢ HÃI
- 82 - TRUNG QUỐC DỰ ẦM CỦA HOÀI NIỆM RỜI
- 84 - OBAMA ĐẮC CỬ TỔNG THỐNG TỬ... NĂM 1928?
- 85 - CỘ PHẢI OBAMA LÀ TỔNG THỐNG DA ĐEN ĐẦU TIÊN CỦA HOA KỲ?
- 86 - VỀ MÀN MÀ CỦA ĐOÀ HỒNG KATE WINSLET
- 88 - "BRITNEY SPEARS CỦA CHÂU Á" LEE HYORI
- 91 - NỮ TỔNG THỐNG MỀ THIÊN TÀI MARADONA?
- 92 - "HIỆP SĨ" ZIZOU
- 93 - THƯ GỬI ÔNG CALISTO

Hội chợ xuân

- 94 - HOA HẬU THẾ GIỚI XÔNG ĐẤT VIỆT NAM
- 97 - TRÁI TIM THỜI NỒNG NGHIỆP
- 98 - ĐƯỜNG HOA NGỌC LĂNG
- 100 - GIAN NAN NGHỀ HÁT BỒI
- 102 - MÙA BÓNG RỐI CẦU MAY
- 104 - THẦN TÀI TỬ ĐÀU ĐẾN, THỜ CÙNG RA SAO?
- 107 - MUỐI HÚT MỒ, ĐÔI RĂNG VỚI CHUỘT
- 112 - BẠN TRÈ CỎ NÊN YÊU SỚM?
- 114 - QUÝ ÔNG BIẾT GÌ VỀ SỰ HAM MUỐN CỦA PHẢI ĐẸP?
- 118 - BỐ ẦM- BỐ DƯƠNG BẰNG THỰC PHẨM
- 120 - BÁNH TÔ XỨ QUẢNG
- 122 - PHIM TẾT CÓ GÌ LẠ?
- 126 - SIÊU THỊ CƯỜI
- 128 - ĐÓN XUÂN CÙNG MAXIMARK

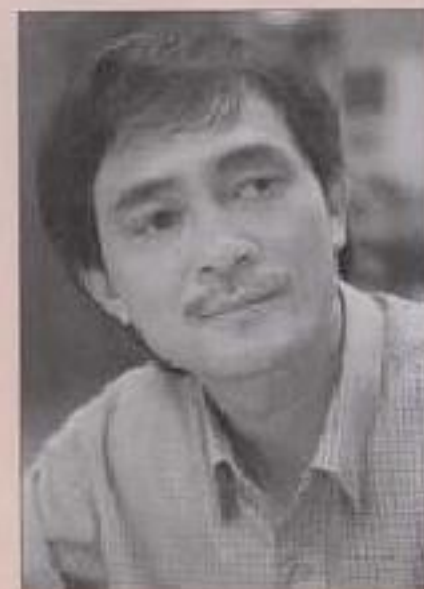
Lời nói đầu

Thưa quý bạn đọc,
 Ấn phẩm Đường thời được xuất bản vào thời điểm đón mừng xuân Kỷ Sửu - 2009, với những tin hiệu vui về một năm mới an khang, thịnh vượng cho mỗi gia đình, cho đất nước. Hy vọng rằng Đường thời sẽ có nhiều thông tin, tài liệu bổ ích mà bạn đọc có thể tham khảo, giúp đời sống tinh thần thêm phong phú trên con đường thành đạt và hạnh phúc.

Đường thời là sự nối tiếp của Người đường thời 25 trước đây nhưng ngắn gọn hơn, rộng mở hơn. Đường thời vẫn cố gắng tiếp tục cung cấp cho bạn đọc nét đặc sắc của văn hoá phương Đông và văn hoá thế giới, gương phản chiếu của người phương Đông và của thế giới. "Mỗi số phận một thế giới" - ở đó có sự sáng tạo, cống hiến và thăng hoa, sự kỳ diệu của con người vượt qua nỗi khổ đau, bi kịch trong đời sống để hướng tới tương lai tốt đẹp.

Kính chúc quý bạn đọc một năm mới dồi dào sức khoẻ, vượt qua mọi thử thách, đạt nhiều thành công trong cuộc sống và sự nghiệp.

Chủ biên
 Phan Hoàng

93

94

88

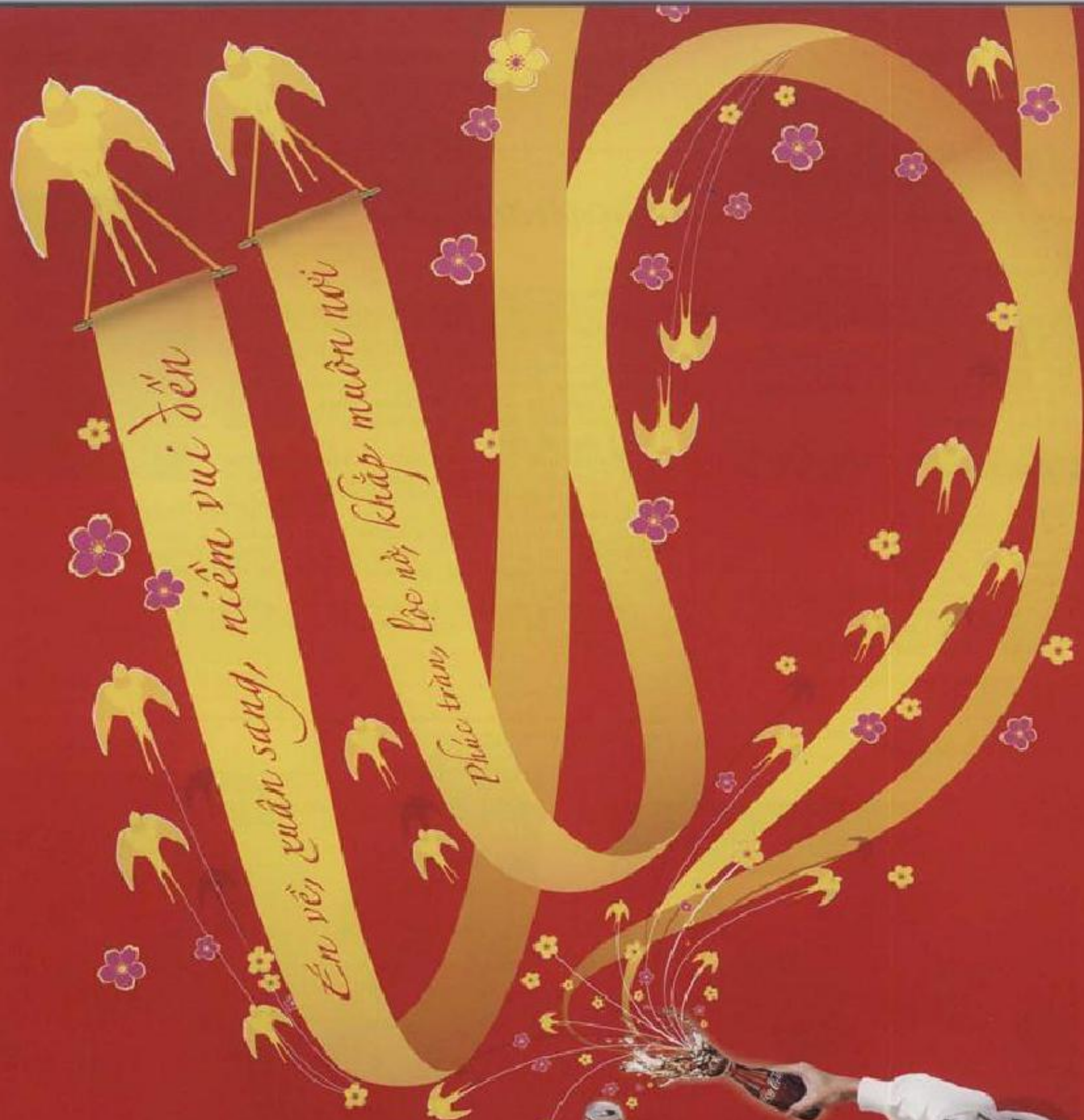
22

122

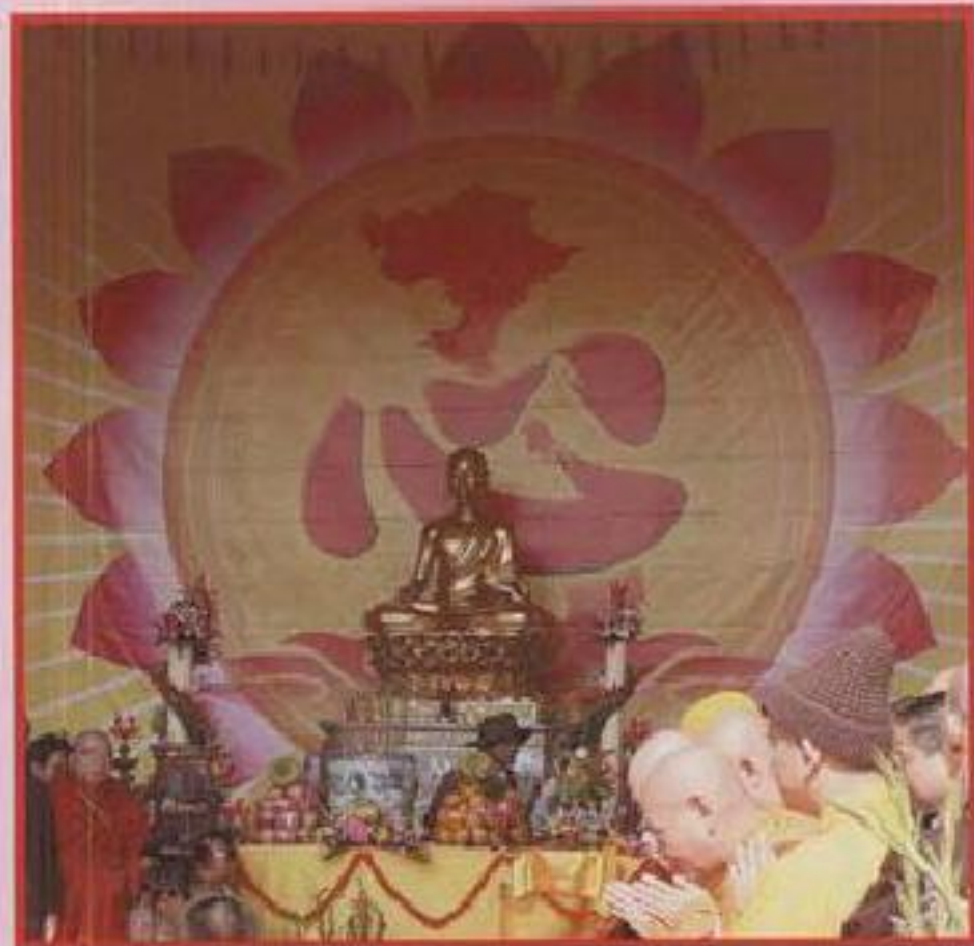

Coca-Cola®

www.mangtetvenha.com

Tưởng vọng *tổ tiên*

TUỞNG NIỆM PHẬT HOÀNG
ẢNH: NGUYỄN TRUNG KIẾN

Trần Nhân Tông (1258-1308) là vị hoàng đế thứ 3 triều Trần, lên ngôi năm 21 tuổi, hai lần lãnh đạo đánh thắng quân xâm lược Nguyên Mông. Năm 35 tuổi, ông lên làm thái thượng hoàng, đến năm 41 tuổi chính thức xuất gia tu hành tại chùa Hoa Hiên ở Yên Tử (Quảng Ninh), khai sáng thiền phái Trúc Lâm Yên Tử. Phật hoàng Trần Nhân Tông đã để lại nhiều di sản văn hoá vật thể và phi vật thể giá trị, trong đó lý tưởng sống nổi tiếng là tinh thần "hoà quang đồng trần" (sống trong lòng thế tục, hoà ánh sáng của mình trong cuộc đời bụi bặm). Ông mất ngày 1.11.1308.

Nhà nước và Giáo hội Phật giáo Việt Nam đã long trọng tổ chức Lễ tưởng niệm 700 năm ngày Đức vua- Phật hoàng Trần Nhân Tông nhập niết bàn, diễn ra từ 25 đến 27.11.2008 tại Quảng Ninh, với 40.000 người về tham dự, trong đó có nhiều nhà lãnh đạo cao cấp. Trong thư gửi Hội thảo khoa học Đức Vua - Phật hoàng Trần Nhân Tông - con người và sự nghiệp, Đại tướng Võ Nguyên Giáp đã nhấn mạnh:

"Trong thời đại nhà Trần, lần đầu tiên xuất hiện một vị vua- vua Trần Nhân Tông đã rời bỏ ngai vàng đi vào nhân dân, xuất gia tu hành đạo Phật, sáng tạo nên một trường phái Phật giáo mới- Phật giáo Việt Nam.

Trần Nhân Tông đúng là một vị vua văn võ song toàn, một vị Phật hoàng có công lao to lớn đối với dân tộc".

Sau đại lễ này, ngày 1.11 âm lịch hàng năm sẽ được lấy làm ngày quốc giỗ của Phật giáo Việt Nam. Và một dự án cũng được đề trình lên Chính phủ, kiến nghị UNESCO công nhận Phật hoàng Trần Nhân Tông là danh nhân văn hoá thế giới. Những việc làm có ý nghĩa tưởng vọng tổ tiên đầy tự hào ấy cũng đã thể hiện đạo lý cao đẹp "uống nước nhớ nguồn" ngàn đời của dân tộc ★

NGƯỜI ĐƯƠNG THỜI

Đi hết một vòng tuần hoàn tạo hoá trong năm, mùa xuân lại về, Tết lại về. Mọi người được nghỉ ngơi, thư thả, sum họp, vui vầy. Đây cũng là dịp mỗi người tự nhìn lại mình trong 365 ngày qua; để tự hài lòng với những nỗ lực, cống hiến; để có thêm kinh nghiệm cho chặng đường phấn đấu tiếp theo...

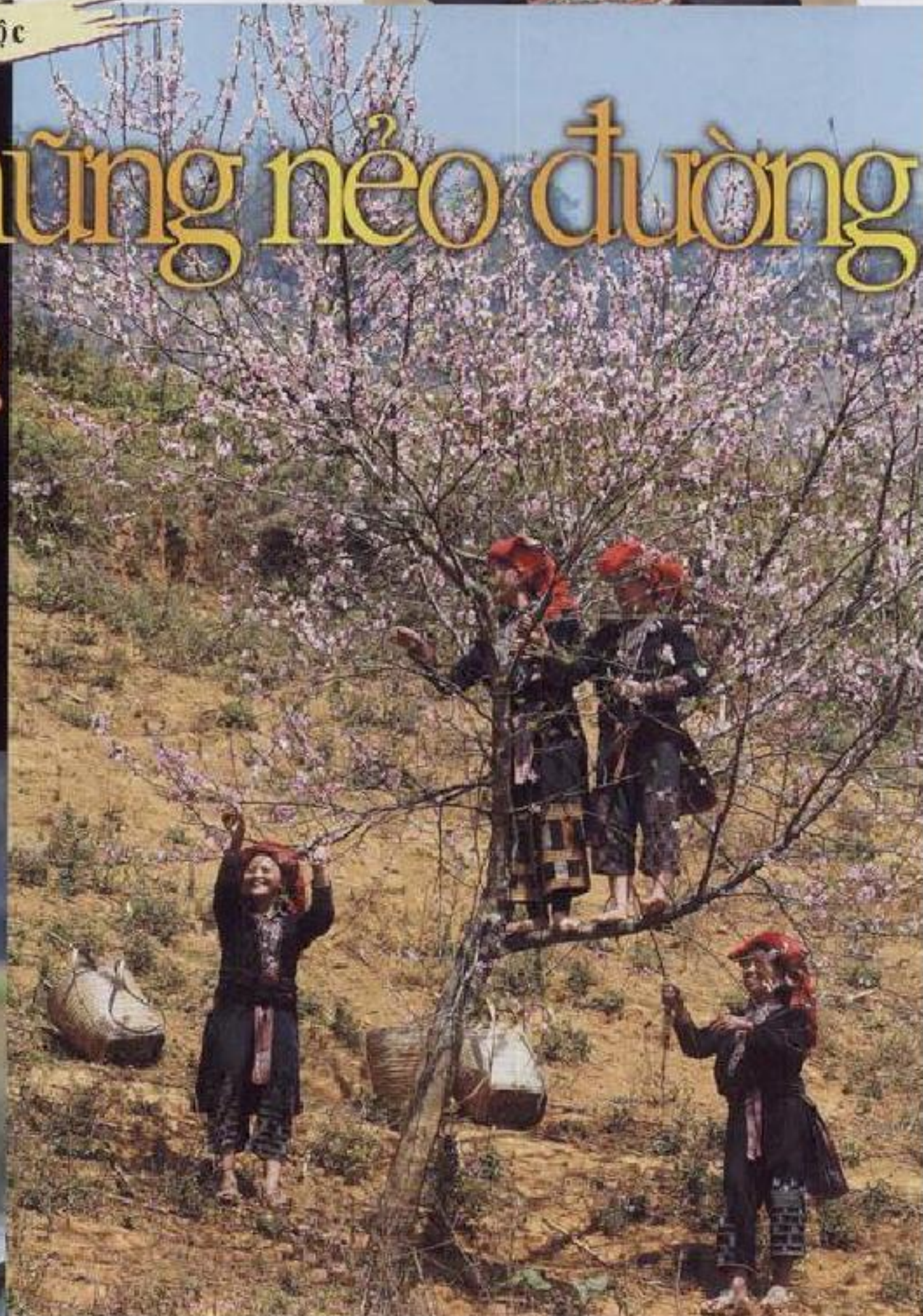
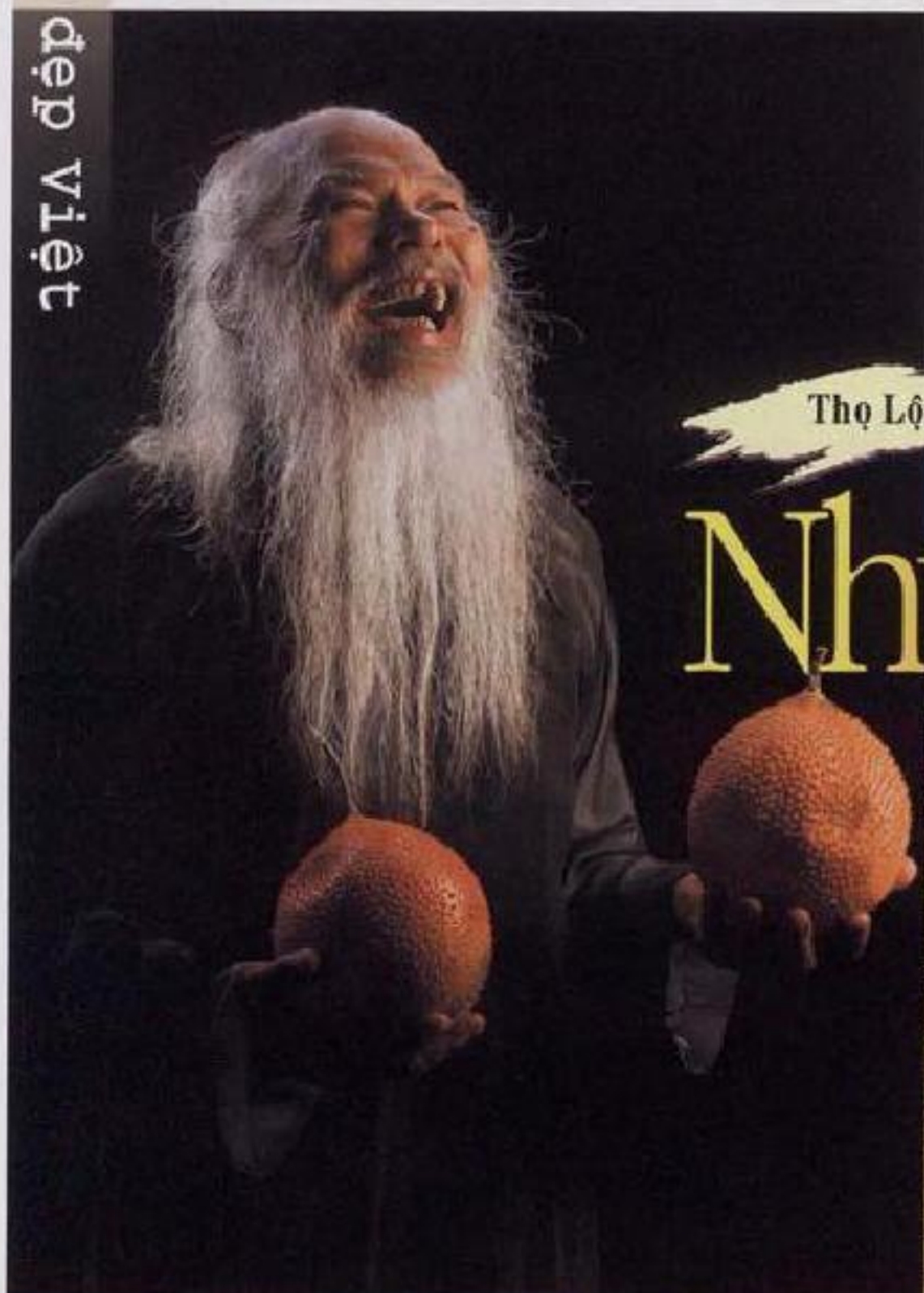
Hân bạn sẽ thật yên lòng trước mùa xuân với những thành tựu trong năm của đất nước, của tập thể lao động bền bỉ và của cá nhân bạn. Điều này đã được đền đáp với kết quả từ năm 2008, Việt Nam đã bước một bước từ nhóm các nước có mức thu nhập thấp sang nhóm các nước có mức thu nhập trung bình. So với các nước trong khu vực phải chịu những biến động về chính trị và thiên tai, thì Việt Nam vẫn là điểm dừng du lịch lý tưởng nhờ bình yên, ổn định. Những thời khắc

cuối cùng của năm 2008, càng khẳng định bản lĩnh Việt Nam khi đội tuyển bóng đá quốc gia đã mang lại niềm vui lớn cho cả dân tộc sau 49 năm đăng đẳng chờ đợi: cúp vô địch Đông Nam Á từ AFF

Thọ Lộc

Những nẻo đường

xuân

nhận này, ngày xuân, bạn cũng không thể bỏ qua thú du xuân để tự thưởng mình, tự mở rộng tầm nhìn về cuộc sống đổi thay diệu kỳ hàng ngày hàng giờ trên đất nước cong cong hình chữ S thân yêu!

Từ miền ngược đến miền xuôi, ở đâu cũng rạng rỡ những nụ cười. Một nét đẹp Việt. Tuổi già viên mãn đón năm mới, thêm một lần được tiếp sức bằng chúc, niềm vui để sống thọ sống vui cùng con cháu. Đọc rục rờ cả năm hoa váy thêu, hàm tiếu. ngày xuân diệu kỳ,

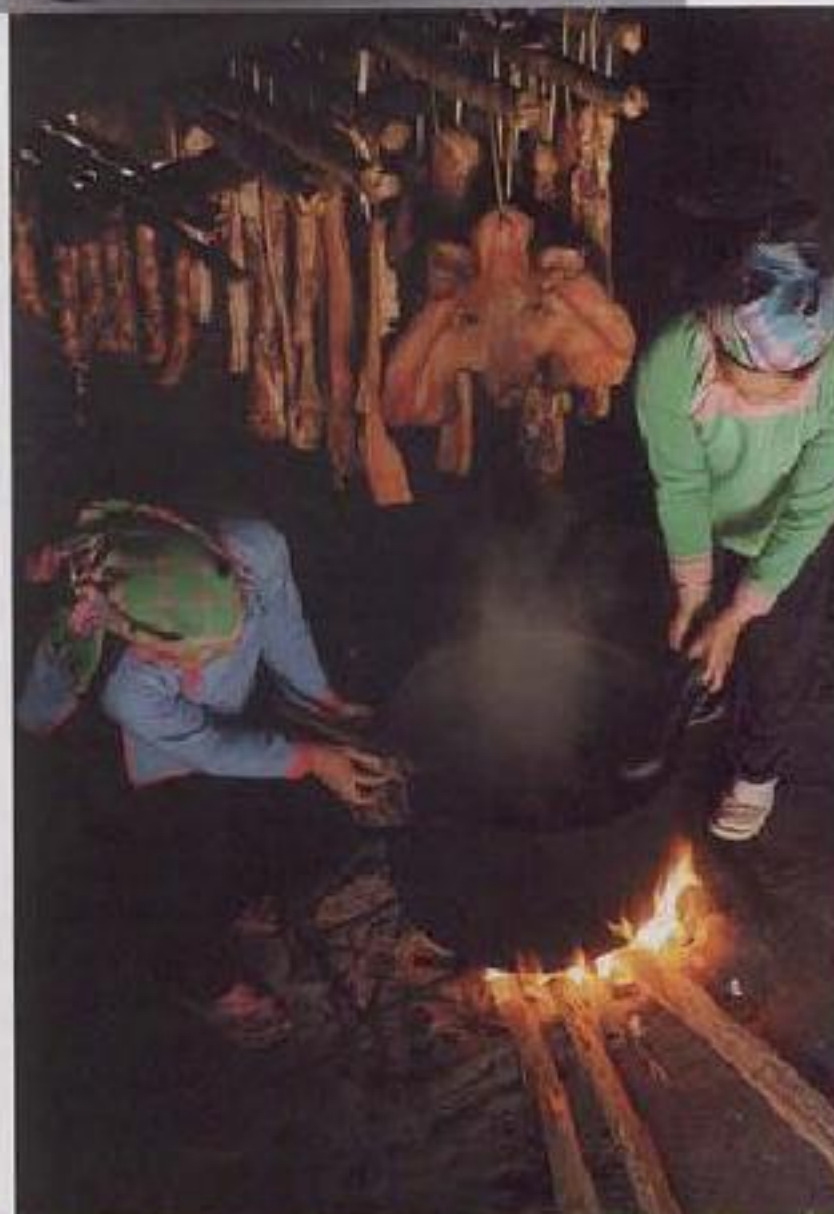
Suzuki Cup 2008!

Dù còn nhiều khó khăn thử thách phía trước nhưng sự may mắn và bản lĩnh Việt Nam sẽ không hề làm chúng ta chùn bước.

Để làm tăng thêm sự thi vị của những giá trị đã được thừa

đường lên Tây Bắc, đào hồng, đào tía, đào trắng... một vùng. Các cô gái miền sơn cước thường đào dọc đường về thôn bản. Những em gái thì váy xoè tươi tắn, lũ lượt nhau khoe nụ cười Anh lửa bập bùng trên sàn bếp cho bữa ăn như thay lời các sơn nữ nói điều thầm thì, cháy bỏng về tình yêu... Ở miền xuôi, trong không khí xuân rộn ràng, nhà nhà đua nhau đón Tết cổ truyền với *thịt mỡ dưa hành câu đối đỏ, nêu cao tràng pháo bánh chưng xanh*. Người khách lữ hành mắt xanh da trắng cũng không thể đứng ngoài niềm vui lớn, họ cũng mặc quần áo mới, rủ nhau một vòng du xuân các di tích với những người bạn Việt chân tình mến khách...

Cảm ơn mùa xuân, cảm ơn một lần đất trời thay áo mới! ★

TRANG ẢNH
DO NGHỆ SĨ
NHIẾP ẢNH
NGUYỄN Á
THỰC HIỆN

Cứ vào mừng 5 Tết Nguyên đán, trong ký ức người Việt lại rộn lên tiếng trống trận của đại quân Tây Sơn thần tốc đánh tan 29 vạn quân Thanh xâm lược, giải phóng Thăng Long. Một trận quyết chiến chiến lược giải quyết cả một cuộc chiến tranh. Có thể nói đó là kết quả từ hai nước cờ thao lược thiên tài của Nguyễn Huệ và Ngô Thị Nhậm cùng trí dũng của quân dân ta dưới ngọn cờ đào Tây Sơn, đã làm nên chiến công oai hùng Ngọc Hồi- Đống Đa cách đây 220 năm (1789-2009).

Nguyễn Ái Việt

Hai nước cờ thao lược thiên tài

TƯỢNG ĐẠI
QUANG TRUNG
NGUYỄN HUỆ

PHÙ ĐIỀU
CHIẾN THẮNG
NGOC HỒI-
ĐÔNG ĐA
ẢNH:
ĐỖ NGHĨA

Nước cờ lui quân phòng thủ Tam Điệp

Dựa cổ vào sự cầu viện của vị vua yếu hèn Lê Chiêu Thống, cuối năm Mậu Thân-1788, nhà Thanh đã cử 29 vạn quân do Tổng đốc Lương Quảng Tôn Sĩ Nghị chỉ huy chia làm 3 đạo từ phương Bắc tiến sang xâm chiếm nước ta theo 3 hướng Lạng Sơn, Cao Bằng và Tuyên Quang. Thế giặc mạnh đến mức làm tướng trấn thủ Lạng Sơn khiếp sợ phải trưng cờ trắng đầu hàng. Tuy nhiên, phó tướng Nguyễn Văn Diên đã can trường chống giặc, lui quân Tây Sơn về Kinh Bắc hợp cùng tướng Nguyễn Văn Hoà cố thủ và cấp báo cho Đại tư mã Ngô Văn Sở đang trấn thủ thành Thăng Long.

Đứng trước tình thế nguy cấp, tướng Ngô Văn Sở tạm dùng kế hoãn binh, sai hai sứ thần Nguyễn Quý Nha và Trần Bá Lâm đến gặp Tôn Sĩ Nghị cầu hoà nhưng bị khước từ. Ngô Văn Sở triệu tập cuộc họp khẩn bộ tham mưu. Nhiều ý kiến đề nghị dùng kế phục binh chặn bước tiến quân giặc. Nhưng kế ấy không khả thi. Tả thị lang Ngô Thị Nhậm mới bàn: *Quân giặc mới sang, thế đang mạnh, khi*

đương hăng, lại khuếch trương thành thế làm kinh động nhân tâm, nên ta đem quân chống cự ngay ắt gặp thất bại. Vì vậy, để bảo toàn lực lượng, ta nên rút quân thủy bộ vào chốt giữ từ Tam Điệp ra tới biển, chờ sự phối hợp với đại quân từ kinh đô Phú Xuân...

Kế sách ấy của Tiên sĩ Ngô Thì Nhậm đã nhận được sự đồng tình của các tướng. Dưới sự chỉ huy của Đại tư mã Ngô Văn Sở, lợi dụng đêm tối bộ binh Tây Sơn nhanh chóng lui về phòng thủ ở đèo Tam Điệp (nay thuộc tỉnh Ninh Bình), còn thủy binh chờ lương thực theo đường biển về trấn giữ Biện Sơn thuộc Thanh Hoá.

Thành Thăng Long bỏ trống. Quân Thanh ồ ạt tràn vào. Tuy vậy, chúng không thực hiện được ý đồ chiến lược: tiêu diệt sinh lực quân Tây Sơn và chiếm cứ địa thế có lợi để phát triển chiến tranh. Đồng thời việc chiếm Thăng Long dễ dàng làm cho tướng sĩ của Tôn Sĩ Nghị tỏ ra đắc thắng, ngạo mạn, coi thường quân Tây Sơn. Quân Thanh tập trung chủ yếu ở thành Thăng Long và các cụm cứ điểm xung quanh 20 vạn, còn 6 vạn đồn trú ở phía bắc sông Hồng và 3 vạn đóng ở Sơn Tây. Chúng hí hửng đợi sau Tết Nguyên đán sẽ tràn vào Phú Xuân "làm gỏi" quân Tây Sơn.

Có thể nói kế sách lui binh phòng thủ Tam Điệp là nước cờ thao lược đầy sáng tạo trong buổi đầu cuộc chiến chống quân Thanh, thể hiện bộ óc siêu việt của thiên tài Ngô Thì Nhậm cùng sự nhanh nhạy của bộ tham mưu dưới quyền Đại tư mã Ngô Văn Sở. Nước cờ đúng đắn ấy đã tạo thế và lực góp phần vào thắng lợi chung cuộc. Chính Quang Trung cũng rất tán thưởng. Khi hoàng đế ra Tam Điệp, Ngô Văn Sở cùng Ngô Thì Nhậm, Phan Văn Lân lay chùi tội để mất Thăng Long, thì vị minh quân liền cười bảo: "Ta biết đây là kế của Ngô thị lang. Lui quân để tránh thế giặc, trong khuyến khích sĩ khí, ngoài kích động lòng kiêu ngạo của giặc. Kế dụ địch vào chỗ hiểm yếu như thế là phải. Các khanh không có tội chi cả!" (Hoàng Lê nhất thống chí- Ngô Gia văn phái).

Mùa xuân chúng tôi tìm về trận tuyến xưa, ngắm núi sông đất trời Tam Điệp "hiểm yếu" càng thấy rõ hơn sự sáng suốt của tổ tiên, càng khâm phục hơn thiên tài Ngô Thì Nhậm. Tam Điệp đúng là yết hầu án ngữ con đường thiên lý Bắc Nam, một tường thành thiên nhiên đầy lợi hại, một tuyến phòng ngự chiến lược quân sự vững chắc mà kẻ thù từ phía Bắc khó vượt qua...

Nước cờ thần tốc, bất ngờ giải phóng Thăng Long

Nghe tin cấp báo quân Thanh sang xâm lược nước ta, Nguyễn Huệ được

Công viên Văn hoá Đổng Đa

Trần Đỗ Nghĩa

Năm 1989, nhân kỷ niệm 200 năm chiến thắng Ngọc Hồi- Đổng Đa, Công viên Văn hoá Đổng Đa (Hà Nội) được thành lập trên cơ sở khu vực Gò Đổng Đa, với tổng diện tích 21.745m² được chia làm hai khu vực, gồm khu vực tượng đài, nhà trưng bày... và khu vực hồ. Công trình kiến trúc văn hoá- lịch sử này khá rộng lớn, bề thế để phục vụ du khách bốn phương, tổ chức Lễ hội chiến thắng Ngọc Hồi- Đổng Đa vào mừng 5 Tết hàng năm và các hoạt động văn hoá văn nghệ.

Hình ảnh tượng Quang Trung Nguyễn Huệ đứng sừng sững uy nghi, lưng đeo gươm. Phía sau tượng đài là hai bức phù điêu lớn mô tả trận đánh của quân dân ta dưới sự chỉ huy tài tình của hoàng đế Quang Trung đã tiến công thần tốc giải phóng Thăng Long vào mùa xuân Kỷ Dậu-1789. Mặt sau của hai bức phù điêu được ốp đá hoa cương có ghi lời hịch của Quang Trung, sơ đồ trận đánh, trận đồng...

Nhà trưng bày được đặt sau khu tượng đài. Bên ngoài cửa là hai khẩu súng thần công, sau cửa vào là bộ bát xà mâu, sa bàn trận đánh Ngọc Hồi- Đổng Đa; bên phải là tượng vua Quang Trung được làm bằng thạch cao, bên trái là tượng Đô đốc Long cạnh dàn công cụ chiến Tây Nguyên; phía sau có mô hình thuyền chiến Đại Hiệu cổ lớn có trang bị hỏa lực mạnh của quân Tây Sơn. Ngoài ra, nhà trưng bày còn có kiếm của nữ tướng Bùi Thị Xuân, một số bút tích chiếu chỉ, lệnh chỉ của vua Quang Trung; một số hiện vật như tảng đá ong dùng để xây thành Hoàng Đế năm 1778, tảng đá cột đình làng Kiên Mỹ- quê hương Tây Sơn tam kiệt...

CỔNG TAM QUAN GÒ ĐỒNG ĐA

sự đồng lòng tôn vinh của ba quân tướng sĩ đã lên ngôi hoàng đế, lấy niên hiệu Quang Trung, lập tức khởi binh ra Bắc hà ngày 25.11 năm Mậu Thân-1788. Sau bốn ngày rời kinh đô Phú Xuân hành quân thần tốc bí mật ra tới Nghệ An, vua Quang Trung cho dừng lại 10 ngày để tuyển mộ thêm quân xứ Thanh- Nghệ và tổ chức duyệt binh biểu dương sức mạnh lực lượng, tăng thêm hào khí tướng sĩ.

Rời xứ Nghệ tiếp tục hành quân đến ngày 20 tháng Chạp thì vua Quang Trung đến Tam Điệp hợp quân cùng Đại tư mã Ngô Văn Sở và Tả thị lang Ngô Thì Nhậm. Vì tổng tư lệnh tối cao cho truyền hịch khắp nơi lên án quân nhà Thanh âm mưu thôn tính đất nước ta, rồi tổ chức khao quân và tuyên bố chắc nịch: "Nay hãy làm lễ ăn Tết Nguyên đán trước, đợi đến mừng 7 tháng giêng vào thành Thăng Long sẽ mở tiệc lớn!"

Đúng ngày 30 tháng chạp năm Mậu Thân (25.01.1789), Quang Trung ra lệnh xuất quân với lời truyền vang như sấm

dậy: "Đánh cho sứt齿 Nam quốc anh hùng chi hữu chủ..." (Đánh cho biết rằng nước Nam anh hùng là có chủ). Từ đất Tam Điệp, đại quân Tây Sơn chia làm 5 đạo, hình thành 5 mũi tiến công hợp vây Thăng Long. Ở hướng chính, đạo quân do vua Quang Trung trực tiếp chỉ huy đánh thẳng vào Ngọc Hồi, nơi quân Thanh tập trung binh lực mạnh nhất. Đô đốc Bảo chỉ huy đạo quân thứ 2 đánh vào phía tây nam Ngọc Hồi và phối hợp với đạo quân Quang Trung giải phóng vùng nam Thăng Long. Đạo quân thứ 3 do Đô đốc Long chỉ huy theo hướng tây nam đánh thọc sâu vào Đổng Đa, nơi tướng giặc Sâm Nghi Đống chỉ huy cụm quân Diên Châu và Triều Châu. Đô đốc Tuyết chỉ huy đạo quân thứ 4, chủ yếu là thủy binh, vượt biển đánh vào cụm quân địch ở Hải Dương và tiếp ứng sườn phía đông. Đạo quân cuối cùng nằm dưới quyền Đô đốc Lộc tiến theo đường biển vào sông Lục Đầu chặn đường quân Thanh rút lui.

Nằm đạo hùng binh với hơn 10 vạn

quân Tây Sơn tiến công Thăng Long một cách thần tốc, bất ngờ và bí mật. Đến nửa đêm mừng 3 Tết Kỷ Dậu-1789, đồn giặc Hà Hồi bị quân Tây Sơn bao vây và uy hiếp phải đầu hàng. Mừng 4 Tết, đạo quân do Quang Trung chỉ huy đã áp sát Ngọc Hồi, còn đạo quân của Đô đốc Bảo cũng đến Đại Áng ở phía tây nam Ngọc Hồi. Rạng sáng mừng 5, vua Quang Trung đội mũ miện, mặc áo bào đỏ lên mình voi, dẫn đầu đạo quân chủ lực xông thẳng vào Ngọc Hồi. Nhà vua lấy khăn vàng quấn cổ nhằm tỏ rõ quyết tâm cho tướng sĩ chỉ được tiến không lùi. Đội voi chiến 100 con tràn vào trước như nước vỡ bờ. Quân Thanh dưới sự chỉ huy của Đô đốc Hứa Thế Hanh vội xua kỵ binh ra giao chiến, nhưng đoàn voi to lớn hùng hổ đã làm các chú ngựa thất kinh lồng lên bỏ chạy. Kỵ binh tan tác, quân địch mang đại bác ra bắn dữ dội. Quang Trung lệnh đội tượng binh chia làm 2 cánh phối hợp cùng kỵ binh, bộ binh hình thành 2 gọng kìm tiến theo đội cấm tử khiêng 20 tấm lá chắn bên rơm dập nước xông lên trước. Cuộc chiến hết sức ác liệt. Cho đến trưa cụm quân Thanh hơn 3 vạn tên ở Ngọc Hồi bị xóa sổ. Các tướng giặc Hứa Thế Hanh, Trang Sĩ Long, Thương Duy Thăng mất mạng. Tàn quân địch ở Ngọc Hồi trốn chạy về thành Thăng Long đã bị đạo quân của Đô đốc Bảo chặn tiêu diệt, bắt sống toàn bộ ở Đầm Mực.

Ngay rạng sáng mừng 5, Đô đốc Long cũng đã chỉ huy đạo quân thứ 3 dũng mãnh tấn công cụm quân Thanh ở Đống Đa, Khương Thượng. Tướng giặc Sâm Nghi Đống bị bất ngờ, vỡ trận, phải tự sát. Thừa thắng, Đô đốc Long dẫn quân xông thẳng vào thành Thăng

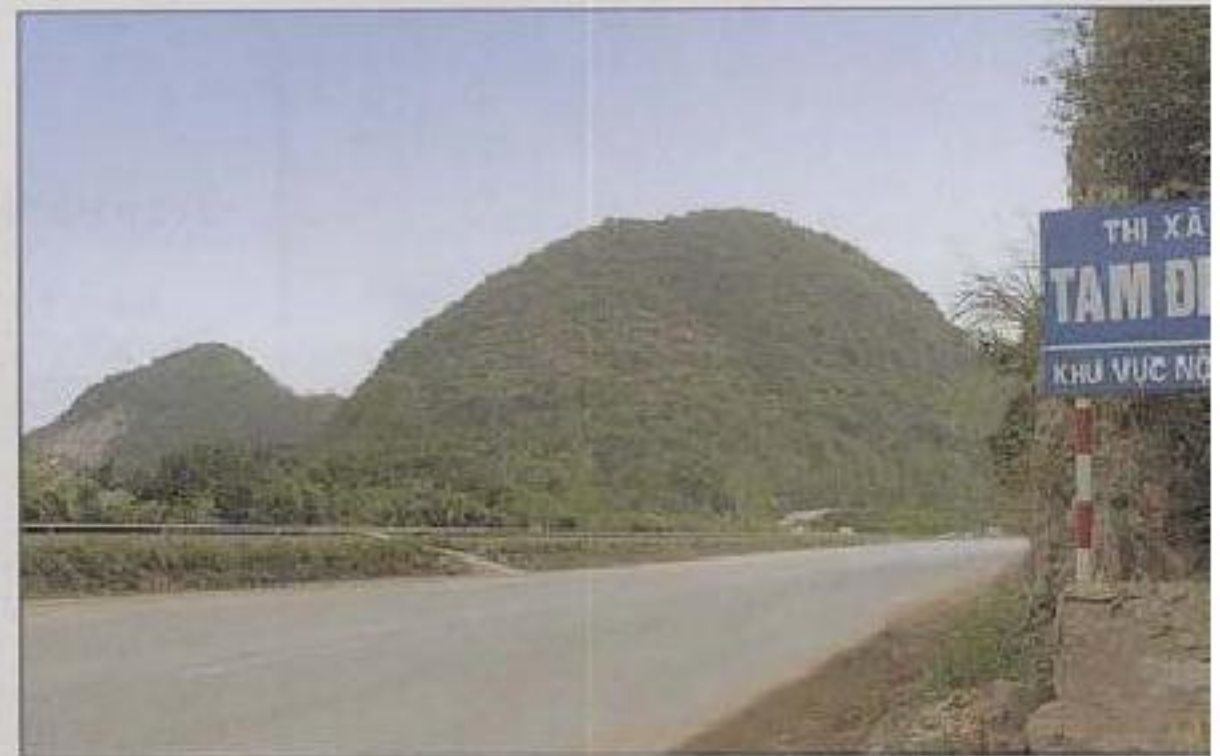
Long, uy hiếp đại bản doanh của Tôn Sĩ Nghị. Chủ soái quân Thanh quá kinh hãi, người không kịp mặc giáp, ngựa không kịp đóng yên, dẫn một toán kỵ binh chạy thoát thân qua cầu phao thẳng về phương Bắc, bỏ mặc tướng sĩ dưới quyền mạnh ai nấy trốn...

Trong khi đó, 6 vạn quân Thanh đóng ở phía bắc sông Hồng không bị đánh mà tự tan vỡ, bỏ chạy lên hướng bắc bị đạo quân Tây Sơn của Đô đốc Lộc chặn đánh. Ở cụm Sơn Tây có gần 3 vạn quân Thanh đang đồn trú cũng vội vàng tháo chạy.

Đến chiều mừng 5 Tết Kỷ Dậu-1789, Thăng Long đã hoàn toàn nằm trong tay đạo quân của Đô đốc Long. Cùng lúc, từ phía nam, hoàng đế Quang Trung lăm liết trên mình voi, chiến bào sam khói súng, dẫn đầu đạo quân chủ lực hùng dũng tiến về kinh thành trong sự mừng rỡ nghênh đón của muôn dân.

Đại thắng Ngọc Hồi- Đống Đa là mốc son chói lọi trong lịch sử đấu tranh giữ nước của dân tộc, mà ở đó đã thể hiện thiên tài quân sự của Quang Trung Nguyễn Huệ với nước cờ chiến lược thần tốc, bí mật, bất ngờ tiến công kẻ địch từ nhiều hướng, với những chiến thuật khác nhau: đánh chính diện và thọc sâu, đánh vu hồi, bao vây và chia cắt, phối hợp nhiều thứ quân đánh vào mục tiêu hiểm yếu... nhanh chóng tiêu diệt và làm tan rã kẻ địch mạnh hơn mình gấp 3 lần.

ĐÈO TAM ĐIẾP- ẢNH NGUYỄN VIỆT

Nước cờ quyết định giải phóng Thăng Long của Quang Trung là bước tiếp theo nước cờ quan trọng phòng thủ Tam Điếp của Ngô Thì Nhậm- một bộ óc quân sự siêu việt mà năm 1790 đã được giao trọng trách binh bộ thượng thư đứng đầu quân đội Tây Sơn. Hai nước cờ chiến lược quân sự thiên tài ấy cũng chính là bài học quý giá về tư tưởng phòng ngự phản công thần tốc mà tổ tiên đã để lại cho con cháu muôn đời.

*Đống Đa xưa bãi chiến trường
Ngón ngang xác giặc vùi xương
thành gò*

Trong tâm thức người Việt, những câu thơ ấy toát lên niềm tự hào lớn lao về một giai đoạn lịch sử hào hùng của dân tộc. Kỷ niệm 220 năm ngày hoàng đế vĩ đại Quang Trung đại phá quân Thanh, về Thăng Long xưa thấp nhen hương tưởng nhớ những người anh hùng áo vải, chúng tôi như nghe vang vọng đâu đây tiếng trống trận oai hùng của đại quân thần tốc hoà quyện trong nắng gió ấm áp mùa xuân ★

BIA ĐÁ CỎ GHI LỜI HỊCH CỦA
VUA QUANG TRUNG TRÊN ĐỈNH GÒ

QUANG CẢNH LỄ HỘI NGỌC HỒI- ĐỐNG ĐA

QUÊ HƯƠNG KINH BẮC CỦA TRẠNG TỎI

Đỗ đầu 4 kỳ thi

Ông sinh năm Đinh Sửu-1577 (có tư liệu nói sinh 1576) ở làng Tỏi, nay thuộc thôn Đại Toán, xã Chi Lăng, huyện Quế Võ, tỉnh Bắc Ninh. Làng Tỏi có nghề truyền thống dệt chiếu, nên thuở nhỏ ông đi chăn bò và ra chợ bán còi giúp cha mẹ kiếm tiền mưu sinh.

Nhà nghèo, không được đi học, ngày nọ ông đi ngang lớp học bên đường lại núp học lén. Ông mãi học lén như thế, và học đâu nhớ đấy, cho tới một ngày thầy giáo thương tình cho vào lớp học miễn phí. Không có bằng, ông đòi tấm ván đến lớp để học. Ban học thấy vậy trêu cười. Thầy giáo linh tính giật mình bảo: *Trò này đậu bằng, tất sau này sẽ đỗ trạng nguyên, các trò chớ coi thường!*

Và đúng vậy. Về sau ông đã đỗ đầu cả 4 kỳ thi Hương, Hội, Đình và Ứng chế dưới thời nhà Lê, nên người đương thời gọi ông là Tứ Nguyên, còn dân làng quê hương tự hào gọi nôm na là Trang Tỏi. Ông trở thành một hiện tượng hiếm hoi trong lịch sử khoa bảng nước ta.

Trang Tỏi không chỉ nổi tiếng thông minh học giỏi, mà còn là một tài năng lớn về nội trị, ngoại giao và đặc biệt giỏi thi phú. Đến giờ dân làng Tỏi vẫn còn truyền tụng câu "Phú ông Tỏi hỏi làm chi". Ông làm quan đến chức tả thị lang Bộ Hộ, tước Phúc Nham hầu.

Lưỡng quốc trạng nguyên

Năm Quý Sửu-1613, ông được vua Lê Kính Tông cử làm chánh sứ dẫn đầu đoàn phái bộ nhà Lê sang bang giao với nhà Minh. Trong chuyến đi sứ này, ông đã làm nhiều thơ xướng họa và ngâm vịnh với sứ giả Triều Tiên cùng các quan nhà Minh, mà hiện nay còn 18 bài lưu trong tập *Toàn Việt thi lục*. Đặc biệt cũng trong chuyến đi này ông đã làm nên một sự kiện đáng nhớ trong lịch sử văn học và ngoại giao. Bấy giờ, ở Chiết Giang mới hoàn thành ngôi chùa nguy nga lộng lẫy nằm trên núi đá cao hiểm trở nhìn ra biển. Người Trung Quốc cho rằng ngôi chùa này bay từ cõi Phật đến. Vua nhà Minh nhân đó đặt tên chùa là Phi Lai (bay đến) và hạ lệnh mở cuộc thi làm phú ca ngợi ngôi chùa để chọn bài hay nhất khắc vào vách đá. Sứ bộ nước ta đến Chiết Giang

Trong những câu chuyện mà người Kinh Bắc thường lấy làm tự hào có những giai thoại về Trang Tỏi, một nhân vật lịch sử độc đáo từng đỗ đầu 4 kỳ thi, được phong Lưỡng quốc trạng nguyên, chinh phục nhà Minh bằng bài phú bất tử được khắc vào đá ở danh thắng chùa Phi Lai của Trung Quốc.

vừa lúc khánh thành chùa Phi Lai, nên cũng tham gia làm phú. Thật bất ngờ, bài *Phú chùa Phi Lai* của Trang Tỏi được chấm giải nhất, nhanh chóng được truyền tụng, với đoạn mở đầu (bản dịch của Long Cát Nguyễn Thế Đồng):

Bia phúc rêu phong

Miền từ mây phủ.

Soi cung Đoài hai bóng sáng thay

Mở phương Chấn một vùng rộng đó.

Chùa Phi Lai cảnh ấy, lạ lùng nhất chốn tùng lâm

Miền Cực Lạc là đây, lâu đài sánh cùng vũ trụ."

Sau khi thể hiện cảm quan tinh tế, tư tưởng khoáng đạt và vốn Phật học uyên thâm, ông đã kết thúc bài phú bất tử bằng đoạn tự sự:

Đặt chân đất Bắc đượm vẻ dương xuân

Tỏ vẻ người Nam rạng màu hiên miện.

Trăng gió sẵn con thuyền mát mẻ mặc sức ngâm nga

Non sông thu ngọn bút dồi dào tha hồ tả diên.

Nay được rung cương vâng Thánh chỉ lên Phật đài ngắm cảnh Phi Lai

Khắc nào hái thuốc tới Thiên Thai gặp tiên tử như chàng Lưu- Nguyễn

Bài *Phú chùa Phi Lai* đã được vua Minh cho khắc vào đá trên chùa và chép vào một chiếc độc bình cho Trang Tỏi mang về nước cùng danh hiệu Lưỡng quốc trạng nguyên.

Trang Tỏi chính là Nguyễn Đăng, một danh nhân văn hoá đất Kinh Bắc, mà ngày nay tên ông được đặt cho nhiều đường phố trên cả nước. Sau khi ông mất năm 1637, vua Minh còn cử người sang ban hiệu Hán vương, còn vua Lê thì chuẩn cho làng Tỏi, tức Hán Đà thờ làm thành hoàng. Chiếc độc bình có chép bài *Phú chùa Phi Lai* do vua Minh tặng hiện nay vẫn được dân làng Hán Đà bảo quản như báu vật trong đền thờ vị Lưỡng quốc trạng nguyên.

Trong niềm vui đón Tết cổ truyền năm con Trâu, tưởng nhớ một bậc hiền tài tuổi Sửu- Trang Tỏi Nguyễn Đăng cũng là dịp để thế hệ trẻ hôm nay hiểu thêm về tổ tiên, tự hào hơn về dân tộc đã sinh trưởng nên mình ★

ẢNH MINH HOA
TỬ HẢI

Nguyễn Hữu Kính

Trang Tỏi chinh phục nhà Minh

Phước Vinh

Nói đến Hà Tiên mọi người thường nghĩ đến một xứ sở thơ mộng với nhiều danh thắng du lịch nổi tiếng, nhưng ít ai biết rằng nơi đây còn từng là một "quyền lực thương mại" với một thương cảng trung tâm Đông Nam Á, trước cả cảng Bến Nghé- Sài Gòn. "Quyền lực" ấy được khởi đầu bằng quyết định thần phục Đại Việt của ông tổ họ Mạc ở đất này.

Mạc Cửu

với "quyền lực" Hà Tiên

TƯỢNG ĐÀI
MẠC CỬU

Chúng tôi về Hà Tiên một ngày cuối năm Mậu Tý-2008. Chớm xuân lạnh lạnh. Biển mờ mờ sương khói. Vẫn là Hà Tiên như tự thuở nào, nhưng ở thời khắc này lòng tôi sao đây lên nỗi niềm khó tả. Vàng, cũng là năm Mậu Tý, nhưng cách đây vừa tròn 300 năm (1708), Hà Tiên đã trở thành một phần máu thịt của tổ quốc...

Người có công đầu tạo dựng Hà Tiên là Tổng binh Đại tướng quân Mạc Cửu, mà ngày 02.9.2008 vừa qua đã được dựng tượng đài ghi công.

Mạc Cửu vốn là một thương nhân người Hán, quê ở phủ Lôi Châu tỉnh Quảng Đông, sinh trưởng dưới thời nhà Minh, do không thần phục triều đình Mãn Thanh chiếm đóng Trung Hoa mà năm 17 tuổi ông đã đưa gia quyến xuống thuyền đi về phương Nam, dừng chân buôn bán ở Philippines, Java, rồi

giong buồm sang phía Tây đến định cư ở Phnom Penh của nước Chân Lạp. Khoảng đầu thập niên 1680, Mạc Cửu tâu xin vua Chân Lạp cho ra vùng đất hoang vu địa đầu

Mang Khâm chiêu tập lưu dân khẩn hoang và kêu gọi khách thương thuyền các nước đến buôn bán. Ông đổi tên Mang Khâm thành Hà Tiên, tập hợp dân làng từ khắp nơi lập thành 7 ấp theo một vòng cung kéo dài 500 km ven vịnh Thái Lan, để dễ bề cai quản.

Tiêu điểm trong chiến lược kinh tế của Mạc Cửu là đẩy mạnh thương mại, xây dựng thương cảng, thực thi chính sách thu thuế hàng hoá rất nhẹ, nên Hà Tiên dần trở thành trung tâm thương mại nhộn nhịp ở Đông Nam Á. Sách *Đại Nam thực lục tiền biên* chép rằng: "Thương khách ngoại quốc thuyền buôn kéo đến tập nập, rồi các người đồng bang cư ngụ tại Lào, Xiêm, Đơ Bà nay nghe tiếng ông, người ta kéo đến mỗi ngày một đông". Chính sự phát triển bước đầu của thương cảng Hà Tiên đã đưa đến sự bất ổn cho vùng đất này trước sự quấy nhiễu cướp phá của hải tặc và sự xâm chiếm của quân Xiêm.

Thế cô lực yếu chống cự không lại, Mạc Cửu phải nhiều lần đưa gia quyến chạy loạn, có lúc bị bắt giam lỏng ở nước ngoài rồi trốn trở về. Mỗi lần chạy loạn là mỗi lần gần như phải làm lại từ đầu. Trong khi đó, nước Chân Lạp đang suy yếu, vừa quan nhu nhược, không còn là chỗ dựa vững chắc lâu dài. Công nghiệp của Mạc Cửu mới xây đã bị phá, cứ tiếp tục diễn tiến như vậy thì cuối cùng chỉ là công dã tràng. Hơn nữa, dân cư người Việt ở Hà Tiên lúc này lại chiếm số đông, có vai trò quan trọng trên các mặt đời sống cộng đồng. Đó là lý do chính đưa Mạc Cửu đi đến một quyết định lịch sử: thần phục Đại Việt vào năm Mậu Tý-1708, được chúa Hiên vương Nguyễn Phúc Chu thu nhận và phong chức Tổng binh Đại tướng quân, tước Cửu Ngọc hầu, đứng đầu cai quản trấn Hà Tiên bao gồm một vùng rộng lớn phía tây sông Hậu, cả các hải đảo xa như Thổ Chu, Phú Quốc...

Từ khi về với Đại Việt, Mạc Cửu mới thực sự an tâm xây dựng và phát triển Hà Tiên, thể hiện hết tài năng và ý chí của một bậc sĩ phu quân tử ôm "giấc mộng lớn" với những kế hoạch mang tầm chiến lược trên tất cả các lĩnh vực chính trị, xã hội, văn hóa, quân sự, kinh tế... Chính nhờ nền tảng đó, mà Hà Tiên phát triển nhanh chóng và cũng phục hồi nhanh chóng sau những lần bị giặc xâm nhập tàn phá. Bằng tài năng và kinh nghiệm, Mạc Cửu đã hoạch định những sách lược kinh tế phù hợp. Với quỹ đất đai rộng lớn, ông tiếp tục chiêu dân khẩn hoang trồng trọt, chăn nuôi, sống quần tụ thành làng xã, bằng chính sách ưu đãi: hỗ trợ nông cụ sản xuất, không thu tô thuế lâu dài. Chính sách ấy về sau được người con là Mạc Thiên Tích tiếp tục duy trì, nhờ đó mở rộng đất khai hoang tới bờ sông Hậu, nơi có nước ngọt và thủy lợi thuận tiện, giúp cho nông nghiệp phát triển mạnh hơn. Đồng thời, nhờ ngoại thương phát triển đã kích thích sản xuất nông nghiệp; lúa gạo, hồ tiêu và các nông sản khác của Hà Tiên đã được xuất khẩu. Nếu như nông dân được hỗ trợ nông cụ, thì ngư dân cũng được Mạc Cửu hỗ trợ ngư cụ, nên nghề đánh bắt thủy sản ở Hà Tiên cũng mở mang rộng khắp. So với vùng biển miền Trung thì biển Hà Tiên "sóng yên gió lặng" hơn, nên thu hút nhiều ngư dân từ Thuận Hoá, Quảng Nam vào đây hành nghề, vừa đánh bắt nhiều tôm cá lại vừa bán được giá nhờ có đông đảo thương khách nước ngoài.

Tuy nhiên, mục tiêu lớn nhất trong chiến lược kinh tế của Mạc Cửu vẫn là thương mại. Là một thương nhân từng trải, ba chìm bảy nổi khắp nơi, Mạc Cửu hiểu hơn ai hết vị thế thiên phú của Hà Tiên trong vùng Đông Nam Á lúc bấy giờ, nên ông đã dồn tâm lực xây dựng nơi đây thành thương cảng trung chuyển có tầm quốc tế. Sự sầm uất của cảng Hà Tiên đã được các thương nhân của Anh, Pháp, Bồ

THẠCH ĐỘNG

Đào Nha... ghi nhận trong hồi ký của mình. Đi trước cảng Bến Nghé- Sài Gòn một bước, cảng Hà Tiên có vai trò tiên phong trong việc mở mang và phát triển kinh tế khu vực đồng bằng sông Cửu Long. Cảng Hà Tiên đón nhận hàng hoá sản xuất từ khắp miền châu thổ sông Hậu, sông Tiền đến bán hoặc trao đổi hàng hóa với thương nhân từ nhiều nước trên thế giới. Và không chỉ là cảng trung chuyển chở thuyền buôn nước ngoài đến, mà họ Mạc còn thành lập đội thương thuyền chủ động ra nước ngoài buôn bán.

Vào năm 1728-29, Mạc Cửu cử Lưu Vệ Quân và Huỳnh Tập Quan chỉ huy hai thương thuyền sang Nhật, được Chính

phủ Mạc Phủ Đức Xuyên cấp giấy phép giao thương; cũng trong năm 1729 phái thuyền buôn sang Trung Hoa mua bán; đến năm 1731-32 lại có thương thuyền giòng buồm rời Hà Tiên sang Nhật Bản. Nổi nghiệp cha, năm 1740-1742 Mạc Thiên Tích cử Ngô Thiên Viên và Lâm Thiên Trường chỉ huy hai thương thuyền sang đảo Nagasaki của Nhật Bản giao thương... Có thể nói ngành thương mại đã đóng vai trò hưng thịnh cho Hà Tiên lúc bấy giờ, trước khi "quyền lực thương mại" của nó chuyển giao cho cảng Bến Nghé - Sài Gòn gần một thế kỷ sau.

Ngày nay, Hà Tiên đang dần hồi phục vị thế kinh tế của mình. Thị xã Hà Tiên là một bộ phận của tỉnh Kiên Giang, có cửa khẩu quốc tế mở ra nhiều cơ hội giao thương, hợp tác đầu tư phát triển kinh tế và du lịch cho cả vùng đồng bằng sông Cửu Long. Theo ông Trần Minh Chiến- chủ tịch UBND thị xã Hà Tiên, trong năm 2008 Hà Tiên đạt tốc độ phát triển kinh tế hơn 17%, thu nhập bình quân đầu người gần 13 triệu đồng; riêng giá trị thương mại, dịch vụ, du lịch tăng 19%. Sắp tới, chính phủ cho phép áp dụng thí điểm một số chính sách kinh tế cho cửa khẩu Hà Tiên, và khu kinh tế cửa khẩu đi vào hoạt động thì càng có nhiều cơ hội tốt cho vùng đất từng là "quyền lực" thương mại của cả Đông Nam Á ★

CON TRÁU

Con trâu là đầu cơ nghiệp. Ông bà ta đã nói như thế và chính vì thế nên họ đã o bế nó:

Trâu ơi, ta bảo trâu này

Trâu ra ngoài ruộng trâu cày với ta

Cấy cày vốn nghiệp nông gia

Ta đây trâu đấy ai mà quản công

Bao giờ cây lúa còn bông

Thì còn ngọn cỏ ngoài đồng trâu ăn

Trâu và người rất gần bó với nhau:

Rủ nhau đi cấy đi cày

Bây giờ khó nhọc có ngày phong lưu

Trên đồng cạn dưới đồng sâu

Chồng cày vợ cấy con trâu đi bừa

Con người đã đánh giá cao cái công của con trâu nhưng chính con trâu báo cáo về thành tích của mình thì mới thật sự sinh động. Ta hãy nghe trâu kể trong *Lục súc tranh công*:

Có trâu, sắn tằm tơ, lúa má;

Không trâu, không hoa quả, đậu mè.

Lúa gặt cất lên đã có trâu xe;

Lúa chất trữ, lại để dành trâu đập.

Từ tháng giêng cho đến tháng chạp,

Kể xuân, hè nhàn đến thu, đông,

Việc cày bừa, nông vụ vừa xong,

Lại xe gỗ, dầm công liên khối,

Bất luận xe rào, xe củi,

Nhấn đến loài phân bối, tranh che,

Hễ bao nhiêu nhất thiết của chi

Thì đã phủ mặc trâu chuyên chở.

Trâu làm công nhiều việc như thế nên nhiều người quan niệm rằng người tuổi Sửu thì thường cực vì tuổi Sửu thì cảm tính con trâu,

như ai nấy điều biết. Nhưng cảm tính con trâu là chuyện ở bên ta, chứ ở Trung Quốc thì, theo một số người, chuyện lại chẳng phải như thế.

Họ cho rằng chỉ ở miền Nam Trung Quốc thì người tuổi Sửu mới cảm tính con trâu chứ ở miền Bắc Trung Quốc thì người tuổi Sửu lại cảm tính con bò.

Lý do của họ là ngày xưa ngày xưa ở miền Bắc Trung Quốc làm gì có trâu, nhất là trong tiếng Hán hiện nay, ít nhất là ở miền Nam Trung Quốc thì

ngưu có nghĩa là bò (mà ngưu là con vật cảm tính của tuổi Sửu).

Vậy ngưu là trâu hay là bò và ngày xưa, miền Bắc Trung Quốc có trâu hay không?

Thực ra thì trong tiếng Hán hiện đại, ngưu 牛 có một cái

nghĩa rộng hơn là ta tưởng và để phân biệt

thì người ta phải nói *hoàng ngưu* để chỉ bò, *thủy ngưu* để chỉ trâu, *mao ngưu* để chỉ bò Tây Tạng (*yak*) và *tê ngưu* để chỉ tê (mà hiện nay, người ta gọi một cách rất kỳ quặc là "tê giác"). Nhưng đây là nói chuyện hiện nay chứ ngày xưa thì, trong tiếng Hán, ngưu có nghĩa là trâu. Đào Duy Anh đã giảng trong *Hán-Việt từ điển* của ông rằng ngưu là bò và còn ghi chú thêm rằng "ta nhận lầm chữ ngưu là con trâu". Nguyễn Quốc Hùng cũng giảng và chú giống như thế. Thực ra, trong văn ngôn thì ngưu có nghĩa là trâu, đúng như *Tam thiên tự* đã giảng: "Ngưu: trâu, mã: ngựa; (cự: cửa, nha: răng)".

Việt-Hán thông-thoại từ-vị của Đỗ Văn Đắp và *Hán-Việt tự điển* của Thiệu Chử cũng đều đã giảng đúng như thế.

Bốn chữ *đầu trâu mặt ngựa* trong câu Kiều của Nguyễn Du là "dịch phẩm" rất chính xác từ bốn chữ Hán *ngưu đầu mã diện*.

Ta có thể lấy thêm chuyện "Lão Tử kỵ ngưu" (Lão Tử cỡi trâu) để chứng minh cho cái

nghĩa này. Người ta truyền tụng rằng khi hay tin Khổng Tử đến thăm,

Lão Tử đã cỡi trâu xanh (thanh ngưu) đi nghênh đón hoặc lúc đã chán nản,

Lão Tử bèn cỡi trâu mà đi về phía Tây, chẳng biết đi đâu. Dĩ

nhien là chuyện đã xảy ra từ thời Xuân Thu nhưng trong tám thức

của người đời sau thì lúc bấy giờ, Lão Tử đã cỡi trâu. Và họ đã thể hiện

điều này trong tranh vẽ, chẳng hạn trong bức tranh sau đây.

Cái tâm thức này đã được lưu truyền tự đời

LÃO TỬ CỠI TRÁU

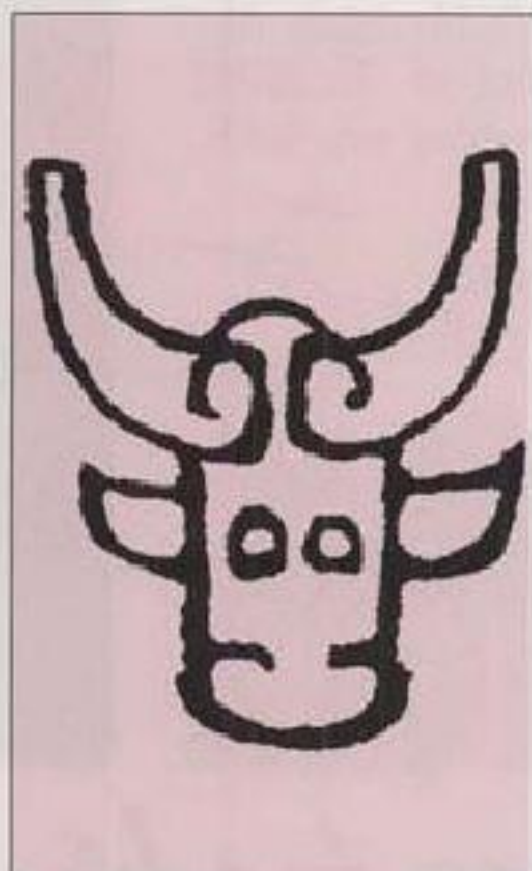
xưa đời xưa chứ không phải mãi đến đời sau mới bột phát. Nhưng tất cả không chỉ có thế vì ta còn có những chứng liệu hùng hồn hơn nữa về nguồn gốc của chữ *ngưu* 牛 trong Hán tự. Xuất phát điểm của nó là hoa văn hình đầu trâu trên đồ đồng mà người ta đã khai quật thành hình hoa, rồi từ những hoa văn mà hình hoa này là tượng trưng, nó đã trở thành chữ *ngưu* trong giáp cốt văn, tiền thân của chữ *ngưu* 牛 ngày nay. Xin nhấn mạnh rằng hoa văn trên đồ đồng ở đây đã được các nhà khảo cổ học và các nhà văn tự học khẳng định là đầu trâu.

Trở lên là chứng cứ về ngôn ngữ để khẳng định rằng *ngưu* vốn có nghĩa là trâu. Vấn đề còn lại là con trâu có sống được ở miền đất xưa kia là cái nôi của người Trung Hoa hay không. Xin thưa là có. Nhiều người vẫn có cái ý nghĩ sai lầm rằng con trâu không thể thích

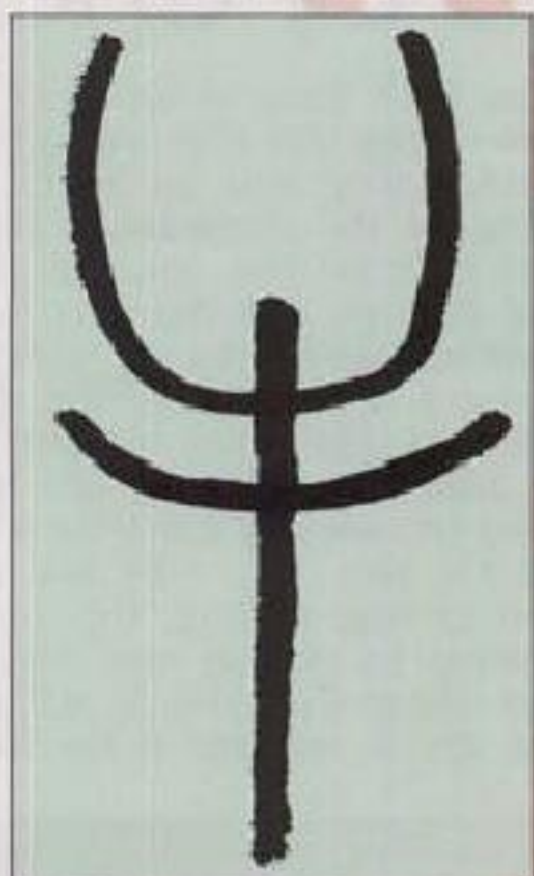
tuổi Sửu và chữ Ngưu

HOA VĂN HÌNH ĐẦU TRÂU

HÌNH HOA KHÁI QUÁT

CHỮ NGƯU TRONG GIÁP CỐT VĂN

CHỮ NGƯU HIỆN NAY

nghi với khí hậu tại lưu vực sông Hoàng Hà. Nhưng vật hậu học (phenology) và khảo cổ học đã chứng minh rằng vào đời nhà Thương thì nó từng sinh sống ngang dọc tại miền đó. Thậm chí nó còn có mặt tại đó vào những thời kỳ xa xôi hơn nữa, cụ thể là vào thời văn hoá Ngưỡng Thiều trung kỳ như đã được ghi nhận trong bài nghiên cứu của Giả Lan Pha và

Trương Chấn Tiêu nhan đề *Hà Nam Tích Xuyên huyện Hạ Vương cương di chỉ trung đích động vật quần* (Hệ động vật ở di chỉ đồi Hạ Vương, huyện Tích Xuyên, tỉnh Hà Nam), đăng trên tạp chí *Văn vật* (Wenwu) số 6- 1977 (trang 41- 49). Tai thống kê ở trang 49 (Tình hình phân bố động vật có xương sống tại các tầng văn hoá thuộc các thời kỳ (văn hoá))

ta có thể nhìn thấy một cách rõ ràng rằng loài trâu (thủy ngưu, *Bubalis* sp.), có mặt ở tầng thứ 8 là văn hoá Ngưỡng Thiều trung kỳ, trước cả văn hoá Long Sơn, trước cả nhà Thương, trước cả nhà Chu. Và mãi đến tận nhà Thương, thì con trâu vẫn còn tồn tại ở đây. Jacques Gernet đã viết: "Lưu vực sông Hoàng Hà, vào thời nhà Thương, còn là nơi sinh sống của những động vật mà người ta không ngờ lại thấy được ở một miền vĩ độ cao như thế: voi, tê, trâu (AC nhấn mạnh), báo, linh dương,

động vật nhiệt đới hoặc á nhiệt đới này." (*) Nhưng ta không chỉ có những văn khắc và những bản kê cứu xương động vật vì còn có những hiện vật khác phản ánh một cách sinh động sự có mặt của loài trâu tại đó. Đó là những đồ đựng đời nhà Thương bằng đồng, hình trâu, như có thể thấy trong các ảnh 1,2. Đây là những hình dáng "tả chân, tả thực" chứ không phải do tưởng tượng mà ra.

Nói tóm lại thì, vì những lý do trên, chúng tôi cho rằng, tại Trung Quốc, bất kể miền Bắc

ẢNH 1

báo châu Phi, heo vòi. Những văn khắc tìm thấy tại di chỉ An Dương và những bản kê cứu xương động vật là hai loại bằng chứng cho sự có mặt (tại đó) của hệ

hay miền Nam, hể tuổi Sửu thì cảm tình con trâu, cũng như ở Việt Nam*

(*) La Chine ancienne, P.U.F., Paris, 1964, p.36.

ẢNH 2

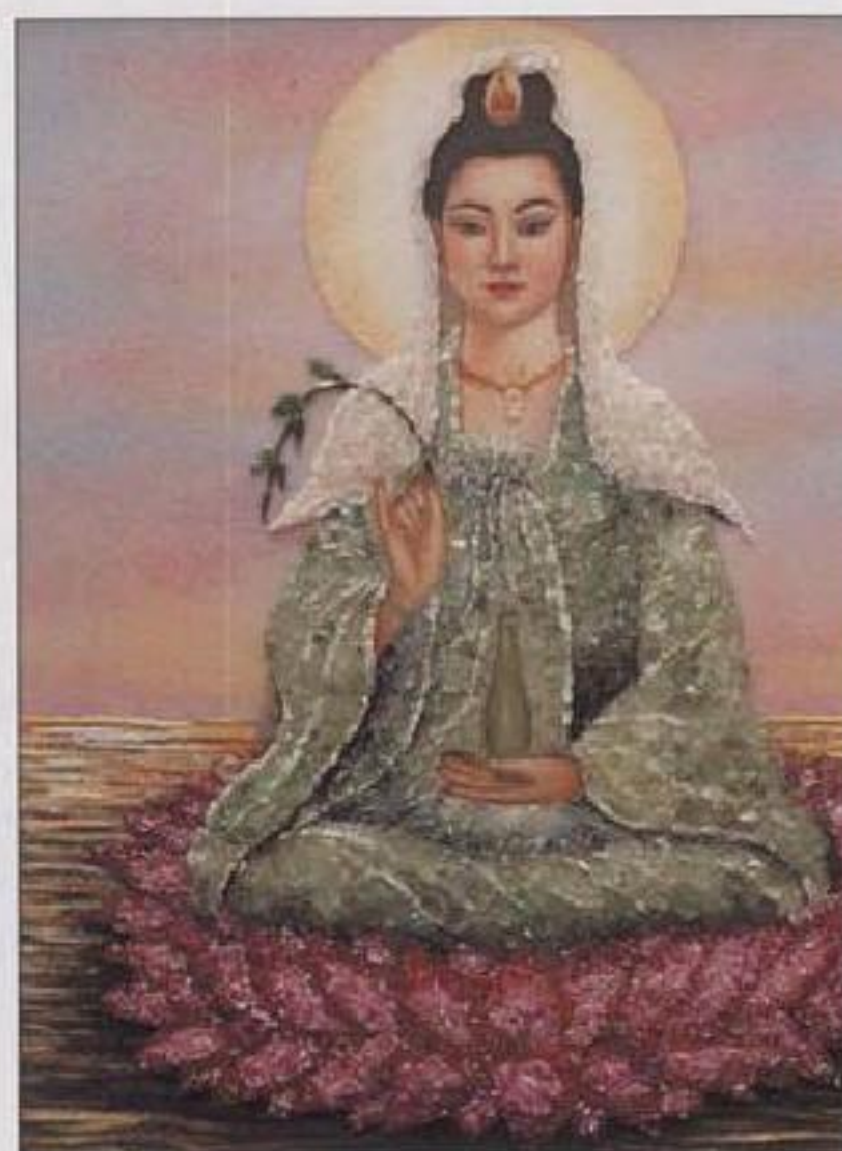
Đá Quý

Nói đến đá quý là nói đến vẻ đẹp tự nhiên, thuần khiết, sang trọng, quý phái vốn tiềm ẩn sự huyền bí. Theo dòng thời gian, đá quý từ thiên nhiên thâm nhập dần vào đời sống cộng đồng, và qua bàn tay tài hoa của nghệ nhân đã trở thành đồ trang sức và tranh trang trí có sức quyến rũ lạ thường. Tại vùng biên giới Lục Yên, một dòng tranh đá quý vừa mới hình thành đầu tiên ở Việt Nam đã nhanh chóng gây ấn tượng trong đời sống mỹ thuật.

Thạch Sơn

Lục Yên:

vẻ đẹp từ lộc trời cho

Vẻ đẹp tự nhiên và huyền bí

Những nền văn minh cổ đại như La Mã, Hy Lạp, Ai Cập, Trung Hoa cho thấy đá quý vốn được con người xem như thứ bùa hộ mệnh, trừ yêu quái tà độc, bảo vệ sức khỏe lẫn sinh mệnh con người. Đá quý cũng thường được dùng trân trọng trong các nghi lễ trang nghiêm. Các bậc đế vương xem đá quý như vật tượng trưng cho sức mạnh quyền lực. Những nhà trọc

phú xem đá quý là biểu tượng cho sức mạnh tài chính. Người nghèo khổ thì mơ ước được sở hữu một viên kim cương hay hồng ngọc để đổi đời... Đại văn hào đoạt giải Nobel người Mỹ John Steinbeck từng viết cả cuốn tiểu thuyết *Viên ngọc trai* nói về số phận bi kịch của những thổ dân nghèo ước mơ thay đổi đời mình từ những viên đá quý!

Ở nước ta, đá quý cũng có mặt từ lâu, như một thứ báu vật, của cải có giá trị cao. Thịnh thoảng trong dân gian xuất hiện những viên đá quý lớn

dưới những hình dáng tự nhiên kỳ lạ khác nhau. Trong tâm thức mọi người, đá quý tiềm tàng một sự huyền bí màu nhiệm, có thể mang hạnh phúc, sự giàu có hoặc tai họa, khổ đau đến với ai sở hữu nó. Khi đời sống khá lên, những người giàu có, nhất là giới doanh nhân thường tìm đến với đá quý. Họ không chỉ xem đá quý như thứ đồ trang sức hay tranh trang trí, mà còn tìm thấy ở đó đức tin cho công việc làm ăn trên thương trường. Chị Loan Phương- bà chủ trẻ của công ty Việt Hưng Phú thổ lộ với tôi rằng, chị có anh bạn ở Lục Yên

đã sở hữu được một viên đá quý lớn rất đẹp khi đi đào mỏ. Tuy nhiên, trên đường mang viên đá về nhà thì anh bị tai nạn cắt chân. Trước lời khuyên của nhiều người, anh đã bán viên đá quý đó đi và trở nên giàu có nổi tiếng ở vùng này. Chị Loan Phương cũng nói rằng, không riêng chị mà nhiều bạn bè trong giới kinh doanh, khi mang đá quý làm vật trang sức cũng rất tin. Nó như linh vật. Có viên giúp làm ăn thuận buồm xuôi gió. Có viên lại gây cản trở, do không hợp tuổi tác hay mạng người. Và thế là họ phải thay viên đá khác...

Đá Việt góp phần tôn vinh, phát triển làng tranh Lục Yên

Thật may mắn, khi thiên nhiên đã ban tặng cho đất nước ta mỏ đá quý Lục Yên thuộc tỉnh Yên Bái. Một mỏ khoáng sản lớn vô giá mà vốn chỉ xuất hiện vài nơi trên thế giới. Tại mỏ Lục Yên, nhiều nhất là cẩm thạch (đá trắng), tiếp đến là đá sapphire, ruby và đá màu các loại tập trung trên vùng núi rộng lớn.

Từ mỏ đá Lục Yên, làng tranh đá quý đầu tiên của Việt Nam đã ra đời nhằm tận dụng các loại đá màu vụn li ti vốn có trữ lượng lớn ở đây. Sau vài năm xuất hiện, làng tranh Lục Yên phát triển không ngừng, quy tụ đông đảo họa sĩ và nghệ nhân khắp nơi. Kỹ thuật làm tranh đá quý hết sức công phu, từ việc sơ chế đá, chuốt đá, chọn đá màu đến vẽ tranh, ghép đá... đều thể hiện sự tài hoa, khéo léo của các nghệ nhân dân gian. Cái khó nhất là từ những viên đá màu li ti làm sao dệt nên những hình ảnh sinh động, có thần thái riêng biệt. Hiện nay tại làng tranh Lục Yên có gần 50 cơ sở cùng nhiều hộ gia đình sản xuất tranh, cung cấp cho thị trường trong nước lẫn nước ngoài.

Dù vậy, đến nay vẫn còn nhiều hạn chế trong việc tiếp thị quảng bá tranh đá quý Lục Yên đến với người thưởng ngoạn. Đó cũng là lý do mà doanh nhân trẻ Hồng Nhật Quang cùng bạn bè nhảy vào cuộc, mở cửa hàng tranh Đá Việt tại TP.HCM, đưa tranh đá quý từ Lục Yên về thị trường lớn này

để phục vụ người tiêu dùng. Theo anh Hồng Nhật Quang, so với thị trường Thái Lan và các quốc gia khác thì tranh đá quý ở Việt Nam giá rẻ hơn nhiều mà tính mỹ thuật lại cao. Mỗi bức tranh mang một vẻ đẹp tự nhiên từ "lộc trời cho" được thể hiện qua bàn tay tài hoa, công phu của các họa sĩ và nghệ nhân. Chẳng những người yêu tranh Sài Gòn và các tỉnh lân cận, mà rất nhiều Việt kiều và khách nước ngoài cũng đã tìm đến Đá Việt, thông qua trang web daviet.com.vn để thưởng lãm và mua tranh mang về nước làm kỷ niệm.

Tranh đá quý Lục Yên đã hòa vào dòng chảy của các làng tranh truyền thống Đông Hồ, Kim Hoàng, Hàng Trống... tạo nên một loại tranh dân gian mới đặc sắc mang thương hiệu Việt. Và với ý tưởng của mình, những người thực hiện phòng tranh Đá Việt cũng đã góp phần tôn vinh, phát triển làng tranh đá quý Lục Yên ★

Ngày nay, khoa học đã chứng minh đá quý có ảnh hưởng đến trạng thái tinh thần và sức khỏe con người. Về mặt phong thủy, có những loại đá quý khi để trong nhà giúp không gian thêm ấm cúng, vận khí trong lành, an bình, tăng khả năng thân giao cách cảm. Về mặt y học thì loại đá sapphire có khả năng giúp giảm sốt và chảy máu cam, thạch anh tím (amethyst) làm giảm stress, lọc máu tốt; đá mã não (agate) chữa được chứng mất ngủ; hổ phách giải toả những bệnh tật ở lồng ngực, cổ họng; topaz chữa cao huyết áp; citrine trị chứng lở loét... Những bức tranh ghép đá quý mang vẻ đẹp tự nhiên không chỉ là vật trang trí mà còn giúp ích rất nhiều cho đời sống tinh thần lẫn sức khỏe.

Cửa hàng tranh đá quý Đá Việt

260 Nam Kỳ Khởi Nghĩa,
quận 3, TP.HCM
ĐT: (08) 39.321.050
Email: daviet.com.vn

Chu Thuấn Thuỷ

Chu Thuấn Thuỷ là một nhà nho sống vào cuối triều Minh đầu triều Thanh của Trung Quốc, có một thời gian ngắn ở với chúa Nguyễn năm 1657. Ông đã từ chối phục vụ triều đình Đàng Trong với tư cách mệnh quan và cách ứng xử ấy của ông trong triều bị coi là một sự sỉ nhục, có nguy cơ bị chúa Nguyễn hãm hại.

Nhưng nhờ vào đầu cuối cùng ông đã thoát tội, lại còn được chúa và các quan trong triều nể vì? Bài viết của học giả Dương Bảo Quân người Trung Quốc (do nhà nghiên cứu Đào Hùng của Hội Khoa học lịch sử Việt Nam chuyển ngữ) tìm cách phân tích lý do thay đổi thái độ của chúa Nguyễn cùng các quan triều đình Đàng Trong và vai trò của Chu Thuấn Thuỷ trong lịch sử bang giao giữa Trung Quốc và Việt Nam.

cũng bị lật đổ. Chu Thuấn Thuỷ quyết định tham gia phong trào phản Thanh phục Minh. Từ khi Nam Kinh thất thủ, ông đã phù tá các tướng chống Thanh để huấn luyện binh sĩ và đi khắp nơi lo binh lương cho quân đội. Ông đã đến Nhật Bản, An Nam và Xiêm từ năm 1645 để tìm viện trợ. Năm 1659 ông tham gia cuộc tiến phát lên phía Bắc nhưng cuối cùng bị thất bại. Từ đấy, ông lánh sang Nhật Bản trong 24 năm và không còn có dịp trở lại Trung Quốc nữa.

Chu Thuấn Thuỷ với chúa Nguyễn

Nguồn sử liệu chủ yếu về thời gian Chu Thuấn Thuỷ ở Đàng Trong của chúa Nguyễn là cuốn *An Nam cung dịch ký sự* do Chu tự viết. Ông chỉ ghi lại thời gian ngắn ngủi ở tại triều chúa Nguyễn Phúc Tần, đặc biệt là mâu thuẫn giữa ông với Chúa và các quan triều.

Theo ký sự thì chúa Nguyễn Phúc Tần (1648 - 1687) đã quyết định vào đầu năm 1657, chiêu mộ những người biết đọc và biết viết. Chu Thuấn Thuỷ được đưa từ nơi ông ở là Hội An đến Ngoại Dinh Sa (tức Dinh Cát), nơi đóng quân cách Huế không xa. Khi đến trình diện ở triều đình chúa Nguyễn Phúc Tần, ông từ chối không chịu lay như các quan trước mặt chúa. Quan hầu bảo ông lay thì ông vờ như không hiểu.

ở Đàng Trong: xung đột hay giao lưu văn hoá?

Hành trình Chu Thuấn Thuỷ

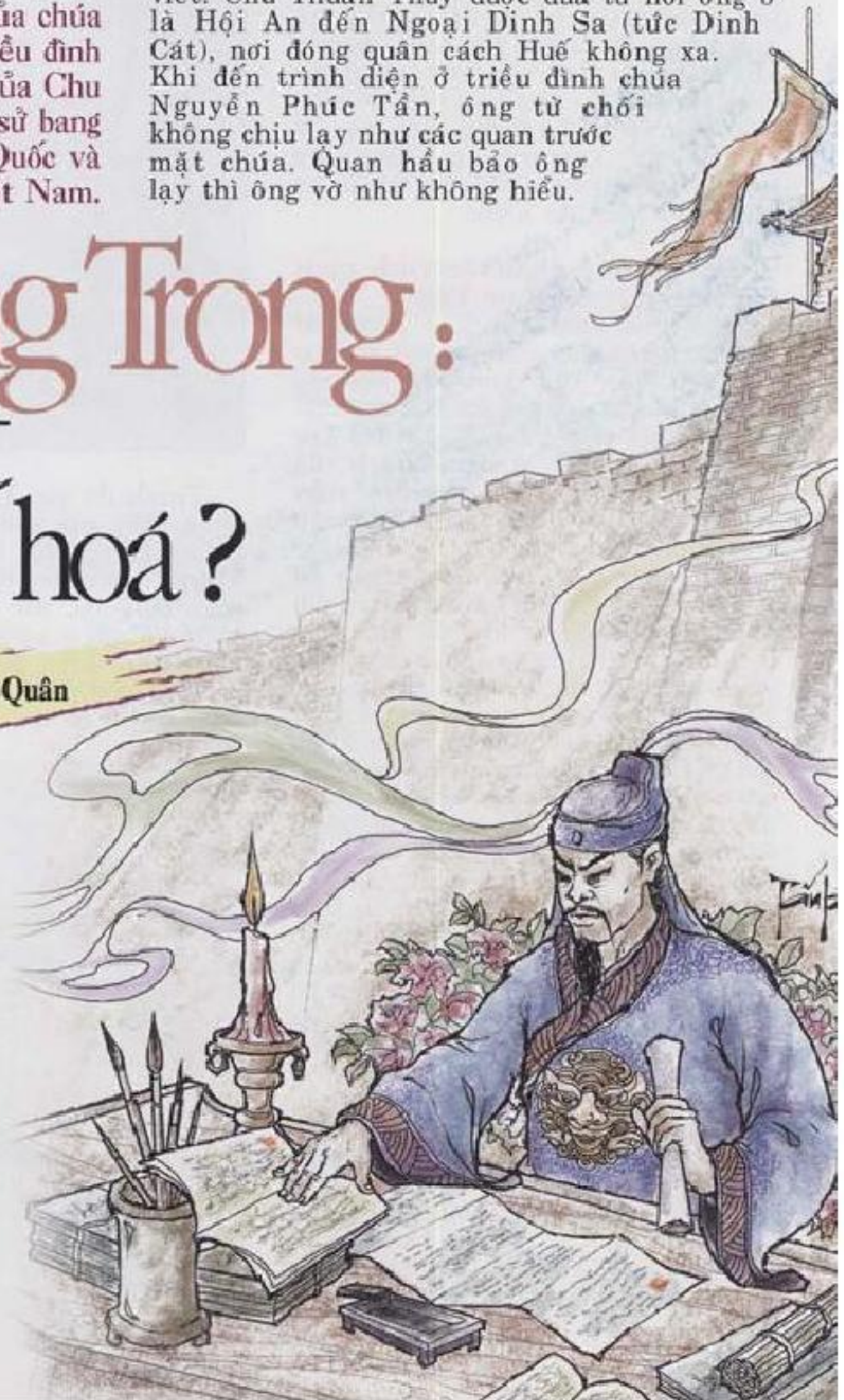
Chu Thuấn Thuỷ (1600 - 1682) sinh ở Dư Diêu, tỉnh Chiết Giang miền Đông Nam Trung Quốc. Tên thật là Chi Du, thường được gọi là Lữ Du, còn Thuấn Thuỷ là tên con sông ở quê hương ông, được lấy làm hiệu trong thời gian lưu vong ở Nhật Bản để tỏ lòng nhớ đến cố quốc.

Chu có chí học hành thi thư từ thuở nhỏ, lại biết cả binh pháp. Ông đã được tiến cử lên Bộ Lễ năm 1638 với tư cách là "văn vũ toàn tài đệ nhất", và Bộ Lễ khen ông là "Khai quốc lai đệ nhất". Nhưng ông từ chối với lý do suy đồi của xã hội thời đó, không làm quan và phục vụ triều đình nhà Minh, mà tập trung trí lực để học tập và nghiên cứu nho học.

Triều đại nhà Minh bị Lý Tự Thành, thủ lĩnh phong trào nổi loạn của nông dân, lật đổ năm 1644. Hoàng thân Chu Do Tung được phù tá để lập triều đình ở Nam Kinh. Triều đình này đã ba lần cho gọi Chu Thuấn Thuỷ về làm quan hay làm tướng, nhưng ông đều từ chối.

Cũng trong năm đó quân Thanh chiếm Sơn Hải Quan và tiến về phía nam. Triều đình Chu Do Tung

Dương Bảo Quân

Quan hầu bên dùng gậy viết chữ “bái” trên cát, ông đã viết thêm chữ “bất” bên cạnh. Quan hầu nắm tay áo bắt ông quì xuống nhưng ông gạt tay ra. Chúa đại nộ ra lệnh cho người hầu cầm trường đao lôi ông đi ra phía Tây. Nhưng Chu không tỏ ý sợ sệt, còn cởi áo mới tặng cho người đi theo.

Thái độ của ông đã khiến các quan triều nổi giận và yêu cầu chúa Nguyễn Phúc Tần cho đem ra chém. Ngay đến những người Trung Quốc sống ở đây cũng thóa mạ ông.

Cuối cùng, chúa Nguyễn Phúc Tần không giết Chu mà tìm mọi cách để khiến Chu phục vụ mình. Chúa cho Chu đến ở với một vị y quan mang họ Lê. Người thầy thuốc này kiên trì tìm cách thuyết phục Chu Thuận Thủy, nhưng Chu thà chết chứ không khuất phục. Ngay nhà chúa Nguyễn Phúc Tần cũng cho giết những tử tù một cách tàn bạo trước nơi ở của Chu để làm ông sợ, nhưng cũng không có hiệu quả. Chúa còn cho các nhà nho đến để thử tài học vấn của Chu, và những nhà nho đó đều thừa nhận sự hiểu biết của ông.

Nguyễn Phúc Tần bèn yêu cầu Chu ở lại nước chúa và hứa sẽ giao cho ông một trọng trách. Chúa còn đề nghị ông đưa gia đình tới và chuẩn bị dựng một phủ đệ để Chu có thể yên tâm làm việc. Nhưng mọi yêu cầu đều bị Chu từ chối.

Nhưng chúa không còn tức giận vì sự từ chối của Chu, mà ngược lại, còn đánh giá cao tư cách và hiểu biết của Chu. Chúa coi Chu là một “bậc cao nhân”, và “ở nước An Nam chúng ta không có người như vậy đã đành, mà ngay ở nước Đại Minh người được như thế sợ cũng rất hiếm”. Sự thay đổi thái độ của chúa Nguyễn đã khiến các quan triều tỏ ra kính trọng Chu hơn. Theo “Kỷ sự” thì phần lớn các quan đó trước đây đã yêu cầu chúa Nguyễn Phúc Tần cho giết Chu ngay. Chu Thuận Thủy trở về Hội An cuối tháng tư năm đó và thấy nhà trọ của mình đã bị cướp sạch. Ông bị ốm nặng và thổ huyết. Sau đó sang Nhật Bản mùa hè 1658, rồi trở về Trung Quốc tham gia cuộc chiến phản Thanh.

Xung đột hay giao lưu văn hoá?

Nhìn bề ngoài, trong thời gian ngắn ngủi Chu Thuận Thủy ở triều đình Đàng Trong, có một sự xung đột giữa ông với chúa Nguyễn Phúc Tần quanh chữ “lễ”. Chu suýt bị mất mạng vì cách ứng xử và thái độ của ông đối với chúa Nguyễn. Nhưng sự thật, thì chúng ta thấy có một sự chuyển hướng trong thái

độ của Nguyễn Phúc Tần và các quan triều đối với Chu.

Đây là nguyên nhân chủ yếu của sự thay đổi đó?

Trước hết, cách ứng xử của Chu cho thấy tính chất chủ yếu của các nho sĩ Trung Hoa: “giữ lòng trung với vua” và “hy sinh vì tổ quốc”. Chu Thuận Thủy đã nhiều lần nhấn mạnh đến mục tiêu duy nhất của ông khi lưu vong ra nước ngoài, kể cả khi đến triều đình Đàng Trong, là để nhằm phục hồi triều đại nhà Minh đã bị quân Thanh lật đổ. Ông không thể quì lạy chúa Nguyễn Phúc Tần và phục vụ cho chúa. Nguyễn Phúc Tần nổi giận khi Chu từ chối không chịu quì trước mặt mình, nhưng liền sau đó ông đã hiểu được lòng trung của Chu và coi đó là một báu vật đối với chúa. Với tư cách là Chúa đang tìm cách củng cố cơ đồ của mình, Nguyễn Phúc Tần cũng cần đến lòng trung thành của các quan và dân chúng đối với mình. Ta phải nói rằng mọi thử thách mà chúa thi hành đối với Chu, một mặt là nhằm làm cho Chu thay đổi thái độ và phục vụ mình, và mặt khác cũng là để cho các quan và nho sĩ trong nước học được lòng trung đối với chúa và xứ Đàng Trong qua thái độ của Chu.

Thứ hai, những tri thức về hành chính và binh pháp của Chu Thuận Thủy được đánh giá “văn vũ toàn tài đệ nhất” vào cuối đời nhà Minh, là rất quý giá đối với việc xây dựng và củng cố xứ Đàng Trong. Ví dụ triều đại Nguyễn Phúc Tần (1648 - 1687) là giai đoạn xung đột quân sự giữa chúa Nguyễn phía Nam và Chúa Trịnh phía Bắc đang tăng không ngừng, nhưng chúa cũng rất chú ý đến việc xây dựng hệ thống cai trị. Chúa đang tìm cách chiêu mộ các nho sĩ tài giỏi để giúp mình. Chính vì lý do đó mà Chu Thuận Thủy được gọi đến triều. Qua các quan và các nho sĩ nước mình, Nguyễn Phúc Tần đã đưa ra những câu hỏi về hệ thống thi cử tuyển dụng quan lại, bổ nhiệm các quan chức, về học thuyết nho giáo... Cuối cùng chúa đã có cảm giác rằng Chu là một “bậc cao nhân”, và “ở nước An Nam chúng ta không có người như vậy đã đành, mà ngay ở nước Đại Minh người được như thế sợ cũng rất hiếm”. Chu có thể sẽ rất có ích cho sự cai trị của chúa.

Thứ ba, Chu Thuận Thủy tỏ ra có sự mềm dẻo đối với chúa Nguyễn. Ông từ chối không chịu quì trước Chúa, nhưng luôn luôn viết “Chu Chi Du kính cẩn cúi đầu” vào cuối mỗi thư viết gửi chúa Nguyễn. Ông từ chối ở lại và phục vụ triều Nguyễn, nhưng đã hứa hẹn khi nói rằng: “Nếu ngày nào đó

[...]Du sẽ dựa vào sự yểm hộ tinh thần của Đại vương mà về quê cũ, đứng trong hàng ngũ của những người chức tước thấp hèn, Du sẽ ráng sức bên trong thì phò tá Đại Minh, và với sức còn lại, bên ngoài sẽ giúp đỡ quý quốc. Làm như vậy là vừa bảo tồn cả hai bên và vừa có lợi cho cả hai đảng”. Sự mềm dẻo đó đã đem lại hy vọng cho Nguyễn Phúc Tần, cuối cùng đã quyết định không giết Chu mà còn để ông trở về Trung Quốc.

Cuối cùng, chữ Hán mà hai nước sử dụng vào thời đó đã giữ vai trò bản lề trong sự hiểu biết và giao lưu giữa hai bên. Theo cuốn kỷ sự thì “Tuy có những chỗ khác nhau trong chữ viết của người An Nam và của Trung Quốc, nhưng nghĩa chữ vẫn có thể hiểu được, và có thể dễ dàng hiểu được ý nghĩa của mọi văn bản”. Và trên cơ sở đó ông đã trao đổi với chúa, với các quan và nho sĩ bằng bút đàm, vì ông có thể “biểu đạt mọi điều ông muốn tùy ý”. Sự trao đổi bằng bút đàm của hai bên như vậy có thể tránh được mọi sự hiểu lầm và tạo sự hiểu biết lẫn nhau hơn.

Qua những phân tích đó, chúng ta có lý để nói rằng có nhiều sự “giao lưu” hơn là “xung đột” văn hoá trong thời gian ngắn ngủi Chu Thuận Thủy ở lại triều đình chúa Nguyễn. Một năm sau khi Chu Thuận Thủy rời Đàng Trong, một nho sĩ đã đề nghị với chúa Nguyễn Phúc Tần (năm 1659), học theo lệ cũ bằng việc thiết lập khoa cử như hương thí, sách chế, để tuyển dụng cấp tốc các nho sinh. Chúa rất tán thành đề xuất đó và đã tổ chức liên tục nhiều khoa thi. Chúng ta không thể gạt bỏ khả năng tồn tại những ảnh hưởng của cách trình bày và đề nghị về hệ thống khoa cử tuyển dụng quan lại mà Chu Thuận Thủy đã đưa ra trong thời gian ở đây. Hơn nữa, theo một nguồn tư liệu lịch sử Việt Nam, câu sấm truyền nói rằng “đời thứ bảy của Nam Hà sẽ quay lại kinh đô trung ương” đã thúc đẩy Nguyễn Phúc Khoát quyết định xưng vương, là một “lời cảnh báo của Chu tiên sinh vị khách phương Bắc”. Chúng ta có thể nghĩ rằng “vị khách phương Bắc” đó nghĩa là “khách đến từ Trung Quốc” được gọi “Chu tiên sinh” là ám chỉ đến Chu Thuận Thủy.

Nói tóm lại, thời gian cư trú ngắn ngủi của Chu Thuận Thủy ở triều đình chúa Nguyễn là một sự kiện quan trọng trong quan hệ bang giao giữa Trung Quốc với chính quyền Đàng Trong, và ông đã giữ một vai trò đặc biệt trong việc giao lưu chính trị và văn hoá giữa hai nước ★

Đào Hùng (dịch- VAHS)

Ở Cao Bằng quê tôi, hầu như mỗi tháng âm lịch đều có một ngày tết. Tháng giêng có Tết Nguyên đán. Tháng hai Tết Thanh minh. Tháng ba Tết Tảo mộ. Tháng tư Tết Hạ chí. Tháng năm Tết Đoan ngọ. Tháng sáu Tết Khoảnh woài (Vía trâu)... Trong những tết vừa kể trên, Tết Vía trâu để lại trong tôi nhiều kỷ niệm nhất.

RUỘNG NUƠNG CAO BẰNG
ẢNH: NGUYỄN MINH

Tết Vía trâu miền biên thùy

Y Phương

Tết Vía trâu diễn ra ngày 6.6 âm lịch. Có nơi còn gọi là Tết Rửa cây bừa. Ngày này người và trâu bò được nghỉ ngơi. Cây bừa treo lên vách. Cuốc, xẻng, dao phát cỏ được lau sạch bùn đất, bôi mỡ bò chống rỉ, gác lên gác bếp.

Vào dịp này, lúa trên các cánh đồng bắt đầu bến rể. Lúa như những đứa trẻ sơ sinh hãy còn loe hoe tóc, tã óm lóng lẻo hở cả rốn ra ngoài. Chẳng biết lúa ngủ vào lúc nào. Ngày cũng như đêm. Ai đi ngang qua cánh đồng cũng đều nghe tiếng cây lúa non chóp chép. Lúa non bú ruộng. Cả cánh đồng bay lên mùi bùn non. Bùn đượm sương nắng. Văng bùn lèo phèo nổi lên mặt ruộng thành những quãng bao quanh gốc lúa.

Ngày Tết Vía trâu, dân làng không chuẩn bị bánh trái đồ ăn linh đình như cổ Tết Nguyên đán hay rằm tháng bảy, nhưng cũng đủ rượu nếp cẩm, bún thang, xôi vò, thịt ngan béo, thịt lợn quay. Điều đặc biệt là nhà nào cũng chuẩn bị một con cây tắc dành cho lũ trẻ chăn trâu. Con cây tắc chỉ to bằng hai nắm tay, luộc chín vừa đủ

THÁC BÀN GIỐC- ẢNH: NGUYỄN A

Câu đối

Huệ Thiên

*Cháy nhà ra mặt chuột, chuột vênh vênh vào vào, chuột trơ tráo núp ô núp dù.
Tốt ruộng có vai trâu, trâu khật khật khừ khừ, trâu sặc sừ lê ách lê niệt.*

ẢNH: DƯƠNG QUỐC ĐỊNH

cho một người ăn.

Cây tắc là chú gà giò được chính đứa bé chăn trâu chăm bẵm từ khi nhỏ bằng cục bông vàng. Ngày nào chú bé cũng dẫn cục bông vàng đi đào giun. Cây tắc cứ lon ton chạy theo người. Vì nó là con độc, nên chóng to béo hơn bọn cùng đàn.

Hồi xưa tôi cũng nuôi một con cây tắc. Nhưng nó lớn chậm, béo muộn. Đến Tết Vía trâu nó cũng được mổ. Tôi xách cơm nắm cùng thịt con cây tắc đi chăn trâu. Theo bạn bè, tôi đuổi đàn trâu vào lưng Pác Nạo nằm lọt thỏm giữa những dãy núi đá vôi. Núi đứng vững chãi chọc lên trời cao vời vời. Ho một tiếng núi trả lời mười tiếng. Gợi một câu núi nọ truyền núi kia đi miết đến tận nơi mặt trời lặn. Chờ mãi. Chiều mới xuống được nửa núi. Tôi hò chúng bạn mang cây tắc ra bãi cỏ đánh chén. Đứa nào cũng một con cây tắc béo ngậy. Riêng cái Cát thì không. Nhà nó có con vịt con gà nhỏ bằng nắm tay, bố nó cũng mang ra chợ Co Xâu đổi lấy vài xèng (li) thuốc phiện. Hồi đó chúng tôi chưa biết thương bạn nhà nghèo. Khi chúng tôi ngồi ăn, cái Cát núp một mình sau lùm lá, khóc lén. Nước mắt loang đầm đìa trên khuôn mặt trắng tròn. Hồi ấy cái Cát khá xinh và hát lượn nghe rất vang. Sau này Cát đi vân công tình hay Khu tự trị Việt Bắc gì đó, thì thoảng có đi xe riêng trở về làng. Bạn đã đổi tên thành Ngọc Lan, lấy chồng làm to mãi dưới Hà Nội. Chuyện thời trẻ con đã bốn mươi năm rồi, nhưng với cái Cát, mỗi khi nhớ lại tôi và các bạn tôi vẫn ngượng ngùng xấu hổ.

Quay về ngày Tết Vía trâu, từ sáng sớm cha tôi đã gọi cả nhà dậy làm bún. Làm bún rất vất vả. Từ khâu xay bột sống, giã bột chín, đến lúc cho vào khuôn ép thành sợi đều làm thủ công. Bún làng tôi thô và dễ gãy. Sợi bún to như con giun, nhấn chìm xuống chảo nước đang sôi. Bún chín, trắng tinh, được múc lên rải đều trên lá chuối.

Chuẩn bị xong, nhà nhà gọi nhau bung mâm lễ ra ruộng cúng hồn lúa. Đoàn người rồng rắn đi trên bờ ruộng. Ai cũng đội trên đầu mâm cỗ, với một con gà luộc, đĩa xôi vò, be rượu gạo, hai bát bún thang. Mọi người thắp hương và lẩm rầm khấn.

Hồi hồn lúa trên trời

*Hồi hồn lúa dưới nước
Hồi hồn lúa còn ngủ trong mắt
Hãy nhập vào những thân cây lúa non
Mười ngày sau cây lúa cũng như đòn
Ba chục ngày sau cây lúa nghên
Năm sáu chục ngày bông lúa chắc hạt
Hạt lúa lớn từ từ
Bông lúa chín dần dần
Khi đã chín thì chín ục chín ịch
Ục ịch tự lặn về nhà...*

Cúng lúa, nhưng tại sao lại gọi Tết Vía trâu? Người Việt có câu: "Con trâu là đầu cơ nghiệp". Người Tày Nùng có câu: "Con bò giúp gỡ cảnh nghèo". Không có trâu bò, con người vẫn có thể dùng sức của chính mình kéo cày làm đất, nhưng quá cực nhọc mà không mấy năng suất.

Thế là sau lễ, cả làng cả tổng ai cũng gọi trâu ới, gọi trâu như gọi người. Già làng kể rằng từ cổ xưa con trâu và những con vật khác cũng biết nói tiếng người. Nhưng không hiểu sao về sau nó tự làm mất tiếng. Trâu chỉ biết cười thôi. Nó ngửi mùi nước đá đồng loại có nghĩa là cười. Đi chăn trâu, mỗi khi trâu cười, tôi thấy vui lây cả rừng cây con suối. Trâu cười làm cho đất đai phì nhiêu thêm...

Con trâu là một phần tài sản không nhỏ trong mỗi gia đình nông dân. Nó từng được kê khai trong lý lịch căn bộ một thời. Những ai mà gia đình có đến bốn năm con trâu, bảy tám con nghe cộng thêm vài đám ruộng thì xếp vào thành phần phú nông địa chủ! Phú nông với địa chủ nghe mà buồn cười. Cả nhà chỉ có vài đám ruộng. Lúa mọc như cỏ đuôi chó. Đi hai bước chân là hết đất. Nhưng vào cái thời ấy dính tỵ "thành phần" là cấm ho hen. Chuyện học hành rất khó khăn. Có mơ cũng không thoát ly khỏi làng.

Nhắc lại câu chuyện ấu trĩ cách đây bốn, năm chục năm để thấy giá trị của con trâu con bò một thời. Nó là máu và nước mắt của người nông dân thực sự.

Người dân quê tôi hàng năm vẫn duy trì Tết Vía trâu, gọi cho con người lòng biết ơn sâu sắc. Tất cả những ai đã giúp mình thoát khỏi cơn đói khát, thoát khỏi nỗi buồn phiền... đều phải biết ơn ★

Nam Hùng

Cầm tinh con Trâu, sinh ngày 12.11.1913, "ông đồ" tuổi Sửu Vũ Đình Liên không chỉ là nhà thơ nổi tiếng mà còn là nhà nghiên cứu, dịch thuật và nhà giáo đáng kính, được phong tặng Nhà giáo nhân dân từ đợt đầu tiên.

Thành danh từ thời Thơ mới, nhưng thật ngạc nhiên cho tới khi qua đời năm 1996, ông chỉ mới in riêng tập thơ duy nhất *Đôi mắt* năm 1957. Trong số di cảo của ông, đáng chú ý có tập *Người kỹ nữ cầu Trò* được chuẩn bị công phu gần hai mươi năm, mà người bạn thân của ông là họa sĩ Bùi Xuân Phái đã đồng cảm vẽ nên một bức tranh khá độc đáo.

BÌA BÀN THẢO NGƯỜI KỸ NỮ CẦU TRÒ

Ông đồ tuổi Sửu & tiếng cầm ca kỹ nữ cầu Trò

Một đời canh cánh tình thương con người

Vũ Đình Liên quê gốc Hải Dương, nhưng sinh ở Hà Nội trong một gia đình làm thợ kim hoàn ở phố Hàng Bạc. Ông là một trong những học sinh giỏi có tiếng của đất Hà thành, đỗ tú tài trường Bưởi năm 1932, rồi vừa học đại học luật vừa đi dạy học kiếm sống tại các trường tư thục Thăng Long, Gia Long, Hoài Đức... Ông cũng bắt đầu xuất hiện như một nhà thơ, nhà báo chuyên nghiệp khi viết cho báo *Phong hoá*, *Phụ nữ thời đàm*,... rồi tự đứng ra mở báo *Tinh hoa*, mỗi nhiều cây bút tên tuổi đương thời cộng tác.

Vũ Đình Liên yêu thơ và làm thơ rất sớm. Xuyên suốt hành trình thơ của mình, ông hướng ngòi bút về thân phận con người, nhất là những người nghèo khổ, vun đắp tình thương yêu giữa người với người. Ngay bài thơ đầu tiên *Hồn xưa* viết từ năm 1927, ông đã thể hiện tâm cảm ấy:

"Lặng lẽ trên đường lá rụng mưa bay

Như kêu gọi nỗi niềm thương tiếc
Những cánh và những người đã chết
Tự bao giờ mà nay biết tìm đâu"

Nhà thơ Vũ Đình Liên từng thổ lộ với chúng tôi: "Năm 1984, tôi có gặp anh Phạm Văn Đồng vốn bạn học cũ cùng trường Bưởi, trước tôi ba năm. Chúng tôi gặp lại nhau ở trụ sở Hội Nhà văn Việt Nam, tay bắt mặt mừng. Anh Đồng luôn là con người dễ mến, dễ gần gũi. Các phóng viên chụp ảnh tôi với anh, sau đó gửi tặng tôi. Thấy ảnh đẹp, tôi gửi ảnh tặng lại anh Đồng, kèm theo bốn bài thơ. Trong thơ tôi viết đại ý rằng, không có chủ nghĩa nào, không có tôn giáo nào đem lại hạnh phúc hoàn toàn cho con người. Phải đấu tranh để sống. Chỉ có con

người thương yêu nhau, thương nhau phần nào thì cái khổ đỡ đi phần nấy".

Hoài niệm, hướng về thân phận con người, số phận dân tộc cũng đã khơi nguồn cảm hứng cho Vũ Đình Liên dệt tuyệt tác *Ông đồ* đã được dịch ra hơn 10 thứ tiếng nước ngoài, như Anh, Pháp, Trung Quốc, Đức, Nga, Thụy Điển, A Rập, Đan Mạch,... Có một tờ báo châu Phi, số đặc biệt, cùng lúc in bài *Ông đồ* thành ba thứ tiếng: Anh, Pháp, A Rập. Riêng tiếng Pháp, bài thơ *Ông đồ* có ba người dịch. Và người dịch đầu tiên là một phóng viên thường trú báo *Nhan đạo* của Pháp tại Hà Nội.

Nếu như làm thơ là cái nghiệp thì dạy học là cái nghề của Vũ Đình Liên. Sau Cách mạng tháng Tám, ông tiếp tục dạy học và từng là chủ nhiệm Khoa tiếng Pháp Đại học Sư phạm Ngoại ngữ Hà Nội. Ông nói: "Lịch sử Việt Nam và thế giới cho thấy nhiều nhà thơ đồng thời là nhà giáo. Tình nhân ái trong thơ họ hết sức sâu sắc, cao đẹp. Nhà thơ thấy giáo lớn của dân tộc là Nguyễn Trãi đã tâm sự rằng: "Bui một tác lòng ưu ái cũ; Đem ngày cuốn cuộn sóng triều đông". Tôi đi đâu cũng nghe người

ta bảo, không có nhà thơ nào trên thế giới nói tình nhân ái bằng hình tượng "sóng triều đông" độc đáo như Nguyễn Trãi. Cho nên tôi dựa vào đó diễn ra ý của tôi là "sư đạo ưu ái" trong tập *Nghệ thuật, tình thương và tình bạn*.

Cùng các học giả- giáo sư nổi tiếng là Lê Thuộc, Lê Trí Viễn, Trương Chính, Đỗ Đức Hiếu, ông góp phần thành lập nhóm văn học Lê Quý Đôn, có nhiều đóng góp về nghiên cứu, dịch thuật. Hai công trình nghiên cứu văn học đáng chú ý của Vũ Đình Liên là *Sơ thảo lịch sử văn học Việt Nam* và *Nguyễn Đình Chiểu* cùng hoàn thành từ năm 1957. Ông còn dịch nhiều thơ nước ngoài, nhất là thơ Pháp, trong đó tác phẩm *Thơ Baudelaire* xuất bản năm 1995 và được Hội Nhà văn Việt Nam trao tặng thưởng năm 1996 khi ông đã qua đời.

Phách ngọc gieo thêm một nhịp vàng

Cầu Trò, theo lời nhà thơ Vũ Đình Liên, được dựng từ năm 1697 nằm ở thôn Gia Hoà, xã Phúc Hoà, huyện Phúc Thọ, tỉnh Sơn Tây (nay thuộc Hà Nội). Trong dân gian có hai truyền thuyết về chiếc cầu cổ này. Thứ nhất là chuyện nữ thần công chúa Ý Đức con vua Hùng Chiêu Vương phù hộ vua Trần Thánh Tông đánh đuổi giặc Nguyên Mông xâm lược. Thứ hai là chuyện người kỹ nữ tài hoa bạc mệnh, mà thi sĩ Vũ Đình Liên đã bị ám ảnh, mê hồn trong tiếng cầm ca vọng về tâm thức, tạo cho ông nguồn thi hứng viết nên những câu thơ đầy cảm thông.

Theo lời kể của nhà thơ Vũ Đình Liên: "Cuối năm 1972, tôi cùng gia đình sơ tán lên huyện Phúc Thọ, tỉnh Sơn Tây. Một hôm từ thị xã về, tôi cùng người bạn địa phương đi qua cái cầu xi măng, cầu khá dài. Hỏi người bạn, tôi được biết cầu tên là cầu Trò và lai lịch của cái tên. Nguyên ngày xưa có cô nhà trò đi hát đêm, sáng sớm về qua lạch nước con thì gặp mưa

NGƯỜI KỸ NỮ CẦU TRÒ;
TRANH CỦA BUI XUÂN PHẢI LẤY CẢM HỨNG
TỪ TÁC PHẨM CỦA VŨ ĐÌNH LIÊN

gió, bị cảm lạnh và chết. Dân làng đem chôn trên bờ ngòi và lập miếu thờ. Người bạn kể chuyện một cách bàng quan nhưng đã để lại cho người nghe niềm xót thương day dứt, như có một cái gai nhọn cắm sâu vào da thịt không sao nhổ được. Tôi nghĩ đến số phận đáng thương của những người phụ nữ nghèo khổ, có chút nhan sắc, có chút tài hoa đã phải mang tài sắc ấy mua vui cho những kẻ quyền quý giàu sang, cuối cùng phải chết một cách đau thương như Đạm Tiên trong *Truyện Kiều* hay Phăng-tin của *Những người khốn khổ*.

Sau nửa năm ám ảnh, trần trở với câu chuyện thương tâm về người kỹ nữ yếu mệnh, nhà thơ Vũ Đình Liên đã viết nên bài thơ *Cầu Trò*, mà ông xem là một trong vài bài thơ mình thích nhất:

*"Đường về Hà Nội, cầu Trò qua
Nghe chuyện người xưa, dạ xót xa*

*Đêm tiệc ai say làm phách đổ
Mai sương người thấm lớp mưa sa
Hai mảnh xiêm áo, khôn ngân giá
Nửa kiếp phong trần luống rụng*

hoa
*Vĩ phong Nguyễn Du còn bút lệ
Đoạn trường thêm mấy khúc bi ca"*

Cuối năm 1974, sau một cuộc nói chuyện với các bạn văn trẻ, nhà thơ Vũ Đình Liên về phòng nằm trần trọc nhớ về một người bạn đã mất và liên tưởng đến câu chuyện ca nữ cầu Trò. Ông nghĩ ở thế giới bên kia có thể bạn mình sẽ gặp người kỹ nữ tài hoa và cao hứng viết bài thơ gửi bạn rất... liêu trai. Ông thổ lộ: "Tôi vừa đặt bút thì bỗng nhiên thấy trong lòng có một rạo rực lạ lùng như có một sự cố gì bất thường sắp xảy ra. Một cơn gió lạnh nổi lên từ phía bắc, thổi lùa vào cánh cửa phòng, đưa theo tiếng người vừa xa, vừa gần, ngâm hai bài thơ như từ phương trời âm u nào vọng tới. Tôi vội vàng ghi lại hai bài thơ và ngạc nhiên, hoảng hốt thấy bài thơ thứ nhất hoá đúng văn bài *Cầu Trò* của tôi". Bài thơ như sau:

*"Một mái liêu xiêu năm tháng qua
Bên cầu nặng dãi với mưa sa
Trăm năm chống chọi oan hồn*

*nặng
Nửa kiếp lạnh lùng ân ái xa
Thuở mới trời nghiêng hồn xót*

*nước
Chuyện xưa cảnh gây khách thương*

*hoa
Cõi âm bưng dậy hơi đương ảm
Lòng bắt đầu tan hận xướng ca"*

Và khi ông chép đến hai câu cuối bài thơ thứ hai *"Tạ lòng người biết nên chi được- Phách ngọc gieo thêm một nhịp vàng"* thì chợt như thấy dưới ánh đèn khuya mờ ảo hình ảnh của một kỹ nữ yếu điệu ngồi trên chiếu hoa, nâng nhẹ hai chiếc đùi mở đầu một nhịp phách nửa buồn nửa vui ngổ tiếng lệ rơi trên tà áo lụa, tiếng ngọc rơi trên mâm vàng... Một không gian thơ liêu trai đến nỗi lòng! ★

PHONG CẢNH SƠN TÂY- ẢNH: TRẦN ĐỖ

VỢ CHỒNG
THI SĨ
ĐOÀN VĂN CỪ

70 năm trước, bài thơ *Chợ tết* được đăng trên báo *Ngày nay* số xuân Kỷ Mão- 1939, mở đầu cho sự xuất hiện của một tên tuổi mới trong nền thi ca Việt Nam: Đoàn Văn Cừ. Cùng với thi sĩ đồng hương Nguyễn Bính từ phong trào Thơ mới, Đoàn Văn Cừ đã viết nhiều bài thơ thành công về mùa xuân, lễ tết. Và nếu như Nguyễn Bính suốt đời thơ luôn lang bạt kỳ hồ thì ngược lại, kẻ sĩ cảm tình con Trâu Đoàn Văn Cừ mãi mãi ẩn cư nơi thôn dã của vùng đất văn hiến Nam Định “chôn nhau cắt rốn” vừa dạy học vừa làm thơ với ước muốn “*Trong thơ góp một đường cày*”...

PHONG CẢNH
NAM ĐỊNH

Bài thơ *Chợ tết* mở đầu bằng những hình ảnh tả thực rất sinh động:

“*Dải mây trắng dờ dẩn trên đỉnh núi,*

Sương hồng lam ôm ấp nóc nhà tranh,

Trên con đường viền trắng mép đôi xanh,

Người các ấp tung bùng ra chợ tết.”

Đăng kèm bài *Chợ tết* trên báo *Ngày nay* có lời giới thiệu của tòa soạn: “Trong những lời đẹp một cách đơn giản và ý nhị, phiên chợ tết ở nhà quê hiện ra cùng với những hình ảnh ngộ nghĩnh, những dáng điệu kỳ thú dưới ngòi bút linh hoạt của ông Đoàn Văn Cừ. Đây không tả ngày tết, nhưng bao nhiêu nét vẽ rất đúng, rất tinh xảo cũng khiến ta tưởng tượng được quang cảnh ngày xuân ở nông thôn”. Sau khi báo phát hành, Đoàn Văn Cừ còn nhận được thư của nhà văn Thạch Lam trong ban biên tập gợi động viên, cho rằng họ Đoàn đã tạo được cho mình “một

lối thơ riêng, đặc biệt có nhiều màu sắc và tả cảnh”.

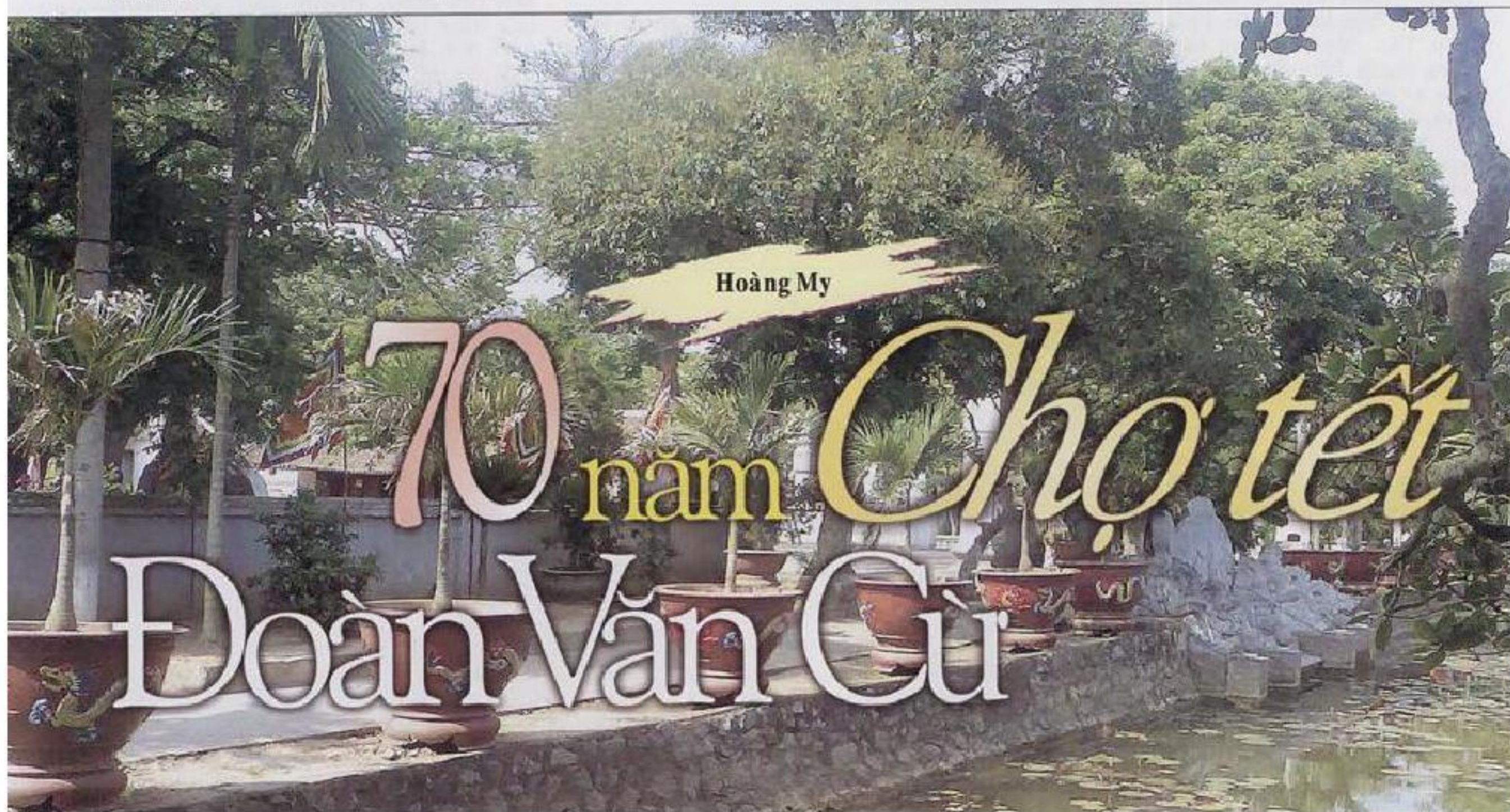
Cũng bắt đầu từ đó, trên thi đàn Việt Nam chính thức xuất hiện một thi sĩ mà tên tuổi gắn liền với những bài thơ về mùa xuân ngày tết vừa mộc mạc vừa độc đáo không lẫn vào ai được. Sinh thời nhà thơ Đoàn Văn Cừ cho biết: “Sau khi bài thơ đầu tiên *Chợ tết* được đăng, tôi có cảm nghĩ một bài thơ đẹp khi cất cánh khỏi bản thảo, có thể ví với một ánh sao, tia lửa vừa lóe sáng; một bông hoa nở, một cánh bướm lộng gió vượt sông ra đại dương; một bóng chim băng mình vào vũ trụ. Trong hoàn cảnh đó, tiếng lòng của người thi sĩ có thể bật ra khỏi bản thân để đi tới một chân trời xa lạ, muôn bên ngàn phương. Nếu gặp mắt xanh, được cả thời và thế, thơ anh sẽ đọng trong trí nhớ độc giả, đứng lại mãi với thời gian và không gian, trở thành bất tử”.

Đoàn Văn Cừ tuổi Sửu, sinh năm 1913 trên vùng đất Nam Định văn hiến, nơi phát tích nhà Trần, sản sinh nhiều nhân vật lịch sử như Nguyễn Khuyến, Tú Xương, Trường Chinh, Nguyễn Văn Vĩnh, Đinh Đức Thiện,... Nhà nghèo, sớm mồ côi cha mẹ, cậu bé họ Đoàn sống với bà nội. Cứ hễ đến tết, bà nội ngồi trong ổ rơm, mặc áo đỏ cho Đoàn Văn Cừ sang lễ tết bên nhà ngoại để thay người mẹ vắng số.

Giống như những ngôi làng khác ở Bắc bộ, làng Đỗ Quan quê hương Đoàn Văn Cừ cũng có nhiều đình, đền, chùa, miếu với nhiều lễ hội kỳ

Hoàng My

70 năm *Chợ tết*
Đoàn Văn Cừ

Sau hơn 20 năm “dựng nghiệp”, giờ đây cây mai ở làng Háo Đức (xã Nhơn An, huyện An Nhơn, tỉnh Bình Định) đã trở thành một thương hiệu lớn của cả nước. Chỉ tính riêng Tết Mậu Tý vừa rồi, cả làng đã có doanh thu hơn 4,5 tỉ đồng từ nghề trồng mai, hộ cao nhất là 500 triệu đồng, hộ thấp nhất cũng được 20 triệu; trong đó có cây bán được gần cả trăm triệu đồng. Đây là một tín hiệu vui của người nông dân ven Thành Hoàng Đế, từ xưa họ chỉ biết trồng lúa và chăn nuôi, giờ thì dồn toàn lực cho cây mai.

Tháng giêng, tháng của vui chơi và lễ hội, nhưng ở Háo Đức lại là thời điểm cây mai tất bật vào vụ mới. Ngay từ đầu làng đã vàng rực một sắc mai, rồi lác đác những vàng hoa nở muộn. Từ sân vườn cho đến đồng bãi, từ đầu ngõ cho đến tận bờ tre... nhà nào cũng cây và chậu, đất và phân, lúi húi, loay hoay với công việc chuẩn bị cho một mùa mai mới.

Những cộ trâu kéo đất, những xe tải, xe công nông chở mai đi gởi, í ới hồi nhà... vào ra như hội.

Ông Đặng Xuân Ngũ - một “đại gia” của nghề mai Háo Đức cho biết, thời gian vui nhất là tháng chạp, dịp cận Tết, cả làng nườm nượp thương khách từ mọi miền đất nước về mua. Hôm bán cây mai 85 triệu đồng cho một thương lái ở Vĩnh Long, nhà ông vui như đám hát rạp; còn bây giờ, tuy có tất bật, nhưng là chuyện thường ngày của nông quê.

Tiếp chúng tôi suốt buổi trưa, nhưng vườn nhà ông Ngũ với hơn 3000 chậu mai vẫn không ngớt người làm; người thì dọn cỏ, cắt cành, người thay đất, trộn phân... sự chuyên nghiệp thể hiện trên từng công đoạn của mỗi dịp tết. Kịp thời đơn giản là những chị, những bà chuyên lo nhổ bỏ các que cành cắm mai của mùa vụ trước, rồi nhổ cỏ, dọn vườn, trộn đất... Kịp thời tay nghề cao là khâu vô chậu, cắt cành, sửa dáng... làm sao cho mỗi cây mai “dựng” tốt với từng thế riêng biệt, đủ “tay”, đầy “cánh”; rồi đến mùa lật lá phải chọn thời điểm sao cho hoa ra đúng ngày, nở đúng buổi. Tất cả những “bí quyết” ấy chỉ có ở những đôi tay cần cù khéo léo, cái nhìn nghệ thuật và tài phán đoán thời tiết của các lão nghệ nhân. Năm nay thời tiết thất thường, nhưng nhờ chăm sóc và lật lá đúng thời điểm nên mai Háo Đức vẫn nở đúng vụ, trong khi các nơi khác, nhất là miền Bắc thì không có nhiều hoa để đón Tết..

Anh Nguyễn Văn Minh - chủ chiếc xe tải hiệu Chiến Thắng ở làng Háo Đức cho biết, có nhiều chủ vườn năm nay trúng đậm. Ngoài cây chuẩn, bán giá từ hai ba trăm ngàn đồng đến vài chục triệu, các chủ vườn còn bán vét được cả những cây tương phải nhổ bỏ, bởi lỗi cành, lỗi chi nhưng chỉ

Sắc xuân làng mai Háo Đức

Mai Thìn

cần có hoa là được. Các đầu nậu mai mua ra Bắc bán hết sạch, bởi năm nay miền Bắc lạnh, hoa không nở.

Để có đất, ngay từ đầu tháng chạp, các chủ vườn phải thuê những người có xe như anh Minh chở đất về đổ trước nhà với giá 300.000đ một xe, rồi trộn phân, trộn xơ dừa ủ hơn cả tháng cho đất tơi xốp để vô chậu, chuẩn bị cho cây mai bước vào vụ mới. Riêng anh Minh đã chở được 70 xe đất, thu hơn 20 triệu đồng; trả chi phí công cán, tiền mua bãi, anh lãi hơn một nửa, đủ tiền cho gia đình tiêu Tết. Nhưng để có được một kết quả như vậy, quả không đơn giản chút nào. Đất cho cây mai không đơn thuần là đất ruộng hay đất gò bãi bình thường mà phải là đất phù sa pha cát mịn theo một tỉ lệ nhất định; khi cầm lên tay bóp nhẹ sẽ tan mịn mà không dính tay như đất sét, hay đất bùn, đất ruộng. Nếu đất nhiều phù sa, hoặc pha sét thì khi vô chậu, sẽ kết nén chặt, cây mai không đâm rễ được; còn đất pha nhiều cát quá sẽ khô, róc và không đủ dinh dưỡng cho cây mai phát triển trong suốt một năm.

Vì đặc điểm ấy mà ngay từ sau mùa lũ, những người cung cấp đất cho cây mai như anh Minh phải đi lòng mua từng bãi đất sa bồi dọc các triền sông chảy qua An Nhơn như: Gò Chàm, Bàu Sầu, sông Côn, sông Quai Vạc... để thuê người xúc chở về. Vì thế mà ngay từ đầu tháng chạp cho đến tháng giêng trên các đường làng Háo Đức, trước cổng nhà nào cũng có một đồng đất to đã được trộn xơ dừa, phân bò hoặc các loại phân hoá học. Anh Trương Hào, một nghệ

thú. Đó cũng là nguồn cảm hứng cho nhà thơ viết nên những bài thơ: *Làng, Trăng hè, Ngôi đình, Tế thánh, Năm mới, Chợ làng vào xuân...* Và không chỉ riêng làng Đỗ Quan mà Đoàn Văn Cừ còn được tắm mình trong lễ hội các làng lân cận như hội chùa Cổ Lễ, hội chùa Keo, hội chợ Yên, hội chợ Viêng... giúp ông sáng tạo nên *Đám cưới mùa xuân, Đám hội...* và đặc biệt là *Chợ tết*:

*"Sương trắng rõ đầu cành như giọt sữa,
Tia nắng tia nháy hoai trong ruộng lúa,
Núi uốn mình trong chiếc áo the xanh,
Đôi thoa son nằm dưới ánh bình minh.
Người mua bán ra vào đầy cổng chợ.
Con trâu đứng vờ rím hai mắt ngủ,
Để lắng nghe người khách nói bô bô."*

"Mùa xuân, ngày tết dễ gợi nhớ về cội nguồn dân tộc, làm thức dậy trong lòng ta những kỷ niệm, tình cảm thiêng liêng, sâu sắc, đậm thấm về gia đình, tổ quốc. Nhiều phong tục đẹp, sinh hoạt đẹp, cảnh sắc thiên nhiên đẹp diễn ra trong dịp này. Tôi sống trọn vẹn tuổi thơ, tuổi hoa niên ở nông thôn. Những cảm xúc, ấn tượng trữ tình dân dã, lành mạnh, thơm ngát hương đồng gió nội đã sớm quyến rũ tôi, đi vào tuổi vàng, tuổi thanh xuân đời tôi, máu thịt tôi, tâm hồn tôi; giúp tôi sau này, khi hồn thơ đã chín, viết nên những bài thơ, những bức tranh quê thơ mộng ngày xuân, ngày tết"- thi sĩ họ Đoàn thổ lộ.

Cùng với đèn đài, lễ hội, thi ca, làng Đỗ Quan ruột thịt còn là nơi lưu dấu một tình bạn đẹp để thời thanh xuân của Đoàn Văn Cừ với Nguyễn Văn Vịnh. Họ Nguyễn cũng mồ côi cha, được người mẹ nghèo tần tảo cố gắng nuôi ăn học, đặt nhiều hy vọng vào đứa con duy nhất của mình. Hai chàng trai mồ côi cùng làng, học giỏi, có chí hướng đã kết thân với nhau. "Những hôm tối đến nhà anh chơi, gặp bữa thì ăn, nhiều tối không về, ngủ lại, hai đứa ôm nhau nằm trong ổ rơm, nói chuyện tới khuya. Không nằm thì tung chiếu ra, thắp đèn, chụm đầu ngồi đọc, viết, sửa thơ cho nhau. Bài thơ *Trăng hè* ngày ấy, viết được đoạn đầu, tôi đã toan bỏ. Anh đọc thấy được, khuyên tôi nên viết tiếp. Sau này báo *Ngày nay* in, Hoài Thanh và Hoài Chân chọn đưa vào *Thi nhân Việt Nam*"- Đoàn Văn Cừ nhớ lại. Kỷ vật tình bạn đẹp để mà họ Đoàn còn giữ tới nay là bức thư Nguyễn Văn Vịnh gửi cho ông năm 1941 trên đường phiêu bạt xa quê vào Nam. Bức thư viết dưới dạng văn vần, có nhiều câu rất đẹp:

*"Cái gì như thể dây tơ,
Buộc người thơ với người thơ dặm ngàn,
Tối xa, anh ở lại làng,
Liệu mà tỏ thắm nhuộm vàng cho quê"*.

Điều mong mỏi của Nguyễn Văn Vịnh đã trở thành hiện thực. Không chỉ người bạn thân Đoàn Văn Cừ đã "tỏ thắm nhuộm vàng" cho quê bằng tài năng thi ca, mà ngay cả chính Nguyễn Văn Vịnh trên đường phiêu bạt vào Nam kiếm sống và tìm đường cứu nước, ông đã trở thành một tướng lĩnh tài ba, từng giữ trọng trách chính uỷ Khu 8, rồi sau này là thứ trưởng Bộ Quốc phòng, chủ nhiệm Uỷ ban Thống nhất trung ương. Một người bạn mà thi sĩ Đoàn Văn Cừ luôn lấy làm tự hào.

Hơn 60 năm cầm bút, Đoàn Văn Cừ đã in gần mười tập thơ, trong đó đáng chú ý là *Thôn ca I & II, Dọc đường xuân, Đường về quê mẹ* và được trao tặng Giải thưởng Nhà nước về Văn học nghệ thuật năm 2001. Thi sĩ ẩn cư Đoàn Văn Cừ đã mãi mãi đi xa từ năm 2003, nhưng mỗi khi xuân về tết đến, hình ảnh ông như ẩn hiện đâu đây trong những bài thơ chân quê đượm chất trữ tình. Đó cũng là sự thành công của một đời thơ vốn chỉ có ước mơ khiêm tốn:

*"Trong thơ góp một đường cày
Nước non gieo hạt mong ngày nở hoa"★*

Đoàn Văn Cừ

Chợ tết

*Dải mây trắng đỏ dần trên đỉnh núi,
Sương hồng lam ôm ấp nóc nhà tranh,
Trên con đường viền trắng mép đôi xanh,
Người các ấp tưng bừng ra chợ tết.
Họ vui vẻ kéo hàng trên cỏ biếc;
Những thằng cu áo đỏ chạy lon xon,
Vài cụ già chống gậy bước lom khom,
Cổ yếm thắm che môi cười lẳng lẽ,
Thằng em bé nép đầu bên yếm mẹ,
Hai người thôn gánh lợn chạy đi đầu,
Con bò vàng ngộ nghĩnh đuổi theo sau.*

*Sương trắng rõ đầu cành như giọt sữa,
Tia nắng tia nháy hoai trong ruộng lúa,
Núi uốn mình trong chiếc áo the xanh,
Đôi thoa son nằm dưới ánh bình minh.
Người mua bán ra vào đầy cổng chợ.
Con trâu đứng vờ rím hai mắt ngủ,
Để lắng nghe người khách nói bô bô.
Anh hàng tranh kiu kít quẩy đôi bò,
Tìm đến chỗ đông người ngồi giờ bán.
Một thầy khoá gò lưng trên cánh phân,
Tay mài nghiên bị boáy viết thơ xuân.
Cụ đồ nho dưng lại vuốt râu cằm,
Miệng nhẩm đọc vài hàng câu đối đỏ.
Bà cụ lão bán hàng bên miếu cổ,
Nước thời gian gội tóc trắng phau phau.
Chú hoa man đầu chít chiếc khăn nâu,
Ngồi xếp lại đồng vàng trên mặt chiếu.
Áo cụ lý bị người chen sấn kéo,
Khăn trên đầu đang chít cũng bung ra.
Lũ trẻ con mãi ngắm bức tranh gà,
Quên cả chị bên đường đang đứng gọi.
Mấy cô gái ôm nhau cười rũ rượi,
Cánh anh chàng bán pháo dưới cây đa.
Những mẹt cam đỏ chót tựa sơn pha.
Thúng gạo nếp dong đầy như núi tuyết,
Con gà trống mào thắm như cục tiết,
Một người mua cầm căng dõc lên xem.*

*Chợ tưng bừng như thế đến gần đêm,
Khi chuông tối bên chùa vắng vắng đánh,
Trên con đường đi các làng hẻo lánh,
Những người quê lũ lượt trở ra về.
Ánh đường vàng trên cỏ kéo lê the,
Lá đa rụng rơi bởi quanh quẩn chợ.*

NGOẠI Ô-TRANH CỦA LÊ DUNG

nhân nhiều kinh nghiệm trong nghề trồng mai của làng Háo Đức bảo phải ủ như thế cả tháng thì khi vô chậu, cây mai mới chịu hấp thu mà tái tạo "sinh lực" cho mùa vụ mới. Bởi sau ba ngày Tết, mai khai hoa nở nhụy là đã tiêu hao quá nhiều sức lực; cộng với sự thay đổi môi trường, từ nơi vườn bãi chôn hoà nắng gió, cây mai phải gò bó trong nhà hay trong sân gần suốt cả tuần chơi Tết, chắc chắn sức đề kháng sẽ giảm. Ấy là chưa nói, có nhà còn quên tưới nước, hoặc đổ lẫn xác trà với rượu cần, rồi tẩm thuốc lá, vỏ hạt dưa... những thứ mà cây mai hoàn toàn không thích.

Ngoài việc thay đất cho mai, chuyện tạo dáng, ghép cành, sửa chi, tỉa rễ... cũng là những công việc đòi hỏi khá nhiều công sức và tài nghệ của mỗi nghệ nhân. Ông Đặng Xuân Ngũ cho biết, khi cây mai vừa nảy đôi lá mầm, phải nhổ lên bấm rễ cọc (để cho cây mai phát triển chi cành mà không vươn cao như cây tự nhiên), rồi trồng lại vào chậu nhỏ, tạo dáng, tạo chi cho phù hợp. Sau một năm chăm bẵm, cây nào phát triển tốt sẽ được tuyển lựa để tiếp tục nâng gốc, tỉa cành theo các thế: đổ, bay, trực chi... phụ tử, phụ

Văn Hào, mai có dáng xoài cặp đùi con rồng uốn la mắt... Đây là trồng mai chỉ có những cây mai giới chơi mai cũng đồng để "bộ" về một cảnh hoa, nhưng bù "dung hàng" với bất

Mai Háo Đức hiện phần là thế chân với thân uốn lượn, cành sao cho chậu mai đơm một cổ bông, dưới to lá kín đều từ gốc đến cũng đều tăm tắp từ kiểu dáng. Làm như trồng đồ nhọc

thế... Tại vườn nhà ông Nguyễn chúng tôi được giới thiệu gốc như một thiếu nữ nằm nghiêng dài; rồi gốc mai hình con lân, lượn trông thật ngộ nghĩnh và những "hàng độc" mà cả đời thể dưỡng được dăm ba gốc, như vậy thường là vô giá. Và có thể bỏ ra vài chục triệu chậu mai mĩ ni vắt vẻo mây lại là cái đáng "độc", không

cứ ai. nay đa phương rải đều đều như trên nhỏ, hoa ngon. Cây nào cành cho đến thế người công, để thực hiện mà đa phần người chơi mai cũng chỉ mua một hai cây

chơi ba ngày Tết, cho nên mai kiểu này vẫn bán chạy như tôm tươi.

Anh bạn nhà báo cùng đi với tôi là tay sành chơi mai nhận xét, để một cây thì được, chứ trong vườn nhà mà có chừng ba cây uốn éo "công nghiệp" kiểu này thì thấy chán. Sao mình không tạo các thế, dáng khác cho mai phong phú hơn?

Trả lời câu hỏi này, các nghệ nhân làng mai Háo Đức đổ lỗi cho "cơ chế thị trường". Vì làm như thế, tốn rất nhiều công và thời gian "nuôi" cây mai để bán được cũng rất dài, thường phải mất 5- 10 năm thì gốc mới đủ to; da, cành mới đủ độ xù xì. Trong từng ấy năm cũng là từng ấy công việc: thay đất, tỉa cành, bón phân, phun thuốc... Mai là loài thân mộc, lại dẻo dai nên dễ uốn và có thể cấy ghép cành, chỉ khi cần thiết. Anh bạn của tôi cũng có một cây mai "hàng độc", dù chung một gốc, nhưng lại nở được nhiều loại hoa khác nhau, từ bạch mai, rồi cúc mai, huỳnh tỷ, giáo, cúc đến hoàng lai... Đó c h ư c ó.

Để làm được tất cả những công đoạn trên, người trồng mai phải có đôi mắt và tư duy của người nghệ sĩ, sự tỉ mỉ tài hoa của một thợ kim hoàn và sự cẩn mẫn của một nông dân chính hiệu.

Tôi có anh bạn Quy Nhơn vì quá mê cây mai mà năm nào cũng tậu thêm vài chậu, cứ thế bây giờ trong vườn nhà anh đã có mấy chục chậu mai vào loại hiếm của thành phố. Trước kia, cứ mỗi kỳ "hạ nêu", anh phải lặn lội về quê hơn 20 cây số, xin đất ruộng, đất gò để về thay đất cho mai; rồi tranh thủ các ngày nghỉ đầu năm cho cây mai vào vụ. Còn bây giờ, chỉ cần "phôn" một cú là lập tức có một xe đất đổ ngay tại vườn nhà với giá dù có đắt hơn ở quê gấp đôi, nhưng đỡ phải nhọc công, tốn sức. Rồi mời một tập thợ là những nghệ nhân từ làng mai Háo Đức, hoặc Nhơn Hoà, An Nhơn. Ngoài cơm rượu ngày ba bữa, công của nghệ nhân làm mai được trả từ 80.000đ - 100.000đ/ngày, công phụ từ 40.000đ - 50.000đ/ngày.

Ở Bình Định bây giờ, ngoài thương hiệu mai Háo Đức, còn có nhiều thương hiệu đã trở thành quen thuộc trong cả nước như: nước mắm Mười Thu, rượu Bầu Đá, nem chợ Huyện, nón Gò Găng, bún Song Thành... Các thương hiệu bao giờ cũng cần phải được độc quyền, như người ta đi đăng ký hàng chất lượng cao để tránh tranh chấp và phát triển thương hiệu ngày càng cao hơn. Mai Háo Đức cũng cần được đăng ký thương hiệu cho những mùa sau ★

NHÀ THƠ MAI THÌN
VỚI NGHỆ NHÂN ĐẶNG XUÂN NGŨ

Tinh hoa đất Việt

Người đứng đầu cơ quan mang mật danh

Phan Phú Yên

B.68

Ngày 7.1 năm nay kỷ niệm 30 năm (1979-2009) quân tình nguyện Việt Nam giải phóng Phnom Penh, đập tan tập đoàn Pol Pot-Ieng Sary, cứu dân tộc Campuchia thoát khỏi thảm họa diệt chủng. Từ giữa năm 1978, Bộ Chính trị đã quyết định thành lập một cơ quan mang mật danh B.68 trực thuộc Trung ương Đảng để trực tiếp lãnh đạo cuộc phản công chiến lược ở biên giới Tây Nam bảo vệ tổ quốc và sang giúp nước bạn. Người được tin cậy giao trọng trách đứng đầu Ban B.68 là một chiến binh dạn dày trận mạc- Ủy viên dự khuyết Trung ương Đảng, Thứ trưởng Bộ Quốc phòng, Thiếu tướng Hoàng Thế Thiện.

CHỦ TỊCH TRƯỞNG CHÍNH
GIAO NHIỆM VỤ CHO TƯỚNG
HOÀNG THẾ THIỆN

Hình ảnh chính ủy tiêu biểu trên chiến trường

Đánh giá về Thiếu tướng Hoàng Thế Thiện, Đại tướng Võ Nguyên Giáp đã viết: "Suốt đời chiến đấu vì sự nghiệp của Đảng, của dân tộc, đồng chí có ưu điểm nổi bật là dù ở cương vị nào cũng là tấm gương đoàn kết và hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ, được đồng chí, đồng đội tin yêu".

Hoàng Thế Thiện còn có bí danh Hoàng Dân, tên thật Lưu Văn Thi sinh năm 1922 trong một gia đình nhà nho nghèo yêu nước ở Hải Phòng. Sớm tham gia cách mạng, ông bị thực dân Pháp bắt kêu án 5 năm tù khổ sai, đày lên Sơn La. Hai năm sau, ông vượt ngục về làm đội trưởng Đội Vũ trang tuyên truyền cứu quốc huyện

THiếu TƯỚNG HOÀNG THẾ THIỆN

Võ Nhai thuộc Chiến khu Hoàng Hoa Thám, tham gia tổng khởi nghĩa, được cử làm chủ nhiệm Tỉnh bộ Việt minh tỉnh Thái Nguyên rồi tỉnh Vĩnh Yên. Do yêu cầu của chiến trường, tháng 4.1947, ông được điều vào quân đội làm phái viên, trưởng Phòng

TƯỚNG THIỆN GIỚI THIỆU VŨ KHÍ MỚI VỚI THỦ TƯỚNG PHẠM VĂN ĐỒNG

Chính trị Liên khu 10; rồi chuyển sang làm chính uỷ Trung đoàn Sông Lô. Từ đây, Hoàng Thế Thiện gắn với binh nghiệp, xông pha khắp các chiến trường.

Cuối năm 1949, trước tình hình Nam bộ gặp nhiều khó khăn về thông tin, Bộ Tổng tư lệnh cử Hoàng Thế Thiện làm trưởng Đoàn Cán bộ quân sự vào Nam kiểm tra nắm tình hình, giúp xây dựng các đơn vị chủ lực, lần lượt làm chính uỷ Trung đoàn Tây Đô, chính uỷ Trung đoàn Cửu Long, chủ nhiệm chính trị Phân liên khu miền Tây... cho tới khi cuộc kháng Pháp kết thúc tập kết ra Bắc.

Đầu năm 1959, ông được cử làm chính uỷ đầu tiên Cục Không quân. Đến tháng 10.1964, ông vượt biển trên tàu không số trở về Nam làm chính uỷ Quân khu 8. Tháng 8.1966, sau khi tham gia xây dựng Sư đoàn 9 chủ lực đầu tiên của Nam bộ, ông lại được điều lên làm chính uỷ Sư đoàn 1- sư đoàn chủ lực đầu tiên đang được thành lập ở Mặt trận Tây Nguyên. Thượng tướng Hoàng Minh Thảo- nguyên tư lệnh Mặt trận Tây Nguyên cho biết: "Điểm đặc biệt của anh Thiện: tuy là chính uỷ nhưng rất chú ý đến quân sự. Anh nắm địch tương đối chắc. Anh hiểu phiên hiệu các đơn vị địch. Lúc đó, anh như một người chỉ huy quân sự. Do anh nắm chắc địch, từ các phiên hiệu đến các đơn vị địch, nên anh đã góp được nhiều ý kiến để bàn bạc với đồng chí sư trưởng trong việc đánh địch. Khi tôi gặp Bộ Chỉ huy sư đoàn để trao đổi, bàn bạc kế hoạch tác chiến thì ngoài công tác chính trị, công tác Đảng, anh cũng phát biểu về tình hình địch". Chỉ riêng ở Mặt trận Tây Nguyên, Chính uỷ Hoàng Thế Thiện đã cùng Sư trưởng Nguyễn Hữu An chỉ huy Sư đoàn 1 đánh nhiều trận hay, nhất là trận gây thiệt hại nặng cho Lữ đoàn dù 173 của Mỹ trong Chiến

địch Đắk Tô 1 trên Đồi 875 ở tây bắc Kontum mùa đông năm 1967.

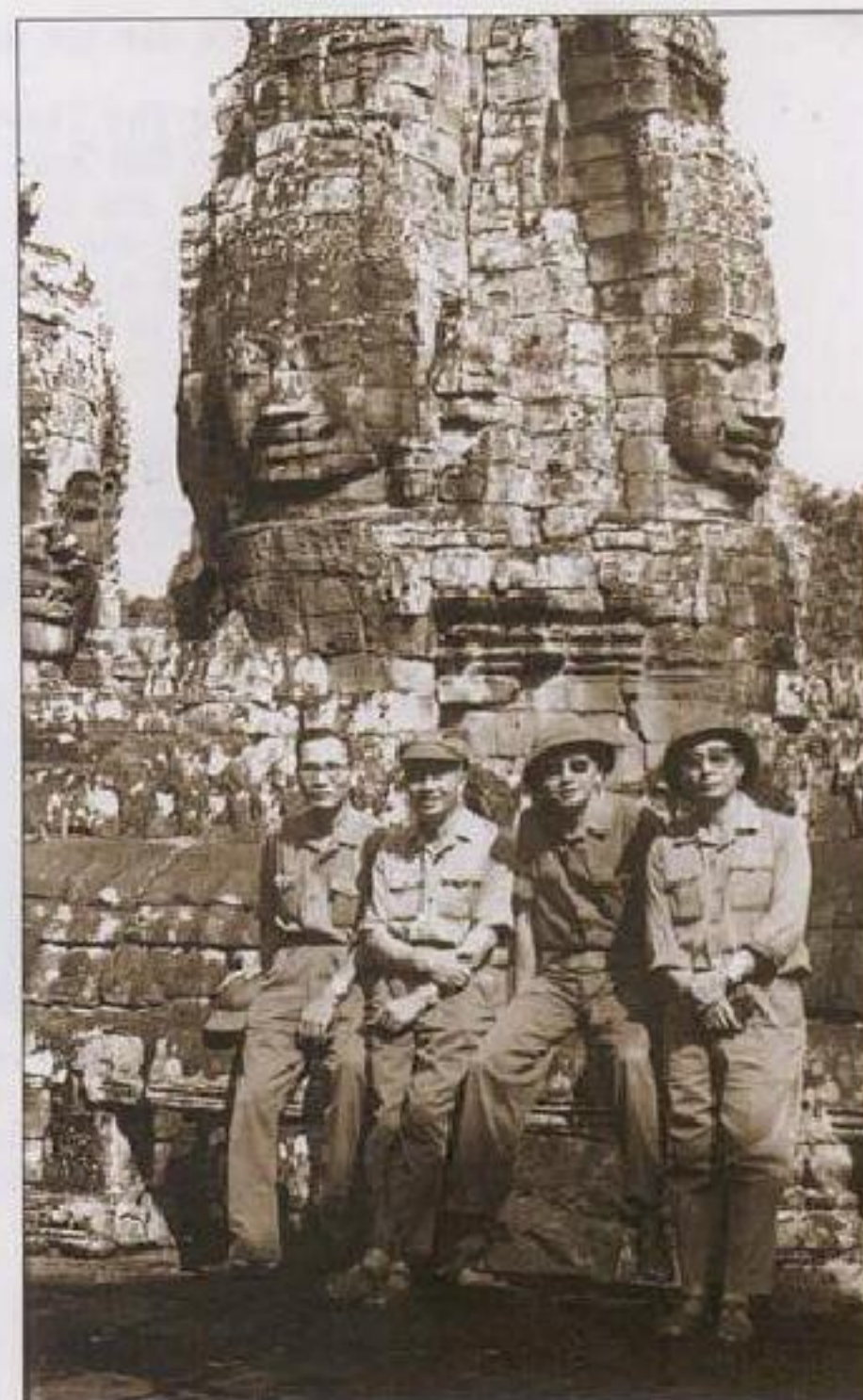
Năm 1970, ông về Bộ tư lệnh Đoàn 559- Trưởng Sơn giữ nhiệm vụ phó chính uỷ, rồi chính uỷ, tiếp tục tham gia nhiều chiến dịch bảo vệ tuyến đường vận tải chiến lược. Tháng 2.1975, sau khi Quân đoàn 4 được thành lập, Thiếu tướng Hoàng Thế Thiện đã trở lại Nam bộ giữ cương vị chính uỷ quân đoàn, tham gia chỉ huy Chiến dịch Hồ Chí Minh với cương vị phó chính uỷ cánh quân phía đông...

Có thể nói tướng Hoàng Thế Thiện là hình ảnh tiêu biểu của một chính uỷ trên chiến trường. Từ cấp trung đoàn, sư đoàn cho đến quân đoàn, quân khu và cao hơn nữa, ở cương vị nào ông cũng thể hiện được bản lĩnh, tài năng, nhân cách và vai trò hạt nhân đoàn kết của một người tổ chức, chỉ huy.

Chèo chống Ban B.68

Tháng 10.1978, Thiếu tướng Hoàng Thế Thiện đang là thứ trưởng Bộ Quốc phòng được đặc phái sang chiến trường Campuchia làm nghĩa vụ quốc tế giữ trọng trách trưởng Ban B.68 Trung ương Đảng, bí thư Đảng uỷ Đoàn chuyên gia Việt Nam, cố vấn cho tổng bí thư Đảng Nhân dân cách mạng Campuchia, phó tổng Đoàn chuyên gia Việt Nam, phó tư lệnh chính trị Quân tình nguyện kiêm trưởng Đoàn chuyên gia quân sự Việt Nam.

Nhớ lại thời điểm năm 1978, cuộc chiến tranh biên giới Tây Nam nước ta do bọn Pol Pot- Ieng Sary gây hấn hơn 3 năm đã trở nên ác liệt. Nhiều làng mạc, trường học, bệnh xá, chùa chiền, nhà thờ... bị chúng tràn sang xóa sạch, quét sạch, làm hơn 5000 dân thường Việt Nam thiệt mạng, bắt và thủ tiêu hơn 20.000 người. Trong khi đó, nước ta còn phải lo cứu mạng hàng vạn dân Campuchia chạy sang tị nạn, thoát khỏi đao búa của tập đoàn diệt

TƯỚNG HOÀNG THẾ THIỆN (THỨ 2 TỪ TRÁI SANG) VỚI BAN B.68 Ở ĐẤT NƯỚC ANGKOR

chủng Khmer Đỏ đang biến đất nước Chùa Tháp thành lò thiêu người khổng lồ. Trước tình hình đó, ngày 16.6.1978 Bộ Chính trị ra quyết định thành lập Ban B.68 trực thuộc Trung ương Đảng để giúp cách mạng Campuchia. Lúc đầu Ban B.68 do Thiếu tướng Nguyễn Xuân Hoàng- viện phó Viện Khoa học quân sự làm trưởng ban. Tuy nhiên, 4 tháng sau, do tình hình biến chuyển nhanh chóng, Bộ Chính trị đã điều động Thiếu tướng Hoàng Thế Thiện- thứ trưởng Bộ Quốc phòng sang làm trưởng Ban B.68, khẩn trương chuẩn bị đưa quân tình nguyện Việt Nam sang cứu giúp nước bạn, đồng thời với việc thành lập Mặt trận Đoàn kết dân tộc cứu nước Campuchia- một sự kiện có ý nghĩa to lớn mà dấu ấn của tướng Thiện rất sâu đậm.

Ngày 23.12.1978, theo tiếng gọi khẩn thiết của nhân dân xứ Chùa Tháp mà đại diện là Mặt trận Đoàn kết dân tộc cứu nước Campuchia, Quân đội Nhân dân Việt Nam đã mở cuộc phản công chiến lược trên toàn tuyến biên giới Tây Nam, rồi phối hợp với các lực lượng vũ trang nước bạn đập tan quân đội Khmer Đỏ, tiến sang giải phóng Phnom Penh ngày 7.1.1979. Một chiến công lịch sử chỉ trong vòng 20 ngày đêm, hoàn thành sứ mạng nghĩa

CHÍNH ỦY
HOÀNG THẾ THIỆN
VỚI BỘ TƯ LỆNH
559

vụ quốc tế, cứu thoát cả một dân tộc đang bèn bờ vực lâm nguy.

Ban B.68 do tướng Hoàng Thế Thiện đứng đầu đặt đại bản doanh tại nhà số 606 Trần Hưng Đạo, quận 5, TP.HCM. Không khí nơi đây nhộn nhịp khác thường. Được sự đồng ý của Bộ Chính trị, ngày 25.1.1979, Ban B.68 đã giúp nước bạn tổ chức Lễ mừng chiến thắng tại thủ đô Phnom Penh. Sau đó, Ban B.68 chuyển văn phòng sang

trực tiếp giúp ban tổ chức hệ thống chính quyền từ trung ương đến cơ sở trong 19 tỉnh thành. Bên cạnh đó, Ban B.68 còn nghiên cứu, chọn lọc để đề nghị Trung ương Đảng điều động cán bộ ta cho 19 đoàn chuyên gia. Tình hình đất nước Campuchia dần đi vào ổn định, hệ thống kinh tế-xã hội được khôi phục, dân tị nạn được hồi hương về quê cũ, những cánh đồng chết dần sống lại trong màu xanh... Thành quả ấy có nhiều đóng góp của vị tướng đứng đầu Ban B.68.

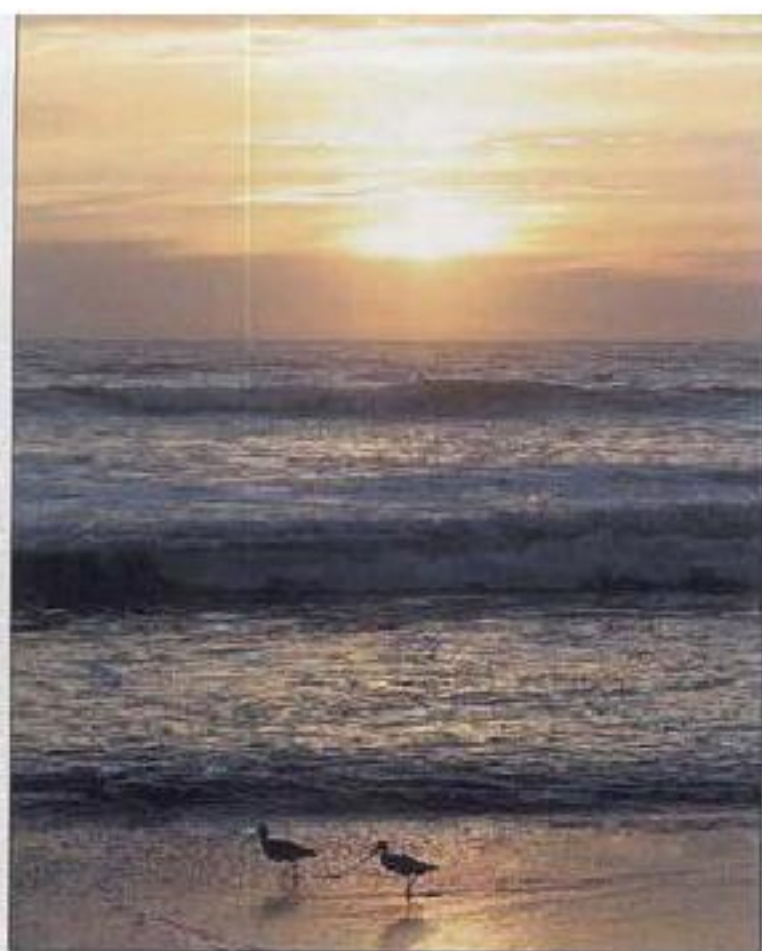
Ông Vũ Oanh- nguyên uỷ viên Bộ Chính trị, người bấy giờ luôn sát cánh bên tướng Thiện, đã nhớ lại: "Hai anh em cùng ở chung trong một căn nhà, ngày đêm cùng bàn bạc công việc với nhau nên tôi hiểu rằng đồng chí Hoàng Thế Thiện thực sự là một con người đã được tôi luyện trong ngục tù đế quốc (thời kỳ trước năm 1945) và trong những năm tháng ác liệt của hai cuộc kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ của nhân dân ta. Đồng chí rất xứng đáng được Đảng tin cậy giao cho trách nhiệm hết sức nặng nề trong những ngày đầu khó khăn, gian khổ để thực hiện một công việc chưa có tiền lệ của ta là giúp bạn hồi sinh lại đất nước; xây dựng, củng cố chính quyền cách mạng; xoá bỏ những tàn dư của chế độ diệt chủng; xây dựng lại cuộc sống ấm no, hạnh phúc cho nhân dân bạn".

Sự nghiệp phong phú sôi động của tướng Hoàng Thế Thiện là một phần đáng nhớ trong lịch sử đấu tranh của dân tộc ta lần xứ sở Chùa Tháp. Ông được Nhà nước tặng thưởng Huân chương Hồ Chí Minh, Huân chương Độc lập hạng nhất. Một bộ phim chân dung tướng Hoàng Thế Thiện đã được HTV thực hiện. Và năm 2003, nhân 8 năm ngày mất của tướng Thiện, Hội Khoa học lịch sử Việt Nam phối hợp với các cơ quan quân đội tổ chức lễ tưởng niệm ông trang trọng tại Hà Nội và TP.HCM.

Kỷ niệm 30 năm ngày quân dân ta tiến hành cuộc tổng phản công chiến lược đập tan tập đoàn diệt chủng Pol Pot, hình ảnh vị chính uỷ tiêu biểu Hoàng Thế Thiện như đang hiện diện đầy đầy trong ký ức mọi người, nhất là những người lính từng sát cánh cùng ông trên chiến trường ác liệt của đất nước Angkor★

Bản sắc Việt

Thuở nhỏ, lần đầu ra biển, miệt mài đôi chân trần đuổi theo những cụm cỏ lông chông trên cát, cũng là lần đầu tiên tôi cảm nhận được sự mềm mại, vững chãi và lim mát của cát. Rồi những trò chơi chan hoà trên cát, những bài tập toán học từ bảng cửu chương vạch ra trên cát bằng những con ốc biển lại giúp tôi hiểu thêm về sức nặng cùng với sự bền bỉ của cát. Đứng trước biển, thương người ta dễ choáng ngợp trước vẻ hùng vĩ, mênh mông của biển, chứ ít ai nghĩ về cát, về sự tĩnh lặng và lẩn lụi ngay dưới chân mình. Có lẽ người đầu tiên nhận thấu điều này mà tôi được biết chính là nhà thơ Xuân Diệu, khi ông so sánh tình yêu nồng nàn của lứa đôi với sự gắn bó bền bỉ, thủy chung của sóng và cát... Nhưng phải mãi sau này tôi mới nghĩ ra điều đó.

Lớn thêm một chút, vào cái tuổi mà thi thoảng người ta vẫn muốn có một chút gì đó thật riêng tư cho mình, tôi thường lang thang ra giữa cầu Long Biên để xuống Bãi Giữa của sông Hồng. Con sông Hồng dữ dằn cuộn chảy vào mùa lũ, nhưng tới mùa khô thì lại hiền hoà, lẳng lặng phô bày những bãi cát óng đỏ chạy dài ngút ngát. Cát ở đây lẩn nhiều phù sa nên cây cối có phần phong phú. Không lớn đâu, chỉ là những đám cỏ dại, những bụi rau khúc bằng bạc, những khóm hoa Ngọc Nương tím tím, vừa khiêm nhường lại vừa dạn dĩ trải ra khắp nơi. Xen vào đó là những khúc gỗ lũa nhỏ sóng bào tro bóng, đôi khi một nhúm lông chim, có lẽ do một chú diều hâu nào đó bỏ lại khiến cho khung cảnh nhuốm thêm chút hoang dã, rợn rợn... Tôi bắt đầu nhận ra vẻ hoang lạnh của cát từ những ngày này...

Sau ngày miền Nam hoàn toàn giải phóng, lần đầu tiên ngồi trên tàu Thống Nhất chạy suốt dọc chiều dài đất nước, qua Quảng Bình với những cồn cát trắng loá đỏ hút hất về phía biển, Quảng Trị với những nghĩa trang dài, hàng chục cây số ven đường giữa những vạt cát trắng mênh mông đã gợi lên cho tôi một điều gì đó về linh hồn cát. Phải rồi, rừng có hồn của rừng, biển có hồn của biển, lẽ nào cát lại không có hồn của cát. Người sinh ra trên cát, núp nhau vùi vào cát, người lớn lên trên cát, mồ hôi nhỏ xuống cát, dấu chân in vào cát, thậm chí cả những kẻ nứt trên bàn chân

Lương Ngọc An

Cát

cũng chứa đầy cát. Người yêu nhau bày tỏ tình yêu rứt rề vùng dai bằng cách viết thật to tên người mình yêu lên cát như một lời nói thầm với đối tượng và cả với mình... Trong chiến tranh, cát che chở cho người bằng những căn hầm đào vào lòng cát, cát bầu bạn với người qua những trận càn bằng cây xương rồng mọc lên từ cát; và khi người ta nằm xuống, nắm xương cũng gửi vào cát. Cát quây quần nhau thành doi, thành bãi, thành cồn, thành trảng. Sống trên cát, người sum vầy thành xóm, thành làng. Chẳng thế mà bao anh hùng liệt sỹ đã không tiếc máu xương để giữ gìn từng tấc đất quê hương. Bao thiếu nữ đã hy sinh cả tuổi xuân cùng với cơ hội được làm vợ, làm mẹ để gắn bó trọn đời với một miền quê toàn cát...

Đến tuổi biết uống rượu, bữa rượu đầu tiên tôi uống với bạn bè trên cát là ở bãi biển Sầm Sơn, nhắm với những con tôm chài vừa vớt lên từ biển. Về sau, tôi còn có dịp được uống rượu với ram đèn (một thứ chả làm từ thịt rắn biển) ở Nhật Lệ, với đồng (một loài bò sát sống trong cát) ở Quảng Ngãi, với hầu tước và những con vú nàng vừa bóc lên từ đá ở Tuy Hoà... Vừa uống rượu, vừa vui chân vào cát. Uống rượu giữa cát có một cảm giác thật lạ, vừa ngang tàng, vừa đầm thắm. Hương rượu thơm nồng hoà với vị tanh tanh, ngai ngái của biển khiến cho người ta không thể say mà cũng không thể tỉnh. Cảm giác lâng lâng xoa nhòa đi ranh giới giữa chủ và khách để chỉ còn lại một thứ tình cảm khoáng đạt, chân tình của những người đang hồn nhiên tin cậy ngã nghiêng trên cát...

Trên con đường thiên lý xuôi Nam, tôi đã đi qua những miền đất không thể không dừng lại, bỏ giày để tận hưởng cái cảm giác mịn màng, êm ái đến như ve vuốt của cát ở Sa Huỳnh, Đại Lãnh, Nha Trang; tôi đã nấn ná đến quên cả thời gian tại những động cát thoạt trông cứ tưởng đã đông cứng lại từ bao giờ, nhưng chiếc xe thì không một kiểu chân chống nào đỡ nổi, chỉ có

một cách là lăn đùng ra cát ở Quy Nhơn. Tôi đã ghé thăm những ngôi nhà mà qua khỏi ngưỡng cửa là đặt chân vào cát tại những làng chài ven biển xứ Quảng; đã sống sót trước những thảm nhựa đường rộng đến vài trăm mét vuông, được trải ra để giữ cát ở Chu Lai; đã dạo chơi đến lạc đường trong những rừng phi lao cổ thụ rộng ngút ngàn, mơ hồ và cổ kính như huyền thoại ở Tuy Hoà, để rồi mãi thắm cảm phục cái duyên mà tạo hoá đã dành cho loài cây này. Nếu như trên cát, cây xương rồng là một biểu tượng của sự dung dị và lòng chung thủy; thì phi lao lại mang dáng dấp của sự phong trần và niềm kiêu hãnh, mới hay những gì thật khắt khe thì cũng thật chung tình...

Định nghĩa về cát: là đá vụn thành hạt nhỏ dưới 2mm (Từ điển tiếng Việt). Từ nguyên liệu cát, người ta chế tạo ra thứ pha lê trong suốt; từ nguyên liệu cát, người ta dựng lên những công trình... Vàng, nhưng bên trong những điều định nghĩa khô khan ấy là cả một sự từng trải với thiên nhiên và thời gian, đằng sau nó là cả một đời sống. Không chỉ những loài cây, những cánh hoa mọc lên từ cát; không chỉ những con đồng náu mình trong cát; cũng không phải chỉ những con người sống trong cát, chết vui trong cát một cách sinh học đơn thuần; mà trong cát còn có một đời sống tâm linh dẻo dai và bền bỉ như chính sự sinh thành của cát. Có dừng chân tại những cút (nghĩa trang) của người Chăm ở Ninh Thuận trong ngày lễ Hayom (lễ cầu hồn) mới thấy hết vẻ thành kính và ý thức hướng về cội nguồn của cả một cộng đồng vốn giàu truyền thống văn hoá. Có chứng kiến buổi lễ Cầu ngư của cư dân vùng biển miền Trung tại đền ông, hay vô tình lạc vào khu nghĩa địa Cá ông ở Tam Hải (Núi Thành, Quảng Nam) mới hiểu cát đã lưu giữ những điều thiêng liêng đến mức nào...

Ngày đầu xuống biển, tiến chân ta sau cùng là cát. Ngày trở về, đón chân ta đầu tiên cũng lại là cát. Những lúc ấy trong lòng ta, cát là đại diện cho cả mặt đất này. Không hiểu với những ngư dân quanh năm bám biển, họ có suy nghĩ như tôi không; nhưng từ tất cả những gì chúng ta đã nhận được từ cát và những gì chúng ta đang gửi gắm vào cát, chắc tất cả đều đồng ý một điều, rằng quả thật vẫn luôn có một đời sống của cát... ★

sống gửi thác về...

Nhóm một ngọn lửa, một ngọn lửa sẽ có nhiều ngọn lửa... Khi nghĩ như thế, thốt ra như thế, tâm tưởng tôi rớt ngay vào những đêm giao thừa quá khứ thân thương. Tôi tự hỏi: tại sao lại thế nhỉ? Và tôi đã nhặt được những câu trả lời của hoài niệm nhỏ nhoi mà bền vững. Những hoài niệm nghèo nghèo và vui vui như pháo chuột ấu thơ.

Tại sao lại như pháo chuột

MINH HOA: TẤN LỄ

ấu thơ? Tại vì lúc ấy tôi vừa lên 6. Cái tuổi thích đánh bạn cùng những xoẹt lửa pháo chuột. Đêm giao thừa tuổi thơ nhà tôi lửa nhiều lắm: lửa nấu bánh tét của mẹ, lửa đốt vàng mã của bố, lửa khấn hương của bà nội, lửa pháo chuột của tôi... Âm cúng la thường! Sáng lạn la thường! Yêu thương la thường! Đẹp tươi la thường! Sau này lớn lên mới biết như Rabelais đã nói: "Lửa là vị đại sư của nghệ thuật". Nghệ thuật gì? Bất cứ nghệ thuật gì, lửa cũng là đại sư, đặc biệt lửa đêm giao thừa là một vị đại sư tuyệt diệu. Đêm giao thừa gồm 2 thái cực xảy ra: trước 12 giờ đêm cuối năm, ai cũng công việc tất bật không ngơi tay; sau 12 giờ đêm, không còn áp lực công việc nữa, đây là một khoảng trống đặc biệt dành cho bao hy vọng của năm mới. Nhà nào cũng thế. Thời điểm nối giữa hai thái cực - 12 giờ khuya - là giao thừa. Thằng trẻ con tôi hồi ấy, chưa thuộc hết 24 chữ cái to tướng của thầy "phóng" vào vở, vẫn biết hăng hái mặc quần áo mới, tay xách phong pháo chuột, mặt nghech lên trời đen, nồng nhiệt chờ đón ông giao thừa. Lúc ấy, mẹ tôi nấu bánh tét đã xong, ngồi cạnh bà nội đang tằm trầu, đằng kia bố loay hoay bày biện thức cúng nơi bàn thờ tổ tiên.

-Mẹ, ơi mẹ... Ông giao thừa mặc áo, mang giày mà quên mặc quần, phải không mẹ?

Bố tôi đang sắp xếp bánh trái nơi bàn thờ tổ tiên nghe thế liền quát:

-Cái thằng nhỏ nói tào lao!

Bà nội tôi vội nói:

-Mày tào lao thì có. Cháu nó nhỏ, đã lẫn lộn sang ông táo. Đúng là ông táo không mặc quần cháu à. Ông ta quen như thế rồi, nếu mặc quần vào trông lại khó coi. Nhưng ông giao thừa thì quần áo sang trọng lắm, cháu phải đốt pháo mừng đón cho ông ta

Ngô Phan Lưu

Lửa của Ông GIAO THỪA

thương nhé. Ai mà được ông ta thương là người ấy giỏi lắm, giàu lắm. Thôi, chạy ra sân chuẩn bị đốt pháo chuột đón mừng đi!

Nghe thế, tôi chạy vù ra sân, sụp bặc thêm, té sấp giập mặt xuống sân, nhưng tôi không thém khóc một tiếng. Mẹ hốt hoảng chạy đến, đỡ dậy:

-Nó bị chảy máu mũi. Ông chạy ra mau lên...

Bố tôi chạy ra dòm sơ, rồi coi đồng hồ kỹ hơn là coi máu mũi của tôi chảy. Ông nói to:

-Quá tốt, quá hay. Ồ, chưa tới giao thừa, không sao, nó té vào năm cũ, nó chảy máu mũi vào năm cũ. Năm mới, nó sẽ đứng thẳng chạy ro đây này. Bà lau máu mũi nó nhanh lên. Tôi còn công việc...

Vậy là cũng dẫu vào đây, gia đình chuẩn bị đón giao thừa. Tôi đứng ngoài sân, nhìn vào trong nhà đèn nền sáng choang, khói hương nghi ngút. Tôi nhìn ra làng xóm xung quanh, nhà nào cũng mở toang cửa, ánh đèn hắt ra sáng trưng. Có lẽ, những nhà ấy, trẻ nhỏ cũng đứng ngoài sân chờ đốt pháo chuột. Đồng hồ báo thức đặt nơi bàn đã đổ chuông "reng reng, reng reng". Tôi lật đật chích dóm lửa nhang vào ngòi pháo chuột. Một tràng âm thanh nổ lẹt đẹt, những tia lửa nhấp nháy xoẹt xoẹt đến là vui mắt. Tuyệt thật! Tiếng nổ pháo chuột nghe giống tiếng cười ròn tan của ông giao thừa. Dường như tôi vừa thấy ông ta bay vút vào nhà, đập vai chào bố tôi đang khấn vái. Ông ta lại quay sang chúc bà nội trường thọ, rồi bay vút ngang qua, thả chuỗi cười rớt vào tai tôi, đó là tiếng pháo chuột đang nổ lép lép liên hồi... Chân thằng trẻ con tôi nhịp phình phịch xuống nền sân theo một điệu nhạc vô hình vang vọng thúc giục. Ông giao thừa vừa nhóm một ngọn lửa trong tim tôi. Sau đó ông bay sang nhà khác. Ở đây cũng có trẻ nhỏ như tôi đang chờ.

Tôi bước vào nhà trông thấy mọi người có vẻ như mới lại. Khuôn mặt ai cũng giãn ra, mềm mại và hiền dịu. Tôi lơ mơ hiểu rằng, được như thế cũng là nhờ ông giao thừa cả đấy.

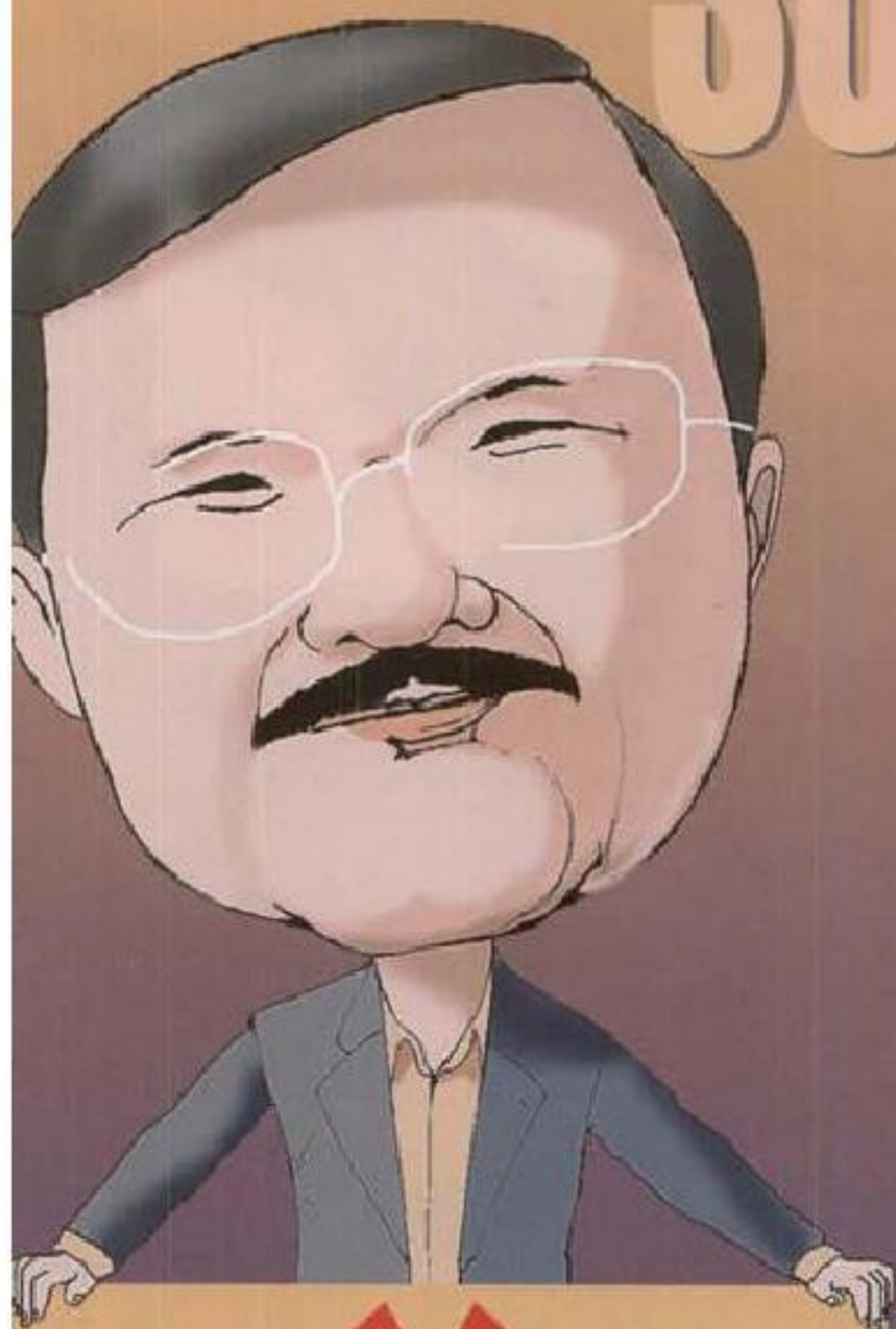
Bà nội bảo tôi:

-Cháu bà hãy đi ngủ, ngủ dưỡng sức ngày mai còn đi chơi.

Đoạn bà quay sang bố tôi: -Đèn lửa các con cứ để cháy sáng tới sáng, không được tắt.

Nghe lời bà, tôi vào giường ngủ, nhưng không ngủ được. Đang dang cả năm chỉ có một đêm giao thừa, ngủ thì uổng quá, thức lại không biết chơi đâu. Thức cũng nằm đấy, ngủ cũng nằm đấy, vừa thức vừa ngủ cũng nằm đấy. Năm chờ một ngày mới trong các ngày mới nhất, ngày có tên là mừng một Tết...★

Sống, sáng tạo & cống hiến

MAXIMARK

Khám phá sự hoàn hảo

Đời sống văn hoá kinh doanh nước ta thời gian qua xuất hiện nhiều câu slogan (khẩu hiệu) rất ấn tượng, đầy tính sáng tạo. Chẳng hạn, *Nâng niu bàn chân Việt* của giày Biti's, *Làn da mềm mại chạm mãi không thôi* của sữa tắm Bioré, *Khởi nguồn sáng tạo* với cà phê Trung Nguyên, hoặc *Sơn Nippon sơn dầu cũng đẹp*, *Cùng Bibica niềm vui nhân 3*,... và đặc biệt là *Maximark- Khám phá sự hoàn hảo* gây nhiều ngạc nhiên thích thú cho người tiêu dùng cả nước.

Slogan *Khám phá sự hoàn hảo* nói lên sự ưu việt của hệ thống siêu thị hàng đầu Maximark, với địa điểm thuận lợi, quy hoạch mặt bằng hợp lý; cơ sở vật chất tiện ích, sang trọng,

hoành tráng; môi trường kinh doanh lành mạnh; hàng hoá phong phú, mới lạ, cao cấp, được trưng bày đẹp mắt, thuận tiện; nhân viên giỏi nghiệp vụ, thân thiện; giá cả phù hợp, thường xuyên có nhiều chương trình khuyến mãi hấp dẫn; áp dụng hệ thống quản lý chất lượng ISO...

"Hoàn hảo" ở đây mang ý nghĩa "không ngừng hoàn thiện", để Maximark luôn tự phát hiện những hạn chế và không ngừng khám phá, phục vụ khách hàng ngày càng tốt hơn. Ngược lại, người tiêu dùng cũng thường xuyên tìm đến Maximark để khám phá những cái mới lạ, độc đáo, thú vị mà hệ thống siêu thị này luôn phấn đấu phục vụ cho "thượng đế" của mình. Điều đó cũng đồng nghĩa người phục vụ và người được phục vụ đứng chung "chiến tuyến" để không ngừng khám phá nhau!

Maximark- *Khám phá sự hoàn hảo* là kết quả từ sự trăn trở, nghiền ngẫm của doanh nhân giàu tâm hồn nghệ sĩ Võ Ngọc Thành- "cha đẻ" của hệ thống siêu thị này, đồng thời còn là nhà đầu tư chứng khoán, cổ đông lớn của nhiều doanh nghiệp nổi tiếng khác như Bibica, kỹ nghệ Đô Thành, văn hoá Phương Nam,... Sự nghiệp kinh doanh của anh luôn hướng đến việc phục vụ hoàn hảo cho con người, bởi vậy quan điểm kinh doanh của anh cũng khác với suy nghĩ thông thường của nhiều người: "Thương trường có cạnh tranh nhưng không có chết chóc, tất nhiên đôi lúc có những trường hợp oái ăm cá biệt, nhưng hoàn toàn không phải là chiến trường. Thất bại trên thương trường chỉ mất mát tài sản,

Con người là vốn quý, còn con người sẽ còn làm được những thứ khác". Đó cũng là tầm nhìn xa trông rộng của một tài năng, một tấm lòng luôn khát khao *Khám phá sự hoàn hảo*★

NGƯỜI ĐƯƠNG THỜI

Sống và cống hiến

HỒNG ÁNH

tận tâm
tận sức
để được là
nhân vật
của
mình

Phượng Hà

Bỏ mười năm lao tâm khổ tứ ở trường múa để chuyển sang lĩnh vực điện ảnh- sân khấu, với Hồng Ánh đó là quyết định đúng đắn. Xem cô chăm chút cho từng nhân vật của mình thì biết. Thời

buổi kinh tế thị trường, người ta thích ăn fastfood nhiều hơn thì trên màn ảnh hay sân khấu cũng vậy.

Phim nào, kịch nào có ma hay sex thì bán vé chạy. Vậy mà Ánh vẫn dong ruổi trên con đường thiên lý: "Khi diễn, tôi luôn nỗ lực tận tâm tận sức để chạm đến cái thần nhân vật; còn phim đó, kịch đó có bán được nhiều vé hay không, tôi không quan tâm", hết mình như thế nên khán giả cứ nhớ hoài những nhân vật của cô trong các phim *Cầu thang tối*, *Hải Nguyệt*, *Đời cát*, *Thung lũng hoang vắng*, *Người đàn bà mộng du...*

Hồng Ánh không ngại khổ trong lao động nghệ thuật, có những phim

Tra đại náo thủy cung thì bọn trẻ đã thật sự yêu bác rùa (Qui thừa tướng) có khuôn mặt vẫn vện đến buồn cười (ai ngờ đây là cô diễn viên Hồng Anh xinh đẹp). Bác rùa luôn xuất hiện với chiếc mu to dùng trên lưng (để giải quyết những công việc cũng buồn cười lắm) mà giọng nói thì ồm ồm đi dõm

hết biết! Anh say việc, say nghề đến mức đã có một lần "say goog bye" với ai đó đã bắt cô phải chọn lựa hoặc tình yêu hoặc công việc...

Sống hết mình và làm việc hết mình như thế nên Hồng Anh đã hái được nhiều quả ngọt. Mọi người bảo cô là "ngôi sao" của ban giám khảo các liên hoan phim quả không sai! Gần với điện ảnh chưa lâu như các diễn viên điện ảnh gạo cội

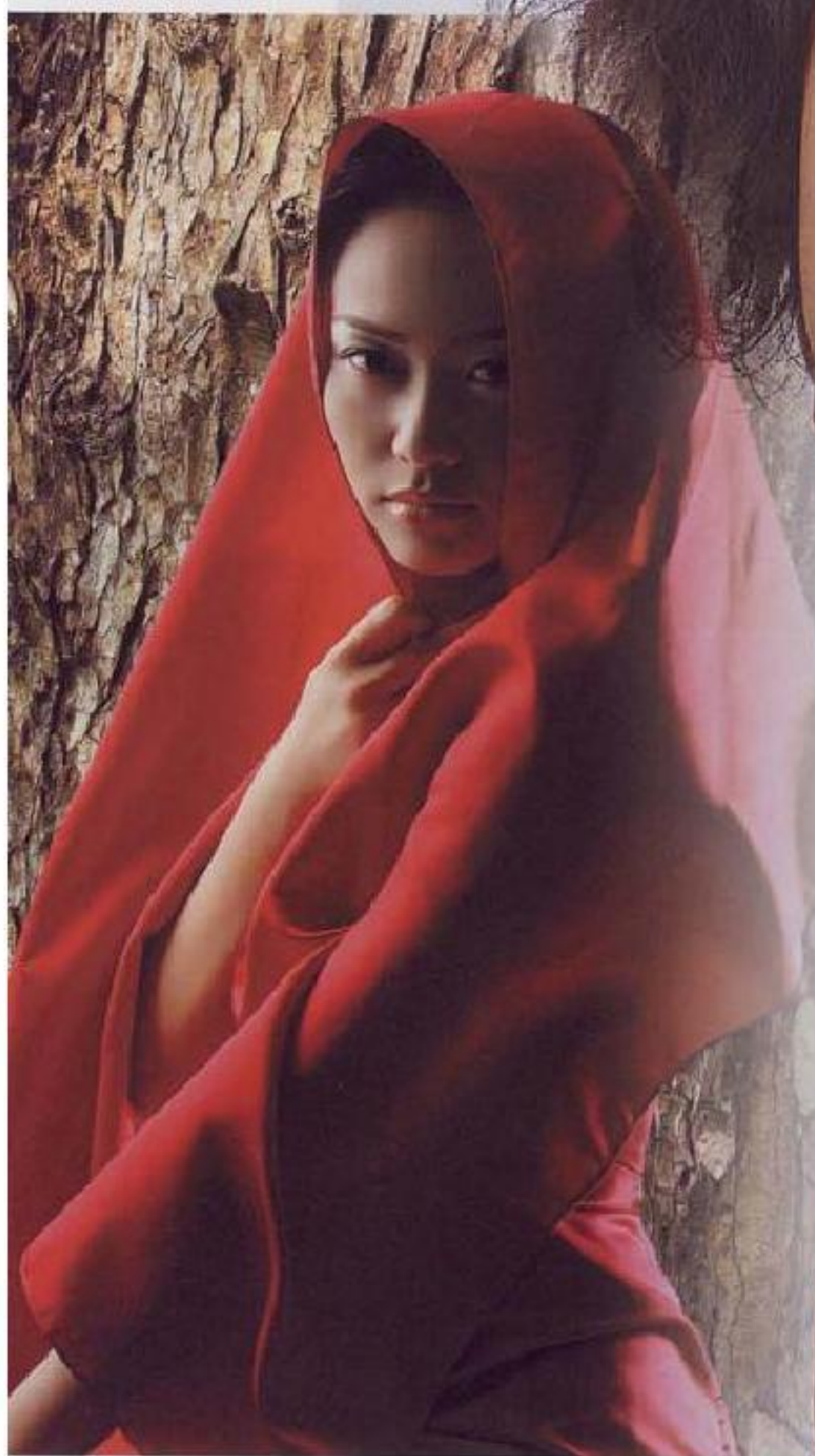
cô vừa diễn vừa làm việc cật lực trong điều kiện thời tiết vô cùng khắc nghiệt (Đôi cát), phải lần la tiếp cận nhiều lần với những người không bình thường trong các trạm, trại (Người dân bà mông du)... Yêu thích cái thần của nhân vật, phải "thờ" cho ra được hơi thở của nhân vật nên Anh thường "cố gắng không nhận vai quá dỏ". Khi

*khăng định được mình trong lĩnh vực điện ảnh, Anh "đầu quân" vào kịch nói với các vở *Phép lạ*, *Thử yêu lần nữa*, *Ba người dân ông họ Lôi...* (sân khấu Idecap). Vai bà học sĩ phu nhân Nguyễn Trãi chứng chạc, trí tuệ của Anh trong *Bí mật Vườn Lệ Chi* đã khiến mọi người tin vào sự đa dạng trong diễn xuất của cô. Cô có thể hoá thân thành nhiều mẫu hình nhân vật khác nhau mà không hề bị "sượng" hay trùng lặp. Thật vậy, đến vở *Nà**

DIỄN VIÊN HỒNG ANH
ẢNH: NGUYỄN A

nhưng cô đã “rinh” được nhiều giải thưởng sáng giá: ba lần đoạt giải nữ diễn viên chính xuất sắc nhất trong ba liên hoan phim khác nhau trong nước (với các phim *Hải Nguyệt*, *Cầu thang tối*, *Chung cư*); giải nữ diễn viên phụ xuất sắc nhất trong Liên hoan phim châu Á- Thái Bình Dương năm 2000 (*Đời cát*); mới đây, tháng 12-2008, cô nhận được giải nữ diễn viên chính xuất sắc nhất (đồng phim khối A-Phi) trong Liên hoan phim Dubai (vai Hạnh trong phim *Trăng nơi đáy giếng* của đạo diễn Vinh Sơn)- lần đầu tiên, một diễn viên Việt Nam nhận được giải thưởng từ liên hoan phim quốc tế danh giá này. Bên cạnh những công việc của một diễn viên, Hồng Anh còn làm MC cho Tạp chí Văn nghệ hàng tuần trên HTV, cô đang theo học biên kịch và đạo diễn để tiếp tục khám phá mình ở những công việc mới trong tương lai... Đời thường của Hồng Anh thì sao? Cô tự bạch: “Tôi là mẫu người ưa nhận phần thiệt về mình, luôn đặt cảm xúc của người khác lên trên cảm xúc của mình...”. Chẳng thế mà cô luôn sống chan hoà, giản dị, tiết kiệm, nhẹ nhàng... trong một căn hộ chung cư xinh xắn ở trung tâm TP. HCM và dưỡng như, vào mùa xuân này, cô sẽ lên xe hoa... ★

Trước khi gặp Lê Quý Dương, chúng tôi đã nghe rất nhiều nhận xét về anh. Người quý mến khen anh dũng cảm, cá tính, giỏi nghề. Người không ưa Lê Quý Dương chê anh kiêu ngạo. Người nhút nhát thì thần phục xen chút ái ngại: giỏi thật nhưng thẳng thắn quá, cẩn thận không lại khó thân... Bản thân Lê Quý Dương cũng thừa nhận, người ghét anh không ít, song Lê Quý Dương hôm nay không còn là chàng trai hơn hai mươi tuổi như nhiều năm về trước. Anh đã chín chắn hơn, biết "thích nghi" hơn để đạt được mục đích, đạt được điều mình mong muốn.

Đạo diễn LÊ QUÝ DƯƠNG:

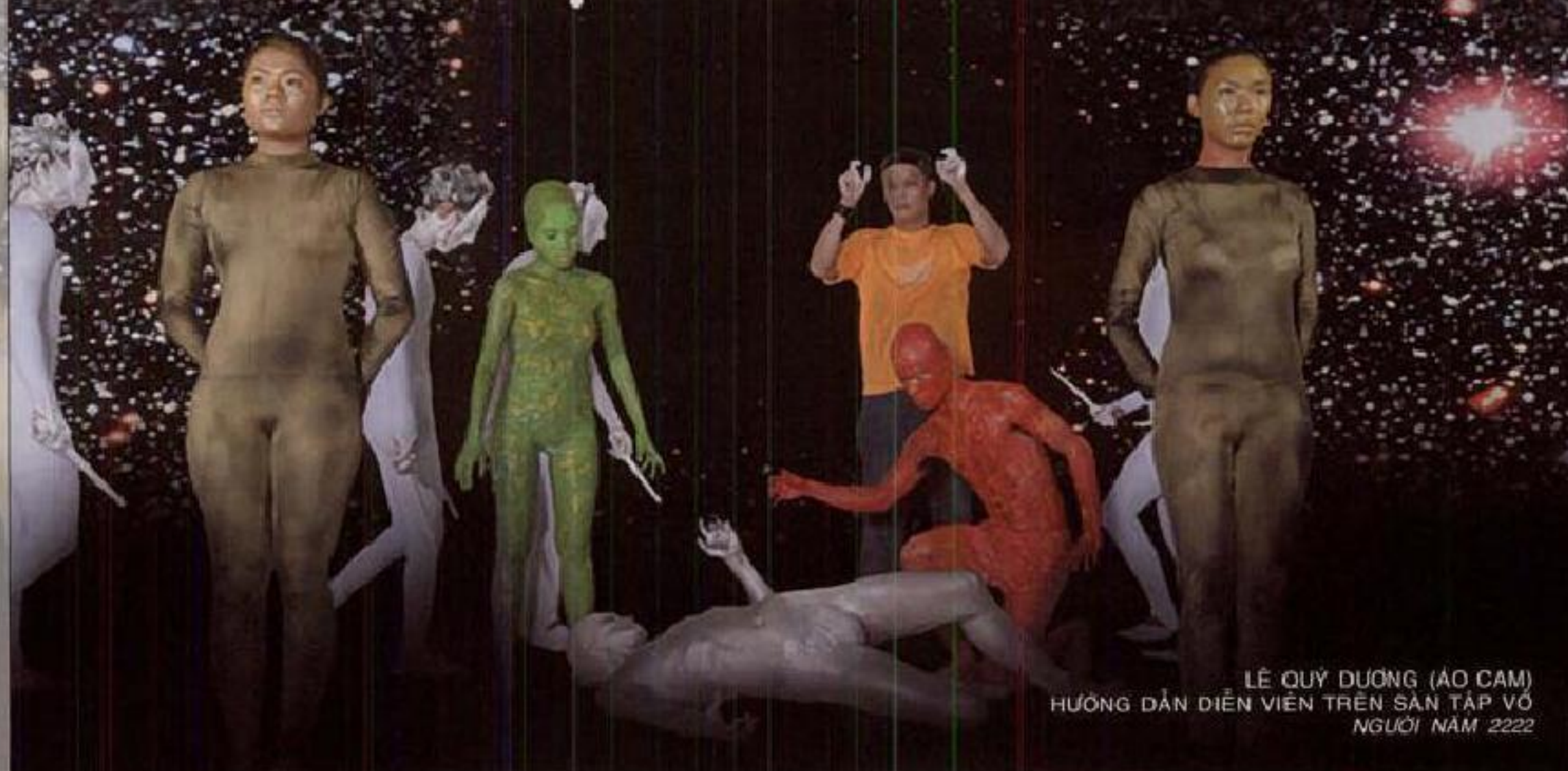

Hoa Nguyên

Những ngày cuối năm, một cái hẹn với Lê Quý Dương thật khó. Anh bảo mình bận triển miên. Bận họp với đối tác, bận chuẩn bị làm các chương trình lễ hội cuối năm, bận dựng vở diễn mới. Công việc nhiều khiến anh đang phải căng mình làm việc mỗi ngày từ 14 đến 18 tiếng đồng hồ. Dương lại không muốn lên báo, không muốn tuyên bố điều gì, không muốn bày tỏ khát vọng như những ngày đầu nữa. Tuy nhiên, sau nhiều lần hẹn tới hẹn lui, anh cũng dành cho tôi một cuộc trao đổi ngắn. Vượt chiếc đầu trục lốc, người đạo diễn được đồn thổi có phong cách ứng xử rất "Tây" này lại "thanh minh" về cái sự lạ của hình thức bề ngoài bằng một triết lý rất...

Phải biết thích nghi

để làm được điều mình muốn

LÊ QUÝ DƯƠNG (ÁO CAM)
HƯỚNG DẪN DIỄN VIÊN TRÊN SÂN TẬP VỞ
NGƯỜI NĂM 2222

Á Đông: bỏ hết những vương bận cũ để đón nhận, bắt đầu cái mới.

Thực tế, cách đây gần hai năm, cái tên đạo diễn Lê Quý Dương đã trở thành quen thuộc khi liên tục “chiếm lĩnh” một diện tích không nhỏ trên các mặt báo bởi hàng loạt các giải thưởng quốc tế và không ít các tác phẩm gây nhiều ý kiến trái ngược cũng như khi anh chính thức tuyên bố thành lập Trung tâm tập huấn và thực hành chuyên ngành sân khấu biểu diễn – một trung tâm đào tạo nghệ thuật theo phương thức xã hội hoá đầu tiên tại Việt Nam.

Hơn nửa năm sau, *Kangaroo đến Việt Nam*, vở diễn được xem là cuộc “trình làng” kết quả hoạt động đầu tiên của trung tâm tập huấn nhà hát 5B Võ Văn Tần, báo giới tiếp tục bị thu hút. Có không ít ý kiến khâm phục cách thể hiện mới mẻ của vở diễn. Nhưng sự đề cao quá mức “sứ giả” Kangaroo nước Úc khiến 12 con giáp - của Việt Nam luôn ở thế thụ động đã khiến không ít người xem chọn thái độ im lặng. Cũng trong khoảng thời gian này, hàng loạt các chương trình lễ hội do Quý Dương làm đạo diễn lại liên tục thành công: Festival Huế, Bình Định... Tuy nhiên, Dương bảo chưa bao giờ từ bỏ đam mê sân khấu thử nghiệm. Anh làm chương trình lễ hội để phục vụ công chúng nhưng tình yêu vẫn là sân khấu thử nghiệm, là sự khám phá, tìm tòi những mới lạ. Ở tuổi 40, anh đủ chín chắn để hiểu và quyết định: làm tất cả những gì mình muốn, cuộc sống sẽ đánh giá công bằng kết quả công việc... Dù ở môi trường nào, phương Đông hay phương Tây cũng đều có sự cạnh tranh lành mạnh và không lành mạnh. Người thông minh phải biết thích nghi để làm được những điều mình muốn. Anh cũng không quan niệm có một thứ nghệ thuật nào dành cho tất cả mọi người song những người tinh ý sẽ nhận thấy tình yêu sân khấu thử nghiệm, những điều mong muốn của Lê Quý Dương luôn luôn được gửi gắm, dù ít hay nhiều trong tất cả các chương trình mà anh đã, đang làm...

Bên cạnh việc dàn dựng những chương trình lễ hội lớn như Đêm thế giới cà phê của Tập đoàn cà phê Trung Nguyên (*festival cafe tại Buôn Mê Thuột*), kỷ niệm 3 năm chương trình *Ngôi nhà mơ ước* (HTV). Đại lễ kỷ niệm 310 năm Biên Hoà- Đồng Nai, 220 năm chiến thắng Ngọc Hồi- Đống Đa... Lê Quý Dương còn đang tích cực hoàn tất vở diễn *Người năm 2222* để dự Liên hoan sân khấu Châu Á được tổ chức tại Thượng Hải- Trung Quốc vào đầu năm 2009. Đây là vở diễn kể về một cặp vợ chồng làm khoa học, khát khao tạo lập một xã hội của những người máy trên mặt trời và người sinh sản vô tính trên mặt trăng. Nhưng chính những thành tựu khoa học đã khiến họ rơi vào bất hạnh để “ngộ” ra rằng: trái đất còn nhiều vấn nạn, bất hạnh song vẫn là cội nguồn đẹp nhất cho con người sinh ra, lớn lên và yêu thương nhau. Vở diễn của tác giả Lê Duy Hạnh, do Lê Quý Dương dàn dựng, là sự kết hợp giữa các diễn viên trẻ của Trung tâm sân khấu Lê Quý Dương và các diễn viên nước ngoài. Hy vọng *Người năm 2222* sẽ tiếp tục khẳng định một tên tuổi Lê Quý Dương đối với loại hình sân khấu thử nghiệm ★

Ngày xuân

Các chủ doanh nghiệp, nhất là đối với các doanh nghiệp vừa và nhỏ, vẫn thường kêu là họ thiếu nhân tài và luôn thúc giục các giám đốc nhân sự tuyển người để mong tìm được nhân tài cho công ty mình. Nhưng nhiều khi những nhân tài lại nằm ở chính những doanh nghiệp này mà chủ doanh nghiệp đó hoặc vô tình hay hữu ý không nhận ra. Liệu có một “cây đũa thần” để biến đổi mọi nhân viên thành những người tài sau một thời gian ngắn? Đó là tiêu chí để xác định người đó là nhân tài?

Thế nào là nhân tài?

Để hiểu được thế nào là một nhân tài quả thực là việc không đơn giản, tuy nhiên khái niệm này có thể tìm hiểu thông qua cách mô tả các chức năng hoặc những công việc mà nhân tài làm được và giải quyết được.

Trước hết nhân tài được hiểu là những người có giải pháp sáng tạo, họ có thể là các chuyên gia giỏi trong một lĩnh vực nào đó, tức là có chuyên môn sâu sắc hoặc ít nhất là một chuyên gia giỏi trong lĩnh vực hoặc trong ngành nghề họ theo đuổi. Khi gặp phải những vấn đề khó trong lĩnh vực họ có thể tìm được giải pháp hay thường xuyên tìm được các giải pháp độc đáo cho những bài toán mà doanh nghiệp cần. Ví dụ một nhà quảng cáo tài năng sẽ tìm được các ý tưởng sáng tạo độc đáo để tiếp thị hoặc truyền đạt những điểm ưu thế của sản phẩm một cách mới lạ, ấn tượng. Một kiến trúc sư tài ba là người phát hiện những cách tiếp cận kiến trúc mới hoặc thiết kế được những sản phẩm kiến trúc độc đáo trong bối cảnh mà không gian kiến trúc không được thuận lợi. Như vậy, **nhân tài chuyên môn** sẽ đem lại giá trị cho tổ chức thông qua việc đưa ra các kiến thức, khái niệm mới và ý tưởng sáng tạo.

Tiếp theo, nhân tài phải là những người có khả năng tổ chức và quản lý tốt. Ở mức độ cá nhân, bản thân họ là những người có năng lực tự tổ chức một cách hiệu quả công việc của mình nhằm đạt được những kết quả cao. Ở mức độ tổ chức, họ là những người có thể tạo ra sự thay đổi trong tổ chức bằng việc thiết kế và huy động nguồn lực nhằm thực hiện quá trình thay đổi một cách hiệu quả và đạt đến mục đích đề ra. Dưới góc độ trên, họ là những nhà quản lý giỏi có thể không có chuyên môn sâu nhưng lại biết cách tổ chức, sử dụng con người, phối hợp, điều hành và kiểm soát công việc. Như vậy những **nhân tài quản lý** sẽ là người có thể phối hợp và làm việc với những nhân tài chuyên môn để giải quyết những bài toán của doanh nghiệp.

Ngoài ra, dạng nhân tài thứ ba là những người có khả năng phát hiện vấn đề hay có tầm nhìn và tư duy chiến lược tốt. Họ có thể nhìn nhận và tiên liệu trước những vấn đề sẽ phát sinh hay có thể nảy sinh trong doanh nghiệp. Họ có tầm nhìn xa và dự báo được những xu hướng phát triển mới của những vấn đề về nhu cầu thị trường, nguồn nhân lực, công nghệ, vv... Bên cạnh đó, họ có một tư duy về chiến lược và phác họa được những nét chính mà doanh nghiệp cần phải tập trung nói cách khác họ biết cách chọn lựa mục tiêu và xác định thời điểm đi đến được các cột mốc quan trọng trong lộ trình phát triển. Dạng này được gọi là **nhân tài lãnh đạo**.

Cuối cùng, một dạng nhân tài quan trọng thứ tư, **nhân tài tinh thần**, là những người có khả năng thúc đẩy tinh thần và tạo dựng niềm tin trong tổ chức, họ tạo ra được sức mạnh tinh thần cho tổ chức hay “thổi lửa” sự đoàn kết, toàn tâm cho các đối tượng trong doanh nghiệp. Bản thân họ sẽ là những người đáng tin cậy và họ có khả năng truyền đạt niềm tin và khích lệ tinh thần hay ý chí của đội nhóm. Họ biết cách khơi dậy niềm tin của mỗi nhân viên thông qua nhiều cách thức, không chỉ đơn thuần thông qua lời nói, vỗ về mà còn bằng cách khơi thông thêm các nguồn lực mới về vật chất, trang thiết bị, phương tiện, vai trò mới cho đội nhóm, hoặc gạt bỏ các rào cản gây ách tắc cho sự phát triển.

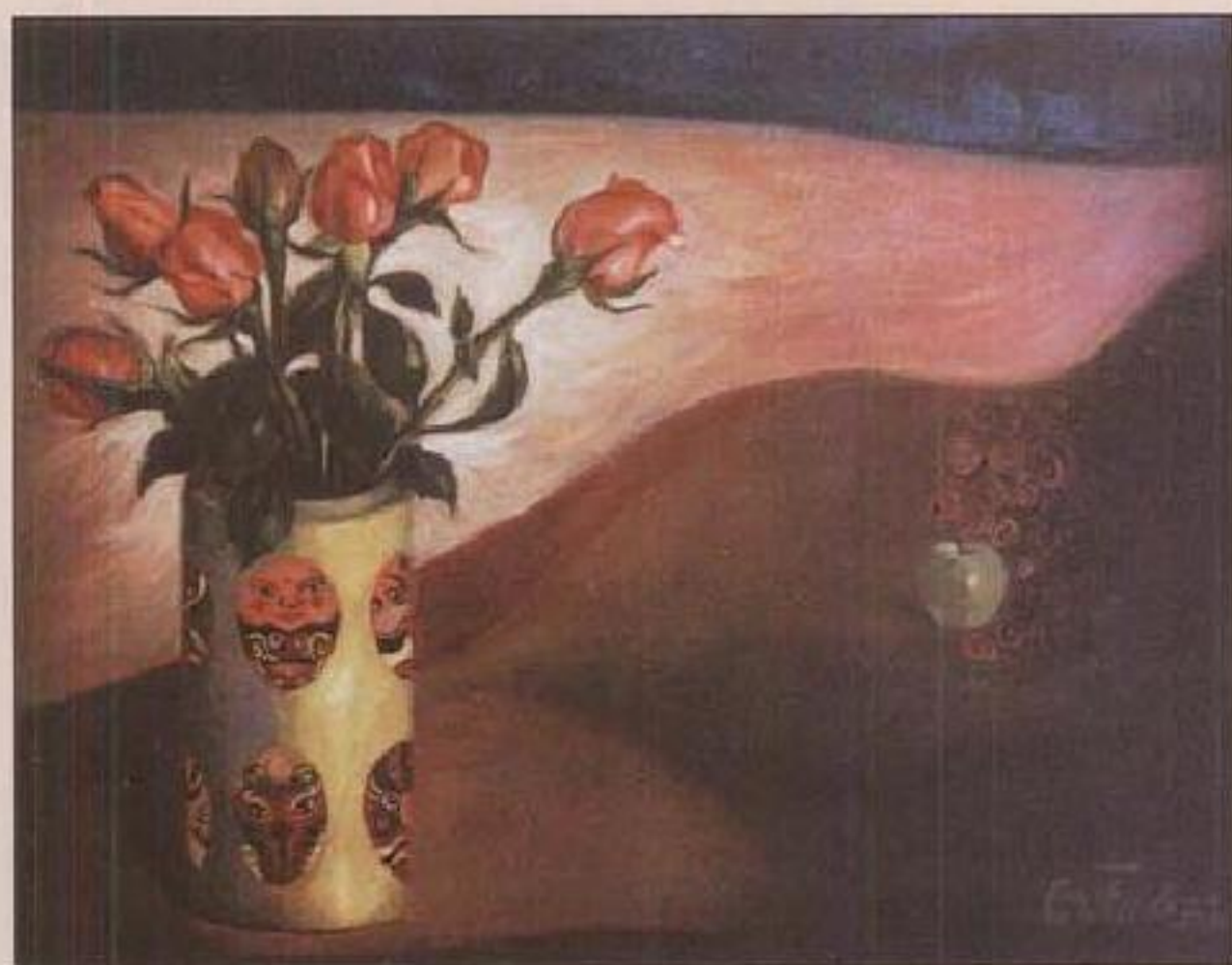
Một doanh nghiệp muốn hoạt động tốt cần có đầy đủ bốn loại nhân

bàn chuyện nhân tài

Nguyễn Phú Trung

tài này. Những người có chuyên môn giỏi có thể giải quyết các công việc thực tế, những vấn đề cụ thể. Ngoài ra nhân tài quản lý sẽ giúp cho các bộ phận, con người trong tổ chức phối hợp và đạt được mục tiêu đề ra. Khác với nhân tài quản lý giỏi việc tổ chức giải quyết các công việc cụ thể, nhân tài lãnh đạo là người có tư duy về chiến lược biết cách lựa chọn mục tiêu và phát hiện vấn đề. Để hoạt động tốt, nhân tài tinh thần cũng cần thiết không chỉ để bổ sung nguồn lực cho năng lượng hoạt động của doanh nghiệp mà còn khơi dậy tinh thần, ý chí cho đội nhóm.

Một cá nhân có thể hội tụ cả bốn phẩm chất của các dạng nhân tài trên. Người đó vừa có khả năng xác định các vấn đề cụ thể, đưa ra giải pháp hoặc tổ chức quá trình tìm kiếm giải pháp, lãnh đạo nhóm và tập thể hoặc toàn bộ tổ chức thực hiện các giải pháp tạo nên sự thay đổi quan trọng trong một hệ thống. Đồng thời, người đó cũng đóng vai trò phát huy sức mạnh tinh thần, phát hiện và tìm cách sử dụng các nguồn lực có sẵn bên trong hoặc bên ngoài tổ chức để giúp cho doanh nghiệp hay đội nhóm của mình phát triển và thực hiện được mục đích đề ra.

TÌNH VẬT- TRANH CỦA HUỖNH QUANG CƯỜNG

Nhận diện nhân tài

Một trong những tiêu chí quan trọng để xác định được đó có phải là nhân tài hay ở mức độ thông thường là người giỏi hay không đó là bài toán hay vấn đề họ muốn giải quyết. Tâm vóc bài toán họ nêu ra trong tổ chức sẽ là tiêu chí đầu tiên để xác định năng lực của họ. Ví dụ một nhân viên làm công tác chăm sóc khách hàng nếu chỉ biết thực hiện theo quy trình được đào tạo hay hướng dẫn một cách thuần thục, chính xác thì chưa thể gọi đó là một người giỏi, tuy nhiên nếu nhân viên đó phát hiện được các vấn đề chưa tối ưu của quy trình hay nêu ra bài toán làm sao cho quy trình đó tốt hơn, giảm thiểu được các khiếu nại, rút ngắn thời gian hay chi phí thực hiện thì đó sẽ là dấu hiệu đầu tiên về khả năng của nhân viên này. Một nhà quản lý giỏi sẽ biết cách phát biểu hay chỉ ra bài toán mà bộ phận mình đang vướng phải, một nhân tài lãnh đạo sẽ chỉ ra những hướng chiến lược mà doanh nghiệp cần thực hiện để nắm bắt cơ hội trong thị trường, một nhân tài tinh thần sẽ chỉ ra cách thức để khơi thông năng lượng sáng tạo, sự nhiệt tình của đội nhóm.

Bên cạnh tiêu chí thứ nhất, khả năng phát hiện vấn đề, thì tiêu chí thứ hai là họ có khả năng giải quyết loại vấn đề nêu ra. Nhân tài không chỉ là người chỉ biết phê phán, phân tích vấn đề mà còn là người có khả năng đưa ra biện pháp và xử lý bài toán mà họ hoặc hoặc tổ chức đưa ra, bài toán có thể nảy sinh lĩnh vực chuyên môn cụ thể, bài toán về phương pháp hay công cụ quản lý, bài toán về xây dựng năng lực lãnh đạo hay phát triển tầm nhìn, bài toán về phát huy tinh thần, sức mạnh tập thể. Họ là người quyết liệt và tập trung để tìm kiếm giải pháp chứ không đơn thuần là chỉ nêu nên các bài toán rồi bỏ đó, họ không dừng ở mức nêu vấn đề mà còn sẵn sàng đầu tư về tri thức, thời gian, tiền bạc để tìm kiếm giải pháp. Ít nhất là họ có thể đưa ra được nhiều giải pháp cho cùng một vấn đề hay có thể đưa ra được nhiều góc nhìn hay cách tiếp cận cho cùng một bài toán.

Một tiêu chí không thể bỏ qua đó là năng lực thực hiện. Nhân tài sẽ thể hiện là người thích hành động, không dừng ở những lời nói suông hoặc bản kế hoạch trên giấy mà họ là người khao khát biến những ý tưởng mới, tạo ra sự thay đổi mới trong tổ chức. Đo lường khả năng hành động của nhân tài bằng cách xem xét tỷ lệ giữa những cái họ đề xuất và những cái họ thực hiện được, nếu những người đưa ra được 10 ý tưởng mà chỉ thực hiện được dưới 30% những điều họ đưa ra thì cần phải đánh giá lại nhân hiệu nhân tài của họ. Tuy nhiên tiêu chí này cũng cần phải được xem xét đồng thời với số lượng vấn đề họ nêu ra, số lượng giải pháp có được và tỷ lệ thành công của việc thực hiện các giải pháp.

Trong nền kinh tế tri thức, nơi mà giá trị được tạo ra bởi hàm lượng tri thức, đóng vai trò quan trọng trong giá trị của sản phẩm và dịch vụ thì năng lực phát hiện vấn đề và sản sinh tri thức sẽ là những tiêu chí cơ bản để đo lường năng lực của nhân tài. Sự khác biệt giữa kiến thức và khả năng sáng tạo ở chỗ tìm kiếm giải pháp cho vấn đề cụ thể. Kiến thức từ sách vở, trường lớp hay qua các chương trình đào tạo sẽ không có giá trị gì nếu người được đào tạo không thể vận dụng để giải quyết các vấn đề nảy sinh cụ thể trong thực tế. Như vậy một người có nhiều bằng cấp chưa hẳn là người giỏi hay nhân tài vì khả năng vận dụng và xử lý các bài toán đòi hỏi tư duy tổng hợp nhiều nguồn tri thức và áp dụng một cách thích hợp với hoàn cảnh.

Khi chúng ta đã hội nhập sâu rộng với nền kinh tế thế giới các doanh nghiệp Việt Nam đứng trước những thách thức không nhỏ trước làn sóng cạnh tranh của các doanh nghiệp nước ngoài, vì vậy để một doanh nghiệp phát triển bền vững yếu tố con người đóng một vai trò hết sức quan trọng.

Các doanh nghiệp nhỏ rất cần người giỏi, người tài để đạt đến mục tiêu phát triển cao, tuy nhiên doanh nghiệp không có đủ nguồn lực về tài chính để thuê những người giỏi vì việc giữ chân để có người giỏi là khó khi mà xu hướng dịch chuyển đến các tập đoàn, các công ty lớn với mức đãi ngộ tốt hơn, đầy đủ hơn ngày càng nhiều. Cho nên các doanh nghiệp nhỏ nên chủ động tận dụng nguồn nhân lực sẵn có để xác định và vun đắp cho những nhân tài ngay tại doanh nghiệp mình là cách làm có hiệu quả nhất ★

Lính thời kèn nuôi dế

Thu Trần

Ông thứ bảy, tên Nguyễn Văn Hiền nên bà con lối xóm kêu ông là bảy Hiền. Sau cái đợt đô thị hoá làng quê Lái Thiêu (Bình Dương) bạt ngàn cây trái của ông hồi năm 2005, ông có thêm tên mới là bảy Dế. Bây giờ người ta thích gọi ông là bảy Dế hơn bảy Hiền vì nghe nó thời sự hơn, kính tề hơn...

Từ ngày mấy khu công nghiệp mọc lên nhanh chóng trên đất Lái Thiêu, nước sông nước rạch dần vô vườn cây trái quê ông bảy tự dưng đổi màu, từ trong veo chuyển sang đỏ lờ lờ, người ta nói tại cống xả của mấy nhà máy làm nguồn nước tự nhiên bị nhiễm

độc. Rồi dùng một cái, dùng

hai cái, dùng ba

cái... mấy

cây

mãng

cụt hàng

trăm

năm

tuổi lần

ra chết;

lần lượt

đến dẫu,

sầu riêng,

mít tố nữ... cũng chung số phận. Bà con nào chăm sóc giỏi lắm, có kinh nghiệm lắm thì cây cũng sống; sống nhưng mà ẻo ẻo uột, cho trái không bao nhiêu, hương vị trái không còn như xưa nữa. Thất bại trong việc trồng cây, bà con xã Bình Nhâm quê ông bảy Hiền "bung" ra làm đủ thứ: làm công nhân, buôn bán, đầu tư chăn nuôi heo gà... Là chủ tịch Hội nông dân xã, ông bảy cũng có nhiều đêm trăn trở tìm cách làm ăn mới cho bà con. Vào một ngày đẹp trời cuối năm 2005, đi ăn nhà hàng thấy có mấy món dế khoái khẩu được bán với giá khá đắt, thế là ông bảy đầu tư nuôi dế. Trước hết, ông đi học tập kinh nghiệm của mấy nhà nuôi dế giống ở Củ Chi, sau đó về lập chuồng trại. Chỗ nuôi dế phải rộng rãi, thoáng mát; bắc dàn tre để thau cho dế ở (tránh kiến, thằn lằn, chuột... quậy phá)... Riêng dế của bảy Dế còn được sống trong điều

kiện "hiện đại" hơn nhờ những sáng kiến của ông như chồng nhiều chiếc rế tre lên nhau để làm "chung cư" đủ chỗ cho đẻ ngủ; thiết kế dàn đèn âm áp để đẻ đẻ say... Đẻ giống được ông bày lấy từ Củ Chi với giá một bộ 20 ngàn đồng (gồm một đẻ trống và hai đẻ mái). Nuôi 1kg đẻ (khoảng 700 con) trong vòng 7 tuần sẽ thu được khoảng 5 kg đẻ thịt. Đẻ được bán cho các nhà hàng với giá bình quân từ 200.000-250.000 đồng/kg. Đẻ còi, đẻ chậm lớn được xếp loại đẻ chim (để cho chim ăn), đẻ câu (làm mỗi câu cá) với giá bán từ 100.000-150.000 đồng/kg. Đặc biệt với loại đẻ sữa, đẻ lột được bán với giá từ 300.000-350.000 đồng/kg. Nếu nuôi khéo léo và có nhiều kinh nghiệm, người nuôi sẽ thu được loại đẻ đắt tiền. Ông bày nuôi khoảng 80 thau đẻ, mùa đẻ đẻ nhiều, ông xuất bình quân mỗi ngày 2 kg; mùa đẻ đẻ lại rai, bán lẻ bình quân mỗi ngày được từ 100.000-200.000 đồng. Trừ chi phí giống má, tiền cám cho đẻ ăn, tiền dầu tư chuồng trại và các khoản khấu hao khác, người nuôi đẻ được lãi khoảng 50% tính trên tổng số tiền thu vào. "Nuôi mẫu" một thời gian thấy chắc ăn, ông bày mới truyền đạt

kinh nghiệm và động viên hội viên mình nuôi đẻ. Ban đầu, chuyện nuôi đẻ ở Bình Nhâm cũng lao xao, người người tìm hiểu nuôi đẻ, nhà nhà bỏ vốn nuôi đẻ. Nhưng chỉ được một thời gian, nhiều người đã phải "xuôi cò", dẹp để quay lại làm công nhân, mua bán... Vì sao vậy? Ông bày Đẻ thở dài cho biết: "Nuôi đẻ phải tỉ mỉ dừ lắm, đúng cử ăn bốn giờ sáng của nó là mình phải thức dậy đổ cám, chọn cở tươi, thay nước; mỗi ngày phải chịu khó vệ sinh chuồng trại, không thì nó bị kiến, chuột, thằn lằn xoi hết!". Nhiều bà con đã phải bỏ nghề nuôi đẻ vì không kiên nhẫn, thiếu kinh nghiệm chăm sóc, không biết

nhân giống để tốt. Giờ chỉ còn hơn chục hộ trong xã bám được nghề. Nhưng cũng không ai nuôi đẻ "lả lướt" bằng bày Đẻ. Đẻ ông bày lúc nào cũng đẹp mã, chắc thịt, đẻ say. Chẳng thể mà nhiều lái buôn lấy mỗi từ Củ Chi chuyển sang lấy đẻ của ông; tiếng lành đồn xa, một số đại lý ở Dĩ An, Bình Triệu, Gò Vấp... chuyên cung cấp đẻ cho các nhà hàng cũng tìm đến đặt hàng, tất nhiên bày Đẻ chẳng bao giờ đủ hàng cung cấp. Đúc kết kinh nghiệm nuôi đẻ thành công một cách ngắn gọn, bày Đẻ cho biết: "Đã không nuôi thì thôi, nuôi thì phải yêu đẻ như yêu... con vậy!".

Ông chủ tịch hội nông dân còn tài hoa ở khâu chế biến thịt đẻ. Để do bày Đẻ chế biến ăn không hôi và ăn cho đến khi nào... nhức răng thì thôi! Cách làm hàng trăm con đẻ chết ngộp trong thau nước muối sao cho râu, càng con nào con nấy còn nguyên quả là một bí quyết... gia truyền! Cách lấy "cục hôi" trong cổ đẻ cũng là một "tuyệt chiêu", lấy sao cho hình hài con đẻ còn nguyên vẹn thì chế biến thức ăn mới bắt mắt (để được bày Đẻ làm sẵn bán với giá 500 ngàn đồng/kg). Từ nhà chăn nuôi bày Đẻ, các món ăn về đẻ đã chễm chệ trong nhiều menu đặc sản của các nhà hàng ở Bình Dương- Bình Phước- Đồng Nai- TP. Hồ Chí Minh: để lăn bột, để chiên đậu phộng, để xào lăn cuốn bánh tráng, để kho tộ... Mỗi đĩa trình bày đẹp mắt với rau củ quả và trên dưới hai chục chú đẻ đã được "kê toa" khoảng 50.000 đồng. Chẳng thế mà bây giờ gia đình bày Đẻ luôn sống sung túc! Các hội cựu chiến binh, hội nông dân ở Tân Uyên (Bình Dương), Bình Phước, Bà Rịa-Vũng Tàu... cũng đã tìm đến bày Đẻ học nghề nuôi đẻ.

Nỗi lo của bày Đẻ bây giờ là làm sao khắc phục được tình trạng đẻ chết khoảng 20%-30% trước khi xuất chuồng từ 2-3 tuần. Những chú đẻ trống kiện, phồng mang trợn mắt gáy re re một cách dưng mãnh khi đứng trước đối thủ ngày hôm trước bỗng dưng "héo" màu; râu đứt ngang, quéo lại rồi chết. Bản thân ông là cộng tác viên của hội khuyến nông địa phương, cũng đã nhiều lần tới lui khai bệnh đẻ với các kỹ sư khuyến nông nhưng tất cả cũng đành bó tay nhìn đẻ chết!

Dầu sao thì anh lính thối kèn của chế độ cũ năm xưa cũng lắm tự hào với cái nghề nuôi đẻ lo được cho con vào đại học và bị các nhà báo săn tìm ráo riết...★

Lê Thị Kim

Ơi những đoá mặt trời

(Có nhớ chăng người bạn của tôi
Ơi! những đoá quý trên triền dốc vắng)

Mùa thu, mùa đông
Mենb mông là nắng
Mենb mông là gió

Và những cánh lá vàng
Những cánh cây khô béo
Rơi ngả
Rơi ngả
Như tôi

Như tôi...
Trên triền núi dốc
Khi không còn anh bên cạnh
Nâng bước dờ dờ

Rồi mùa đông ngày càng trụi lạnh
Thỉnh lạng
Nỗi buồn sông dài những triền núi
tím
Đơn lẻ...
Vắng ngắt...

Tưởng chừng
Không bao giờ
Mãi mãi chẳng còn xuân!!!

Chỉ những triền núi dốc trắng
Chỉ những sườn đồi xanh rêu
Mặt mũi quên lãng
Và những ngọn cây tâm gởi
Rời rừng, tựa vàng
Khi những gốc me mốc khô
Tuột khỏi sự sống ...

Thoắt nhiên
Cuối đường
Trong tia hy vọng
Tôi như mơ hồ nhìn thấy
Những đợt nắng tươi
Rực rỡ
Của mùa xuân
Của những cánh én mong manh
Phía chân trời nín gió...

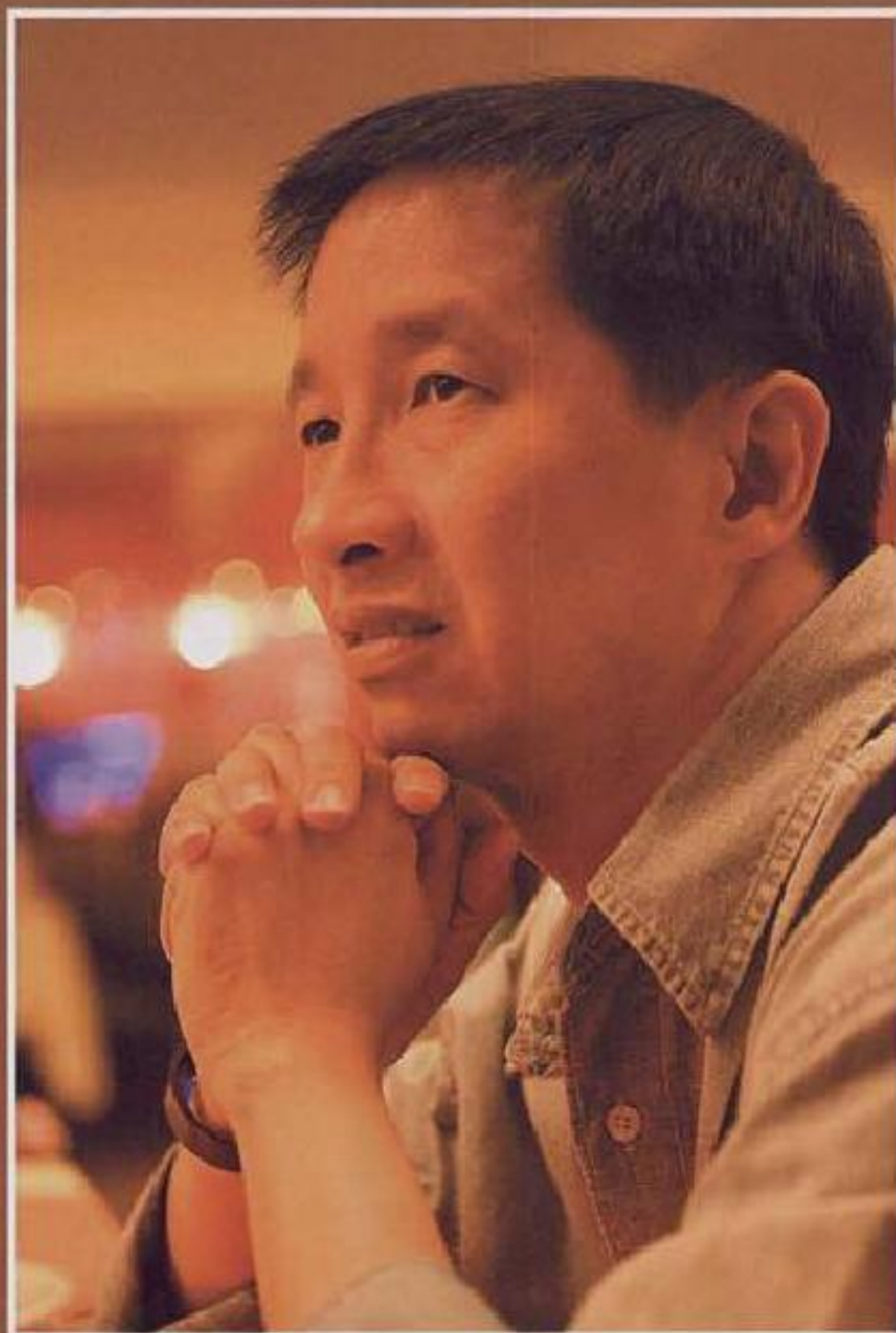
Khi giữa triền dốc sâu Đà Lạt
Vùi vào tay tôi
Là những đoá quý
Rực rỡ vàng
Rực rỡ mặt trời
Rực rỡ tình-yêu-ban-sơ...

Ơi anh...
Phải chăng
Những đoá quý...
Cảm giác về tình yêu ban sơ...
Đang làm tôi sống dậy
Và mùa xuân không còn tĩnh lặng
Đã âm ào tiếng nhủ thầm của
những chồi non.

Lâm Xuân Thi

lập quỹ
giúp
bạn bè

Đặng Tường

Thành đạt trong kinh doanh,
với bản chất của một nhà thơ giàu lòng nhân ái,
Lâm Xuân Thi thường nghĩ đến
những người thiếu may mắn...

Hết lòng thương yêu vợ con, anh còn trải lòng cảm
thông và chia sẻ với người khốn khó. Không “nô lệ”
đồng tiền nhưng cũng không tiêu xài hoang phí.
Đồng tiền anh làm ra để- vì gia đình, vì những người
thân yêu và “vì những người cần mình giúp đỡ...”.

Khởi đầu năm mới Kỷ Sửu- 2009,

Lâm Xuân Thi phối hợp với hai bạn thơ là
Hồ Thi Ca và Phan Hoàng thành lập Quỹ Tình thơ
để hỗ trợ cho những nhà thơ nhà văn gặp hoàn cảnh
khó khăn và làm “bà đỡ” cho những tác phẩm đầu
tay có chất lượng của các cây bút trẻ. Đây cũng là
một nghĩa cử mới bất ngờ của
nhà doanh nghiệp- nhà thơ này.

Thích phụ nữ hiền lành và hồn nhiên...

Lại một chiều cuối năm, tôi và Lâm Xuân Thi ngồi "tán" với nhau. Anh đọc cho tôi nghe bài thơ mới viết về vợ con mình. Ông chủ Martin 107 đang hạnh phúc... Ảnh hưởng từ cuộc khủng hoảng tài chính thế giới có gây khó khăn cho công ty, nhưng với anh điều đó cũng không quan trọng bằng sự hạnh phúc của gia đình. Anh nói:

- Cuộc đời mỗi người có nhiều niềm vui, nhưng đối với cá nhân tôi thì niềm vui lớn nhất của mình vẫn là vợ con. Thương vợ nhiều thì thương con nhiều (cười). Đi đâu mà không có vợ cùng đi là tôi không muốn đi...

* Anh nhìn vợ thật khéo! Nếu có hội nhìn vợ, thương vợ tôi sẽ bầu anh làm chủ tịch!

- Tôi không nhìn vợ đâu! Có lẽ tôi thuộc dạng người không coi "sự nghiệp" trên gia đình.

* Không ai hoàn hảo. Vợ anh chắc cũng có khiếm khuyết?

- À!.. Vợ tôi là một người hiền lành và hồn nhiên... Cô ấy dường như chưa biết câu gắt hay cãi vã với ai.

* Và đó cũng là tip phụ nữ mà anh ưa thích?

- Hiền lành và hồn nhiên, ngây thơ và thánh thiện... thì có lẽ ai cũng thích!

* Hiền hay dữ là tính "trời cho". Có bao giờ anh mềm lòng trước một phụ nữ đầy cá tính? Anh có từng gặp người phụ nữ "dữ dội"?

- Tôi đã từng thấy những phụ nữ dữ dội nhưng không dám gặp họ vì phụ nữ dữ dội thường rất quyền rũ và đáng yêu. Tôi không dám gặp họ vì tôi nghĩ đến ngày mai của họ...

Tôi từng viết bài thơ Xin lỗi họ, có những đoạn như sau:

Xin lỗi một người nào
Mà tôi không nhớ rõ
Những ngày xa xưa đó
Có bao giờ bên nhau

Xin lỗi chiều mưa gió
Xin lỗi đêm bão giông
Tôi như là hạt cỏ
Bên những giấc mơ hồng

Xin lỗi người tóc ngắn
Xin lỗi luôn tóc dài
Những ngày mưa hay nắng
Lần nào tôi cũng sai

Em một ngày hoá đá
Tôi một ngày vô tri
Em một đời tóc thả
Tôi năm tháng nhu mì...

* Luôn nhận về mình cái sai trước phụ nữ, không phải người đàn ông nào cũng như anh. Đang hạnh phúc với gia đình, chắc anh có một cách nhìn đẹp về hôn nhân?

- Hôn nhân phải có tính bền vững. Vợ chồng cần phải hết lòng thương yêu nhau, tin tưởng, tôn trọng và cần phải biết... nhường nhịn nhau. Người chồng cần nên xem gia đình vợ, bên vợ như gia đình ruột thịt của mình. Cần phải cảm ơn và biết ơn cha mẹ vợ đã sinh ra một người con gái, biết bao năm nuôi dưỡng nhọc nhằn, lớn khôn nên người rồi đến với mình!

"Đồng tiền chỉ quan trọng khi người ta không có nó!"

* Anh có một gia đình hạnh phúc, lại thành đạt trong sự nghiệp, làm ra nhiều tiền. Tiền bạc với anh có quan trọng?

- Tôi không phải là người làm ra nhiều tiền. Tôi nhớ có một câu nói rất hay: "đồng tiền chỉ quan trọng khi người ta không có nó!" Suy cho cùng, đồng tiền chỉ là phương tiện giúp mình. Tôi không nô lệ đồng tiền nhưng cũng không tiêu xài hoang phí. Thật lạ lùng là tôi lại chưa bao giờ có ý nghĩ tìm cách kiếm tiền cho đầy túi (cười). Nếu chỉ biết kiếm tiền và "nô lệ" đồng tiền thì e rằng việc kiếm tiền sẽ trở nên vô nghĩa.

* Có những người tự hào mình làm ra rất nhiều tiền và luôn coi tiền là Tiên là Phật. Dưới mắt họ tất cả người nghèo đều kém cỏi...

- (Thoảng trăm ngẫm) Có lẽ cũng có người suy nghĩ như vậy. Sự tự hào quá đáng về bản thân ắt sẽ sinh ra tính coi thường người khác, những người không bằng họ. Nói đúng hơn, là những người không được may mắn như họ.

* Với anh những người như thế thật đáng ghét?

- Tôi nhớ một bạn thơ trẻ có nói rằng, "nhà thơ không biết ghét ai". Nhà thơ chỉ... bực mình! Bạn thơ trẻ này nói một câu rất là hay. Nhà thơ thì không biết ghét ai! Bởi vì nếu ghét thì không làm thơ được. Tôi nghĩ rằng những người làm thơ thì không ai biết ghét và tôi cũng vậy thôi. Tôi chưa bao giờ ghét ai. Bởi vì ghét là một tình cảm xấu.

* Trong các mối quan hệ xã hội, bạn bè có vai trò ra sao trong cuộc sống của anh?

- Ngoài tình yêu thì con người cũng cần có tình bạn. Tôi luôn sống hết lòng vì bạn. Yếu tố quan trọng của tình

Lâm Xuân Thi

Em và
bé X. Nghi

Thiên thần lớn sinh ra thiên thần nhỏ
Ở nhà anh sao thấy giống thiên đường
Chỉ cần thêm một nụ hoa vừa nở
Là mùa nào cũng giống một mùa xuân...

12.2008

bạn là sự chân thành. Chân thành trong cư xử với nhau, chân thành trong suy nghĩ, chân thành trong lời nói...

* Anh vốn tham gia nhiều hoạt động xã hội, thường tặng xe đạp cho sinh viên, học sinh nghèo hiếu học. Nay đối với giới văn nghệ, nghe nói anh đang lập quỹ hỗ trợ...

- Có lẽ tôi là nhà thơ may mắn có "đồng ra đồng vô". Tôi yêu quý anh chị em văn nghệ. Tôi muốn lập Quỹ Tình thơ để hỗ trợ những anh chị khó khăn và in tác phẩm đầu tay có chất lượng của những cây bút trẻ ở TP.HCM. Tôi trân trọng mời hai nhà thơ Hồ Thi Ca và Phan Hoàng cùng tham gia Quỹ Tình thơ. Hy vọng quỹ này có thể sẽ hỗ trợ được phần nào...

* Cảm ơn anh đã dành cho Đường Thời một buổi trò chuyện thú vị trong những ngày cuối năm bận rộn này. Năm mới, chúc anh và gia đình thêm hạnh phúc và phát đạt★

Đau đầu với chuyện làng guốc Bình Nhâm ngày càng mai một, năm 1995, cán bộ y tế Thái Anh Hùng "bỏ" nhà nước về nhà vực dậy xưởng guốc gia đình. Chỉ trong vòng mười năm mây mù sáng tạo, chịu thương chịu khó làm ăn, guốc Bình Nhâm mang thương hiệu Hùng Thái của anh Hùng đã "bay" đi nhiều nước trên thế giới (Đức, Hà Lan, Pháp, Nhật...).

Làng guốc Bình Nhâm (Thuận An, Bình Dương) hình thành từ những năm đầu của thập niên 1930. Thuở ấy người ta làm guốc thô, guốc mộc được lấy từ gỗ cây mít, cây xoài, cây dong nem là những nguyên liệu tại chỗ. Các công đoạn làm guốc Bình Nhâm ngày ấy hoàn toàn thủ công với tay đục đẽo hình guốc, chà láng, đóng quai. Theo nhu cầu thị trường, guốc Bình Nhâm cải tiến bằng việc sơn bóng, sơn mài, gia công quai cầu kỳ tận Sài Gòn-Chợ Lớn. Guốc Bình Nhâm

từng chu du khắp nơi trong cả nước như một mặt hàng truyền thống làng quê không thể thiếu. Làng nghề tồn tại sung túc đến những năm đầu thập niên 1980 thì bắt đầu bước sang giai đoạn khủng hoảng. Hàng thô mộc không bắt kịp thị hiếu người tiêu dùng hiện đại nên không có lối ra. Thế là hàng loạt xưởng guốc trong làng dẹp tiệm, nhà nhà quay sang trồng cây trái (chôm chôm, sầu riêng, măng cụt...), cho con cái đi làm công nhân. Vì yêu làng nghề truyền thống, Thái Anh Hùng vào cuộc...

* Có là quá "gan" không khi anh quyết từ bỏ công việc ổn định, đứng ngành đứng nghề của mình trong biên chế nhà nước để "hồi cố hương" làm một cú náo vệt ngân quỹ gia đình đầu tư vào cái nghề... sắp chết?

- Đúng là tôi thương ông già một nhưng sốt ruột cho cái làng nghề sắp chết đến mười. Đó là những năm đầu thập niên 1990, mỗi lần từ thị xã Thủ Dầu Một về thăm nhà, thấy ông già mây mù với đồng guốc đổ mồ hôi quá nhiều nhưng thu lợi không bao nhiêu, tôi xót lòng cần nhân kêu ba bỏ nghề đi, ông thiếu điều muốn xách chổi rượt! Tình nghĩa của ông già với đôi guốc truyền thống khiến tôi phải bao đêm thao thức, trăn trở. Rồi tôi cũng xót

HÒA VĂN ĐƯỢC CHĂM CHỨT TỪ ĐẾ GUỐC

với nghề theo ông già hồi nào không hay, vậy là quyết định xách gói quay về! Nói náo vệt ngân quỹ cho sang chứ tài chính của vợ chồng tôi lúc đó nào thấm tháp gì với kế hoạch làm mới đôi guốc Bình Nhâm, phải vay mượn thêm khá nhiều.

* Điều gì khiến anh tự tin lao vào làm mới đôi guốc Bình Nhâm?

- Tự trung cũng do qui luật cung-cầu thôi! Tôi ngồi ngắm nghía đôi guốc mộc Bình Nhâm làm bằng gỗ xoài gỗ mít bao nhiêu lần, rồi tự giả sử với giá bèo nhất, mình có chịu bỏ tiền mua nó không. Tôi có ngay câu trả

GUỐC MUÔN HÓNG NGHÌN TÍA

GIÁM ĐỐC THÁI ANH HÙNG KIỂM TRA MÀU SẮN PHẨM MỚI

Thái Anh Hùng

Đồng Dao (thực hiện)

"bay" trên đôi guốc gỗ

lời: chắc chắn là không, guốc vừa xấu vừa thô mua làm gì. Đã vậy nó còn không chịu được nước mưa thấm vào, thử đi vài cơn mưa thì gỗ nổi mốc meo. Thế là, để làm mới đôi guốc Bình Nhâm, tôi nghĩ ngay đến chuyện đổi món gỗ trước.

** Tất nhiên kèm theo đó là đổi mới công nghệ?*

- Đúng vậy! Khi tôi thay gỗ xoài, gỗ mít, gỗ dong bằng gỗ thông, gỗ xoan đào thì cũng phải có cái máy đập, máy mài khuôn guốc hiện đại kèm theo (chứ công đâu, tiền đâu mà ngồi đục đẽo tỉ mỉ như các cụ ngày xưa!). Có hình mẫu đôi guốc mới đẹp quá thì tôi cũng phải bảo quản nó lâu dài bằng cách mời các kỹ sư hoá tư vấn cho; tẩm chất nào cho guốc bóng, guốc không mốc... cũng là cả một qui trình khắt khe! Đến phần quai guốc cũng vậy, tôi không lấy hàng ở các cơ sở nhỏ lẻ tại gia như người làng ngày xưa vẫn làm nữa, mà chuyển sang thuê người thiết kế mẫu mã rồi đặt các cơ sở lớn gia công.

** Và đến khi nào đôi guốc Hùng Thái của anh mới "bay" được ra nước ngoài?*

- Lâu à, trộm trộm cũng gần mười năm sau đó. Cái khó ban đầu là làm sao cho người tiêu dùng Việt Nam chấp nhận lại đôi guốc Bình Nhâm của một thời. Có guốc đẹp chất lượng cao, tôi nhằm ngay vào thị trường Sài Gòn- Chợ Lớn, sau đó mới phát ra các tỉnh Đông Nam bộ, Đồng bằng sông Cửu Long... với nhiều "chiêu" tiếp thị khá hấp dẫn như tặng hàng khuyến mại, giảm giá... Cũng cố gắng tham gia Hội chợ Hàng Việt Nam chất lượng cao được mấy lần (guốc Hùng Thái đã được công nhận Hàng VN chất lượng cao). Từ việc mở rộng thị trường này, tôi "bắt" được một số đơn đặt hàng của các công ty Đức, rồi từ đó, chắc có lẽ "tiếng lành đồn xa" nên các doanh nghiệp từ Nhật, Pháp, Hà Lan... cũng tìm đến đặt hàng.

** Dưới mắt người tiêu dùng nước ngoài, guốc VN cần có những tiêu chuẩn nào?*

- Muốn hình vạm vỡ, kiểu nào thì kiểu nhưng trước mắt phải sang và đẹp. Họ không thích mang guốc mộc như mình, thân guốc không bọc da thì cũng phải sơn mài, sơn bóng; quai guốc thì phải vẽ mỹ thuật hoặc đính cườm. Các doanh nghiệp nước ngoài làm ăn rất uy tín, hợp đồng đã thống nhất rồi thường hiếm khi thay đổi, nếu có thay đổi thì họ sẽ báo trước khá lâu để mình chủ động xử lý. Lượng guốc xuất bình quân hàng tháng bây giờ của Công ty TNHH Hùng Thái khoảng 50 ngàn đôi. Lúc cao điểm, có khi chỉ trong một quý, chúng tôi xuất đi khoảng 400 ngàn đôi. Hàng làm thường không đủ xuất nhưng tôi cũng dành ra một ít để đưa đi các siêu thị ở Sài Gòn- Chợ Lớn gọi

là góp phần với thương trường trong nước, giá bán cũng khá mềm (từ 80-180 ngàn đồng/ đôi).

** Anh có thật sự hài lòng trong chuyện giao thương với các doanh nhân nước ngoài hiện nay không?*

- Guốc Hùng Thái ra nước ngoài, tôi cảm thấy rất sung sướng với triển vọng hàng tiêu dùng VN trên thị trường thế giới hiện nay. Nếu thật sự được chăm chút, sản xuất với nhân, mác một cách nghiêm túc thì hàng ta sẽ không thua hàng tiêu dùng của các nước. Nhưng tôi cũng thật sự áy náy với... thân phận là doanh nghiệp nhỏ như Hùng Thái. Không có điều kiện giao thương trực tiếp với tất cả các đối tác ở nước ngoài nên đa phần chúng tôi phải thông qua một công ty lớn nào đó, thực tế này khiến chúng tôi không chủ động được chuyện giá cả, dầu biết rằng, hàng đến tay người tiêu dùng ở nước ngoài, giá thường bị đội lên gấp nhiều lần so với giá gốc. Hàng tiêu dùng VN đẹp, bền không chưa đủ; tôi còn muốn nó rẻ (ở góc độ thân thiện và mến khách) để thu hút ngày càng nhiều khách hàng trên thế giới.

** Vâng, xin chia sẻ nỗi niềm này với anh. Còn triển vọng nghề guốc ở làng Bình Nhâm của anh bây giờ ra sao?*

- Có Hùng Thái làm đầu tàu, bà con không sợ nghề mai một nữa. Nhưng để thật sự mở mang và khuếch trương được như Hùng Thái thì các gia đình không có điều kiện. Thực tế trong làng bây giờ vẫn còn vài nhà làm guốc mộc thủ công như ngày xưa nhưng thường làm để... đỡ nhớ nghề, có thu nhập vừa đủ sống.

** Vậy thì có phải những tay nghề thuộc hàng nghệ nhân?*

- Không hề! Ai giỏi nghề đều "bị" tôi mời hợp tác, một mặt tạo việc làm, tạo thu nhập; mặt khác, bà con đã giúp tôi khá nhiều trong chuyện tạo lập thương hiệu guốc Hùng Thái như ngày nay. Hiện tôi có khoảng 120 lao động thường xuyên, lúc cao điểm có thêm khoảng 100 lao động thời vụ, hầu hết là người làng có gia đình gắn bó lâu đời với nghề guốc. Trong số này có nhiều người trẻ giỏi, rất đáng tin cậy để hành trình lâu dài cùng guốc Hùng Thái như anh Chiến, anh Thái Hoà Bình, chị Nguyễn Thị Hằng Nga...

** Bước sang năm mới 2009, guốc Hùng Thái sẽ mở ra thêm những triển vọng nào, thưa anh?*

- Sẽ đầu tư cho nhiều mẫu mã mới, "thâm canh" thêm một số thị trường nước ngoài, cố gắng đưa năng suất ổn định 100 ngàn đôi/ tháng...

** Tất nhiên sẽ tạo thêm nhiều công ăn việc làm cho người làng Bình Nhâm...*

- Tôi rất mong là như vậy!

** Năm mới, xin chúc guốc Hùng Thái mãi giữ được vai trò đầu tàu của một làng nghề truyền thống lâu đời! **

ĐỊNH HÌNH ĐẾ GUỐC

ĐẬP GUỐC

MÀI GUỐC

CHÀ LẮNG ĐẾ GUỐC

Kỳ Phan

Cà Mau

cò đậu trắng rừng

mật ngào ngát. Và dày đặc trong tấm thảm bông trắng có một loại bông trắng, cái thì vươn cao cái lại buông thõng. Đúng là chiều qua dòm những cái bông này thành Đức tướng là cò đậu trắng rừng, đã tới sân chim".

Cái hình ảnh bông trắng rừng tràm tương "cò đậu trắng rừng" ấy có sức gợi cảm la thường. Phải là người Cà Mau, phải là người U Minh mới thấy mới viết được vẻ đẹp tinh tế ấy.

1. Mỗi lần nghe bạn bè nhắc tới vùng Đất Mũi là tôi nghĩ ngay đến *Hương rừng Cà Mau* với những trang văn đẹp đến nao lòng đã dựng nên tên tuổi nhà văn Sơn Nam. Ông vừa đi xa nhưng sự nghiệp sáng tác, nghiên cứu, biên khảo về một thời khẩn hoang của nhà Nam bộ học này sẽ còn sống mãi. Tôi thầm nghĩ, một tượng đài kỷ niệm nhà văn Sơn Nam được dựng ở rừng U Minh, ở Cà Mau là hoàn toàn xứng đáng. Ông vẫn sống cùng những người nông dân mang hình ảnh tổ tiên thời khai hoang mở đất. Ông vẫn sống cùng ruộng đồng sông rạch. Ông vẫn sống cùng những cánh rừng tràm rừng đước, cùng những cánh chim

cánh cò bay lượn theo thời gian... Và không chỉ Sơn Nam, mà còn nhiều nhà văn khác nữa viết rất hay rất xúc động về Cà Mau, về miền sông nước Cửu Long. Trong đó, tôi rất thích "hơi văn" khá miệt vườn của Quang Thắng trong truyện *Phong lan* viết về một thời khói lửa chiến tranh, với hình ảnh những người nông dân chất phác cảm sung giữ gìn từng rừng tràm, gìn giữ từng đàn cò trắng:

"Mãi lo chuyện văn, trời sáng trắng từ lâu. Gió xô ngọn tràm, cánh bông tràm bay bay, toả mùi

2. Ngược dòng lịch sử, Cà Mau là vùng đất mới ở tận cùng tổ quốc. Không chỉ hôm qua mà cả ngày mai vẫn mới. Bởi lẽ Đất Mũi hình chữ V ba mặt giáp biển này hàng năm luôn bồi ra biển hơn 50 mét. Sự cù kỳ của đại dương phải nhường lãnh thổ cho phù sa mới, để ruộng vườn, làng xóm mọc lên.

Theo *Gia Định thành thông chí* của Trịnh Hoài Đức, sau khi Mạc Cửu thần phục chúa Nguyễn, giao đất Hà Tiên, đến đời con là Mạc Thiên Tích đã vâng lệnh triều đình lập ra đạo Long Xuyên (tức vùng đất thuộc Cà Mau ngày nay). Sách viết: "Thời Gia Long, những vùng đất cao ráo ở ven sông Ông Đốc, sông Gành Hào, sông Bảy Háp và một vài phụ lưu mới có người khai khẩn, lập thành xóm ấp. Tuy vậy, đến thời Tự Đức, Cà Mau vẫn là vùng rừng đước, vẹt, tràm không mấy ai đến lập nghiệp

RỪNG TRÀM U MINH
ẢNH: QUỐC MINH

KHAI THÁC TRÀM

vì thiếu nước ngọt và ruộng quá nhiều phèn". Nhắc lại để thấy những gì Cà Mau từ hoang hoá mà có được như ngày nay đã phải đánh đổi bao nhiêu mồ hôi, nước mắt và cả xương máu của bao thế hệ cha anh.

Hiện nay Cà Mau là tỉnh có diện tích hơn 5.210 cây số vuông, gồm 8 huyện và một thành phố; dân số hơn 1.2 triệu người với 20 dân tộc anh em cùng chung sinh sống. Ngoài đất liền, Cà Mau còn có các đảo nhỏ: Hòn Khoai, Hòn Chuối, Hòn Bường và Hòn Đá Bạc. Vùng biển Cà Mau rộng hơn 71.000 cây số vuông, tiếp giáp với vùng biển của các nước Thái Lan, Malaysia, Indonesia, có vị trí trung tâm vùng biển Đông Nam Á. Người dân thông minh nhẫn nại, vị trí địa lý thuận lợi, giàu tài nguyên khoáng sản, Cà Mau đang vươn lên không ngừng.

3. Chớm xuân 2009, một tin vui đến với người dân Đất Mũi, khi Tập đoàn Dầu khí quốc gia Việt Nam (Petrovietnam) đã ký với Ủy ban nhân dân tỉnh Cà Mau thoả thuận hợp tác toàn diện, nhằm đẩy mạnh việc nghiên cứu và thực thi các dự án đầu tư để phát triển kinh tế - xã hội trên toàn tỉnh. Hai nhà máy điện với tổng công suất 1.500 MW và một nhà máy phân đạm có công suất 800.000 tấn ure/năm đang được hoàn thành. Một tổ hợp thương mại, cao ốc và văn phòng trên diện tích 9 hecta đang được triển khai tại khu đô thị cửa ngõ đông bắc thành phố Cà Mau, để kịp thời cung cấp các dịch vụ khi dự án cụm Khí- Điện- Đạm đi vào hoạt động. Rồi các dịch vụ tài chính, bảo hiểm... được nhanh chóng xúc tiến. Và như vậy, Đất Mũi không chỉ có "cỏ đứng trắng rừng", mà

CÔNG DÂN MỚI ĐẤT MŨI

những công trình kinh tế với những cao ốc, nhà máy đang từng ngày mọc lên, làm thay da đổi thịt vùng đất mới này. Hương rừng, hương biển hoà quyện với hương sản phẩm công nghiệp. Màu ruộng vườn hoà quyện với màu đồng phục công nhân viên. Dưới suối vàng chắc nhà văn Sơn Nam sẽ khả khả cười mừng cho con đường sáng Cà Mau!★

TRANG ẢNH CÀ MAU
DO NGHỆ SĨ
NHIẾP ẢNH
NGUYỄN A
THỰC HIỆN

CÁ LƯƠN MÂY XANH

GIĂNG LƯỚI TẮNG TRỜI

HÀO KHÍ CÔNG TRƯỜNG

RƯỚC DẦU QUA CẦU KHÍ

Tới nhà ông Tạ Mân (ấp Trảng Thộ 1, thị trấn Thốt Nốt, huyện Thốt Nốt, thành phố Cần Thơ) lần nào chúng tôi cũng được ông “phù phép” với nhiều “ảo diệu”, mê hồn. Căn nhà nhỏ nhưng ẩn chứa nhiều điều hấp dẫn vì những pho tượng, văn bia, thạch văn cùng những điều lạ lùng khác mà chúng tôi chưa từng nhìn thấy.

Ông Mân (thành viên Câu lạc bộ Cổ vật TP Cần Thơ, hội viên hội Di sản văn hoá Việt Nam) vui vẻ “lôi” ra một món giới thiệu cùng chúng tôi với “chú thích” khá chuẩn mực. Đó là tượng thần Apsara bằng đá nặng 7,6 kg; tượng voi thần Ganesha có 4 tay, bằng đá, nặng 12 kg. Ganesha (minh người đầu voi, thế kỷ XII) có cha là thần Siva, mẹ là Uma. Ngoài tượng đơn, ông còn có tượng đôi voi thần Ganesha, bằng đá, nặng 12 kg, gồm một tượng lớn và một tượng nhỏ. Tượng lớn chắc chắn là Ganesha, còn tượng nhỏ chẳng biết là vợ hay con thần. Mỗi tượng chỉ có 2 tay. Bà Đào bảo rằng Ganesha là Thần may mắn, như Thần tài theo tín ngưỡng dân gian nước ta và Trung Quốc.

Thần Siva có 3 mắt, cưỡi bò thần Nandin. Đặc biệt, ông Mân còn có tượng Harihara. Harihara là hoá thân của hai thần Siva và Vishnu, có nửa mặt

ở giữa trán. Theo truyền thuyết, nửa con mắt giữa trán của thần Harihara 13 năm phát sáng một lần. Ai có cơ duyên nhìn thấy sẽ được thay đổi được số mệnh, thành người giàu sang.

Ông Mân bê bức tượng đá đen có 4 tay này, giờ phần lưng cho chúng tôi xem. Một tay giữ tượng, một tay chỉ vào những phần cần cắt nghĩa, ông nói mái tóc sau ót, xăm-pốt (quần) và xóc-ti (dây lưng thông đuôi cá) được khắc hoạ rất sắc sảo. Cho chúng tôi xem bức tượng bằng đá sa thạch, ông Mân hể hỷ khoe:

TƯỢNG
NÀNG TIÊN CÁ
ỐC EO

Phù Sa Lộc

BỘ TRANG SỨC

Hơn 20 năm qua, ông Tạ Mân cùng vợ, bà Cao Thị Xuân Đào, đã chăm chỉ “bòn” từng “thời vàng” của nền văn hóa cổ đại Óc Eo. Hiện tại vợ chồng ông đã có hàng trăm cổ vật thuộc nền văn hóa rực rỡ nhất Đông Nam Á lúc bấy giờ

“Bòn” Văn hoá Óc Eo

TƯỢNG ĐẦU
BÀ LIÊU
DIỆP

Theo các nhà nghiên cứu, Óc Eo xưa kia đã từng tồn tại như một hải cảng sầm uất, là thủ đô của Vương quốc Phù Nam, từ thế kỷ thứ 1 đến thế kỷ thứ 7. Óc Eo thịnh vượng là do vị trí của nó trên trục đường thương mại trên biển giữa một bên là bán đảo Mã Lai và Ấn Độ, một bên là sông Mekong cùng với Trung Quốc. Văn hoá Óc Eo là nền văn hoá phát triển rực rỡ ở Đông Nam Á vào thời cổ đại. Đỉnh điểm của nền văn hoá này là đạo Hindu, đạo Bà La Môn và đạo Phật. Giai đoạn phát triển rực rỡ nhất của nghệ thuật điêu khắc Hindu giáo và Phật giáo từ thế kỷ V đến thế kỷ VII. Sự đa dạng về hình thức thể hiện nghệ thuật điêu khắc đã phản ánh sự phức tạp và đan xen các nguồn gốc ảnh hưởng, trong đó chủ yếu là nghệ thuật Ấn Độ. Về loại hình, không phải chỉ có tượng và biểu tượng thần phật mà còn có nhiều hình tượng linh thú trong điện thờ Ấn Độ giáo và Phật giáo. Những dấu vết của nền văn hoá này được tìm thấy ở khu Ba Thê, Óc Eo, núi Sam (An Giang), Nền Chùa, Canh Đền, Mốp Vắn (Kiên Giang), Gò Tháp (Đồng Tháp) và lan dài tới tận Tây Nguyên. Tên Óc Eo đã được nhà khảo cổ học người Pháp Louis Malleret đặt chung cho nền văn hoá cổ xưa này. Người ta đã tìm thấy hàng ngàn hiện vật thuộc nền văn hoá này như: riêu đá; đồ gốm; các tượng bằng gỗ, đá hay đồng; đồ trang sức bằng đá, thủy tinh vàng bạc...

“Ai cũng biết truyện Nàng tiên cá (The Little Mermaid) của Andersen. Nàng tiên cá, còn gọi là mỹ nhân ngư, không phải là hình mẫu sáng tác độc quyền của châu Âu. Từ thời Vương quốc Phù Nam, cũng đã có nàng tiên cá”. Đó là bức tượng bằng sa thạch, ông Mân bảo rằng đây là hoá thân của thần Vishnu. Theo thư tịch cổ, Vishnu là vị thần chủ, thần sáng tạo đem lại sự may mắn, có thể hoá thân thành mười dạng.

Bộ sưu tập bằng đá của ông Mân còn có nhiều bộ Linga lớn nhỏ, khác nhau. Độc đáo là Mukhalinga. Mukhalinga khác Linga thường ở chỗ có mặt thần. Riêng trong mấy bộ Yoni, nhiều kích cỡ, ông có Yoni thuyền. Thường Yoni chỉ riêng lẻ một cái với “rãnh” duy nhất. Yoni thuyền khác hơn vì được khắc họa 2 “rãnh” đối xứng.

Ông Mân còn có rất nhiều “thạch thư”. Viên hình trứng, nhỏ tròn, dẹp dài, nhiều cỡ, cái nào cũng được khắc chữ, chưa ai đọc được. Đó không phải là chữ Phạn, chữ Khmer... Ông bảo, chỉ có Giáo sư Hà Văn Tấn ở Hà Nội, người tinh thông chữ cổ mới có thể đọc được. Ông hy vọng có dịp nhờ giáo sư giải mã những điều này.

Ông Mân cho biết, gốm Óc Eo có 3 dòng: đen, xương bánh kẹp và trét nhựa cây (chế tác xong thì trét nhựa cây cho tượng có màu đen, loại này đã thất truyền từ lâu). Riêng tượng đá Óc Eo cái nào cũng rất nặng, hơi đá mát lạnh lòng bàn tay, bên trong có từng lớp màu khác nhau. Ông Mân có tượng đầu bà Liễu Diệp bằng đá hoa cương, nặng 40 kg. Sở dĩ ông dám đoán như vậy là vì đây là bức tượng đá hình đầu người phụ nữ cao sang, quyền quý. Ông bảo, theo tìm hiểu, khi đục xong tượng, người ta trét nhựa cây lên đó. Không biết là nhựa gì, dù tẩy bằng acetone vẫn không hề hấn, kể cả đốt cũng không cháy. Rồi ông trở ngược đầu tượng, chỉ cho xem mái tóc có ba ngấn, phần gáy cổ thắt bím, rất đẹp. Bà Đào “chủ giải” thêm: “Tượng toát lên vẻ sang trọng của một người đàn bà quý tộc, nghiêm trang. Thước ấy, chỉ có bà Liễu Diệp mới có phẩm hạnh, cốt cách như vậy. Bà Liễu Diệp là nữ vương trị vì Vương quốc Phù Nam, có tới 10 nước chư hầu. Khi Ấn Độ mang quân đánh Phù Nam, thua trận, bà Liễu Diệp bị bắt làm vợ vua Hồn Diên”.

Bộ đồ đồng của vợ chồng ông Mân cũng phong phú. Có bức tượng Phật bà Quan Âm “Thiên thủ thiên nhãn” bằng đồng đen, từ thế kỷ XIII, cao

1,1m. Nói “Thiên thủ thiên nhãn” theo sách vở, chữ thực ra bức tượng này có 10 đầu cùng 20 tay, nặng 20 kg. Tượng uy nghiêm ngự một cõi riêng bên phải gian nhà trước, được thờ cúng với khói hương nghi ngút. Tượng được khắc hoa trên nền đồng thường lâu năm lên dáng tượng bằng đồng đen. Ông lật lưng tượng chỉ vào mấy vết trắng trắng xuất hiện vài nơi, giải thích: đây là chỗ bị xỉ muối kim loại, tượng đồng lâu năm bị oxy hoá. Để có những vết này, tượng phải trải qua cả ngàn năm. Chúng xuất hiện vài tháng rồi biến thành những vết đen mun. Ông nói bức tượng Phật bà này, mấy năm trước, đã được một người Singapore hỏi mua nhưng ông không bán.

Vợ chồng ông Mân chẳng bán bất cứ cổ vật Óc Eo nào trong bộ sưu tập của mình. Họ quyết tâm sưu tập thêm để các em sinh viên hoặc bất cứ ai muốn nghiên cứu về văn hoá Óc Eo thì cứ tha hồ tìm đến ★

ÔNG TA MÂN VỚI TƯỢNG HARIHARA BẰNG ĐÁ ĐEN, SAU LUNG LÀ MỘT SỐ CỔ VẬT ÓC EO

Mỗi lần ngắm nhìn những bức tranh phong cảnh của họa sĩ Nguyễn Thị Tâm, đặc biệt là những bức tranh lụa, tôi lại nhớ đến những bài thơ của thi sĩ Anh Thơ. Hồn quê giản dị mà đặc sắc trong tranh trong thơ của hai nữ sĩ có sức quyến rũ lạ thường, không chỉ với người Việt mà còn mê hoặc cả những tâm hồn đồng điệu từ những chân trời xa. Bước vào năm Kỷ Sửu-2009, họa sĩ Nguyễn Thị Tâm tiếp tục mang đến cho người thưởng ngoạn món quà đầy thi vị: bộ tranh nhiều sắc thái về con trâu, mà theo bà, đó cũng chính là hình ảnh thân phận kiếp... "cày" của con người!

Phan Hoàng

Nguyễn Thị Tâm & THÂN PHẬN KIẾP "CÀY"!

Giàu nghèo có số

* Một năm mới nữa đã đến. Sức sáng tạo của họa sĩ vẫn trẻ như mùa xuân. Vào thời khắc giao thừa đón Tết nguyên đán hàng năm, bà thường xông đất như thế nào, thưa họa sĩ?

- Đã thành thói quen, cứ vào đêm giao thừa, tôi và gia đình đi viếng Lăng Ông- Bà Chiểu. Lăng Ông ở gần nhà, chúng tôi đến thắp hương tưởng nhớ tổ tiên, xông đất. Hơn nữa, tôi muốn xem cảnh sinh hoạt của Lăng Ông vào thời khắc linh thiêng này của trời đất. Đây cũng là đề tài tôi ấp ủ bao năm qua mà chưa vẽ được.

* Hội họa cũng giống như văn chương, có những đề tài gần gũi tưởng chừng thích thì viết thích thì vẽ được ngay nhưng hoá ra thật khó. Riêng bộ tranh vẽ con trâu mà bà ra mắt vào dịp Tết Kỷ Sửu này chắc có lẽ không khó khăn lắm với một họa sĩ chuyên vẽ phong cảnh đồng quê như bà?

- Đây cũng là đề tài tôi chất lọc tới mười mấy năm. Hình ảnh con trâu ăn sâu vào tâm thức tôi, đến thời điểm là... "sổ chuồng". Con trâu là điểm nhấn quan trọng của bức tranh đồng áng. Trâu là bạn nhà nông. Một con vật hiền lành chất phác. Hình ảnh con trâu phản ánh

thân phận con người. Mỗi sáng thức dậy là phải đi cày. Những lúc nông nhàn thì nghỉ ngơi. Như con người, dù bị thất học hay học đến tiến sĩ thì mở mắt ra cũng phải đi "cày", rồi cũng giải trí thư giãn. Con trâu là hiện thân của kiếp người. Đã sinh ra đời thì đều phải "cày" để mà sống, mà tồn tại.

* Nói về thân phận kiếp người, chắc bà tin vào sự "lập trình" số phận...

- Con người giàu nghèo, sang hèn đều có số. Chẳng hạn như học trò của tôi, nhiều bạn kiếm tiền rất giỏi, về mặt tài chính thành công hơn tôi.

* Nghĩa là đồng tiền cũng có số may mắn, chứ không phải lúc nào nó cũng tỉ lệ thuận với tài năng?

- Tất nhiên. Nhưng theo tôi, đối với người làm nghệ thuật, dù thành công về mặt tiền bạc đến đâu thì cũng phải biết có điểm dừng, để trau dồi nghề nghiệp và hưởng thụ. Bởi giàu có lắm thì mỗi ngày cũng chỉ ăn ba bữa. Tôi nhớ gần đây sau khi xảy ra dịch cúm gà, cả năm thêm miếng thịt gà nhưng không dám ăn. Chờ tới khi hết dịch, mua về con gà xé phay rất ngon, nhưng chỉ ăn được ba miếng là tôi phải bỏ đĩa. Vậy đó. Ham muốn của con người là vô hạn nhưng phải biết dừng lại.

* Ngoài chuyện tiền bạc thì theo kinh nghiệm của bà điều gì là quan trọng giúp làm nên sự nghiệp?

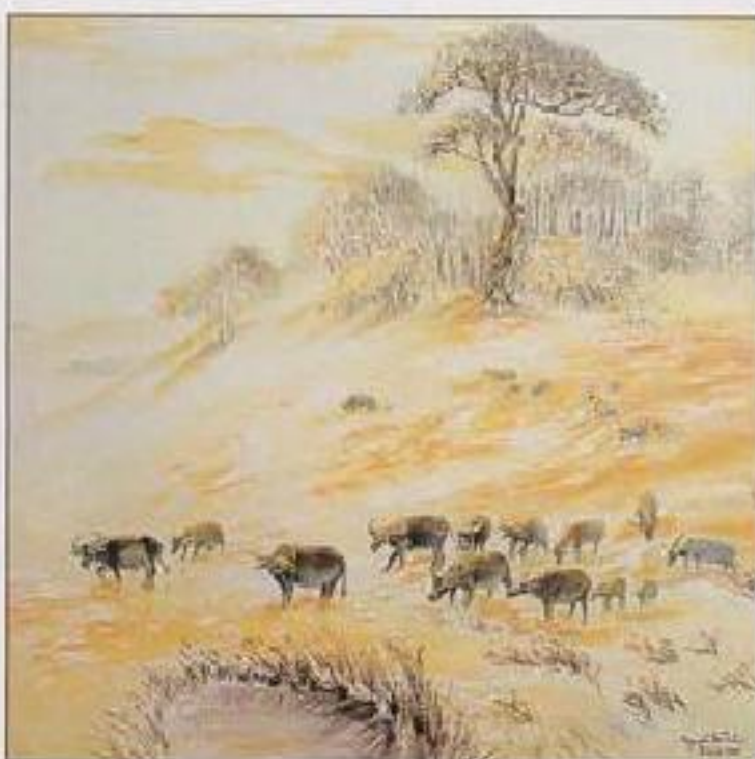
- Khi đã dấn thân vào con đường mình đã chọn thì phải làm việc cật lực, chịu khó tìm tòi nghiên cứu, học hỏi. Người họa sĩ không chỉ vẽ để thoả mãn nhu cầu nội tại của mình mà còn phải vẽ cho người thưởng ngoạn.

Một xã hội thu nhỏ

Quê gốc Sài Gòn, Nguyễn Thị Tâm sinh ngày 22.12.1936 tại Mỹ Tho, nay thuộc tỉnh Tiền Giang. Bà tốt nghiệp Trường cao đẳng Mỹ thuật Gia Định- Sài Gòn khoá 2 năm 1958 và khoá sư phạm hội họa năm 1959. Sau đó bà ở lại trường tham gia giảng dạy, góp phần đào tạo nên nhiều thế hệ họa sĩ trẻ cho nền mỹ thuật nước nhà.

Với hoàn cảnh hiện nay, việc một gia đình đông con mà tất cả được nuôi dưỡng ăn học tới nơi tới chốn đã khó. Điều đó càng khó khăn hơn rất nhiều khi cách đây nửa thế kỷ giữa hoàn cảnh đất nước còn chìm trong khói lửa chiến tranh chia cắt. Vậy mà cả chín anh chị em gia đình họa sĩ Nguyễn Thị Tâm đều thành đạt trên nhiều lĩnh vực: giáo dục, âm nhạc, kiến trúc, mỹ thuật, y khoa, hành chính quản trị, kinh doanh... Mới biết sự cố gắng của hai cụ thân sinh họa sĩ Nguyễn Thị Tâm lớn đến mức nào. Bà thổ lộ:

- Tôi học vẽ là nhờ cha tôi. Hồi nhỏ tôi mơ ước làm bác sĩ để cứu người khỏi bệnh tật. Có lẽ tôi tên Tâm nên sớm có ý hướng ấy. Tuy nhiên, lớn lên thấy nhiều tai nạn máu me tôi sợ đến chóng mặt. Cha tôi vốn làm nghề thuốc, học vẽ "tay trái" trường Pháp và có tranh được đăng báo bên Tây. Thấy vậy tôi thích lắm. Nhà đông con, cha tôi muốn mỗi đứa theo học một nghề khác nhau để gia đình như một xã hội thu nhỏ. Tôi muốn học luật, nhưng mẹ không đồng ý, vì bà cụ cho rằng luật sư cãi trắng thành đen, cãi đen thành trắng. Còn học nhạc thì mẹ nói

"xương ca vô loài". Cuối cùng tôi chọn học vẽ. Mẹ tôi cũng bảo họa sĩ... cùi. Nhưng cha thì ủng hộ: Thôi, trong nhà nên có một đứa học vẽ!

* Ước mơ của bà đã thành, mà mơ ước của cụ thân sinh về gia đình có nhiều nghề như một xã hội thu nhỏ cũng đã toại nguyện.

- Đó cũng là niềm hạnh phúc của cha mẹ tôi suốt một đời hy sinh vì con cái. Qua đó tôi cũng nghiệm thấy rằng, đối với mỗi người khi đã lập gia đình, điều quan trọng nhất là phải có con cái và nuôi dạy chúng thành người chơn chất, lương thiện, có nghề nghiệp ổn định, biết yêu quý lao động; có thể nghèo về tiền bạc nhưng hoàn hảo về đời sống tinh thần. Như vậy cha mẹ mới là người thành đạt.

* Và bà cùng người bạn đời- họa sĩ Nguyễn Long Sơn cũng là người thành đạt.

- Chúng tôi may mắn có được năm đứa con đều đã trưởng thành, trong đó có bốn đứa theo hội họa.

* Ông bà là đôi vợ chồng nghệ sĩ đồng điệu, chẳng những trong việc

nuôi dạy con cái mà cả trong nghề nghiệp, cùng đào tạo nên nhiều học trò giỏi, nhất là những thành viên của nhóm Sơn Tâm.

- Chúng tôi đến với nhau từ khi còn là sinh viên trường mỹ thuật. Tôi là người thích đi, thích giao du. Ông ấy cũng nghề nên dễ thông cảm, chia sẻ và hỗ trợ cho nhau. Phụ nữ làm nghệ thuật bao giờ cũng khó. Tôi biết nhiều chị em có tài năng nhưng vì vướng bận chuyện gia đình, khó khăn về kinh tế nên không phát huy được nghề nghiệp. Vì vậy, nhiều lúc tôi nói vui rằng anh Nguyễn Long Sơn gặp tôi là xui, vì tôi mê làm nghệ thuật nên ít chu toàn chuyện bếp núc gia đình.

Những nhà sưu tập tranh thế giới đầu có đại

Nổi tiếng với những bức tranh phong cảnh đồng quê, họa sĩ Nguyễn Thị Tâm đã có hàng ngàn bức tranh triển lãm và nằm trong nhiều bộ sưu tập bảo tàng, cá nhân trong lẫn ngoài nước. Đặc biệt bà có hai bức tranh được treo trang trọng ở Bảo tàng Toà thánh Vatican ở Roma, Italia. Nhớ về thuở ban đầu, họa sĩ cho biết:

- Khi học thì tôi chưa khẳng định mình sẽ đi hướng nào. Ra trường, làm việc, lập gia đình ổn định thì tôi mới bắt đầu thực hiện hoài bão của mình. Ở trường mỹ thuật thì được học tất cả mọi thứ, từ hiện thực đến siêu thực, tượng trưng... Ngắm lại mình chọn con đường nào phù hợp với mình nhất. Và tôi quyết định chọn vẽ phong cảnh, gần như hiện thực.

* Họa sĩ có thể giải thích rõ hơn sở thích chọn vẽ phong cảnh, cả khách quan lẫn nội lực.

- Đầu tiên tôi là người thích đi du lịch, muốn quan sát thực tế phong

cảnh, đời sống đất nước mình mà tôi vốn rất thích thú qua những trang viết của Tự lực văn đoàn. Đồng thời, qua tranh phong cảnh tôi mong làm cầu nối giới thiệu miền này với miền kia, bởi không phải ai cũng có cơ hội đi hết mọi nơi, thường thức hết những khoảnh khắc đẹp trên đất nước mình. Hơn nữa, tranh phong cảnh có nhiều người thưởng ngoạn hơn, dễ cảm hơn tranh tượng trưng hay siêu thực.

* Nghĩ là chọn con đường vẽ phong cảnh bà đã thoả mãn được khát khao hiểu biết, xê dịch của mình. Theo bà đâu là cái khó nhất khi vẽ phong cảnh?

- Muốn vẽ được tranh phong cảnh trước hết phải đến tận nơi quan sát để vẽ, như vậy mới truyền được xúc cảm đến với người xem, chứ không thể qua ảnh chụp mà vẽ lại được, vừa xơ cứng vừa dễ mắc lỗi đạo ảnh người khác. Và khi đứng trước thiên nhiên cảnh vật bao la mình phải biết cảm nhận cái gì, lấy được cái gì, xem nó có cần thiết cho mình lẫn người thưởng ngoạn không. Từng khoảnh khắc thiên nhiên khác nhau có những vẻ đẹp khác nhau.

* Từng thích thú với những trang viết của Tự lực văn đoàn, chắc hẳn bà dễ cảm nhận sự gần gũi giữa hội họa với những bộ môn nghệ thuật khác?

- Khi đọc một áng văn hay thì tự nhiên tôi cảm giác hình ảnh văn chương đập trong đầu mình hình ảnh hội họa. Chẳng hạn "Thuở trời đất nổi cơn gió bụi/ Khách má hồng nhiều nỗi truân chuyên" trong

Chinh phụ ngâm, hoặc nhiều hình ảnh trong Truyện Kiều cho mình xúc cảm vẽ thành tranh được. Từ đó tôi thấy rằng trong văn thơ có hội họa thì người họa sĩ làm sao trong tranh cũng phải có chất thơ chất văn, như vậy tranh mới đẹp.

* Được biết, không chỉ ở trong nước mà tại những cuộc triển lãm ở nước ngoài tranh của bà rất được ưa chuộng, có khi bán hết cả phòng tranh. Bà có thể hé lộ hiện nay những bộ sưu tập nào lưu giữ số lượng lớn tranh của bà.

- Ở trong nước thì có hai nhà sưu tập nhiều tranh của tôi, mỗi người có hơn 100 bức, dự định mở bảo tàng triển lãm tư nhân. Còn nước ngoài, tranh của tôi được một nhà sưu tập người Mỹ mua hơn 50 bức.

* Sự thành công hiếm có của bà phải chăng là nguyên nhân của

những lời lẽ không hay của một vài cá nhân, như cho rằng bà vẽ tranh chạy theo thị trường...

- Ở bất cứ lĩnh vực nào cũng xảy ra trường hợp "trâu buộc ghét trâu ăn". Giới mỹ thuật cũng vậy. Tôi tự thấy mình vẽ có tri tuệ, hết sức trung thực với nghề nghiệp, cố nghiên cứu, thí nghiệm hoạ cảnh vật. Có những bức tranh tôi bán hơn 5.000USD, thử hỏi người mua đâu có dại gì bỏ ra số tiền lớn như vậy, cỡ tranh lớn như vậy, nhất là những nhà sưu tập tranh sành sỏi trên thế giới. Nghe những lời không hay như vậy, tôi chỉ tức cười, chứ không phản ứng.

Bí quyết hoá chất giữ tranh lụa

Nguyễn Thị Tâm là hoạ sĩ tiên phong trong việc giữ gìn và phát triển tranh lụa Việt Nam đương đại. Tuy nhiên, nếu tranh sơn mài hay

sơn dầu có thể tồn tại hàng mấy trăm năm thì tuổi thọ của tranh lụa rất ngắn. Đó cũng là một trong những lý do giới hoạ sĩ ngại tranh lụa. Với hoài bão phát huy thể loại tranh truyền thống của dân tộc, hoạ sĩ Nguyễn Thị Tâm vừa vẽ vừa nghiên cứu sáng tạo nên những chất liệu có thể giúp tranh lụa "sống" lâu bền. Bà nói:

- Về một bức sơn dầu phong cảnh có thể tranh thủ kết thúc tại chỗ. Còn tranh lụa, về kỹ thuật, chỉ làm tại hiện trường được khoảng năm-sáu mươi phần trăm. Do kỹ thuật tranh lụa nhiều khế, bảo quản khó, mau bị ố vàng, mà hiệu quả kinh tế không cao, nên ít có hoạ sĩ theo đuổi.

* Vậy lý do nào bà vẫn trung thành với tranh lụa?

- Tranh lụa cũng có ưu điểm là dễ tạo cho người xem cảm giác mộng lung, diệu vợi, bay bổng trí tưởng

tượng. Hơn nữa tôi muốn góp phần lưu giữ, phát huy một thể loại tranh lâu đời của cha ông đang bị mai một.

* Ngoài bức chân dung danh nhân Nguyễn Trãi từ thế kỷ XV thì tranh lụa của ta bị mất dạng cả một thời gian dài, cho đến khi các cụ Nguyễn Phan Chánh, Lê Văn Đệ để lại dấu ấn trong thể loại tranh này vào đầu thế kỷ XX. Và sau đó những hoạ sĩ như bà đã cố gắng tiếp nối giữ gìn, phát triển. Bằng kinh nghiệm của mình, bà có cách nào đổi mới tuổi thọ của tranh lụa?

- Ngày xưa các cụ không có hoá chất, vải lụa và miếng giấy dán phía sau tuổi thọ thấp nên tranh không thể bảo quản được lâu. Quá trình nghiên cứu đã giúp tôi tìm được một số hoá chất có khả năng cầm màu, mà qua thử nghiệm tôi vẽ một bức tranh lụa đến nay đã gần nửa thế kỷ vẫn không phai màu. Những hoá chất này còn giúp tranh không cần rửa mà vẫn ảo. Đây cũng là việc làm có ý nghĩa, tôi rất mừng.

* Sau thế hệ của những hoạ sĩ như bà và Lê Thị Kim Bạch, thì hiện nay những hoạ sĩ trẻ nào còn đam mê tranh lụa?

- Ở ngoài Bắc có nhiều hoạ sĩ theo đuổi tranh lụa hơn. Còn ở trong Nam thì có Nguyễn Phi Long, Ngọc Phương và Nguyễn Như Khôi-con trai tôi. Ngoài ra cũng còn một số ít hoạ sĩ khác đôi khi cũng vẽ tranh lụa.

* Những nhà sưu tập nước ngoài có quan tâm tranh lụa Việt Nam?

- Có chứ. Người thương ngoạn của khối cộng đồng các quốc gia châu Âu, nhất là Pháp, Đức, Italia, Hà Lan... rất thích tranh lụa của ta, có lẽ nhờ họ có bề dày quan hệ giao lưu văn hoá với Việt Nam. Trong hơn 50 bức tranh của tôi trong bộ sưu tập của một người Mỹ cũng có trên 10 bức tranh lụa.

* Nhân dịp đầu năm mới, nếu còn một điều muốn tâm sự, gửi gắm cho thế hệ trẻ, bà nói điều gì, thưa hoạ sĩ?

- Từ nhỏ lớn lên mình nợ rất nhiều, từ công sinh thành dưỡng dục của cha mẹ, thầy cô đến chén cơm của xã hội. Ông bà mình để lại nhiều thứ rất hay. Vì vậy, mỗi người trong đời cố gắng để lại một cái gì đó mong trả được nợ cơm áo. Dù lớn tuổi nhưng đến nay thì thoảng tôi vẫn tranh thủ dạy học, vì yêu nghề và cũng vì mong muốn truyền lại những kinh nghiệm nghiên cứu cho thế hệ sau. Tôi chúc các bạn trẻ cố gắng làm việc, trau dồi nghề nghiệp và đạt nhiều thành công để trả nợ kiếp... "cày".

* Xin cảm ơn bà. Thay mặt bạn đọc đương thời, kính chúc hoạ sĩ và gia đình một mùa xuân vạn sự như ý!★

Mùa xuân chín

HOÀN CA- TRANH CỦA SUỐI HOA

Từ tên bài thơ nổi tiếng của thi sĩ Hàn Mặc Tử, một nhóm gồm 10 hoạ sĩ đã tổ chức cuộc triển lãm tranh *Mùa xuân chín* tại Bảo tàng Mỹ thuật TP. HCM kéo dài trong một tháng, từ giữa 12.2008 đến giữa 1.2009, để mừng xuân Kỷ Sửu. Triển lãm giới thiệu khoảng 200 bức tranh của các hoạ sĩ Nguyễn Thị Tâm, Cao Thị Được, Bùi Suối Hoa, Nguyễn Lê Dung, Nguyễn Trọng Mười, Đỗ Lệnh Hùng Tú, Vũ Như Hải, Nguyễn Đình Hiến, Huỳnh Quang Cường và Lê Minh Quốc.

Riêng nhà thơ Lê Minh Quốc, đây là lần đầu tiên anh "trình làng" tranh trước công chúng sau mấy năm "ngoại tình" với năng mỹ thuật. Được sự gợi mở từ hoạ sĩ Suối Hoa, Lê Minh Quốc đã hùng hục "Vẽ trong sự nhọc nhằn. Vẽ trong sự hoan lạc. Như nhảy xuống biển để đến với một bến bờ mới"★

SẮC MÀU- TRANH CỦA LÊ MINH QUỐC

SA NGÃ
TRANH CỦA ĐỖ LỆNH HÙNG TÚ

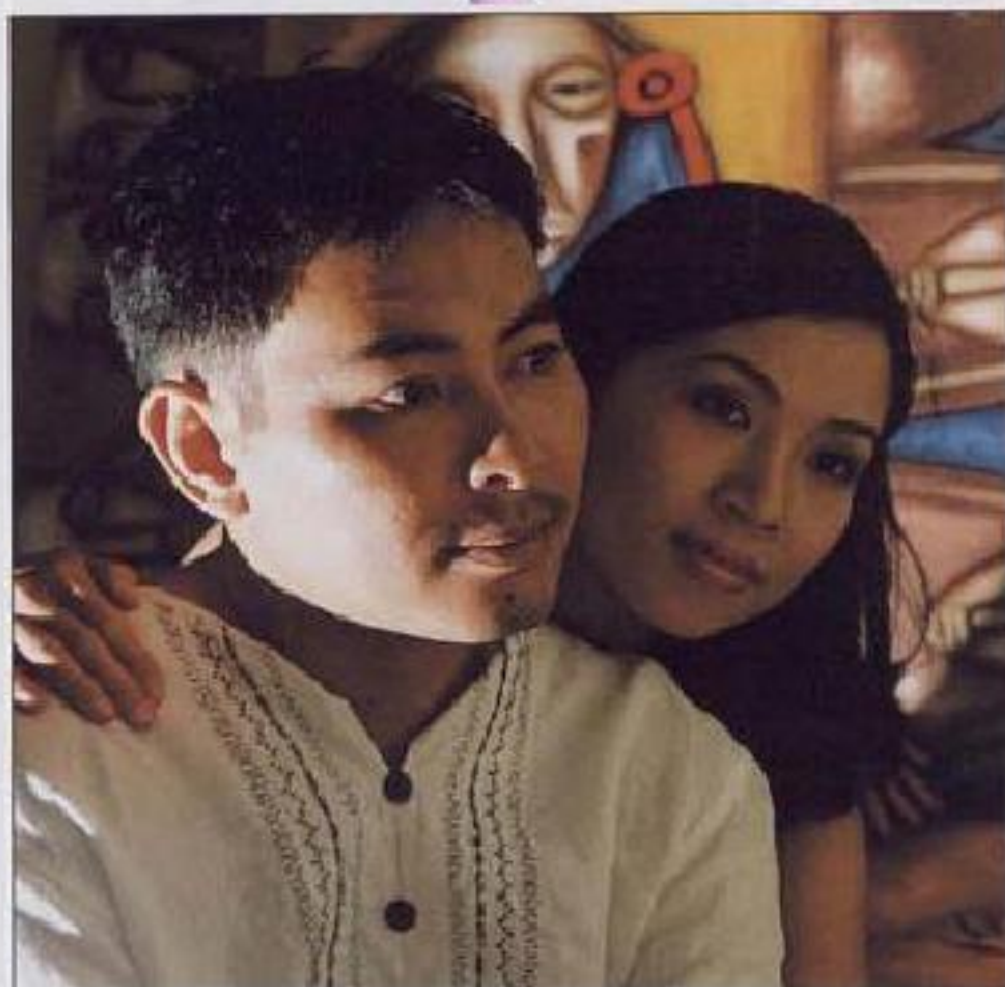

Sống và cống hiến

Lê Kiệt Lan Anh

Tây Hoà

hành phúc cùng sắc màu

LÊ
KIẾT-
VÕ LAN
ANH

1. Trong ngày khai mạc phòng tranh ở Nhà thờ Đa Minh- Ba Chuông, nhà báo Thu Trang của HTV nói rằng: "Dù tôi không rành hội họa lắm nhưng nhìn bức tranh nào của Lê Kiệt là nhận ra ngay, có nét rất riêng". Tôi cũng nghe không ít người yêu mỹ thuật nói như thế về Lê Kiệt, một họa sĩ trẻ có tranh nằm trong nhiều bộ sưu tập trong lẫn ngoài nước.

Giữa một thế giới hội họa nhộn nhịp với nhiều thể hệ, chuyên nghiệp lẫn không chuyên, sáng tạo và triển lãm không ngừng, thì việc một họa sĩ trẻ tìm cho mình một con đường riêng, chỗ đứng riêng, phong cách riêng chẳng dễ dàng chút nào. Với họa sĩ trẻ Lê Kiệt dường như anh đã tìm thấy điều đó. Tôi nói "dường như" bởi con đường phía trước của anh còn dài, chỗ đứng của anh còn cần phải khẳng định thêm, nhưng nét cọ riêng của Lê Kiệt thì người yêu hội họa đã tìm thấy.

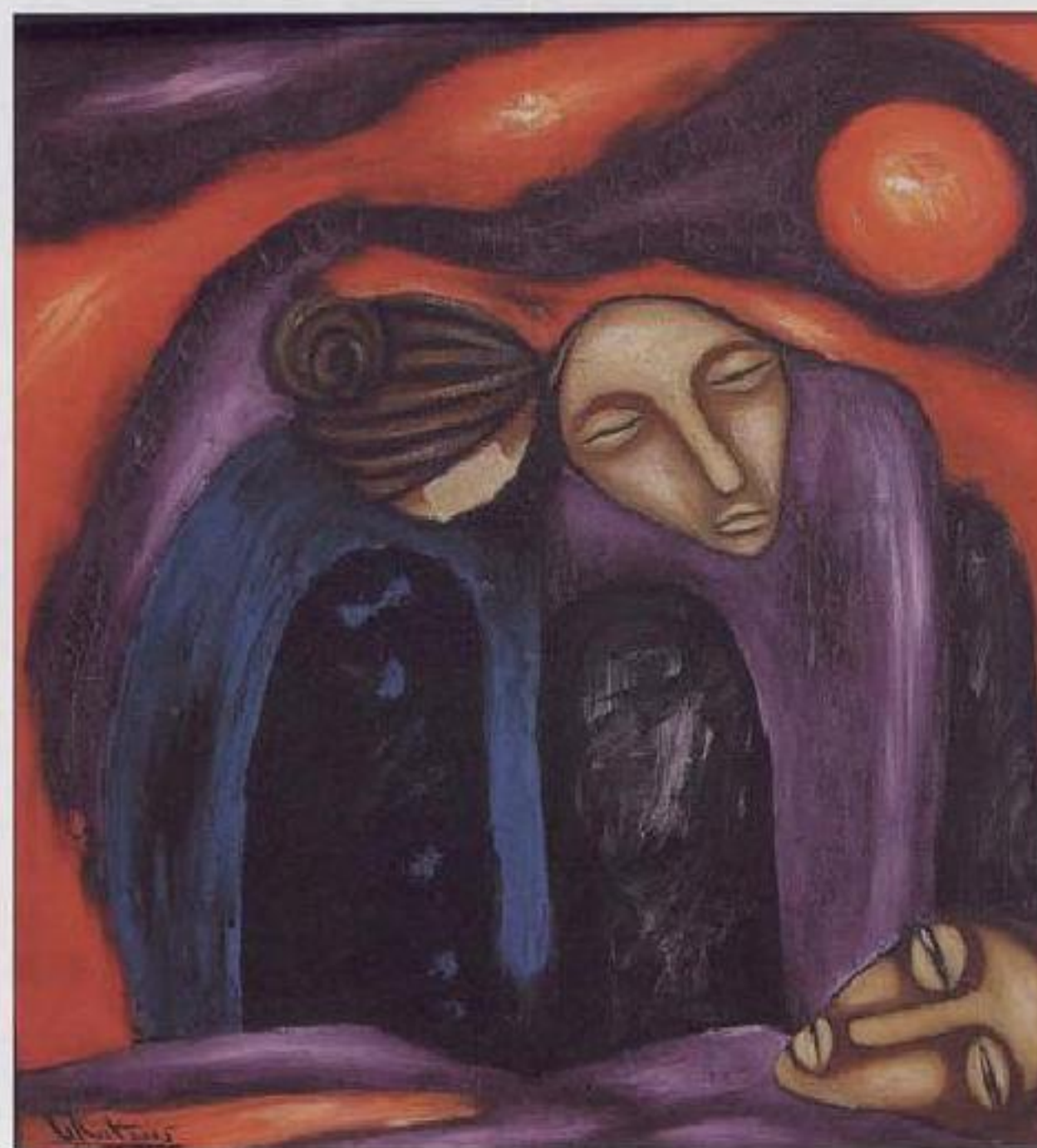
Trên hành trình của mình, Lê Kiệt có ý thức nối kết

nhuần nhuyễn giữa sắc màu sáng và tối, giữa hình thức tượng trưng với siêu thực, giữa cái vòng quay mơ hồ của vũ trụ với sự hiện hữu của đời sống thực tại, sáng tạo nên những bức tranh đầy ám ảnh về thân phận con người với đôi mắt khi lặng im chiêm nghiệm quá khứ, khi mở to nhìn xoáy vào hiện tại và dự báo tương lai. Những đôi mắt không vui không buồn trên những gương mặt không buồn không vui. Những đôi mắt, những gương mặt, những hình hài, những mảng màu có sức truyền cảm mạnh.

2. Chàng họa sĩ sinh trưởng ở Vũng Tàu là Lê Kiệt sau những ngày phiêu bạt cũng đã tìm thấy một nửa của mình và đã chính thức đi đến hôn nhân cách đây vài năm khi anh ở giữa tuổi tam tuần. Vợ anh là Võ Lan Anh. Chị làm nghề gì tôi chẳng rõ, nhưng không nghe vẽ tranh. Vậy mà bây giờ chị lại có tranh tham gia triển lãm. Nét cọ Lan Anh rất mãnh liệt, rất cô đơn và "thoát" khỏi sắc màu Lê Kiệt. Đặc biệt, những bức sơn dầu phong cảnh của Lan Anh có sức hút của vẻ đẹp vừa thực vừa ảo, vừa tinh khôi vừa trầm tư sâu kín. Và thật bất ngờ, trong lần tham gia

KHOẢNH KHẮC- TRANH VÕ LAN ANH

IM LẶNG 1- TRANH CỦA LÊ KIẾT

CON ĐƯỜNG SÁNG 1-
TRANH CỦA
VÕ LAN ANH

triển lãm cùng nhiều họa sĩ tên tuổi ở Nhà thờ Đa Minh-Ba Chuông, một bức tranh của Lan Anh đã được một vị khách mua đầu tiên của phòng tranh. Đó là niềm vui đầy khích lệ cho "cô non" đầy hứa hẹn Lan Anh.

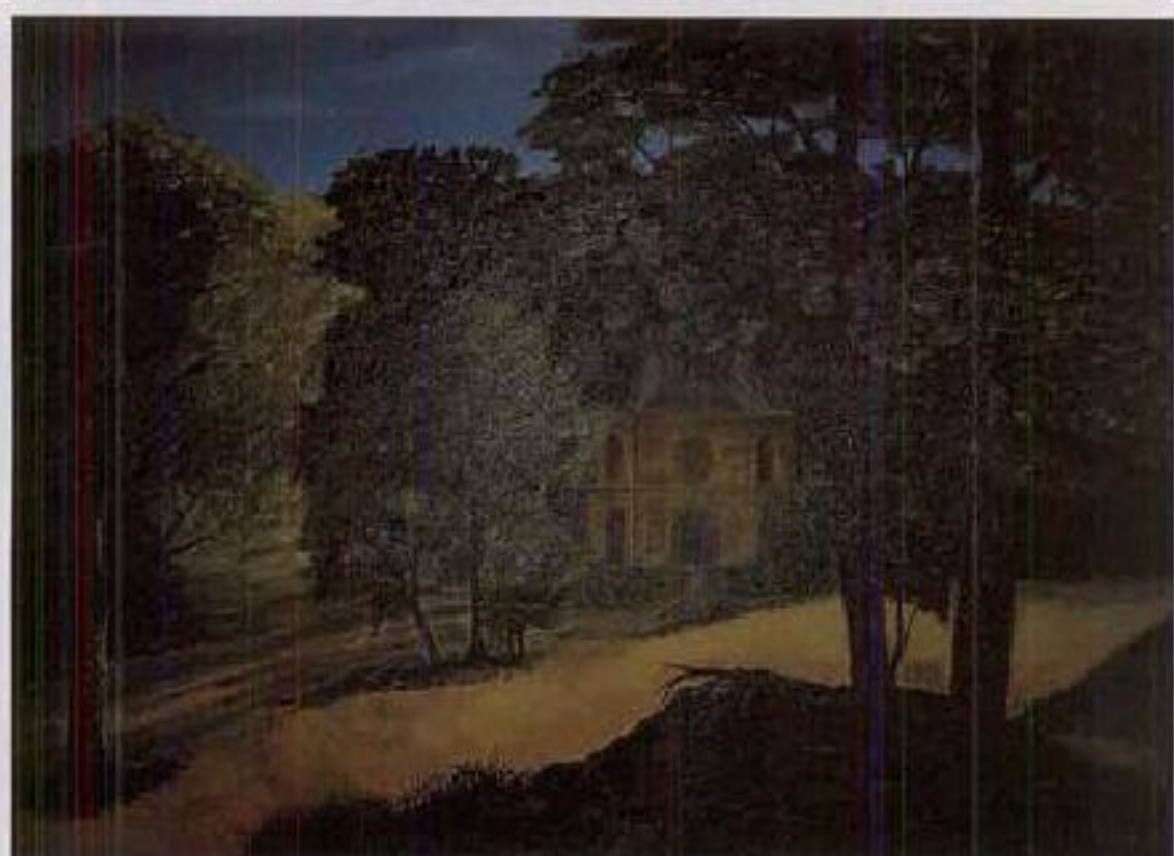
Lê Kiệt cho tôi biết, Võ Lan Anh vốn thích vẽ, nhưng anh bảo một họa-sĩ-chồng là đủ rồi. Nhưng thấy Lan Anh may vá vất vả ngày đêm mà chẳng được bao nhiêu tiền,

IM LẶNG 2

IM LẶNG 3

CON ĐƯỜNG SÁNG 2

Để giúp trẻ em nghèo có niềm vui trong những ngày Tết cổ truyền, một phòng tranh từ thiện mang tên *Giáng sinh giữa đời thường* đã được tổ chức từ 20.12.2008 đến 5.1.2009 tại Nhà thờ Đa Minh- Ba Chuông của TP.HCM, quy tụ hơn 20 họa sĩ của Câu lạc bộ Mekong Art: Lê Triều Điển, Lê Hiếu, Ái Lan, Nguyễn Sang, Phạm An Hoà, Lê Kiệt, Phúc An, Kim Thanh, Lê Trường Thọ, Nam Anh, Nguyễn

MỪNG GIÁNG SINH-
TRANH CỦA
LÊ TRIỀU ĐIỂN

HOÀ TẤU-
TRANH CỦA NAM ANH

Một phòng tranh của những tiếng lòng đồng điệu và nhân ái. Tranh mỗi người mỗi vẽ, hàm chứa những nét đẹp ẩn dụ và sang trọng về con người, thiên nhiên đã mang lại nhiều bất ngờ thú vị cho người thưởng ngoạn.

Người yêu tranh có thể liên lạc với CLB Mekong Art qua họa sĩ Lê Kiệt, điện thoại: 0938.300.570, email: lekiet3000@yahoo.com

QUÊ NGÔI-
TRANH CỦA
TRẦN HOÈ

nên anh khuyến khích Lan Anh trở lại tìm niềm vui với giá vẽ, hơn nữa may ra bán được tranh thì cuộc sống ổn định hơn. Vậy là Lan Anh vẽ và vẽ đẹp... Lê Kiệt dự định tìm nhà tài trợ để sang năm mới Lan Anh tập trung vẽ, in một tập sách tranh và mở triển lãm cá nhân...

Giống như đôi vợ chồng nghệ sĩ đàn anh thân thiết Lê Triều Điển- Phạm Thị Quý (Hong Linh), Lê Kiệt- Võ Lan Anh đang đắm chìm trong sắc màu hạnh phúc của những đứa con tinh thần, trong lúc chờ đợi một đứa con bằng xương bằng thịt của họ chào đời!★

Những người trẻ mãi không già

Xuân về tết đến, người ta thường chúc nhau *phước, lộc, thọ*. Sống thọ, sống vui, sống khỏe, sống có ích là ước mơ chung của nhân loại. Lại thêm một mùa xuân nữa sắp về, tôi tìm đến thăm, hầu chuyện một số bậc cao niên.

Mỗi người có một hoàn cảnh sống riêng, hoạt động trong những lãnh vực khác nhau, nhưng họ có một điểm chung là, dù tuổi đã cao, vẫn lạc quan yêu đời, nét thanh xuân tươi trẻ trong tâm hồn họ không hề nhạt phai.

Thiếu tướng Phan Khắc Hy: Hãy giữ tâm hồn luôn thư thái.

Thiếu tướng Phan Khắc Hy từng giữ trọng trách chính ủy Cục Không quân, phó tư lệnh Bộ đội Trường Sơn- 559. Thú thật khi được phân công đến gặp ông để hỏi chuyện, tôi cũng hơi... "rét". Một sáng, tôi có mặt khá sớm trước cổng nhà thiếu tướng trên đường Trường Sơn, khu sân bay Tân Sơn Nhất. Vì không hẹn trước nên vừa bấm chuông tôi vừa hồi hộp không biết lão tướng có bằng lòng tiếp mình...

Một người đàn ông rất khó đoán tuổi ra mở cổng. Dáng người cao cao, thân hình rắn rỏi; gương mặt, ánh mắt, nụ cười toát ra vẻ thần thiện, phúc hậu. Ông rót trà mời tôi, mỉm cười:

- Nhà báo đến chắc không chỉ để thăm chơi?

THiếu TƯỚNG PHAN KHẮC HY

* Dạ thưa thiếu tướng, đã có nhiều sách báo viết về ông. Nay tôi đến để xin phép được hầu chuyện ông về những việc đời thường. Tết nay mừng thọ hai ông bà bao nhiêu tuổi?

- Tôi sinh năm 1927, cầm tinh tiểu hổ, Đinh Mão. Như thế Tết nay đã 82 tuổi tây, 83 tuổi ta rồi. Nếu là cầu thủ bóng đá thì được xếp vào đội tuyển U90...

Ông nói rồi cười vang. Tôi thật sự ngạc nhiên, vì tuy tuổi đã ngoài 80, ông còn giữ được vẻ trẻ trung phong độ ít thấy. Vị tướng nói tiếp:

- Nhà tôi năm nay cũng đã 78 tuổi, vẫn khỏe. Nhìn lại 60 năm thành vợ thành chồng, hơn phân nửa thời gian đó phải sống xa nhau. Chiến tranh mà! Nhưng cũng vì hoàn cảnh như vậy mà tình nghĩa vợ chồng thêm thấm thiết. Năm 1963, tôi sang Liên Xô học. Các bạn người Nga rất ngạc nhiên và thân phục người Việt mình. Họ bảo vợ chồng

Nguyễn Văn Thiên

cách biệt, năm ba năm không gặp mặt làm sao gần bó thủy chung. Duy chỉ một điều, đang tuổi thanh xuân mà tiết chế được cái khoản ấy cũng đã xứng đáng được phong anh hùng!

* Khi đã về hưu, chắc thiếu tướng vẫn tham gia công tác ở địa phương?

- Tôi sinh hoạt trong hội cựu chiến binh phường, làm phó chủ tịch Hội Cựu chiến binh TP.HCM, tham gia sưu tập tài liệu, viết bài cho phòng truyền thống bộ đội Trường Sơn và không quân Việt Nam. Tôi cũng tham gia hội đồng hương Hà Tĩnh. Riêng với tộc họ Phan ở Đức Thọ, Hà Tĩnh tôi cũng góp một tay khôi phục, bổ sung gia phả, xây dựng nhà thờ tộc.

* Thiếu tướng có bí quyết gì để sống thọ, sống khỏe, sống vui?

- Một là, tự thân phải làm thế nào cho tâm hồn mình luôn thư thái, thoải

mái, tránh buồn bực. Xã hội vẫn còn nhiều chuyện tiêu cực để làm mình bức xúc nhưng phải cố gắng giữ bình tĩnh đánh giá sự việc với cái nhìn khách quan và bao dung, để thấy rằng cuộc sống luôn vận hành theo hướng tốt đẹp hơn. Không than vãn, trách móc mà nên đồng góp phần nhỏ của mình để xây dựng gia đình, khu xóm mỗi ngày thêm an vui. Hai là, giữ cho nội bộ gia đình yên ấm. Ba là, sinh hoạt điều độ. Tôi tập thể dục mỗi sáng theo tài liệu hướng dẫn *Suối nguồn tươi trẻ*. Ăn uống đơn giản, dùng nhiều rau quả. Tôi có một tật xấu nhưng chưa bỏ được đó là hút thuốc lá, đang cố hạn chế tối đa số điếu hút mỗi ngày để tiến tới bỏ hẳn. Thật buồn cười, ông tướng đánh thắng giặc bao nhiêu trận mà không thắng nổi chính mình trong chuyện cơn con. Thế mà hồi còn trẻ tôi cũng chủ quan lắm, thấy anh em phạm khuyết điểm là phê bình gắt gao, cũng có ý tốt là mong

HOA SĨ TÚ DUYÊN (BÊN TRÁI) VỚI NHÀ NHIẾP ẢNH VÕ AN NINH

đồng đội nhanh sửa sai. Sau này mới vỡ lẽ, nếu mình góp ý nhỏ nhẹ thì người ta dễ tiếp thu hơn. Khi tôi làm chính uỷ, cứ ý mình nói hay nên thường thao thao bất tuyệt; may một thời gian sau, có anh lính *bạo phổi* góp ý: "Thủ trưởng nói thì rất hay nhưng dài quá làm người nghe mệt, khó tiếp thu". Sau này rút kinh nghiệm, chính uỷ nói ngắn gọn, đầy đủ thông tin cần thiết, không hoa lá cành bông dài nữa... Đi bộ đội, phấn đấu dần được phong tướng, được thưởng nhiều huy chương, huân chương. Nay về làm dân thường, được nhân dân trong phường tặng cho danh hiệu "Công dân gương mẫu xuất sắc" tôi cũng rất vui!

Họa sĩ Tú Duyên:
Làm việc nhiều, tâm
thần hưng phấn, người
khỏe ra.

Họa sĩ Tú Duyên sinh năm Ất Mão- 1915 tại Bắc Ninh. Ông theo học Trường cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương vào thời cu Nam Sơn là người Việt đầu tiên làm giám đốc. Đang học nửa chừng, ông bỏ đi tìm hướng sáng tác cho riêng mình. Ông học theo cách in tranh dân gian với bản khắc gỗ nhưng sáng tạo ra phương pháp vừa in vừa vẽ vừa phối màu bằng mười đầu ngón tay, gọi là *thủ ấn họa*. Năm nay họa sĩ Tú Duyên đã 95 tuổi mà vẫn say mê sáng tác. Ông gửi tranh tham gia triển lãm tại các nước Philip-pines, Pháp, Nhật, Malay-sia, Hoa Kỳ, Bỉ. Nhiều nhà sưu tập nước ngoài đã tìm đến nhà riêng để tận mắt xem ông sáng tác và mua tranh.

Nhà riêng của họa sĩ nằm trên đường Nguyễn Công Trứ, TP.HCM. Ông tiếp tôi trong căn phòng nhỏ đơn sơ, trên tường treo kín tranh và những bản phác thảo. Mở đầu câu chuyện, ông nói về tranh lụa thủ ấn họa:

- Trước hết phải phác họa các đường nét chính trên giấy để dựa vào đó thể hiện trên bản khắc gỗ. Sau đó dùng bản khắc

gỗ vừa vẽ vừa in lên lụa. Các họa sĩ khác thường dùng cọ để vẽ, riêng tôi lại dùng mười đầu ngón tay. Cảm hứng sáng tạo và sự nhạy cảm của mười đầu ngón tay có ảnh hưởng rất lớn đến chất lượng tranh.

* *Chắc ông có nhiều học trò theo học thủ ấn họa, thưa họa sĩ?*

- Học trò thì nhiều nhưng không ai theo thủ ấn họa. Ngay cả mấy đứa con tôi cũng thích sơn dầu hơn. Cũng may tôi có con gái út vừa tốt nghiệp mỹ thuật, đang đi dạy, chịu theo thủ ấn họa. Tôi đang dốc sức truyền nghề cho nó.

* *Trong giới văn nghệ sĩ Sài Gòn, chắc ông hiện là người cao tuổi nhất, vẫn còn rất mạnh khỏe, minh mẫn và say mê sáng tác. Ông có bí quyết gì để sống thọ hiếm có như thế?*

- Hồi trai trẻ tôi nghiện nặng thuốc lá và rượu, đến năm ngoài năm mươi tôi quyết tâm cai hẳn. Làm nghề sáng tác khó mà sống điều độ nhưng tôi cố giữ nếp tập thể dục buổi sáng. Tôi sinh hoạt giản dị, cũng sống được nhờ bán tranh nên ít có lo nghĩ nhiều về vật chất. Khi ta say mê sáng tạo, làm việc không ngừng thì thấy tâm thần hưng phấn, người khỏe ra.

Lão họa sĩ Tú Duyên chỉ cho tôi xem bức phác thảo trên giấy khổ lớn *Lớp học ông dõ*: "Tết này tranh thủ làm cho xong bức này, có tôi trong đám học trò lóc nhóc đó". Ông lại chỉ cho tôi xem một tấm ảnh đen trắng phóng to chụp ông và thầy bạn hồi học trường mỹ thuật Đông Dương: "Nay chỉ còn tôi và nữ họa sĩ Liên"- giọng ông bồi ngùi xúc động...

Thầy giáo Võ Viết Di:
Tôi thường đi diễn già,
uống nước sôi để nguội.

Thầy Võ Viết Di sinh năm Tân Mùi- 1931 tại Thừa Thiên- Huế, tốt nghiệp Trường Sư phạm Sài Gòn năm 1959. Nghe đồng nghiệp và các học trò cũ nhắc đến tên thầy với

lòng tôn kính khá đặc biệt, tôi tìm về làng hoa Gò Vấp để hầu chuyện.

* *Thưa thầy, so với tuổi gần 80 thì trông thầy còn khá trẻ. Chắc cũng nhờ làm thầy giáo, đời bình lặng ít thăng trầm?*

- Ngược lại là đằng khác! Tốt nghiệp, tôi về dạy ở trường Võ Trường Toản, Sài Gòn. Sau đó được điều lên dạy ở Đà Lạt, rồi Buôn Ma Thuột lại đổi về Huế dạy trường Hàm Nghi. Tôi gặp nhà tôi là cô giáo dạy trung học ở Huế, thương nhau, định tổ chức đám cưới thì nhận được lệnh điều về làm hiệu trưởng trung học Hoà Vang. Tôi phải vào ngay Đà Nẵng nhận bàn giao, rồi mới quay về Huế tổ chức đám cưới. Ở trường Hoà Vang gần 6 năm, tôi

nghệ thuật. Mỗi sáng sau khi tập thể dục xong, tôi thường cà phê cà pháo với một số họa sĩ, nhà văn quen thân để nắm thời sự văn nghệ, mượn sách báo về đọc. Mới đây tôi có dự buổi nói chuyện *Tình yêu và ân ái qua ca dao, dân ca Việt Nam* do nhà văn Nguyễn Tiến Văn dẫn giải ở Cung Văn hoá lao động. Thật lý thú và bổ ích!

* *Thầy có "sách" nào đặc biệt để... trẻ mãi không già?*

- Tôi cố giữ cho tâm mình được an nhiên, sống chan hoà với mọi người, lắng nghe để thấu hiểu người khác hơn là tranh luận hơn thua. Sinh hoạt, ăn uống điều độ, giản dị. Thỉnh thoảng cũng nhâm nhi vài ly với các bạn. Có dịp tôi thường đi diễn già,

THẦY GIÁO VÕ VIẾT DI TRÊN ĐỈNH BÀ NÀ

lại được điều về làm thanh tra Sở Học chánh ở Nha Trang. Sau 1975, từ vùng kinh tế mới tôi về lại Sài Gòn, được một học trò cũ giới thiệu vào dạy sinh ngữ tại trường vừa học vừa làm và Trung tâm Giáo dục thường xuyên quận Gò Vấp.

* *Khi đã nghỉ hưu, cuộc sống thường nhật của thầy ra sao?*

- Thật ra đến nay tôi vẫn chưa...hưu, mà còn đi dạy một số buổi tối tại vài trung tâm Anh ngữ. Cũng vui vì thấy mình còn có ích. Tôi rất thích văn học

một kiểu du lịch bỏ túi, ngắm trời mây sông nước cho tâm hồn thư thái. Mỗi sáng dành 45 phút đi bộ. Điều quan trọng là cố gắng tiếp tục làm việc gì đó có ích hoặc đem lại niềm vui nho nhỏ cho người xung quanh. Tuổi già mà cảm thấy mình vô dụng, mặc cảm là đồ bỏ đi thì dễ sinh bệnh tật. À, có một vị thuốc trường sinh bí truyền, quý hiếm nên giá rất đắt, mỗi sáng tôi uống một ly to đầy... nước lọc đun sôi... Tám mươi chưa phải là già! So ông Bành Tổ vẫn là thiếu niên!*

Giữa hai nhà thơ nổi tiếng Hữu Thỉnh và Thanh Thảo có mối quan hệ khi gần khi xa, nhưng họ luôn tôn trọng nhau về tài năng lẫn tư cách, để lại trong nhau những kỷ niệm đẹp khó quên. Sau mấy mươi năm lặn lội tìm kiếm mộ người anh trai hy sinh ở Phan Thiết trong chống Mỹ, cuối năm vừa qua Hữu Thỉnh đã đưa được hài cốt anh mình trở về quê hương tuổi thơ Vĩnh Phúc. Trên đường ra Bắc, Hữu Thỉnh đã dừng xe thăm Thanh Thảo ở Quảng Ngãi. Trong hoàn cảnh buồn vui chen lẫn ấy, Thanh Thảo đã xúc động hồi tưởng lại những kỷ niệm của nhau trong mấy mươi năm qua...

NHÀ THƠ HỮU THỈNH

Thanh Thảo

Hữu Thỉnh nhớ đâu kể đây

"Việt kiều yêu nước" chánh hiệu con nai. Gặp nhau mừng quá, anh mời chúng tôi ra khách sạn Hoàn Kiếm uống bia. Tôi, Nguyễn Trung Đức, Nguyễn Thụy Kha, Trung Trung Đĩnh rủng rấn theo anh bạn ra khách sạn. Uống bia chai. Thôi thì bia bọt tuôn như suối, những lời ba hoa có cánh cũng tuôn theo.

Tôi vui quá, uống tối chiều thì quên luôn nhờ mời của Hữu Thỉnh đến tề xá *Văn nghệ quân đội*. Cứ ngỡ thế thì thôi, nào ngờ Thỉnh để bụng ức mãi. Mấy năm sau, mỗi lần gặp tôi, Thỉnh đều kể lại chuyện buổi chiều mùa đông rét mướt hôm ấy anh đã vãi mớ hôi răn cá rô dơi tôi đến uống bia như thế nào. Anh miêu tả kỹ từng giọt mồ bắn lên mặt anh bỗng dấy, và anh đã "kiên trì vượt gian khổ" ra sao trong cái gió mùa đông bắc rét thê thiết để răn cho được mấy mẻ cá rô đơn đơn như bánh đa nướng chờ tôi. Hữu Thỉnh day nghiêng, "ông đi uống bia với Việt kiều, ông bỏ rơi tôi"! Chết, thế này thì có cơ nâng lên quan điểm mất rồi. Tôi phải thanh minh là tôi cũng không ngờ mình ham vui đến quên lời hứa với Hữu Thỉnh, chứ không phải vì mỗi nhậu ở khách sạn ngon hơn cá rô răn (tôi vốn rất khoái món cá rô răn), hay bia chai thì ngon hơn bia hơi (hình như có thế thật).

Nhưng tôi càng thanh minh thì Hữu Thỉnh có vẻ càng ức, nên tốt nhất lại gạ: "Thì bây giờ anh em mình lại bia! Không cá rô răn thì lòng lợn hay thử mỗi gì đó cũng được, miễn anh em mình lại rai là vui rồi!" Của đáng tội, Thỉnh đều chiều tôi. Mấy anh em lại làm vài chực chai bia, tán dóc. Mà những

Người ta hay kể những chuyện tức cười về cái tật hay hứa và hay quên của Hữu Thỉnh. Chơi với ông quan chức văn nghệ này đã lâu, tôi lại có nhận xét khác: Hữu Thỉnh là người nhớ rất dài. Nhất là chuyện để nhớ, nhiều khi cũng chả nhớ nhao gì, nhưng lại khiến người nhớ cảm thấy ưng ực. Như cái chuyện Hữu Thỉnh cầm cúi răn cá rô dãi tôi, hồi anh còn ở tạp chí *Văn nghệ quân đội*. Hồi ấy, hình như Hữu Thỉnh mới đeo lon thiếu tá hay trung tá gì đó, nhân tôi ra Hà Nội chơi, anh có nhờ mời tôi đến căn phòng nhỏ của anh ở số 4 Lý Nam Đế để uống bia. Bia hơi thôi. Thời đó có bia hơi uống là quý rồi! Tôi hứa chiều hôm đó sẽ tới. Nhưng rồi, quá trưa thì tôi gặp người bạn cũ mới ở Canada về. Một

HAI NHÀ THƠ HỮU THỈNH VÀ THANH THẢO Ở QUẢNG NGÃI CUỐI NĂM 2008
ẢNH TRẦN ĐĂNG

Thanh Thảo

Hai anh em

Tặng Hữu Thỉnh-ngày đưa
anh ruột từ Phan Thiết
về quê Vĩnh Phúc

không xe tăng không đại pháo
hai anh em đi bên nhau nghìn cây số
đi bên nhau kẻ mất người còn
đi bên nhau hai thế giới
hai nỗi buồn
40 năm âm dương

xưa xưa lắm ngày hai anh em đi bên nhau
phía sau con trâu phía trước con bò
những ngọn đồi sẫm màu mưa xối xối

dù anh em kiến giải nhất phận
nhưng đâu phải đi bên nhau thế này
mỗi lúc xe đường bằng chấu vát vờ thấp nên hương
mỗi bữa cháo cơm đường dấu điểm mời anh một bát
không dám nói không dám nức
anh buồn hút thế giới chảy ngược
em ngân nga rất mặt bụi đường

đâu dám nghĩ ngày hai anh em về quê hương
lại dằng dặc thế
nền cội kia có cây số
sẽ hiện cột -1500
xe chở hai anh em chạy lắm thẳm đường Một
mà khác dấu âm(-) dương(+)

nghĩ còn may trời cho em tìm đúng anh
nghĩ còn may sau 40 năm có ngày anh về lại quê nhà

nghĩ còn may hơn hai anh em nhà Trung Trung Đĩnh
em ôm anh trong chiếc túi du lịch
đêm đông se sắt đợi tàu

nghĩ còn may hơn hàng chục vạn anh em khác
mỗi mòn mỏi mặt tìm nhau

6.10.2008

lúc như thế, trông Hữu Thỉnh hồn nhiên đến lạ, chứ không hề có bất cứ dấu hiệu "ủ mưu" nào.

Người ta cứ nói Hữu Thỉnh lắm mưu nhiều kế, riêng tôi không thấy như vậy. Đã đành, trong cái bùng bùng "tổ con chuẩn chuẩn" gồm toàn những tay hảo hán đa mưu túc kế, anh chị nào cũng cỡ Khổng Minh tái thế giở lên, thì không thể cứ lơ lơ "chim sẻ chim di" mà sống được. Nhưng cũng không phải vì thế, Hữu Thỉnh lại phải tung hết móng vuốt của mình ra để tồn tại. Nếu vậy, anh sẽ không làm được thơ nữa. Mà Hữu Thỉnh thì tuy làm quan văn nghệ đấy, nhưng vẫn làm thơ, thỉnh thoảng vẫn có bài thơ hay. Chỉ có điều, anh nhận các giải thưởng hơi nhiều, vì thế có một số người không ưng cái bụng lắm. Tôi cũng đã hơn một lần khuyên Hữu Thỉnh nên có điểm dừng trong chuyện giải thưởng. Và nói thật, chưa

chắc do tôi tư vấn, mà có thể chính anh đã nghĩ lại, đã nghĩ ra, nên cương quyết (dù tới phút cuối cùng mới công bố) từ chối giải thưởng Hội Nhà văn Việt Nam năm 2006. Cứ từ chối giải thưởng đó của Hữu Thỉnh (hình như trước đó Ly Hoàng Ly cũng từ chối) đã không hề làm giảm sút uy tín của ông chủ tịch Hội. Trái lại mới đúng. Phải nói, trong các giải thưởng mà Hữu Thỉnh đã nhận từ trước tới nay, thì giải thưởng hội nhà văn năm 1980 trao cho trường ca *Đường tới thành phố* của anh là được nhiều người ủng hộ nhất. Đơn giản, vì trường ca đó hay, có giá trị lâu dài, và là một trong những tác phẩm không thể thiếu trong văn học sử thời kháng chiến chống Mỹ. Mãi sau này tôi mới biết, rất nhiều đoạn thơ cảm động trong trường ca đó Hữu Thỉnh viết từ trải nghiệm của bản thân mình, từ số phận của gia đình mình. Anh ruột Hữu Thỉnh là liệt sĩ, hy sinh ở vùng Phan Thiết, và người chị dâu đau khổ của nhà thơ chính là nhân vật trong trường ca *một mình một mâm cơm/ngồi bên nào cũng lệch*. Một trường ca được bảo chứng bằng máu và nước mắt thì không thể là một trường ca-nước là được!

Bây giờ hội nhập, người ta thân Mỹ (mới đánh mình cách đây 34 năm về trước), thân Trung Quốc (mới đánh mình cách đây đúng 30 năm)... Cũng tốt thôi, nhưng thân ai thì thân, xin đừng vớ vập quá mà đau cho biết bao linh hồn liệt sĩ, linh hồn đồng bào vô tội của mình đã chết trong hai cuộc chiến tranh khốc hại ấy. Với cả hai cuộc chiến này, Hữu Thỉnh đều có tham gia ở những cương vị khác nhau: chống Mỹ tham gia như một người lính (sau đó có làm thơ), còn chiến tranh biên giới tham gia như một nhà thơ (thỉnh thoảng có làm lính). Anh cũng là nhà thơ Việt Nam có hẳn một trường ca *Biển* viết về những người lính hải quân bảo vệ Trường Sa. Kể cũng khó đòi hỏi một ông Chủ tịch hội phải tham dự nhiều hơn vào số phận của đất nước như vậy. Nhưng với nhiều người ghét Hữu Thỉnh vì cái chức chủ tịch, và quý anh cũng vì cái chức ấy, thì nhiều khi họ quên bém Hữu Thỉnh đã từng làm lính như thế nào, đã từng lăn lộn những dấu trong gần suốt cuộc chiến tranh chống Mỹ.

Tôi nhớ, lần đầu gặp Hữu Thỉnh ở nhà Trúc Thông khoảng năm 1970, hồi đó anh mới là thượng sĩ thì phải, và mới từ chiến trường Trị Thiên ra Bắc dưỡng quân. Lúc đó tôi cũng là lính, nhưng là lính kiểng ở Hà Nội mới tập tọng làm thơ và đang tìm mọi cách để đi chiến trường, còn Hữu Thỉnh đã là lính cựu và có nhiều thơ đăng báo. Chúng tôi đều rất háo hức với thơ, thành kính với thơ như những tín đồ mới môn men vào cửa đạo. Sau chiến tranh, gặp Hữu Thỉnh khi anh là lớp trưởng lớp viết văn Trại sáng tác quân đội Văn Hồ, Thỉnh dẫn đoàn nhà văn quân đội trong lớp vào giao lưu với anh em chúng tôi ở Trại sáng tác văn học Quân khu 5 tại Đà Nẵng, trông anh đã chừng chặc lắm với quân hàm thượng úy. Tôi với anh cũng có cái duyên với nhau. Năm 1977 tôi xuất bản trường ca *Những người đi tới biển* thì năm 1979 Hữu Thỉnh in trường ca *Đường tới thành phố*. Năm 1979 tôi nhận giải thưởng Hội Nhà văn Việt Nam cho tập thơ *Dấu chân qua trăng cỏ* thì năm sau- 1980, Hữu Thỉnh nhận giải thưởng Hội trao cho trường ca *Đường tới thành phố*. Năm 1989, Đại hội Nhà văn lần thứ 4, buổi chiều, tôi và Thái Bá Lợi vừa từ Đà Nẵng đi tàu ra Hà Nội tới nhà Nguyễn Trung Đức, chưa kịp rửa mặt thì Hữu Thỉnh xuất hiện. Lúc ấy anh vừa nhận làm tổng biên tập báo *Văn nghệ*, và nói thật, tôi không khoái chuyện này lắm, nên gặp anh chỉ cười lóng bặt tay nhạt. Nhưng Hữu Thỉnh vẫn không lấy làm điều, vẫn ân cần vui vẻ với hai anh em chúng tôi:

"Các ông đi tàu có vất vả lắm không?" Tôi bật ra: "Vất vả gì đâu! Chỉ tội bị móc hết tiền rồi!" Hữu Thịnh giơ hai tay trong một điệu bộ sau này trở thành "đặc trưng" của anh: "Chết! Mất có nhiều không?" Tôi cau: "Tiền đech đâu mà mất cho nhiều! Có mấy mất mấy!" Hữu Thịnh: "Thôi, yên tâm đi, anh em mình xuống phố uống bia cái đã! Mai tối sẽ đề nghị Hội hỗ trợ hai ông, chút ít thôi, nhưng đỡ qua lúc này." Cứ nghĩ, Thịnh nói lấy lòng vậy thôi. Nào ngờ sáng hôm sau đến văn phòng Hội làm thủ tục dự đại hội, Hữu Thịnh gặp tôi với Lợi nói giọng như xin lỗi: "Tôi đề nghị hỗ trợ hai ông 400 nghìn, nhưng Hội chỉ nhất trí hỗ trợ 200 nghìn. Hai ông thông cảm nhé!" Mừng quá, nhưng chưa kịp nhận tiền thì nhà văn Nguyễn Khải đã gọi riêng Thái Bá Lợi vào phòng "tra xét": "Các ông vì sao mất tiền? Mất lúc nào?" Lợi thật thà: "Thưa anh, chúng tôi đi tàu, đồng người chen lấn nên mất tiền. Còn nếu biết mất lúc nào thì làm sao mất được ạ!" Câu hỏi hớ của một người nổi tiếng thông minh, còn câu trả lời thông minh của một người luôn có vẻ lơ đãng. Đúng là dân xứ Nghệ giỏi ứng đối. Trong lúc đó, nhà văn Đỗ Chu cứ đi đi lại lại với dáng vẻ bức xúc: "Tôi hy vọng hai ông là hai người bị mất tiền cuối cùng ở đại hội này!" Đỗ Chu hơi thiếu tính dự báo: còn một người thứ 3 bị mất tiền. Mất thật. Đó là nhà thơ Giang Nam. Ông này là sếp, đi máy bay ra Hà Nội dự đại hội, vậy mà bị chôm ví, có lẽ là ở sân bay. Nhưng khi về Hội, nghe chuyện bị mất tiền của hai chúng tôi như chuyện trạng bá ba Phi, nhà thơ Giang Nam đã kiên quyết không khai báo bị mất cắp để không phải nhận tiền hỗ trợ. Đúng là bản lĩnh của người Khánh Hoà! Lại nói, vừa nhận được 200 nghìn đồng từ tài vụ Hội, đã thấy phía sau mình lữ lượt một đoàn toàn văn hoá văn nghệ: Nguyễn Quang Sáng, Trần Quốc Vượng, Trần Tiến, Nguyễn Thụy Kha... xếp hàng rồng rắn đưa hai chúng tôi về phía quán nhậu hồ Hoàn Kiếm. Ở đó, món tiền trợ cấp tình nghĩa của Hội lập tức biến thành... bia Heineken số một thế giới. Các vị này uống bia ừng ực, mặt đỏ bừng, cười ha hả, cứ như vừa trúng quố. Tôi với Thái Bá Lợi cũng cười ha hả. Thế là xong một kỳ đại hội! Nghĩ lại, thương Hữu Thịnh ★

Sống và cống hiến

Đừng ngại ngưng đời vất vả gian nan

Đào Đức Tuấn

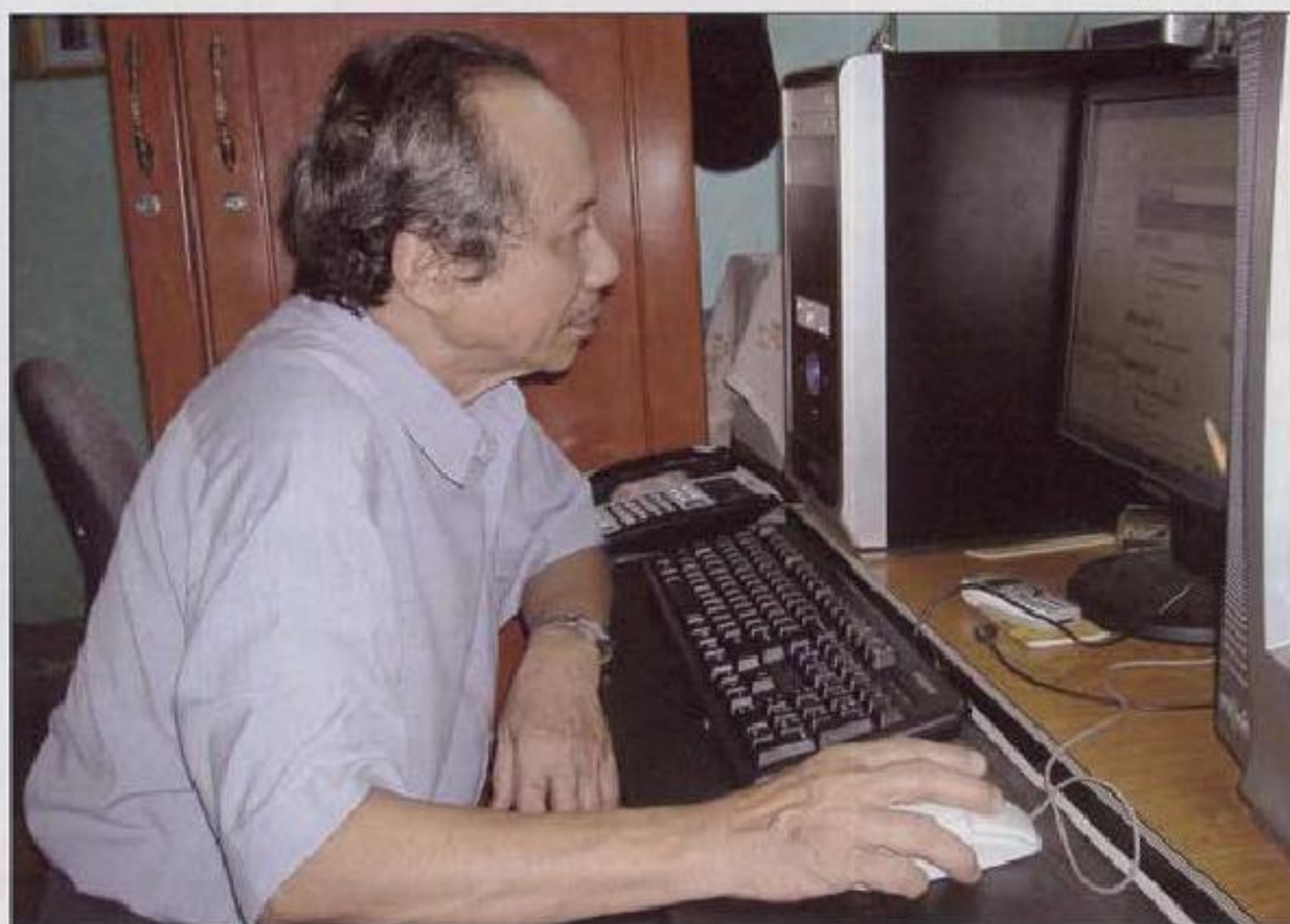
Tuổi trâu (Đinh Sửu), Kỷ Sửu này giáp vòng thứ 6 (72 cái xuân xanh) nhưng trông thi sĩ, nhà văn Trần Huyền Ân (tên thật Trần Sĩ Huệ) vẫn còn phong độ lắm, cả trên ruộng văn lẫn ruộng đời. Trên 15 đầu sách dày dặn đã xuất bản và còn chừng ấy bản thảo đang "lưu kỷ niệm". Thành công nhiều nhưng cay đắng cũng không ít, tôi nhận thấy vui buồn đời ông là một chữ "cày" lung linh trong từng nét bút.

Nhà thơ viết Học thuộc lòng

Trần Huyền Ân vào đời bằng nghề giáo lúc tròn 20 tuổi và theo nghề gần 20 năm. Nghề "đưa đò" đã đem lại cho ông sự mực thước và trẻ trung của tâm hồn thông qua bao thế hệ học trò. Có lẽ tình yêu đời này đã đưa ông đến và trụ vững qua bao sóng gió nghiệp văn. Thế nhưng chuyện ấn tượng nhất của ông đối với nhiều người là việc tham gia biên soạn sách giáo khoa lúc 23 tuổi, tức mới đi dạy được 3 năm! Ông kể: "Hồi năm - 1960, dạy ở Trường tiểu học Phong Niên (xã Hoà Thắng, Tuy Hoà, Phú Yên), mình cộng tác với tuần báo Tuổi Xanh dành cho thiếu nhi, do các nhà giáo có uy tín chủ trương. Một số nhà giáo soạn sách giáo khoa thấy nhiều bài thơ của mình phù hợp với chương trình nên đưa vào phần học thuộc lòng sách Quốc văn toàn tập, Việt ngữ tân thư bậc tiểu học. Trong đó,

ĐANG "CÀY MÀY" TẠI NHÀ

Trần Huyền Ân
sinh ngày 15.7.1937,
Quê quán Phú Yên,
hiện sống và
làm việc tại
TP Tuy Hoà.
Tác phẩm đã xuất bản:
Thuyền giấy (thơ, 1967);
Năm năm dòng sông thơ
(thơ, 1973);
Phú Yên,
đọc đường...ca dao
(biên khảo, 1995);
Tiếng hát nhân ngư
(tập truyện ngắn, 1997);
Lời trên lá
(thơ, 1997);
Một nửa chân trời
(truyện thiếu nhi, 1997)...

tôi thích nhất bài *Chuyến đi dài* nói về đặc điểm các nơi trên đất nước, mỗi tỉnh chỉ một câu, bảy giờ nhiều người còn thuộc. Đến năm 1963, ban biên soạn bộ sách giáo khoa tiểu học *Tân Việt* vẫn đã đặt mình viết phần học thuộc lòng. Họ gởi cho mình chủ điểm chương trình học một năm, rồi căn cứ theo đó viết các bài học thuộc lòng cho từng tuần; mỗi lớp khoảng 40 bài học thuộc lòng/năm, mỗi bài từ 4-16 câu tùy lớp lớn nhỏ. Mình đặt thơ theo từng chủ đề như ngày khai trường, bạn bè, thầy cô, Trung thu, Tết... Viết làm sao cho ý tứ trong sáng, dễ nhớ, dễ thuộc là đạt yêu cầu! Bài nào gởi vô Sài Gòn, ban biên soạn thấy chưa đạt thì đề nghị viết lại. Sau đó, mình tham gia biên soạn tiếp một bộ sách giáo khoa khác cho bậc tiểu học dự định sẽ in vào mùa hè 1975*.

Năm tháng trôi qua, các bài thơ - học thuộc lòng đã thất lạc, thỉnh thoảng gặp lại một học trò cũ thì thấy mới được đọc cho nghe nhiều nhiều một chút. Bởi viết nhiều quá nên tác giả chỉ còn nhớ loáng thoáng. Nhớ một đoạn trong bài *Về bến cũ*, lớp năm: *Lầu rồi phiêu bạc* trũng khơi / Đời tôi gắn với biển trời thiên nhiên / Quên gì nắng đổ mưa nghiêng / Rày đây mai đó khắp miền xa xăm (...)* *Mai này gió lạnh sóng im / Thuyền về bến cũ, ta tìm phương nam / Dây rồi sóng biếc mây lam / Hoàng hôn hải cảng muôn vàn đẹp xinh (...)* *Đoàn tàu san sát thả neo / Thuyền con gác mái buồm chèo nghiêng ngời / Bờ xinh bến mộng như mời / Tình quê hương thấm đượm lời núi sông / Ra khơi sóng nước bênh bồng / Trở về bến cũ cho lòng thêm vui*".

Bài "*Quê ngoại*", lớp Ba: *Đường về quê ngoại xa xa / Đèo cao chập nối chuyển phà sang sông / Lại băng qua một cánh đồng / Xanh xanh ruộng lúa, chòm bông, luống mè / Mỗi năm cứ đến dịp hè / Phương hồng nở giữa tiếng ve gọi đàn / Ba gian nhà ngoại rộn ràng / Đón bảy cháu nhỏ về làng thăm chơi / Vườn sau ngô trước vang lời / Cho lòng ngoại ấm tuổi trời già nua*.

Ông bày tỏ: "Viết sách giáo khoa khá nhọc công, cần có kinh nghiệm. Ví như sách Việt ngữ tiểu học có 4 phần: ngữ vựng, tập đọc, chánh tả và học thuộc lòng. Chánh tả dùng một đoạn quan trọng trong bài tập đọc; tập đọc và học thuộc lòng phải có các từ trong bài ngữ vựng, gồm danh từ, động từ, tính từ; cho nên soạn bài học thuộc lòng không phải khơi khơi mà phải có các từ cần thiết của ngữ vựng, như trong bài *Về bến cũ* phải có các từ: *biển, bến, sóng, tàu, thuyền, buồm, chim biển, gác mái, buồm chèo, thả neo, sóng nước bênh bồng*....

Đường trắng rung bóng lá cũng thư nhân

Căn nhà 20/3 Chu Mạnh Trinh trong hẻm sâu của nhà văn Trần Huyền An lúc nào cũng bình lặng, khiêm nhường sau một khu phố ẩm thực Tuy Hoà. Ông và vợ Phạm Thị Hoa có tất cả 6 con, 5 rể-dâu và 8 cháu. So với lần đầu tôi đến thăm ông cách đây hai mươi năm, để ý kỹ thì thấy có khác chẳng là mấy cây trạng nguyên lá đỏ đã được thay bằng vài chậu hoa treo hững hờ, trong nhà thì đã có máy vi tính và vài thứ máy nghe nhìn xịn... Bây giờ ông đã gửi tác phẩm qua "meo" nhưng tôi vẫn không quên những trang bản thảo

viết tay rõ ràng, đẹp, thẳng tắp nét chữ học trò Lương Văn Chánh (trường trung học lâu đời nhất Phú Yên) không lẫn vào đâu được của ông...

Câu chuyện giữa tôi và ông loay hoay rồi tự dừng đề cập đến "sự mè nheo", không lành mạnh về tác phẩm của một số cây bút ở tỉnh. Có lần ông nói: "Ở tỉnh nhỏ ta không bắt kịp các thông tin mới, bạn bè cũng chậm chạp, thiếu thời sự thì mất luôn sự hoạt động năng nổ. Ở tỉnh nhỏ dễ bị người ta ăn hiếp...". Thế nhưng bây giờ, ở tuổi ngoại thất thập, suy nghĩ này của ông đã nhẹ nhàng hơn: "Viết lách là một phần của cuộc sống, mà cuộc sống thì có vui có buồn. Đáng nói là những nỗi niềm do viết lách đem lại hình như vui nhiều hơn, bởi vì gặp nhau trong nỗi buồn cũng là một điều vui rồi. Vui vì có sự thông cảm giữa người đọc và người viết. Trên đời còn có gì quý hơn tri âm tri kỷ? Buồn là khi có những cảm nghĩ, nhận định sai vội vàng đưa vào, không thể nào xoá bỏ được, nó vẫn còn đó trên mực đen giấy trắng, cho dầu bao nhiêu năm tháng trôi qua, mỗi lần nhớ lại đầy những xót xa. Bây giờ thấy ai nghĩ sao cũng không lấy làm điều, rồi người ta sẽ hiểu... Cốt yếu là cái tâm mình phải sáng. Lúc này internet đã phủ khắp nơi, cho nên sống ở đâu đã không còn quan trọng, tuy vậy những buổi gặp gỡ thân tình vẫn rất đáng quý vì nó khơi gợi sự sáng tạo. Vài năm gần đây, tôi có nhiều dịp gặp lại bạn bè cũ xa cách nhau đã 30 - 40 năm, thật tuyệt vời!"

Một ngày của ông bây giờ là đi dạo thể thao, viết, đọc và viết; thỉnh thoảng đi gõ chạp, thăm thú bà con anh em, diễn dã lấy tư liệu cho những vấn đề đang khảo cứu. Gần đây, ông được dự mấy cái trại viết được du lịch đây đó, giao lưu anh em nên cũng vui tuổi xế

chiều; đôi khi vợ chồng ông cũng làm chuyến du lịch bỏ túi. Vậy là thư nhân! Những trang bản thảo vẫn đều đặn chất chồng, bất kể tuổi tác, bất chấp những điều băng nháng từ cái nghiệp chữ mang lại. Ông bảo: "Viết lách là điều mình thích thú nên có bị dày ải trên trang giấy bao nhiêu đi nữa thì cũng bởi niềm vui, tình yêu sâu nặng với con người, cuộc đời". Có thể nói, văn xuôi là mảng ông được đánh giá cao, có nhiều người đọc. Nhưng khi tôi hỏi ông thích "món" nào nhất Trần Huyền An nói ngay: "Thơ. Tao tác được một bài thơ tâm đắc, thấy đời thú vị lắm! Thế nhưng giờ thấy viết biên khảo là an toàn nhất, bởi chỉ nói chuyện... xưa".

Chia tay tôi, nhân nói đến năm tuổi, ông đọc mấy câu trong bài thơ *Nắng sớm - con trâu và thi nhân*, viết cho con trai Trần Triều Ngõa Huyền sinh năm 1973- Quý Sửu:

Ơi thằng trâu con!

Cùng ta tuổi Sửu

Đừng ngại ngừng đời vất vả gian nan

Dòng Man Khê vẫn nồng men ẩm rượu

Đường trắng rung bóng lá cũng thư nhân...★

* Phiêu bạc, bạc là bến (T.H.A)

* Học thuộc lòng: một môn học trong sách Tiếng Việt lúc bấy giờ

NHÀ VĂN TRẦN HUYỀN AN TRONG NGÕ NHỎ "XIÊU VEO" VÀO NHÀ

Nhà nghiên cứu
Vũ Ngọc Liên

Câu đối

Lê Hoài Lương

tặng bạn

Ngoài các công trình rất giá trị về Đào Tấn và hát bội Bình Định, “sướng” lên, Nhà nghiên cứu Vũ Ngọc Liên cũng viết tặng bạn bè câu đối. Xin lai rai một số chuyện nhân ngày xuân, hy vọng được quý độc giả “ok” khi nghe nhắc đến mấy tên tuổi văn nghệ bằng các câu đối của Vũ tiên sinh...

* Xin bắt đầu với nhà thơ Lưu Trọng Lư

Lăng sĩ ban đầu vũ trụ
nhược hữu kỳ, sinh ở
Trung, danh ở Bắc, quý ở
Nam, nểng nhụt luận
nhân tình ngà đắng thanh
đăng tăng tức ước

Giang hồ khôi thủ trần
hoàn hà tức vấn,
hững nhi vấn,
muộn nhi thi, nộ
nhi kịch, kim
triều lai tưởng
niệm, mộ
tiền hoàng
lộc cánh
mang
nhiên

Dịch nghĩa: Lăng tử số một như cuộc đời định sẵn, sinh ở Trung, nên danh ở Bắc, về với đất ở Nam, ngày trước bàn chuyện nhân tình, bên ngọn đèn xanh bọn ta có hẹn nhau/ Giang hồ vẫn đứng đầu cuộc đời cần gì hồi (tốt, xấu), hứng thì viết văn, buồn thì làm thơ, giận thì viết kịch, nay tôi đến tưởng niệm anh, trước mộ con nai vàng càng ngơ ngác.

Sinh thời, Lưu Trọng Lư là người có tiếng giang hồ lăng tử. Ông đa tài, cả văn, thơ, kịch. Bài thơ *Tiếng thu* nổi tiếng của ông đã nhiều giấy mực bình, khen; góp phần cho chiến thắng của Thơ mới bấy giờ. Nhắc tới ông, người ta thường nhớ đến hình ảnh con nai vàng rất gợi và sâu: *Em không nghe mùa thu/ Lá thu rơi xào xạc/ Con nai vàng ngơ ngác/ Đạp lên lá vàng khô*. Vũ tiên sinh đã cùng ông “nểng nhụt luận nhân tình” rồi cùng tâm đắc “trần hoàn hà tức vấn”, giờ con nai vàng nổi tiếng đã yên nghỉ, người còn lại cúi đầu tưởng niệm mà thấy mộ tiền hoàng lộc cánh mang nhiên. Ngơ ngác vì mất bạn hay ngơ ngác với cuộc đời?

* Nhà thơ Nguyễn Hoài Văn

Hà tất vấn phong lưu,
nặng âm nặng ca, tầu sắc
ngọc giao Vũ Ngọc Liên

Mạc sáu vô tri kỷ, thả
ngâm thả thương, thì thư
hoài bão Nguyễn Hoài Văn

Dịch nghĩa: Việc gì phải hỏi mình có phong lưu không, thường uống

NHÀ NGHIÊN CỨU
VŨ NGỌC LIÊN

rượu và ca hát, rượu ngon, nhan sắc là bạn quý của Vũ Ngọc Liên/ Đừng buồn vì thiếu tri kỷ, cứ ngâm ngợi và thưởng thức, thì phú là ước vọng của Nguyễn Hoài Văn.

Mai Đình Nguyễn Hoài Văn (1916-2003) là tác giả các tập thơ *Giọt nắng thu-1970*, *Nhánh đêm gầy-1973*, *Vườn mộng-1989*, *Vân sơn bán mộng (thơ chữ Hán-2000)*... Thơ ông âm điệu, ngôn ngữ đẹp và cũ, kiểu *Mây bay bèo dạt chân cầu/ Nghe trong da thịt rợn sâu tương lai/ Giờ đây trên bước thu dài/ Nhánh đêm gầy với nhánh đời hoang vu*. Bạn thơ trẻ giờ thường chuộng tìm tôi, cách tân nên dù ông yêu thơ, làm thơ từ lâu nhưng họ đến với ông vì yêu kính bậc trưởng thượng hơn là chia sẻ thi phú. Ông buồn, tâm sự với bạn Vũ. Vậy là có câu đối trên. Cái hóm của câu đối này ở chỗ vừa

đúng người đúng việc (Vũ cũng từng là diễn viên Đoàn tuồng Liên khu V trước khi đi học thành nhà nghiên cứu nên “năng ầm năng ca”, còn Hoài Văn thì quả là “thi thư hoài bão”), nhưng Vũ “dành trọn” phần rượu ngon và nhan sắc, “nhường” Văn hoài bão mơ hồ chuyện thi thơ, cái việc ngăn vạ người xưa nay mấy ai còn lại với hậu thế.

* Thi sĩ Yến Lan

Năm niên dư bắc thượng nam quy, tứ hữu thi dân do lưu văn nghệ sử

Thất tuần ngoại triêu ngâm mộ vịnh, nhất sinh hoa bút trường thân nguyệt vãn thiên

Dịch nghĩa: Hơn 30 năm ra Bắc về Nam, bốn người bạn thân cùng góp mặt vào văn nghệ sử/ Ngoài bảy mươi sáng ngâm chiếu vịnh, cây bút hay trong đời cũng ngửa mặt than dài với mây trắng.

Nhà thơ Yến Lan vốn là một trong Tứ Linh (long, lân, quy, phụng) của Bàn Thành tứ hữu cùng với Hàn Mặc Tử, Quách Tấn, Chế Lan Viên tạo nên “trường thơ Bình Định” và sau thêm Bích Khê, Hoàng Diệp... dần thành “Trường thơ loạn” sừng sững trên thi đàn. Thời này, người ta nhớ tới Yến Lan với *Bến My Lăng, Bình Định năm 1935*... Riêng *Bến My Lăng*, ông đã mặc định một bến thơ huyền thoại với ánh trăng vàng điểm ảo trong hồn người yêu thơ các thế hệ. Dù có “do lưu văn nghệ sử”, nhà thơ tài hoa này cũng “trường thân nguyệt vãn thiên”. Ý tứ

sâu xa này không hẳn chỉ nhắc tới tai nạn chữ nghĩa Yến Lan từng vướng mấy chục năm trước. Nó như cái bất lực tất yếu của văn nghệ sĩ mọi thời.

* NSƯT Hoàng Chinh

Hồi thủ bất thăng bi, vạ kim bửu kiếm tàng thu thủy

Tiêu hồn duy hữu biệt, mỗi niệm lương nhân thống ngã hoài.

Dịch nghĩa: Ngoảnh đầu nhìn lại buồn khôn tả, gươm báu ngàn vàng đã ẩn dưới làn nước mùa thu/ Nỗi đau lớn từ biệt, mỗi lần nghĩ đến người bạn quý lòng tôi đau đớn lắm.

Câu đối này Vũ tiên sinh viếng NSƯT Hoàng Chinh, một trong “tứ đại danh ca” của làng hát bội Bình Định. Cái hay ở chỗ, câu đối dùng toàn lời các câu hát của những vở hát bội trứ danh trong những đêm diễn thâu canh ở Bình Định. Câu đầu ở *Địch Thanh, Tân Dã đồn*, câu sau là lời Lan Anh trong *Hộ Sanh Đàn*. Mượn nỗi buồn của Lưu Bị tiễn Từ Thước rời Thục về Tào vì mẹ mà ví với “bửu kiếm tàng thu thủy” sao mà hợp cảnh NS Hoàng Chinh qua đời cũng vào mùa thu, câu sau là nỗi lòng người còn lại. Với một tài danh như Hoàng Chinh, việc chọn lời tuồng tích sâu sắc để viếng tặng, tôn vinh là sát hợp và có lẽ chỉ Vũ mới làm được, bởi vì, trước khi thành nhà nghiên cứu, ông cũng là một diễn viên của làng hát bội Bình Định.

* Nhà thơ Thanh Thảo

Hoa bút mỗi huy châu cơ mẫn chí

NHÀ THƠ THANH THẢO

NHÀ THƠ VĂN TRỌNG HÙNG

Tiết lâu kiến lập bằng hữu hân nhiên

Dịch nghĩa: Mỗi lần vung bút, châu ngọc đầy trang giấy/ Lâu tiết tháo dựng được, bạn bè vui mừng lắm.

Câu đối Vũ Ngọc Liên mừng nhà thơ Thanh Thảo xây được nhà. Cũng là lời ngợi khen, sự thần phục của Vũ dành cho người bạn nhỏ tuổi hơn sau 10 năm quen thân nhau ở Quy Nhơn. Vũ khen, phục thơ Thanh Thảo nhưng trên hết, khí tiết nhà thơ này mới là sự lớn. Vũ nói hộ nhiều người, quen và chưa quen Thanh Thảo nhưng từ lâu đã mến mộ nhà thơ không riêng chuyện chữ nghĩa...

* Nhà Thơ Văn Trọng Hùng

Hảo dã Văn Trọng Hùng, muện nhi thi nộ nhi kịch

Truy tùy cổ nhân chí, tiến tận chức thoái tận tâm

Dịch nghĩa: Khá lắm Văn Trọng Hùng, buồn thì làm thơ, giận thì viết kịch/ Noi theo cái chí người xưa, tiến thì làm tròn chức phận, về thì trọn tâm lòng với đời.

Viết tặng nhà thơ, kịch tác gia Văn Trọng Hùng, Vũ tiên sinh có dùng lại ý “muện nhi thi nộ nhi kịch” khi viết cho Lưu Trọng Lư. Có thể nói chất muện, nộ trong thơ, kịch Văn Trọng Hùng còn sát hợp hơn. Nhưng chữ “hảo dã” khen tặng không hẳn chỉ dành cho chuyện thơ, kịch. Tác

giả này đang là một cán bộ quản lý ngành văn hoá. Khi Vũ hạ bút tiễn tận chức thoái tận tâm, ông đã tin một quan chức tốt lại thêm ý kỷ thác, nhàn gười. Một người yêu ghét rạch ròi như ông, đã trải qua bao yêu, giận như ông, chuyện kỷ thác, tin yêu dành cho một người trẻ đương chức cũng là sự hiếm.

* Tự thưởng

Sinh hoạt khảo gia trù, dân năng thưởng cổ kim giai thư hảo hoa

Tâm trường vô tục khí, phương khả du thiên hạ danh sơn đại xuyên

Dịch nghĩa: Đời sống dựa vào cái bếp nhà nhưng cũng thưởng được thưởng thức sách hay, tranh đẹp/ Lòng ruột không có khí tục, tiện cho việc đi đây đó chiêm ngưỡng cảnh đẹp trong thiên hạ.

Tôi muốn kết chuyện kể bằng câu đối ông dành cho mình. Ông là nhân vật hàng đầu trong nghiên cứu sân khấu truyền thống và nhất là những đóng góp về danh nhân Đào Tấn và hát bội, một đời dành cho cuộc phục dựng kịp thời các giá trị văn hoá dân tộc. Trước sau ông vẫn là nhà chuyên môn, nhà khoa học; không ham quyền chức, không sợ uy vũ. Ông tặng mình mấy chữ *tâm trường vô tục khí* vừa khí chất vừa tự tin đến cao ngạo. Biết làm sao được khi mà các thứ “tâm” nhân danh cứ nhan nhản trong đời!★

TRANH CỦA LEO

quà và một cành hoa cho thằng con trai làng tú. Hôm đó bài thơ *Sinh nhật* của tôi ra đời, có một đoạn viết về em:

*Sinh nhật anh mà sinh nguyệt em
Có nàng con gái rất thuyên quyền
Lách qua khe cửa như hơi gió
Ụp xuống đời anh cơn bão đêm*

*Sinh nhật anh. Ừ, sinh nguyệt em
Trắng lên soi rỗng túi không tiền
Mẹ anh sinh nở con cầu tự
Nên suốt đời anh ngủ mái hiên*

Bảy năm sau, ngày 20.8.1988, tôi và Hương Lan làm đám cưới tại khuôn viên Hội liên hiệp Thanh niên Việt Nam. Chúng tôi chỉ có tình yêu và hai bàn tay trắng. Anh Huỳnh Tấn Mẫm, chủ tịch Hội lúc ấy và chị Giám (vợ của anh Mẫm bây giờ) lo cho tôi miễn phí từ mặt bằng đến lều bạt, âm thanh. Huỳnh Tấn Mẫm nguyên là chủ tịch Tổng hội Sinh viên Sài Gòn thời tôi tham gia phong trào học sinh tranh đấu. Anh yêu mến thơ tôi, tôn trọng cá tính của tôi. Đám cưới được hình thành từ công sức của bạn bè. Thiệp do Nhà Bình, Đỗ Trung Quân in tặng. Gửi thiệp tới quan khách do nhóm Trần Hữu Dũng đảm nhiệm. Bia rượu do Nguyễn Xuân Thượng đãi thọ. Xe hơi đưa rước dâu do Lê Công Giàu cung cấp. Ảnh chụp do Đồng Đức Thành bao thầu.

Khi bài hát *Oui devant dieu* nổi lên, bao nhiêu ân oán giang hồ rũ sạch. Quan khách đến dự tiệc cưới có mặt từ lãnh đạo trung ương, thành phố cho đến văn nghệ sĩ bụi đời. Bàn "các sếp" có ông Trần Bạch Đằng, Phạm Chánh Trực, Nguyễn Chơn Trung, Huỳnh Tấn Mẫm, Dương Văn Bảy,... Bàn nhạc sĩ có Miên Đức Thắng, Diệp Minh Tuấn, Phan Bá Chúc, Vũ Ngọc Giao,... Bàn họa sĩ có vợ chồng diễn viên Lê Chánh, Hồ Hữu Thủ, Rừng, Hồ Thành Đức, Bé Ký... Bàn dịch giả có Huỳnh Phan Anh, Nguyễn Phan Thịnh, Nguyễn Ngọc Trân... Bàn văn thi sĩ có vợ chồng Cung Tích Biền, Hà Nguyên Thạch, Nguyễn Duy, Lê Thị Kim, Đoàn Thạch Biền, Nguyễn Lương Vy... và rất

nhiều anh em văn nghệ khác. Trong tiệc cưới, quan khách có cấp bậc cao nhất là Trần Bạch Đằng, tức chú Tư Ảnh, đương nhiên đóng vai chủ hôn. Lúc lên phát biểu chú Tư Ảnh có khuyến cáo vợ tôi rằng "*Lấy thằng Vinh là con phải trang bị một khẩu súng để bóp cò lúc cần thiết*". Câu nói của ông làm vợ tôi hoảng hốt. Tôi phải xoa dịu em bằng bài thơ dịu dàng "xuất" tại chỗ *Dem Oui devant dieu*:

Kìa Oui devant dieu

*Mau quý xuống dưới bàn thờ đi em
Đừng cản tay, đừng ngó lên*

Trước khi chớp mắt đừng quên liếc chàng

Lát chàng nâng ngón tay ngoan

Nhớ hôn mặt nhẵn nói thầm: anh ơi

Lát môi chàng chạm vào môi

Nhớ suyt khe khẽ: suốt đời nghe anh!

Ngay cái tết đầu tiên lấy nhau, tôi đã thuyên chuyển tất cả ba cơ quan về kinh tài và văn hoá nhưng... mèo vẫn hoàn mèo không phát triển nhanh vượt để thành "ông ba mươi" đại gia được. Với bản chất thi sĩ giang hồ bẩm sinh, tôi không có khả năng tước đoạt của cải người khác để sinh lợi cho mình. Lần lượt ba cơ quan là Lăng Ông Lê Văn Duyệt, Sở Nhà đất, báo *Công An TP.HCM* mà ở đơn vị cuối cùng thì chính sếp tờ báo là Huỳnh Bá Thành từng ngao ngán phát biểu với bạn bè: "*Bùi Chí Vinh lấy vợ chứ đâu phải tôi lấy vợ, vậy mà hề thiếu thốn cái gì là bắt tôi phải nai lưng ra gánh. Điều này lạng quạng để con ra tôi cũng phải nuôi giùm*".

Anh Ba Ớt tức Huỳnh Bá Thành tuy nói chơi nhưng mà thiệt. Thuở ấy tôi đã viết bài thơ *Cuộc hành hình* để minh họa về cuộc sống thê thảm của một tốp lều tranh chứa hai quả tim... chì. Xin mạn phép chép bài thơ ra đây để các đôi lứa yêu nhau cảnh giác:

*Những ngày bận rộn
nhất của đời anh đã bắt đầu*

*Đi nhặt nhanh mọi điều
xa lạ nhất*

*Anh đã bỏ thói quen
hút một ngày gần gói thuốc*

*Trốn tất cả quán bia,
tránh né gặp bạn bè*

Bùi Chí Vinh

Cái tết đầu tiên tôi được... làm chồng

*Những ngày bận rộn này
anh gần với yên xe*

*Chạy dáo dác như một thằng ăn trộm
Anh cướp được trái tim em và trở
thành bận rộn*

*Mọi gánh nặng của đàn ông đang
sắp sửa bắt đầu*

*Thượng đế phán: Hãy gom thật nhiều
vào*

*Nhưng gom tình ái khác hoàn toàn
hàng hoá*

*Nhà người có thể sống một mình hã
hê trong ngôi nhà lợp lá*

Chớ đừng hòng bắt vợ giống như người

*Anh đã sống những ngày kinh khủng
quá, trời ơi!*

*Bao nhiêu lương tháng bay vèo trong
năm phút*

*Nổi, chảo, ghế, bàn, chiếu, giường,
gạo, thóc...*

Siết cổ người hùng thi sĩ trong anh

*Anh sẽ chết mà không hề hối tiếc
Ba mươi bốn năm qua hằng chờ đợi
cuộc hành hình.*

Không biết thép đã tôi Paven như thế nào nhưng hôn nhân đã tôi luyện tôi như thế đấy. Cái tết đầu tiên của chúng tôi thơ mộng đến nỗi: Mừng một tết nàng đến như bà mẹ/ Đỡ đẻ tình yêu chàng/ Mừng hai tết chàng biến thành ông cụ/ Chồng gây tình yêu sang... ★

GIA ĐÌNH BÙI CHÍ VINH

5 câu hỏi đầu năm với nhà văn Trần Nhã Thụy

Huệ Thanh

GIA ĐÌNH TRẦN NHÃ THUY

* Không phải nhà văn nào có tiểu thuyết đầu tay cũng được bạn đọc đón nhận như Sự trở lại của vết xước, mới in đã tái bản, dù đây không phải cuốn sách dễ đọc khi anh thể hiện thi pháp khá hiện đại. Và không chỉ bạn đọc mà cả trong giới văn chương cũng trân trọng, ít nhất thể hiện qua tặng thưởng của Hội Nhà văn TP.HCM và vào chung kết giải thưởng Hội Nhà văn Việt Nam năm 2008. Điều đó có ý nghĩa ra sao đối với anh?

- Điều có ý nghĩa nhất là những ngày tháng tôi sống cùng tác phẩm ấy. Còn nói thật lòng, tôi không quan tâm đến những giải thưởng. Tôi cũng không nghĩ cuốn tiểu thuyết của mình thể hiện một bút pháp mới mẻ gì ghê gớm. Nhưng rõ ràng tiểu thuyết không phải là "câu chuyện kể kéo dài", và nhà văn không phải "anh chàng làm nhảm". Nhiều nhà văn khuyên tôi "hãy viết cho thật dữ dội hơn nữa, viết cho sâu sắc vào"... Thế nào là dữ dội, sâu sắc? Thật vô cùng. Xin ví dụ, một anh chàng nhà nghèo yêu một cô gái đẹp, rất yêu; nhưng cô này ham giàu, không yêu anh ta mà yêu ông Đài Loan. Kết quả sống không hạnh phúc và cô gái nhảy lầu tự tử. Câu chuyện này dữ dội không? Có. Nhưng tôi nghĩ, nếu kể lại câu chuyện như vậy thì chẳng phải là văn chương gì. Văn chương là những góc nhìn riêng biệt. Nhiều người cho rằng sâu sắc là phải copy tư tưởng ông này ông kia đặt vào. Tôi nghĩ cũng chẳng cần. Cái gọi là tư tưởng hay bút pháp hiện đại, theo tôi nó nằm ngay cách chúng ta lao động với chữ, ứng xử với những chi

còn đây những dự định viết.

* Người viết văn xuất hiện ngày càng nhiều, tác phẩm xuất bản cũng ồ ạt, có người được báo chí lăng xê một cách ưu ái. Phải chăng nền văn học nước ta đang phát triển tỉ lệ thuận với nền kinh tế-xã hội? Những nhà văn trẻ đang đứng ở đâu trong dòng chảy ấy?

- Tôi nghĩ đơn giản là ai rồi cũng về vị trí của mình, tự giải quyết những vấn đề của mình. Những cái bên ngoài cũng chỉ là bên ngoài thôi. Chẳng hạn sáng nay có một bài báo viết ca ngợi tôi, nhưng tôi đang ngồi ở nhà nhìn ra ngoài trời, đang ngắm những đám mây lang thang. Và điều đó khiến tôi hạnh phúc, chứ không phải là bài báo kia. Có những thứ xảy ra ngoài mình, nổi tiếng hay tai tiếng đều là vô vấn. Tôi thấy con người ta ngày càng thiếu sự bao dung độ lượng.

Với văn chương, tôi nghĩ nổi tiếng cũng chẳng để làm gì. Một ca sĩ, một anh chàng bán cà rem nổi tiếng thì được thêm nhiều khán giả, khách hàng. Còn nhà văn nổi tiếng? Có thể được nhiều người mời viết bài. Nhưng văn chương không phải là viết nhiều mà cần viết hay. In nhiều sách cũng chẳng để làm gì, nếu không hay. Nói thật, càng ngày tôi càng thấy: "Viết văn hay làm nghề thuật là xuất phát từ một sự ngộ nhận nào đó?". Và đời sống chẳng qua cũng là một chuỗi ngộ nhận, kéo dài cho đến khi mình không còn biết gì nữa.

* Anh định nghĩa thế nào về nghề văn? Giả dụ không cầm bút viết văn làm báo thì anh sẽ làm nghề gì?

- Nghề văn là cái nghề chẳng phải là

Trần Nhã Thụy là nhà văn trẻ đáng chú ý hiện nay. Trầm tĩnh. Sắc sảo. Sống nghĩa tình. Quan sát nhanh nhạy, tinh tế. Bút lực lại mạnh mẽ. Cái cách anh trả lời 5 câu hỏi đầu năm của *Đương thời* cũng đã thể hiện điều ấy.

tiết. Một nhà văn có trần trở, có ý thức viết mới, thường tránh lặp lại những câu chữ tầm thường. Tôi đang nỗ lực viết, chứ chưa dám nghĩ mình có được thành tựu gì. Ý nghĩa lớn nhất đối với tôi lúc này là văn

nghề. Hồi còn trung học, tôi ở trọ một nhà bà con có nghề làm kẹo, rất khá. Tôi nghĩ, mai một mình học nghề này, về nhà mở xưởng làm thì ngon, vì nhà tôi đông anh em. Sau khi thi đại học về, tôi đã ra học nghề làm kẹo một tuần, rồi có giấy báo trúng tuyển, thế là tôi đi học và ở lại luôn Sài Gòn. Nghề kẹo sau này không khảm khá như trước, vì Quảng Ngãi có nhà máy bánh kẹo rất nổi tiếng. Nếu tôi theo nghề làm kẹo, chắc bây giờ cũng giải nghệ rồi. Nhưng nhiều khi cũng lẩn thẩn nghĩ, làm nghề kẹo dù sao cũng thấy ngọt ngào, còn cái nghề văn nghề báo nhìn lại thấy nhiều chuyện "đắng nghét". Nhưng không viết văn làm báo thì biết làm gì? Khi thành con tôi đòi mua cái này cái kia, tôi thường nói tránh là ba không có tiền. Nó thắc mắc: "Con thấy ba làm việc hoài mà sao không tiền?". Chỉ biết cười. Và chỉ mong nó sau này lớn lên đừng "dại dột" theo nghề ba nó.

* Vợ sinh con cho anh. Anh "đề" tác phẩm văn học. Vậy vợ dự phần ra sao với những đứa con tinh thần của anh?

- Khi ngồi ở đâu đó, tôi vẫn thường nghĩ đến những người thân, đương nhiên là có bà xã. Tôi thấy nhiều nhà văn "khệnh khạng" ngay cả khi ở nhà, với vợ con, tôi thì luôn bình thường. Tôi hay giấu kín việc viết lách, không chia sẻ với bất kỳ ai. Với vợ, tôi chỉ nói, chẳng hạn: "Anh đang viết cuốn tiểu thuyết mà thấy đuối quá", thì nàng sẽ động viên tôi ngay, không chỉ bằng lời nói, mà bằng hành động, như sẽ nấu món don mà tôi rất thích. Bà xã tôi nấu ăn khá ngon. Nàng cũng sinh cho tôi hai thằng con ngon lành. Nếu so sánh với những điều đó thì văn chương của tôi chẳng là cái "đỉnh gì" gì(!)

* Anh thường đón giao thừa hàng năm như thế nào? Dự định của anh năm tới?

- Tôi thường thích ngồi im lặng một mình vào thời khắc giao thừa. Cũng chẳng suy tư gì, mà như để thanh lọc mình sau một năm. Nếu đón Tết ở quê, tôi thường đi bộ một vòng trong xóm rồi về nhà. Còn ở Sài Gòn thì cũng bước ra khỏi nhà đi một đoạn. Vậy thôi. Năm tới tôi sẽ cố gắng hoàn thành cuốn tiểu thuyết thứ hai, và có thể in một tập tạp văn ★

CÔ NÀNG XINH TƯƠI TUỔI 20

Xem *hát xẩm* ở Hà Thành

Thảo Nguyên

Hà Nội ồn ào, hiện đại pha lẫn trầm tư, cổ kính. Bạn có thể choáng ngợp bởi sự sầm uất, đông đúc ở bất cứ phố phường mua bán, vận động suốt ngày đêm. Bạn có thể đau đầu vì hàng trăm kiểu xe với hàng nghìn phương tiện xuôi ngược rồ ga, nẹt "pô" đình tai nhức óc ngoài các đại lộ. Nhưng bạn cũng có thể đắm thắm, dịu dàng trong một tữu trà xưa cũ với những người bạn hàng

thế kỷ mới gặp lại. Ông chủ tám mươi tuổi ở đây sẽ kể cho bạn nghe những thăng trầm của đất kinh kỳ hoa lệ... Đắm mình trong những đền đài, cửa ô xưa cũ... bạn cũng có thể nhận biết mình là ai và không cần thiết phải trả lời rằng con đường thiên lý nào đã đưa bạn đến đây... Thăm thú phố chợ đêm Hà thành từ Hàng Ngang đến tận Hàng Đào, bạn cũng phải đi qua những cảm giác trái ngược đó. Và tất cả đã được hoá giải bởi chiếu xẩm dân gian bên cạnh cổng chợ Đồng Xuân nhuộm màu rêu cũ... Tận tám giờ đêm mới bắt đầu kéo chiếu mà mọi người đã háo hức tề tựu. Chiếu xẩm đông vui bắt đầu với tiếng nhị réo rất không thấy buồn mà lại vui, vui vì điều xưa cũ vẫn nổi chìm lẫn khuất. Chương trình âm nhạc dân gian *Hà thành 36 phố phường* do Trung tâm phát triển nghệ thuật âm nhạc Việt Nam (Công ty cổ phần Đồng Xuân) ra mắt đều đặn một tuần 2 tối (thứ 7, chủ nhật) để phục vụ miễn phí du khách và

nhân dân Hà thành, M.C của chương trình thông báo như thế. Thông tin thêm, sẽ luân phiên biểu diễn các loại hình âm nhạc dân gian, nhưng dân Hà thành cứ gọi là "chiếu xẩm"! Xẩm tất, xẩm quá đi chứ lì, cứ xem cái kiểu í a í à vui vui của các cô xẩm duyên dáng cùng khăn vấn, áo nâu, váy dup thì biết- anh Nguyễn Hà, nhà ở phố Đinh Liệt bảo. Cô nàng xinh tươi tuổi 20 cất giọng: "Khoan khoan buông áo em ra, để em đi í, kéo chợ em trưa rồi..." khiến người ta thấy xẩm trẻ lại hàng thế kỷ. Chẳng thế mà có cậu bé đi "xẩm" cùng mẹ đã ngăn người quen cả... mút sữa chua! Người xem đông và nghiêm túc cùng xẩm chị xẩm anh í a í à vui vẻ trên sân khấu đã làm ấm áp một góc Hà thành vào đêm đông giá lạnh. Xẩm xinh nhĩ, thật xinh làm sao! Các cô bé kêu nhau ríu rít khiến người già càng thấy ấm áp hơn vì biết rằng vẫn còn những người trẻ không quay lưng với các loại hình âm nhạc cổ. Có thấy gì không, mấy

XẨM CHỊ XẨM ANH ẤM ÁP MỘT GÓC HÀ THÀNH VÀO ĐÊM ĐÔNG GIÁ LẠNH

CÁC CÔ XẨM DUYÊN DÁNG CÙNG KHĂN VẤN, ÁO NÂU, VÁY DUP

"QUA ĐÌNH NGÃ NÓN Í A TRÔNG ĐÌNH..."

MỌI NGƯỜI ĐÃ HẢO HỨC TẾ TỰU ĐỒNG VUI, ĐỢI CHỖ TRƯỚC CỔNG CHỢ

ông Tây say sưa xoay xoay ống kính lấy góc mái chợ Đồng Xuân với nón lá áo nâu trên sân khấu bên cạnh quầy rút tiền ATM hiện đại. Thế là bảo tồn văn hoá dân tộc, hoà nhập mà không hoà tan, bác bán bóng bay ở chợ đêm bảo thế. Cái kiểu hát dân gian ngoài trời đã khiến mọi người nhích lại gần nhau hơn khi anh đọc xẩm trên kia không hề độc hành bởi sự ngưỡng mộ của hai bé gái xinh xinh... bỏ dần dần lên sân khấu.... Mọi con đường đều tươi mới hơn bởi sự giao duyên khi xẩm chị then thùng cất lên: "Qua đình ngã nón í a trông đình...". Vào những ngày Tết, chiều xẩm sẽ í à suốt, M.C chương trình đã cho biết thêm. Như thế mới là xuân Hà thành chứ lị- lại là ý kiến của bác bán bóng bay ở góc chợ đêm. Phet! Bán bóng bay mà như thế trên đời này cái gì cũng biết, bà bán bóng ngó đánh đá phản hồi rồi bỏ đi như không can gì đến lời mình vừa nói- một kiểu phớt tình ăng-lê rất Hà Nội! ★

CÁI BÉ ĐI "XẨM" CÙNG ME ĐÃ NGẮN NGƯỜI QUÊN CẢ... MÚT SỮA CHUA

HAI BÉ GÁI XINH XINH... BỎ DẦN DẦN LÊN SÂN KHẤU

Lê Chí

Điệu lý không lời

Nhạc khúc này quen thuộc
điệu lý chìm quyền điệu lý chiều chiều
tiếng tranh thiết tha tiếng độc huyền
đều đặn
tiếng sáo như vỗ cánh bay xa

Nhạc khúc này
chùng lý ngựa ô
nhịp vỗ thúc dồn đỉnh dốc
lý tình tang vỗ trống ai cười
lý cây bông hương thơm mênh mông
lý kéo chài cá tôm lách chách
lý giao duyên trai gái then thùng
lý thương nhau thương hoài không hết
lbuỷ chung năm tháng nhọc nhằn...

Điệu lý không lời
ai nói cùng ai
gió đưa trăng thòil trăng đưa gió
trăng lặn rồi người có đưa nhau...

Đoàn Vị Thương

Chờ nổi đêm dài

Người đeo kính tròn
Sao em không tới.

Điệu thuốc trên tay mây tàn chi vợi
Ta cần khỏi loang hy vọng đợi chờ
Chân người ngập ngừng tình ái mấp mô

Người đeo kính tròn
Sao em không tới.

Chờ đợi dài ra nắng nhòa tình nhạt
Chờ đợi dài ra chim chuyễn cánh khác
Mắt thuốc co ro khói dạt im lìm

Người đeo kính tròn
Sao em không tới.

Chờ đợi dài ra đời già muộn tuổi
Chờ đợi dài ra tình lờ bóng tối
Nhật tàn thuốc lên hút nổi đêm về

Người đeo kính tròn
Sao em chẳng tới.

Theo *Đại Nam nhất thống chí*, năm 1653 vua Chăm là Bà Tấm sai quân quấy nhiễu biên cảnh, chúa Nguyễn Phúc Tần phái Cai cơ Hùng Lộc chống giữ, nhân đêm tối vượt núi Thạch Bi, tiến đến tận sông Phan Lang (Rang). Vua Chăm sai con mang thư hàng và xin dâng đất cho chúa từ phía đông sông Phan Rang trở ra đến Phú Yên. Chúa Nguyễn chấp thuận, đặt dinh Thái Khang chia làm hai phủ Thái Khang và Diên Ninh gồm 5 huyện là Phước Diên, Hoa Châu, Vinh Xương (thuộc phủ Diên Ninh) ở phía Nam; huyện Tân Định, Quảng Phước (thuộc phủ Thái Khang) - tất cả giao cho Hùng Lộc trấn thủ.

Với việc đặt dinh Thái Khang và phân chia các đơn vị hành chính, chúa Nguyễn đã đưa vùng đất Khánh Hoà ngày nay hội nhập vào lãnh thổ Đại Việt. Sự kiện lịch sử này được coi là mốc thời gian mở đầu cho sự hình thành địa phận hành chính tỉnh Khánh Hoà.

Năm 1832, dưới triều vua Minh Mạng, tỉnh Khánh Hoà được xác lập. Trải qua thời Nguyễn rồi thuộc Pháp, tỉnh lỵ đóng tại thành Diên Khánh. Đến đầu năm 1945, chuyển về đóng tại thị xã Nha Trang (nay là thành phố Nha Trang) cho đến nay. Sau giải phóng, ngày 29.10.1975, hai tỉnh Phú Yên và Khánh Hoà được hợp nhất thành một tỉnh mới là Phú Khánh. Ngày 30.6.1989, Phú Khánh lại tách thành 2 tỉnh Phú Yên và Khánh Hoà.

Kể từ khi tách tỉnh, vừa đúng vào thời điểm cả nước mới bước ra từ cơ chế bao cấp được vài năm, Khánh Hoà cũng rơi vào tình trạng "hụt hẫng" về cả vật chất lẫn tinh thần. Nhưng không như một đứa con thụ động, quen sống trong sự đùm bọc, lại sẵn có nguồn tài nguyên biển dồi

dào, thế mạnh về tiềm năng du lịch cộng với khí thế trong công cuộc đổi mới, Khánh Hoà nhanh chóng vượt qua khó khăn, từng bước khẳng định để trở thành trung tâm kinh tế của khu vực duyên hải miền Trung và Nam Tây Nguyên.

Trong suốt quá trình vận động gần 20 năm, cơ chế mới mang lại cho Khánh Hoà nhiều thành tựu và cũng lấy đi không ít những giá trị văn hoá vật thể, phi vật thể, ở cả hai yếu tố khách quan và chủ quan. Đó là nguy cơ cạn kiệt dần nguồn tài nguyên, trong khi môi trường lại đang bị xâm hại theo hướng gia tăng khiến hệ sinh thái trở nên bất thường. Đó là những di chỉ văn hoá đang bị lãng quên bởi sự choáng ngợp những công trình cao tầng. Là sự suy thoái trong lối sống của một bộ phận xã hội; kể cả nạn đầu cơ, trục lợi, tham nhũng.

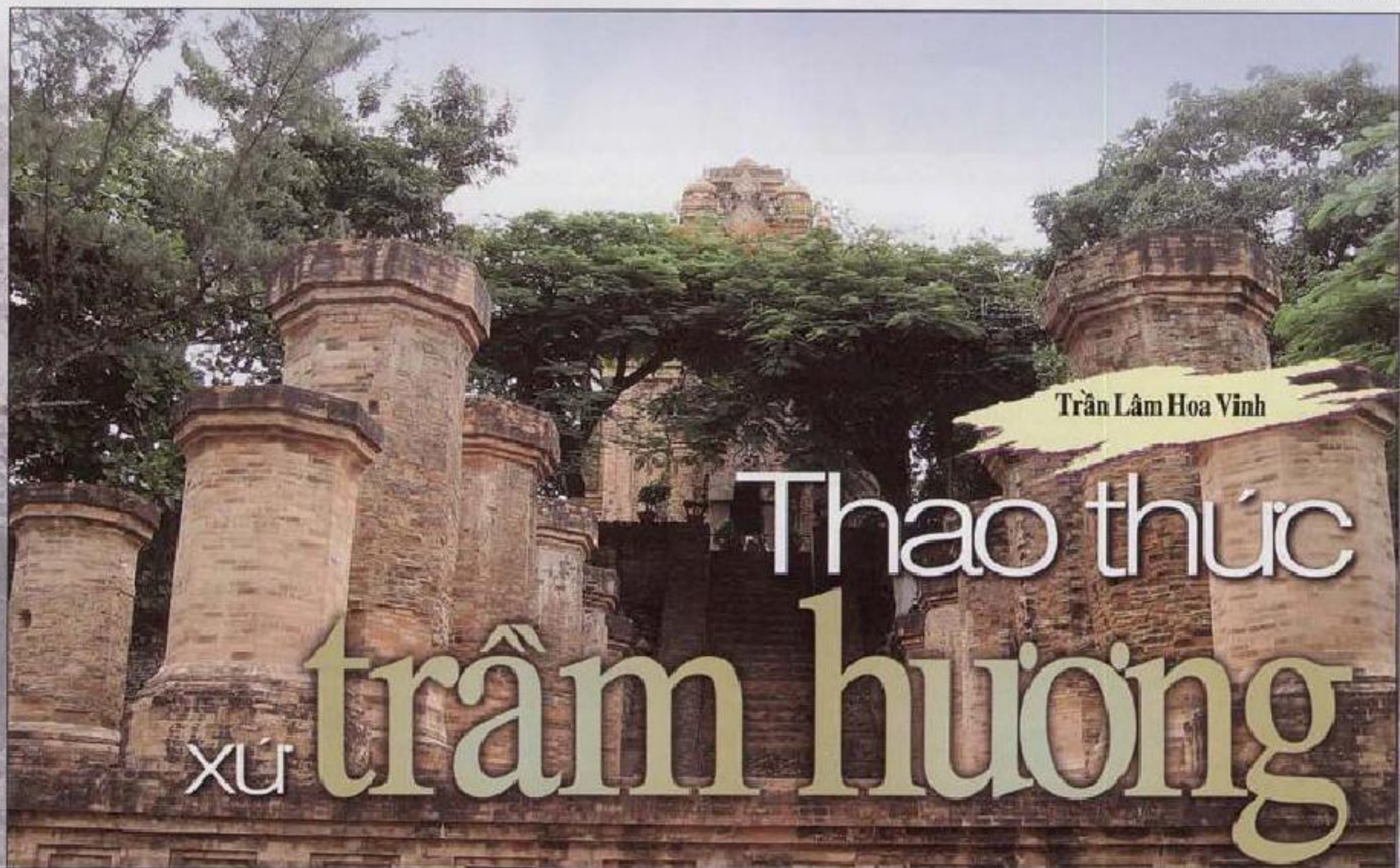
Người ta thường ví von Khánh Hoà là "xứ sở trăm hương". Chuyện về trăm hương ở xứ này nhiều khi còn nhuộm màu huyền bí. Sản vật trời cho này giờ hầu như không còn trong tự nhiên nữa, bởi rừng nguyên sinh cũng chỉ còn trong ký ức. Nhưng phong trào trồng cây dó bầu tạo trăm cũng đã được hoạch định một cách nghiêm túc để biến ước mơ trở thành hiện thực.

Khánh Hoà còn là điểm đến hấp dẫn của nhiều nhà đầu tư; và cả khả năng vươn lên kỳ diệu của những doanh nghiệp địa phương, nó thể hiện sự năng động của cơ chế thoáng trong bối cảnh hội nhập toàn cầu. Nhắc tới Khatoco (Công ty thuốc lá Khánh Hoà) không ai có thể quên vị giám đốc tiên bối Nguyễn Xuân Hoàng - Anh hùng lao động - nguyên chủ tịch hội đồng quản trị. Trong dịp kỷ niệm 25 năm thành lập Công ty vừa rồi, ấn tượng của tôi về ông không phải bởi dày đặc những phần thưởng cao quý của Đảng và Nhà nước dành cho sự cống hiến của ông, mà là cái dáng người khắc khổ, kiên định với ánh mắt đau đáu hướng về thế hệ đang kế thừa những giá trị không thể tính

THÁP BÀ- ẢNH: VINH HOÀ

Trần Lâm Hoa Vinh

Thao thức
trăm hương
XỨ

bằng tiền. Hãy thử tưởng tượng cách nay 25 năm, ông Hoàng cùng với những đồng sự của mình nằm gai nếm mật trên vùng nguyên liệu thuốc lá cần cỗi, để rồi bằng phương pháp thủ công cho ra đời những điều thuốc Mai chỉ để... trả nợ góp, nhằm duy trì cái nhà máy chưa bao giờ nghe tiếng máy vận hành! Giờ đây trong một cơ ngơi đa ngành bệ thế mang tầm vóc quốc gia và khu vực, những yếu nhân của Khatoco thuở hàn vi đã có thể tự hào ngồi nhấm nháp ký ức đắng cay mà không hề bị tiếng đời cho là trọc phú.

Nhìn ra ngoại tỉnh, Khatoco hoàn toàn tin vào bản lĩnh của mình, đó là một môi trường kinh doanh trong sạch. Bởi cách nay chưa lâu, một nông trường Sông Hậu được ca tụng hết mức, cũng không thiếu gì danh hiệu dành cho cá nhân và tập thể nhưng cái tâm đức của người cầm cương không cưỡng lại được trước vật chất, khiến phút chốc biến sự nghiệp trở thành phù du. Hàng năm Khatoco đóng góp vào ngân sách nhà nước hàng ngàn tỉ đồng nhưng không vì thế mà đòi hỏi yêu sách để làm yếu đi bản lĩnh tự cường.

Đến Nha Trang, hẳn du khách nào cũng háo hức muốn được chiêm ngưỡng "thiên đường" Hòn ngọc Việt (Vinpearl land)- khu giải trí phức hợp cao cấp. Từng tốn nhiều giấy mực về chuyện Vinpearl land vì phạm hành lang an toàn cảng biển treo giữa trời, chúng tôi- với tư cách khách mời, cũng đã có dịp... ngơ ngác giữa Hòn ngọc Việt (!). Ngơ ngác là bởi cái hâu bao không cho phép. Về phía người dân, dự án phát triển Hòn ngọc Việt cũng có nhiều điều bức xúc. Chúng tôi tìm cách đến với vài mươi nóc nhà- bị cho là "cứng cổ" chưa chịu di dời ở Vũng Me- bằng chiếc ghe già cào của anh ngư dân có ánh mắt đầy dò xét (sau này hỏi ra mới biết họ tưởng chúng tôi là những cán bộ trong ban quản lý dự án đi đưa thông báo cưỡng chế).

Khi biết chúng tôi làm báo, lão ngư dân Nguyễn Tân - tự xưng khốc nác. Ông bảo, phải vào đất liền là một cơn ác mộng! Bởi hàng chục thành viên của gia đình ông không thể co cụm trong vài chục mét vuông nhà đất tái định cư chỉ để nhìn nhau thở dài vì không chút nghề ngỗng gì, chữ nghĩa lại càng không. Như để minh chứng cho sự sống chỉ có thể được đảm bảo ở nơi này, ông sai anh con trai lấy ghe chở chúng tôi ra những lồng nuôi tôm cá. Sự nặng nề thoáng chốc mất đi khi chúng tôi được chủ nhân chiêu đãi bằng... mắt những con tôm hùm nằm lơ đãng dưới làn nước xanh. Vậy mà cũng sẽ bị di dời để nhường diện tích mặt nước cho dự án! Tạm biệt làng ngư dân Vũng Me với vài lời an ủi, tôi đổi mắt về phía dãy núi hiện diện hàng chục chiếc máy ủi, máy xúc đang càn mấn làm cái việc "dời non lấp bể" mà ngậm ngùi. Đến núi rồi đây cũng chỉ còn là hoài niệm thôi sao! Đi với tư cách khách mời nên đường như cách cảm cũng không mấy khách quan. Người ta có thể nói thẳng nhưng không thật là vì vậy!

VỊNH VÂN PHONG

ANH HÙNG LAO ĐỘNG
NGUYỄN XUÂN HOÀNG

Khu nghỉ dưỡng cao cấp Rulsaka đang ngủ "li bì" trong đất liền do "ảo thuật gia" Nguyễn Đức Chi thực hiện cũng không phải là một bài học mới. Nó là minh chứng sống động cho sự suy thoái đạo đức của một bộ phận quan chức địa phương. Có lẽ khi thực hiện chủ trương cải cách hành chính "một cửa", người ta đã quên bặt "cửa sau" nên mới ra nông nổi này(!?). Câu chuyện cuối cùng cũng có đoạn kết nhưng nó không có hậu; bởi nhiều quan chức liên can đều vô tội, còn bản thân Chi, với cái án 4 năm chưa ngã ngũ xem ra vẫn còn phúc lớn!

Tôi mãi rơi vào "ôn cố tri tân" mà suýt quên đi một sự kiện hết sức trọng đại. Ấy là sự kiện lần đầu tiên Việt Nam đăng cai cuộc thi Hoa hậu hoàn vũ, mà Khánh Hoà vinh

được tổ chức. Khỏi phải nói ngày hội này được chờ đợi đến thế nào. Những ngày tháng 8 mùa thu, sắc nắng trang hoàng cho đường phố rực rỡ cờ hoa chào đón hàng trăm người đẹp từ khắp các quốc gia, vùng lãnh thổ. Họ diễu hành trên những tuyến phố chính, thân thiện và cởi mở. Bữa "đại tiệc" về sắc đẹp rồi cũng khép lại. Thành công! Nó ghi nhận một hoạt động mang tính xã hội hoá, quan trọng hơn, theo lời ông Lê Xuân Thân - phó chủ tịch UBND tỉnh, thành viên ban tổ chức, thì đó không đơn thuần là lợi nhuận mà đã góp phần quảng bá một đất nước Việt Nam văn hoá, thân thiện và mến khách.

Năm 2010, Khánh Hoà lại tiếp tục đăng cai cuộc thi hoa hậu thế giới. Nghe đâu Việt kiều đại gia Hoàng Kiều định biến Đầm Báy- một di sản thiên nhiên của Khánh Hoà thành khu giải trí cao cấp tương tự như Khu du lịch Sông Lô nhằm phục vụ hoạt động này, nhưng bị báo chí phản ứng dữ dội nên ông tự ái xin thôi (!)

Nói gì thì nói, không thể phủ nhận vai trò của Khánh Hoà là vùng kinh tế trọng điểm duyên hải Nam Trung bộ và một phần Tây Nguyên. Ở phía bắc, Khu kinh tế vịnh Vân Phong và nhà máy đóng tàu Hyundai- Vinashin đang trên đà phát triển mạnh mẽ. Phần phía nam (vịnh Cam Ranh) chiếm ưu thế cả về công nghiệp và du lịch với nhiều dự án đang được xúc tiến. Việc Khánh Hoà phấn đấu trở thành đô thị loại I thực tế chỉ còn ở phần thủ tục. Trong bối cảnh lạm phát và suy thoái kinh tế toàn cầu, Khánh Hoà vẫn giữ được mức tăng trưởng GDP xấp xỉ 12%, trong đó ngành du lịch vươn lên hàng đầu, đặc biệt là các ngành nông- lâm- thủy sản không những duy trì sự ổn định mà còn có dấu hiệu bứt phá khá ngoạn mục.

Khánh Hoà- xứ sở trầm hương, nơi bình minh đến sớm đã sẵn sàng hành trang bước vào năm 2009 với viễn cảnh chung được báo trước là không mấy sáng sủa của nền kinh tế thế giới và tình hình lạm phát trong nước. Nhưng với tố chất của người miền Trung và vị thế kinh tế cơ bản, chính quyền và người dân Khánh Hoà sẽ biết cách vượt qua bằng chính nội lực của mình.★

HÒN NGỌC VIỆT

Bùi Bôm

Chuyện rằng ở một xứ sở có nhiều nhà máy hiện đại kia, người có cốt cách văn nhân nhiều tương đương người có cốt cách doanh nhân. Để tôn vinh cái phần nhiều không nghiêng về tiền mà nghiêng về chữ nên mới có thông lệ 5 năm một lần mở một cuộc khảo thí cho mấy người có cốt cách văn nhân. Tất nhiên, ban tổ chức khảo thí (thầy khảo thí) còn có cốt cách văn nhân gấp bội lần mấy kẻ đại khờ trót mang cốt cách văn nhân mà khệ nệ rình chữ mang về tí thí. Để cho cuộc khảo thí thêm phần trọng và mang tính văn hiến, mấy thầy khảo thí bèn chọn tên Cấn Trai làm tên cuộc thi. Dưới xuôi vàng, tiền hiện Cấn Trai sung sướng mất nhòa lệ: “Ày là bọn hậu sinh

còn nhớ đến ta, mượn tên ta để chúng phát huy những cái cần phát!”. Để chắc ăn, cuộc thi lập ra những 3 hội đồng: hội đồng quyết định giải, hội đồng chuyên môn và hội đồng phản biện (!). Ủi chu choa, cuộc thi chữ nào hoành tráng và luộm thuộm đến mức có cả một hội đồng phản biện vậy ta.

Cấn Trai tiên sinh kinh ngạc và kinh động kêu lên.

Không phải giải thích nhiều với Cấn Trai tiên sinh, một thầy chữ đưa lên hai ngón tay: hai nhà tình thương cho người nghèo! Tại sao lại chen người nghèo vô đây? Ô là là, chen chữ, làm chuyện ruồi bu mà không chen cái giống như là lãng xet thì chen cái gì. Một hội đồng chuyên môn to đùng (tín dùng hay không thì cũng đã lập ra rồi, mà lập ra thì phải có việc làm chứ!) bị cho là không đủ tư cách thẩm định giá trị kịch bản chớp bóng của một kịch tác gia (thuộc diện thầy khảo thí) nên phải đề ra thêm cái hội đồng phản biện tiêu diệt phần hiện kim trị giá hai nhà tình thương cho người nghèo! Kịch bản này thuộc loại tầm tầm bậc trung từ nhà ra ngõ (nên không mấy ai biết) mà sao phải nhọc lòng phản biện vậy? Dường như là tác giả của nó phản ứng vì nghe đâu không được hội đồng quyết định giải chấp nhận. Có cái lệ nào cho một cuộc khảo thí chưa công bố kết quả mà tác giả của nó được quyền phản ứng để mọi thứ rối tung rối mù lên thế kia? Đau đớn báo tin cùng thân bằng quyến thuộc: đến giây phút sau cùng, cái phần phản biện công nhận giải B cho kịch bản cũng không được hội đồng quyết định giải

Chuyện ta bà

quanh một giải thưởng

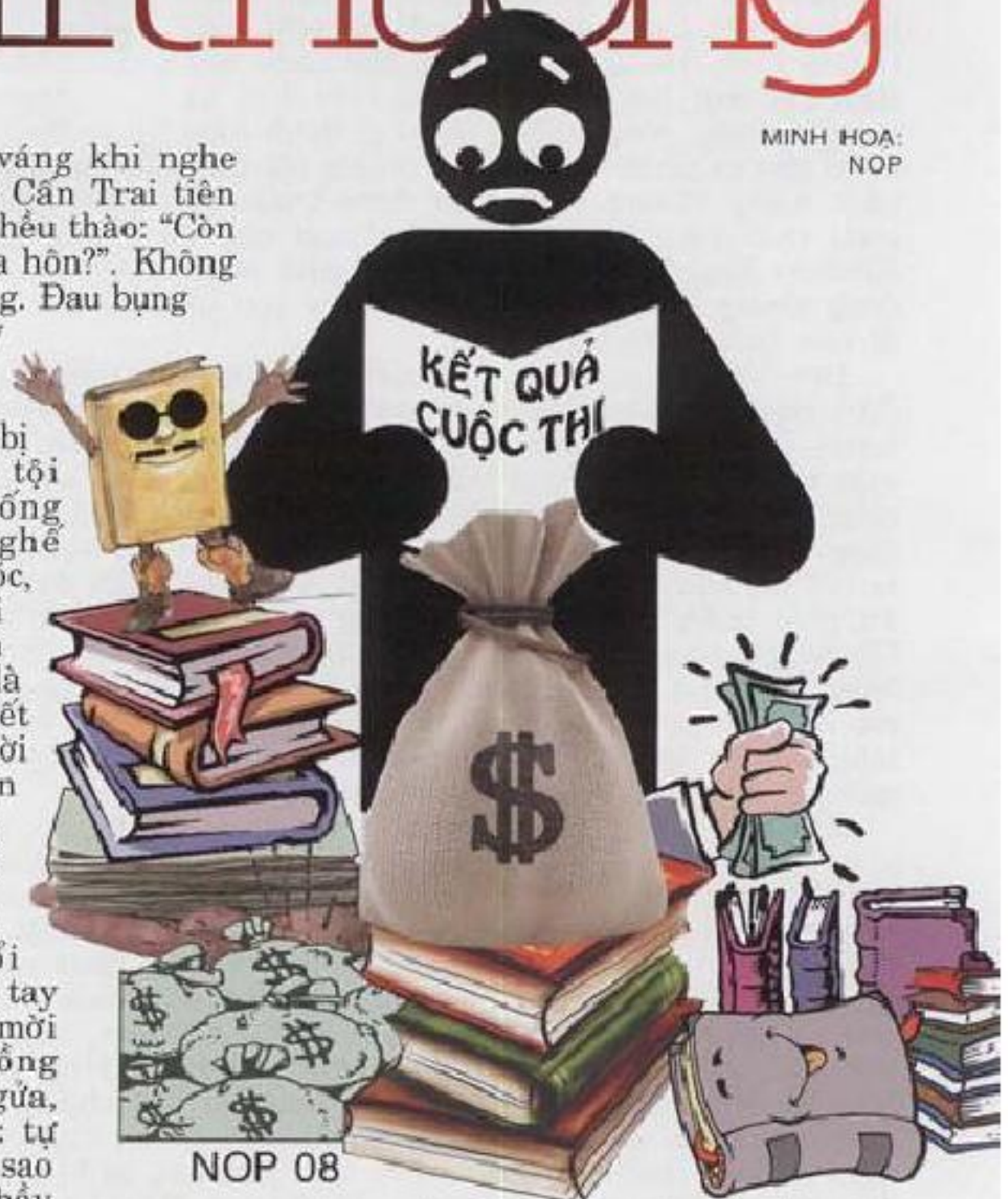
công nhận!

Thiếu điều choáng váng khi nghe xong cái vụ này nhưng Cấn Trai tiên sinh vẫn cố vuốt ngực thêu thảo: “Còn cái vụ nào mắc cười nữa hôn?”. Không mắc cười mà là đau bụng. Đau bụng vì tác phẩm của mấy thầy chữ được hội đồng chuyên môn xếp giải bị xới tung lên và bị sắp đặt lại một cách tội tình. Từ ghế nệm xuống ngồi chồm hổm, từ ghế mây xuống ngồi ghế cóc, từ bỏ la bỏ lết dưới chiếu nhảy phốc lên long sàng êm ái... Ày là quyền của hội đồng quyết định giải thưởng, như lời tự bạch của nữ chủ vốn xa lạ cùng chữ nghĩa: “Kết quả của hội đồng chuyên môn chỉ để tham khảo!”. Đến đây thì mấy thầy chữ nổi tiếng ở kinh đô tay nải tay xách được trân trọng mời về xứ này làm hội đồng chuyên môn mới té ngựa, từ đó đâm đủ thứ... tự: tự ái, tự cười, tự nói mình sao dai dốt giống cái đám thầy chữ cấp tỉnh hăng hái dự thi vậy... Nhưng mà cũng có chuyện mắc cười, mắc cười nhất là cái vụ giải thưởng được chia đều cho tác phẩm của mấy thầy khảo thí, giải cao cao không hà (hic hic, tiên sinh Cấn Trai xiu rồi!).

Đến ngày phát giải, mọi người mới hoàn hồn bảo nhau, thôi thì chín bỏ làm mười, dù sao thì nan tai nan kiếp đã qua, mỗi người tí đỉnh, đến lãnh giải mà vui về đi, năm hết Tết đến, có tiền còn hơn không, danh vọng phù hoa làm khỉ gió gì! Cầm xem cái danh sách chia tiền thì một thầy chuyên nghề phê bình chữ nghĩa mới tá hỏa, té ra từ ba năm nay, thầy bị các hội đồng nâng lên đặt xuống dưới danh nghĩa “mốt chữ” (người ta ghi thể loại phần thầy như thể trong cột dọc của mấy thầy giải C). Từ hồi cha sanh mẹ đẻ đến giờ, thầy mới nghe văn nhân cái xứ này để ra nghề sư

tầm- mốt chữ! Cũng lại bắt đầu “tự” đủ thứ như mấy ông thầy chữ già ở kinh đô, thầy ký tên lãnh tiền xong rồi về tuốt (không thèm giấy khen, bằng khen gì sất!).

Cuộc tỉ thí khép lại, người ta ghét nhau giận nhau tùm lum, trong cuộc ba đào trị giá vài trăm triệu đồng tiền thuế của dân, mấy thầy chữ bỗng thấy hiểu nhau đến tận cùng xương tủy... Bọn doanh nhân ở các nhà máy chuyên gây đại ô nhiễm môi trường của xứ đó ôm nhau cười ha hả: “Tuồng gì, bọn có chữ không ném tiền vào mặt nhau như bọn mình mà chúng ỉa vào mồm nhau!”. Cụ Cấn Trai bây giờ chắc đang đi cấp cứu ở thế giới bên kia... không biết có kịp về đón giao thừa đuổi con Chuột rắc rối, rước con Trâu hiền lành chất phác, cầm roi tre dạy cho đám “hậu sinh khả ố” một bài học nhớ đời ★

MINH HOA:
NOP

NOP 08

Vòng quanh thế giới

Nhìn lại năm 2008, dư luận nói nhiều về chiến thắng ngoạn mục của Barack Obama- vị tổng thống da màu đầu tiên của nước Mỹ, sự thành công của Olympic Bắc Kinh, hoặc cơn khủng hoảng tài chính toàn cầu, giá dầu sụt thẳm hai, cuộc tấn công khủng bố Mumbai ở Ấn Độ, nạn cướp biển ở Somalia, sự biến động của chính trường Thái Lan,... Tuy nhiên, còn có một sự kiện cũng đáng chú ý, đã gây chấn động con tim những người yêu hoà bình, tự do, nhất là ở châu lục đen, đó là sự ra đi đột ngột của “Mẹ châu Phi”- tên gọi quen thuộc của Miriam Makeba vào ngày 10.11.2008, ở tuổi 76, sau khi bà tham gia trình diễn buổi hoà nhạc ủng hộ nhà văn Roberto Saviano, người đang bị mafia Italia đe dọa tính mạng do đã có tác phẩm lột trần tội ác của chúng.

“Mẹ châu Phi” Miriam Makeba đã dành cả cuộc đời, bằng giọng ca huyền thoại của mình, đấu tranh vì quyền con người. Từ quê hương Nam Phi, giọng ca của bà đã vang sang Anh, Mỹ và lan toả khắp thế giới. Thập niên 1960, dưới sự cưỡng bức của chế độ kỳ thị chủng tộc Apartheid ở Nam Phi, bà cùng những chiến sĩ tiên phong khác như Oliver Tambo, Thabo Mbeki,... buộc phải sống

lưu vong. Năm 1963, với bài phát biểu trước Ủy ban chống chủ nghĩa Apartheid của Liên Hiệp Quốc, Makeba đã nhận được sự ủng hộ lớn lao từ phía cộng đồng quốc tế. Bà góp phần hướng sự quan tâm của thế giới đến với số phận đau khổ của dân tộc mình...

Tổng giám mục Nam Phi Desmond Tutu, người từng đoạt giải Nobel Hoà bình năm 1984, đã tổ chức một buổi lễ vinh danh “Mẹ châu Phi”. Ông nói: “Sự qua đời của Miriam Makeba thực sự là một cú sốc đối với riêng tôi cũng như toàn thể dân tộc. Chỉ còn lại một cảm giác sụp đổ. Tưởng chừng như người dân Nam Phi là những con người không bao giờ biết đến sự sụp đổ hay cái chết, và “Mẹ châu Phi” cũng là một người như vậy. Chúng tôi tin bà vẫn luôn ở bên cạnh chúng tôi và sẽ mãi là như thế”★

NGƯỜI ĐƯƠNG THỜI

Ngày xuân
bàn chuyện Tam Quốc

Tào Tháo

tiếng oan
mãi ngàn năm?

Tường Châu

Có lẽ trong lịch sử nhân loại hiếm có trường hợp nào như Tào Tháo. Dù được các văn hào Lỗ Tấn, Quách Mạt Nhược... dày công giải thích, minh oan thì đến nay quan điểm xem Tào Tháo là hoá thân của gian thần vẫn còn phổ biến. Điều này không khỏi khiến chúng ta giật mình trước sức mạnh của văn học, sức mạnh của truyền thống. Bài viết dưới đây xuất phát từ hai luận điểm chủ yếu là những cống hiến của Tào Tháo đối với tác phẩm *Bình pháp Tôn Tử* và thái độ trọng đãi nhân tài của ông để... bất bình thay cho Tào Tháo mang trên mình án oan làm nhân vật phản diện suốt hơn 1000 năm.

Sự đối lập giữa hình tượng dân gian và diện mạo lịch sử

"Nhắc Tào Tháo, Tào Tháo đến liền" là câu tục ngữ trong dân gian Trung Quốc, mà có thể hiểu rằng hình ảnh ông Tào Tháo khắp cùng nam phụ lão ấu đều thuộc nằm lòng. Nhưng nhận thức dân gian đối với Tào Tháo lại chỉ gói gọn trong một đại từ "gian hùng một thời", chủ yếu xuất phát từ *Tam quốc diễn nghĩa*, một trong bốn bộ danh tác của văn học cổ điển Trung Quốc (cùng với *Hồng lâu mộng*, *Thủy hử*, *Tây du ký*); trong đó có viết lại một câu bất hủ của Tào Tháo: "Thà ta phụ người trong thiên hạ, còn hơn để người trong thiên hạ phụ ta". Như đổ thêm dầu vào lửa, hết lượt hí kịch, bình thư, diễn nghệ suốt trong lịch sử đều dốc sức dăm măm thêm muối; trên sân khấu hí kịch Tào Tháo mang một bộ mặt trắng toát, mắt kẻ chỉ, tượng trưng cho hình ảnh tên gian thần vạn phần gian ác.

Kinh kịch là quốc túy của Trung

Quốc, có thanh thế lớn cả ở trong và ngoài nước, vô số khách nước ngoài cũng chỉ vì kinh kịch mà tới Trung Quốc để tìm hiểu. Những vở kịch như *Xúc phóng Tào*, *Kịch cổ giá Tào* và *Tứ mẫu giá Tào*,... đều phản ánh sự gian hùng của Tào Tháo. Trong vở *Thăm nhà* có vai ông cụ bà cụ, hát giọng hào sảng, uyển chuyển cảm động, làm cho người mê kịch nghe như ngây như dại, nhưng những tình tiết hư cấu này không chỉ vu hại Tào Tháo mà còn hạ thấp Tào Tháo cả về tài trí lẫn năng lực, dựng nên một hình tượng nghệ thuật đa nghi giáo quyết, giết người không nương tay, ngang ngược bạo hành và tự tư một cách cực đoan.

Diện mạo chân thực của Tào Tháo trong lịch sử ra sao? Thiên đầu trong *Tam quốc chí* dành hẳn làm truyện ký cho Tào Tháo, tức "Vũ đế ký", đây là truyện ký đầu tiên viết về Tào Tháo trong lịch sử, ước dài khoảng hơn một vạn ba ngàn chữ. Truyện ký thuật lại một cách khách quan công quả của Tào Tháo trong mấy chục năm chinh chiến. Tào Tháo sinh vào năm Đông Hán Vĩnh Thọ nguyên niên (155), mất vào năm Kiến An thứ 25 (năm 220). Cùng năm, sau cái chết của Tào Tháo, con ông là Tào Phi lên kế ngôi Ngụy vương. Không lâu sau, Hán Hiến đế Lưu Hiệp bị bức phải nhường ngôi, Tào Phi trở thành hoàng đế đầu tiên của vương triều Ngụy, sử gọi là Ngụy

hủ hoá trong triều Đông Hán, áp chế cường hào, phát triển sản xuất, thực hiện chế độ tuần điền, còn đồn đốc khai hoang, cho thực thi pháp chế, để xương tăn tiện, biến một xã hội đã bị phá vỡ nghiêm trọng bắt đầu đi vào ổn định, khôi phục, phát triển. Ngán ấy chẳng lẽ không đủ để khẳng định, chẳng lẽ không phải là tài cán phi thường hay sao? Nói Tào Tháo là gian thần mặt trắng ấy là bản án oan mà quan niệm chính thống của nền chính trị phong kiến đã tạo tác nên, bản án này cần phải được lật lại". Ông còn ngợi khen khí khái hùng tráng của thơ văn Tào Tháo, trong bài từ *Lương đảo sa. Bắc Đới Hà* ông đã viết: "Ngụy Vũ quát roi, Đông lâm Kiệt thạch có ánh văn lưu truyền muôn thuở", vun đắp hình tượng nhà chính trị vĩ đại Tào Tháo. Trong thư ông viết cho các con gái, ông cũng yêu cầu họ phải học thơ văn Tào Tháo để nâng cao tu dưỡng văn học của mình. Trong bài thơ nổi tiếng *Quy tuy thọ* (Rùa tuy thọ), Tào Tháo dùng những ngôn từ hùng tráng "tuổi cao tráng chí càng cao, chí ngoài ngàn dặm. Kẻ dạn dày công trạng, cuối đời hùng tâm tráng chí vẫn còn nguyên" để tỏ rõ phong thái của người dù già lão vẫn tráng kiện, câu nói ấy đã trở thành danh ngôn lưu truyền thiên cổ.

Ngày 23.3.1959, tờ *Nhân dân nhật báo* đã đăng tải bài viết của Quách

Mat Nhược, viện trưởng Viện Khoa học Trung Quốc với đầu đề *Thay Tào Tháo lật lại hồ sơ*, trong đó có một tiêu đề nhỏ viết rằng: Tào Tháo đã phải làm tấm gương của kẻ phản diện hơn một ngàn năm đầy oan uổng, ngày hôm nay, phải thay ông khôi phục danh dự. Nhà lịch sử nổi tiếng Tiền Bách Tấn cũng đã viết một bài trên tạp chí *Sử học* lúc bấy giờ với tiêu đề *Phải khôi phục danh dự cho Tào Tháo*.

Kim kệp Thiên tử, dùng danh nghĩa mà hạ lệnh cho kẻ dưới: bậc đế vương thời hậu thế khó xét cho xuôi

Có thể nói, tài trí của Tào Tháo vượt xa Tôn Quyền, Lưu Bị và Gia Cát Lượng, không hổ danh là nhất đại anh hùng giữa thời loạn thế. Những thành tựu trác việt của ông trong tất cả các mặt chính trị, ngoại giao, quân sự, kinh tế, văn học... có công lao không thể phủ nhận. Đặc biệt trong chính sách tôn trọng trí thức và trọng dụng nhân tài, những cống hiến của ông xứng đáng được học hỏi, mang ý nghĩa lịch sử và hiện thực sâu sắc. Lại nhờ sức hút toả ra từ nhân vật này mới có thể khiến hàng trăm văn nhân võ tướng biết tên biết mặt của thời bấy giờ đều tới quy tụ dưới trướng ông.

Nói về việc đối nhân xử thế, đây là chủ đề phức tạp nhất, vi diệu nhất, cao viễn thâm sâu nhất và uyên áo

Văn đế, truy phong cha mình Tào Tháo là Ngụy Vũ đế, chứ bản thân Tào Tháo lúc sinh thời chưa hề được làm hoàng đế. Tác giả Trần Thọ của *Tam quốc chí* gọi ông là "con người phi thường, kiệt nhân xuất thế".

Mao Trạch Đông lúc phê vào cuốn *Tứ trị thông giám* đã viết: "Tào Tháo thống trị miền Bắc Trung Quốc, sáng lập nước Ngụy, ông đã cải cách nhiều

nhất trong xã hội loài người. Đối nhân xử thế có tốt thì quốc mới thái dân mới an, sự nghiệp có thành tựu, quốc phú dân cường; xử lý không tốt thì chuyện lớn là chiến loạn theo đó mà khởi phát, dân không còn đường sống; chuyện nhỏ là gia đình bất hoà, láng giềng bốn bề bất an, gà chó chẳng yên.

Trong xã hội phong kiến, đối nhân xử thế khó nhất là quan hệ quân thần. Cái lễ làm bạn vua như cưỡi trên lưng hổ, vua muốn bẻ tôi phải chết, bẻ tôi không thể không chết. Dù có công phò trợ lập quốc, một khi bị vua có ý hoài nghi hay mang hận thì chỉ nội trong một đêm, khắp nhà đầy cảnh chém giết, thậm chí còn tru di Cửu tộc. Ngũ Tử Tư và Hàn Tín bị chém đầu, bị diệt đến cả ba họ sau những công trạng hiển hách đó thôi. Vậy nên, sử sách đã viết nên câu bất hủ: "Tóm được hổ rồi chỗ sấn cũng bị làm thịt, thiên hạ đã định xong công thần không còn đường sống; chim bay hết thì cung nỏ cũng chẳng còn tác dụng; kẻ địch bại, mưu thần tất vong". Ấy là lời sấm truyền cho quan hệ quân thần trong xã hội phong kiến.

Đứng trước cảnh nước nguy nan, Tào Tháo cảm nhận rõ thiên tử là một nhân vật nguy hiểm, nhưng cũng lại là nhân vật trọng yếu mà một quốc gia thống nhất cần phải có. Do vậy thoát tiên ông mang vị tiểu hoàng đế mới vồn vẹn có 16 tuổi Lưu Hiệp (sử gọi là Hán Hiến đế) đưa đến căn cứ địa của mình là Hứa Xương, thực hiện chính sách "phụng mệnh thiên tử để ra lệnh", đây chính là điều mà hậu thế vẫn lưu truyền về cái gọi là: "kìm kẹp thiên tử, dùng danh nghĩa mà phát lệnh cho kẻ dưới". Cách hành xử chính trị này của ông biến thiên tử thành biểu trưng hình tượng của quốc gia, bản thân mình thì nắm đại quyền chính trị quân sự của triều đình, khó tránh khỏi điều tiếng mà lịch sử gán cho. Trong khi ấy thì, một đời Lưu Hiệp sống cảnh an bình, cho tới tận 15 năm sau khi Tào Tháo chết, chỉ 5 tháng trước khi Gia Cát Lượng bệnh mà chết trong đoàn Ngũ trượng nguyên quân thì mới già lão mà tạ thế. Do đó nên nhà lịch sử nổi tiếng của Đài Loan- Trung Quốc là Bách Dương mới gọi Lưu Hiệp là "hoàng đế cuối triều may mắn nhất trong lịch sử Trung Quốc".

Nhưng cách hành xử ấy của Tào Tháo đã uy hiếp nền chính trị của vương triều phong kiến. Do vậy từ triều Tống trở về sau, các hoàng đế trong lịch sử ít khi khen ngợi Tào Tháo, ngược lại, Quan Vũ được xem là hoá thân của con người trung nghĩa, được đưa lên tôn sùng tột bậc. Vua Càn Long đời Thanh thậm chí còn phong Quan Vũ làm Quan đế, lập đền thờ cúng ở khắp nơi. Có thể nói, việc này mang nhiều ý tứ tuyên truyền cho cương thường luân lý phong kiến. Đặc biệt là tới hoàng đế Càn Long triều Thanh, khi đặt cho Tào Tháo cái danh "thoán nghịch" (thoán đoạt phản nghịch), mặt khác lại xây miếu Quan đế cho Quan Vũ. Cách nhận định đánh giá kiểu quan phương chính thức này từ đó đã trở thành một giới luật chính trị vô hình của triều Thanh

(Theo Thanh niên báo- Vietimes)★

Sáng tạo và thăng hoa cùng Aquafina Pure Fashion

Sự tinh khiết của nước đánh thức nguồn sáng tạo vô tận, xoa dịu căng thẳng làm thăng hoa cảm xúc và tạo nên phong cách thời trang "Aquafina Pure Fashion" ...

Aquafina Pure Fashion - phong cách thời trang hội tụ của 3 đặc tính: sắc màu tinh khiết, chất liệu thuần khiết và kiểu dáng thanh khiết

Aquafina Pure Fashion - mở ra một sân chơi thiết kế thời trang trên internet đầu tiên tại Việt Nam, chấp cánh bay xa cho những ước mơ bay bổng của các bạn trẻ yêu thích thiết kế thời trang.

Hãy sáng tạo và thăng hoa cùng Aquafina Pure Fashion, để có cơ hội:

Tham quan kinh đô thời trang thế giới Ý - Pháp - Đức - Bỉ.

Tham quan trung tâm thời trang Châu Á Hongkong.

Vào trang web

www.aquafinapurefashion.com

để biết thêm chi tiết.

Hương Vị Của Sự Tinh Khiết

Chúc Mừng Năm Mới

Hy Văn

Trâu gỗ, ngựa máy- những con vật thần kỳ làm nên ánh hào quang vây quanh nhân vật Khổng Minh Gia Cát Lượng thời Tam Quốc đến nay vẫn còn là đề tài tranh cãi.

Người nói đó là bằng chứng cho những phát minh khoa học của Khổng Minh. Kể lại cho rằng nó chỉ là sản phẩm tưởng tượng của nhà tiểu thuyết. Ngay cả khi đứng trên cùng một "chiến tuyến" người ta vẫn không có cách gì tìm thấy điểm chung trong việc "hoàn nguyên" cho những con vật thần kỳ này. Trong tác phẩm *Mật mã lịch sử* của Hà Úc Tôn Kiến Hoa do Nhà xuất bản Công nhân

Trung Quốc mới ấn hành (Hy Văn của Vietimes trích dịch) đã có những lý giải thú vị về đề tài này.

TRÂU GỖ NGỰA MÁY THẦN KỲ CỦA KHỔNG MINH

Tứ Mã Ý trúng kế Khổng Minh

Ở hồi 102 trong *Tam Quốc diễn nghĩa* có miêu tả việc Gia Cát Lượng chế tạo trâu gỗ ngựa máy: Đợi một ngày, trưởng sử Dương Nghĩa vào báo rằng: "Nay lương thực đều tại Kiếm Các, nhân phu trâu ngựa vận chuyển rất bất tiện, phải làm sao đây?". Khổng Minh cười nói: "Ta đã có kế vận chuyển lâu dài. Trước hết hãy chuẩn bị gỗ, đến vùng Tây Xuyên thu mua những cây gỗ lớn, ta sẽ dạy các người làm trâu gỗ ngựa máy, để vận chuyển lương, tiện lợi hơn rất nhiều. Loại trâu ngựa này không cần ăn uống, có thể vận chuyển ngày đêm không nghỉ".

Mọi người đều kinh ngạc nói: “Từ xưa tới nay, chưa từng nghe chuyện trâu gỗ ngựa máy bao giờ, không biết thừa tướng có cách gì để tạo ra những con vật kỳ lạ này?”. Khổng Minh nói: “Ta đã lệnh cho người làm, hãy còn chưa hoàn thành. Nay ta từ cách tạo ra trâu gỗ ngựa máy cho đến dài ngắn vuông tròn, sẽ viết ra ra đây thật minh bạch, các người cứ đợi xem”.

Tiếp đó sách này còn giới thiệu cách chế tạo trâu gỗ: bụng vuông, đầu cong, có đủ tứ chi, đầu gắn sâu vào cổ, lưỡi gắn vào bụng. Mỗi con trâu có thể chở được lương thực dùng cho 10 người trong một tháng, người không phải khổ cực mà trâu cũng chẳng ăn uống gì. Còn cách tạo ngựa máy: sườn dài 3 thước 5 tấc, rộng 3 tấc, dày 2 tấc 2 phân. Chúng tương nhìn qua một lượt, đều bá phục mà rằng: “Thừa tướng quả là bậc thần nhân vậy!”.

Tư Mã Ý nghe nói, phái người đi bắt trâu gỗ ngựa máy của quân Thục, sau đó cũng dùng gỗ chế tạo loại trâu gỗ ngựa máy giống hệt của Khổng Minh. Không đến nửa tháng sau, quân Ngụy cũng đã tạo được hàng ngàn vạn trâu gỗ ngựa máy có thể đi lại, tiến lùi giống hệt loại của quân Thục. Vì thế, quân Ngụy cũng sử dụng chúng để đến vùng Thiểm Tây vận chuyển lương thảo. Quân Ngụy không biết đã bị trúng kế của Khổng Minh. Nhìn trên bề mặt thì loại trâu gỗ ngựa máy của quân Ngụy và quân Thục tạo ra không có gì khác biệt, nhưng ở trong miệng những con trâu gỗ ngựa máy này có một cơ chế bí mật.

Khi Gia Cát Lượng biết quân của Tư Mã Ý mô phỏng trâu gỗ ngựa máy để vận chuyển lương thảo thì trong lòng đã mừng thầm. Ngay lập tức Gia Cát Lượng phái Đại tướng Vương Bình đem hơn 1000 lính tinh nhuệ tấn công đội vận chuyển của quân Ngụy, rồi âm thầm tháo bỏ lưỡi của những trâu gỗ ngựa máy của quân Ngụy khiến chúng không thể cử động được nữa.

Ngay lúc quân Ngụy đang hoài nghi về những quái vật này thì Gia Cát Lượng cũng phái 500 binh sĩ hoá trang thành thần binh, quý dữ hiện hình, dùng 5 màu sắc bôi vẽ vào mặt, vừa đốt khói vừa cười những con trâu gỗ ngựa máy mà đi. Quân Ngụy chỉ còn biết há miệng trợn mắt, cho rằng quân của Gia Cát Lượng có thần binh tương trợ, không dám đuổi theo. Gia Cát Lượng nhờ thế mà dễ dàng chiếm đoạt được lương thảo của quân Ngụy.

Loại phương tiện vận chuyển thần kỳ này hoàn toàn có thể nói là “người không tốn sức, ngựa không ăn uống”. đương thời, có thể nói đó là một tuyệt tác xảo diệu kinh người. Vì thế mới có thơ ca ngợi rằng: “Kiếm Quan hiểm tuấn khu lưu mã; Tà Cốc kỳ khu giá mộc ngư; Hậu thế nhược năng hành thủ pháp; Thấu tượng an đắc sử nhân sầu” (Nghĩa là: Cửa Kiếm núi cao cười ngựa máy; Tà Cốc hiểm trở ngồi ngựa gỗ; Hậu thế có ai

làm được như vậy; Chuyển vận an toàn khiến cho nhiều kẻ ôm sầu).

Nhưng nếu căn cứ vào định luật bảo toàn năng lượng thì dường như loại trâu gỗ ngựa máy này là một động cơ vĩnh hằng, điều này không phù hợp với quy luật lịch sử. Vì thế không ít người cho rằng những trâu gỗ ngựa máy này thực tế chỉ là sản phẩm tưởng tượng của nhà tiểu thuyết mà thôi.

Nhưng căn cứ vào ghi chép của sử sách, thì chắc chắn Gia Cát Lượng đã tạo ra trâu gỗ ngựa máy. *Tam Quốc chí- Gia Cát Lượng* truyền chép: “Năm Kiến Hưng thứ 9 (tức năm 231), Lượng lại ra Kỳ Sơn, dùng trâu gỗ để vận chuyển, lương hết mới rút quân. Mùa xuân năm thứ 12, Lượng huy động toàn lực lượng, xuất quân từ Tà Cốc, dùng ngựa máy để vận chuyển, chiếm Ngũ Trượng Nguyên, cùng Tuyên vương Tư Mã đối mặt ở Vị Nam...”. Tuy *Tam Quốc chí* của Trần Thọ không ghi chép về trâu gỗ ngựa máy một cách thần kỳ như *Tam Quốc diễn nghĩa* của nhà văn La Quán Trung sau này, nhưng có thể từ đó xác định rằng việc Gia Cát Lượng tạo ra trâu gỗ ngựa máy để vận chuyển lương thảo là một sự thực lịch sử không thể chối cãi.

Nếu chấp nhận điều này thì phải trả lời câu hỏi: Trâu gỗ ngựa máy được sử sách nhắc đến rốt cuộc là loại máy móc như thế nào?

Ba kiến giải

Trong *Gia Cát Lượng tập* có một đoạn văn tự có thể là một tư liệu đáng tin cậy: “Con trâu gỗ, bụng vuông đầu cong, có bốn chân, đầu gắn sâu vào cổ, lưỡi gắn trong bụng. Tải nhiều mà đi ít, tiện thì có thể dùng lớn, không tiện có thể dùng nhỏ, đi một mình có thể đi 10 dặm mà đi một đoàn có thể đi 20 dặm. Đầu trâu tròn, chân đặt song song, cổ ngang, chân linh hoạt, lưng được che phủ, bụng vuông, lưỡi rủ xuống, răng chắc, sừng thẳng, ách nhỏ. Trâu được lắp vào hai càng xe, sáu thước người đi, trâu chỉ đi bốn bước. Tải lương một năm, mỗi ngày đi 20 dặm mà người không hề mệt nhọc”. Đoạn văn này đã ghi chép rất đầy đủ về hình ảnh một con trâu gỗ, cả về thước tấc mỗi bộ phận của con trâu. Nhưng vì người đời trước không lưu lại bất cứ hình vẽ nào về những con vật này, nên đến nhiều năm sau vẫn còn những tồn nghi xung quanh trâu gỗ ngựa máy.

Có ý kiến cho rằng trâu gỗ ngựa máy đều do Gia Cát Lượng cải tiến từ loại xe một bánh rất thông dụng thời bấy giờ. Cách nói này bắt nguồn từ *Tống sử*, *Hậu sơn tông đàm*, *Bãi sử loại biên*... Các sách này đều cho rằng loại xe nhỏ một bánh mà thời Hán gọi là *Lộc xa*, được Gia Cát Lượng cải tiến đổi tên thành trâu gỗ - ngựa máy. Đến thời Bắc Tống mới có tên gọi là xe một bánh. Hai loại xe một bánh này đều rất độc đáo. Hình dáng xe cũng rất giống ngựa và trâu, có khả năng vận chuyển tốt. Trâu gỗ có càng xe ở phía trước, khi di chuyển thì người hoặc súc vật kéo ở phía trước, một người khác ở phía sau đẩy. Ngựa máy cũng có hình dáng và cấu tạo như trâu gỗ, chỉ khác là không có càng xe ở phía trước, khi vận chuyển thì không cần người hay vật kéo mà chỉ có người đẩy.

Điều đáng nói là, đất Thục Hán thời Tam Quốc nằm ở phía Tây Nam, rất hiếm trâu ngựa mà phần lớn lại bị trưng dụng cho kỵ binh. Việc vận chuyển lương thực chỉ dựa vào sức người là chính. Vì nhu cầu giảm sức người và vận chuyển thuận lợi, loại trâu máy ngựa gỗ đã ra đời và phát huy tối đa tác dụng. Quan niệm này dựa vào một số phù điêu có hình vẽ xe nhỏ một bánh thời Đông Hán phát hiện được ở huyện Cừ vùng Tứ Xuyên làm căn cứ sử liệu chủ yếu để lập luận. Họ cho rằng những chiếc xe một bánh thời Đông Hán đều được tái hiện trong hình dáng những con trâu gỗ ngựa máy. Nhưng cũng có người nói, cơ chế của những chiếc xe một bánh và bốn bánh rất đơn giản, bản lĩnh của Gia Cát Lượng lẽ nào lại tầm thường đến vậy?

Cũng có loại ý kiến cho rằng, trâu gỗ ngựa máy là một loại máy móc tự động. *Nam Tề thư - Tả Xung Chi truyện* nói: "Gia Cát Lượng có trâu gỗ ngựa máy, chính là tạo ra một loại máy móc, không sợ gió nước, máy móc tự động, không tốn sức người". Ý nói, Tả Xung Chi trong việc tạo cơ sở của trâu gỗ ngựa máy đã tạo nên một cỗ máy tự động. Theo suy luận này thì thời Tam Quốc đã rất phổ biến việc lợi dụng cơ chế bánh răng để chế tạo máy móc, người đời sau vì thế mà tôn sùng thành loại trâu gỗ ngựa máy đầy màu sắc thần kỳ. Rất ít khả năng đây là chiếc xe một bánh của thời Hán mà có thể là Tả Xung Chi trong một lần cao hứng đã vận dụng nguyên lý bánh răng để tạo nên một cỗ máy tự động. Điều đáng tiếc là cho đến nay chẳng còn chứng cứ gì lưu lại.

Loại ý kiến thứ ba cho rằng trâu gỗ ngựa máy chính là loại xe bốn bánh và xe một bánh. Song thế nào là xe bốn bánh, thế nào là xe một bánh thì ý kiến lại rất trái chiều. Cao Thừa thời Tống trong quyển 8 sách *Sự vật kỷ nguyên* có nói: "Trâu gỗ tức loại xe nhỏ có cang phía trước hiện nay. Ngựa máy tức loại xe một người đẩy ngày nay mà dân gian vẫn gọi là loại xe của vùng Giang Châu". Phạm Văn Lan cũng dựa vào đó mà cho rằng, trâu gỗ là một loại xe một bánh dùng lực của con người, có đủ bốn chân. Vì thế chân chính là bánh xe. Sở dĩ gọi là bốn chân là vì ở trước sau xe có trang bị bốn cọc trụ bằng gỗ. Ngựa máy chính là một loại cải tiến của trâu gỗ, trước sau có bốn chân, tức loại xe bốn bánh dùng người kéo. Tuy những loại xe này không tương đồng với những trâu gỗ ngựa máy thời cổ đại về kích thước nhưng nguyên lý vận hành không khác nhau nhiều lắm: tải trọng của trâu gỗ rất lớn, di chuyển chậm chạp, thích hợp đi lại trên những đoạn đường ngắn. Ngựa máy là loại công cụ chuyên dụng để vận chuyển ở vùng núi. Hoàn toàn có thể suy đoán rằng, năm đó Gia Cát Lượng tiến quân Bắc phạt, do rất cần vận chuyển lương thảo từ vùng bình nguyên Xuyên Tây xa xôi đến khu Tấn Lũng, ven đường vừa có bình nguyên vừa có sơn địa. Đặc biệt là "đường xứ Thục" vô cùng hiểm trở khó khăn, dọc bờ sông có rất nhiều sạn đạo⁽¹⁾ vừa chật hẹp vừa nguy hiểm, chiều rộng chỉ khoảng một mét, chỉ có thể để cho loại xe một bánh được gọi là "ngựa máy" đi qua...

Trâu gỗ- ngựa máy là 2 hay 1?

Một thắc mắc nữa của những người đời sau đó là trâu gỗ - ngựa máy thực chất là một vật hay hai? Theo chuyên gia nghiên cứu lịch sử giai đoạn Tam Quốc là Đàm Lương Tiểu thì trâu gỗ ngựa máy thực chất chỉ là một vật và là một loại xe bốn bánh sử dụng sức người. Kỵ sư Vương Tiến của Học viện Công trình cơ khí- Đại học Tân Cương cũng cho rằng, trâu gỗ ngựa máy cũng là một vật là một loại công cụ được chế tạo theo ngoại hình của trâu và dáng đi của ngựa.

Ngược lại, Vương Khai cho rằng trâu gỗ, ngựa máy là hai vật khác nhau. Trâu gỗ là loại xe một bánh, ngựa máy là loại xe bốn bánh được cải tiến từ xe một bánh. Kiến

trúc sư Trần Tùng Chu của Đại học Đồng Tế, thông qua việc khảo di chỉ sạn đạo ở vùng Quảng Nguyên Xuyên Bắc, căn cứ vào độ dốc, độ rộng cho đến tải trọng của đường đã khẳng định rằng trâu gỗ, ngựa máy là hai vật khác nhau. Trâu gỗ phía trước có cang, khi di chuyển thì cần có người hoặc vật ở phía trước để kéo, phía sau có người đẩy. Ngựa máy và trâu gỗ về cơ bản là giống nhau, nhưng ngựa máy không có cang xe ở phía trước, do đó không dùng người hay vật kéo mà chỉ dùng người đẩy ở phía sau, hình dáng bề ngoài giống con ngựa.

Trở lên là những quan điểm của các chuyên gia về trâu gỗ và ngựa máy, những "phát minh khoa học" của Khổng Minh. Nhưng rốt cuộc cách giải thích nào là phù hợp nhất với nguyên dạng của những con vật thần kỳ này thì cho đến nay vẫn là câu hỏi chưa có lời đáp.

Gần đây, chuyên viên Lý Cương của Viện Bảo tàng tỉnh Tứ Xuyên đã dùng hơn 3000 mảnh gốm vỡ để phục nguyên lại một chiếc xe ngựa ba bánh hoàn chỉnh. Chiếc xe này được xác định là xuất hiện vào thời kỳ giữa Tam Quốc và Đông Hán. Lý Cương cho rằng đây chính là chiếc xe xuất hiện trong truyền thuyết về trâu gỗ ngựa máy của Khổng Minh. Đây là một chiếc xe mô hình được làm để chôn theo người chết, chỉ lớn bằng ba phần mười của chiếc xe thật, cao 1,15m và dài 2,56m. Đồng thời chiếc xe này có rất nhiều đặc điểm tiên tiến về mặt kỹ thuật.

Đầu tiên, nếu là loại xe ngựa hai bánh ngựa không chỉ phải dùng lực để kéo xe mà còn phải dùng lực để nâng xe. Khi loại xe ba bánh xuất hiện thì ngựa sẽ giảm được sức nặng phải nâng thân xe lẫn tải trọng của xe, tăng cường tính ổn định cho xe, giúp cho xe không cần dùng lực quá nhiều mà vẫn có thể kéo được một khối lượng hàng hoá lớn.

Thứ nữa, trong loại xe hai bánh truyền thống, giữa ngựa và xe được tiếp xúc với nhau bởi cang xe, độ dài của cang xe được ước định là bằng bán kính rẽ ngoặt của xe, như thế hoàn toàn không thích hợp để vận chuyển ở đường núi. Ngược lại, loại xe ba bánh tại bánh trước và thùng xe phía sau có một "cơ chế chuyển hướng", thích hợp với việc rẽ ngoặt ở đường núi. Nhưng đối với câu "người không tốn sức, trâu không ăn uống", Lý Cương cũng không có cách giải thích rõ ràng.

Gia Cát Lượng nếu như biết được tình hình này, ở dưới cửu tuyền hẳn sẽ chảy nước mắt hận mình đã không để lại hình ảnh minh họa việc chế tạo một cách tỉ mỉ cho đời sau được mục tận sở thị, tránh được những tranh cãi vô ích ★

(1) Sạn đạo là loại đường được xây dựng ở những vùng núi hiểm trở của Trung Quốc. Người ta dùng các mảnh gỗ gắn vào vách núi hoặc ven bờ vực để làm đường đi. Đường nhỏ hẹp và rất nguy hiểm.

Mazumdar Shaw

người đàn bà không biết sợ hãi

Việt Anh

Với giá trị hơn 1 tỉ USD, Biocon do Mazumdar Shaw làm chủ tịch kiêm giám đốc điều hành đã trở thành công ty công nghệ sinh học hàng đầu Ấn Độ và thế giới.

Thật khó hình dung cách đây hơn 30 năm, một phụ nữ lại có thể vượt qua mọi rào cản ở một đất nước còn nặng nề những hủ tục lạc hậu để làm nên sự nghiệp lẫy lừng...

Lực cản của phụ nữ trẻ độc thân

Năm 1978, ở tuổi 25, Mazumdar Shaw đứng ra thành lập công ty Biocon. Do sự phân biệt nam nữ, nên bà gặp rất nhiều khó khăn trong mọi mối quan hệ xã hội, từ việc thuê văn phòng, nhà xưởng, vay vốn ngân hàng cho đến việc tuyển nhân viên. Chẳng ai chịu làm việc với một chủ công ty là phụ nữ trẻ độc thân. Ngân hàng nào cũng từ chối cho bà vay tiền, yêu cầu đối tác phải có người đảm bảo là nam giới. Nhưng rồi vì cứu tinh đã xuất hiện, đó là một giám đốc ngân hàng ở địa phương, sau khi xem kỹ đề án của Biocon đã đồng ý cho bà vay 500.000 rupi, tương đương 45.000 USD bấy giờ. Có tiền, có văn phòng, có nhân viên, bà bắt đầu lao vào gỡ rối những khúc mắc về chuyên môn, vì ngành công nghệ sinh học lúc ấy vẫn còn khá mới mẻ.

Vượt qua được lực cản này, Mazumdar lại đối mặt với thách thức khác. Nhất là cuộc đình công năm 1984, do một nhóm công nhân có tay nghề thấp tổ chức vì lo sợ kế hoạch tăng cường tự động hoá sẽ làm họ mất việc. Họ đe dọa đốt máy móc và cảnh báo một số hậu quả kinh khủng có thể xảy ra. Nhưng bà cương quyết: "Tôi cần tự động hoá mọi thứ và đó là điều tôi sẽ làm". Và bà đã vượt qua sóng gió, dù phải đóng cửa xưởng sản xuất gần 6 tháng. Tính cách mạnh mẽ, quả quyết đã giúp bà thành công.

Từ một cơ sở nhỏ ở Bangalore, Biocon trở thành nhà sản xuất enzyme cho ngành bia, rồi cho công nghiệp nướng bánh, dệt may, làm giấy, năng lượng sinh học, thức ăn có chứa tinh bột, nước ép hoa quả và xuất khẩu sang Mỹ, châu Âu. Vốn thích nghiên cứu, Mazumdar luôn tìm

cách sáng chế loại enzyme mới lạ và tìm ra những ứng dụng khác của enzyme. Với lịch sử hơn 30 năm của Biocon, bước tiến dũng cảm nhất của Mazumdar là dám đột phá vào việc phát triển những loại thuốc phức tạp như insulin uống và điều trị cho viêm khớp mãn tính và ung thư. Với bà, việc chuyển sang được sinh học từ enzyme giống như kiểu "đang sản xuất xe đạp chuyển sang tên lửa".

Ngọn hải đăng cho các cô gái trẻ

Có điều thú vị: năm 22 tuổi, Mazumdar Shaw đã tốt nghiệp master về ngành sản xuất bia tại đại học Ballarat, Australia. Bởi cha bà là một chuyên gia về ủ bia tại United Breweries đạt nhiều thành công. Nhưng khi trở về Ấn Độ, bà mới hiểu ra mình không thể đầu tư vào lĩnh vực bia ở quê hương khi mà nam giới thống trị hoàn toàn ngành này. Và bà nảy ra ý tưởng lập một công ty liên doanh sản xuất enzyme giá rẻ ở Ấn Độ để bán cho thị trường châu Âu.

Chính sự phân biệt giới tính đã thôi thúc Mazumdar "thăm hiểm" lãnh địa công nghệ sinh học. Năm 1978, Mazumdar gặp một doanh nghiệp người Ireland là Les Auchincloss ở Australia. Ông ta đã nhận thấy ở bà các kỹ năng về ủ bia và tạo ra enzyme (chất xúc tác sinh học có thành phần cơ bản là protein) và thuyết phục bà hợp tác sản xuất.

Công ty Biocon đã trở thành một quyền lực kinh doanh lớn với doanh thu 260 triệu USD năm 2007. Hiện nay, khoảng 70% doanh số bán hàng của Biocon ở nước ngoài, nhưng công ty có kế hoạch tập trung nhiều hơn vào thị trường nội địa Ấn Độ đang

bùng nổ. Công nghệ sinh học của Ấn Độ tạo doanh thu 1,5 tỉ USD năm 2006, và đặt mục tiêu đạt 5 tỉ USD vào năm 2010.

Mazumdar Shaw cũng chú trọng đào tạo nguồn nhân lực. Trong số 3000 nhân viên của Biocon, 40% có bằng master và 5% là tiến sĩ. Một nửa nhân lực của Biocon cống hiến cho nghiên cứu và phát triển. Ấn Độ là quốc gia có nhiều nhà khoa học giỏi nên các công ty có thể phát triển những loại thuốc với chi phí thấp hơn nhiều so với các nước phát triển.

Rõ ràng, Mazumdar Shaw là người đàn bà không biết sợ hãi, biết cách vượt mọi thách thức, đã trở thành ngọn hải đăng trong giới doanh nhân Ấn Độ. Ở một đất nước mà cho đến nay vẫn còn nạn thiêu sống góa phụ theo chồng, thì bà là tấm gương sáng cho các cô gái trẻ noi theo. Bà nói: "Hiện nay tôi được đối xử bình đẳng với các đối tác nam giới. Cản trở về giới tính bị xoá mờ một khi bạn thành công. Tôi luôn đồng viên các bạn nữ không nên từ bỏ mục tiêu. Khi các bạn vượt qua được thách thức, bạn sẽ tự tin hơn nhiều"★

(Theo Financial Times)

Vòng quanh thế giới

Trung Quốc

du âm của hoài niệm rồi

Đào Hiếu

Sau chuyến du hành Trung Quốc, những gì còn ngân nga trong tâm tưởng? Tại sao vua Càn Long thường lẫn lộn vượt hàng ngàn cây số từ Bắc Kinh xuống tận Giang Nam bằng thuyền? Đó là vì Giang Nam có Tô Châu và Hàng Châu.

Tô Châu không lớn và cũng không hiện đại.

Nó không phải là phong cảnh. Nó là tranh sơn dầu. Là những mảng màu vẽ trên giấy dó, trên bố.

Tô Châu gom không gian lại thành những bố cục ấn tượng của Bùi Xuân Phái.

Nó không phải là một đô thị. Nó là một nơi để hẹn hò, để đàn đúm, để bầu khú. Buổi tối đi qua những cây cầu đá nhỏ bắc qua dòng kênh sẽ thấy lộ nhô đèn lồng, lộ nhô những ô cửa vàng ngái ngủ hắt ánh sáng mờ đục xuống mặt nước. Sẽ tưởng tượng bên trong ô

cửa hẹp là một nàng Tây Thi mặc xường xám đang ngồi gầy đàn tỳ bà.

Phố xá hẹp, tự sắp xếp thanh thần hai bên bờ kênh. Vía hè lát đá xám, những bậc tam cấp dẫn xuống mé nước. Xuống gỗ như nét cọ sắc giữa vòng cung đen thẫm của những cây cầu đá nhỏ. Mái ngói xám lơ nhô, so le, chập chùng.

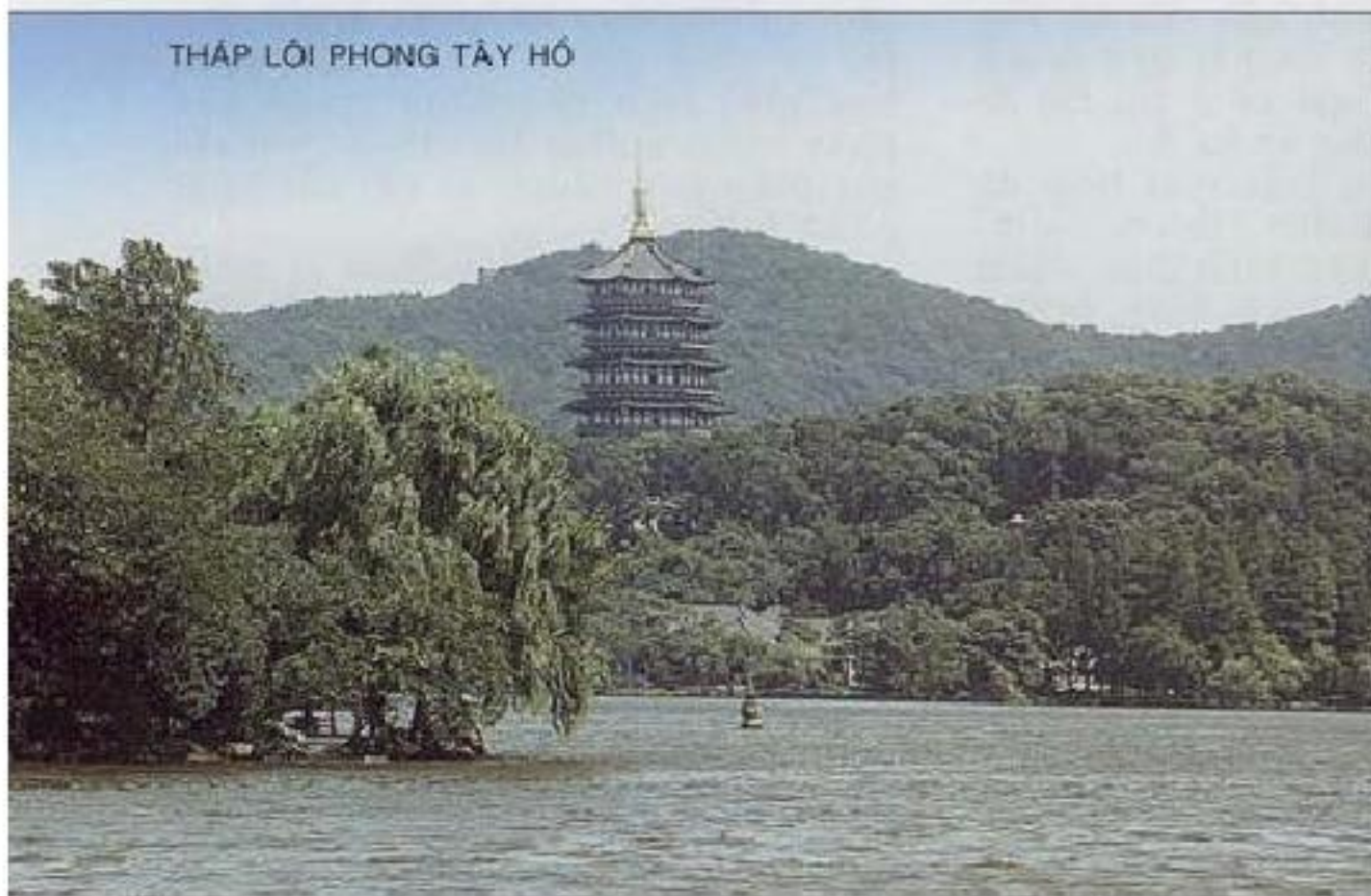
Tô Châu - Trung Quốc mang khuôn mặt sơ khai của Hội An - Việt Nam. Những đám mây của ba trăm năm trước vẫn còn quanh quẩn trên khoảng trời tím ngắt.

Tô Châu là thành phố của hoài vọng, của ngóng đợi người xưa trở về trên bến nước.

Tây Thi, Phạm Lãi, Câu Tiễn, Ngô Phù Sai... những cái tên đã chìm khuất trong ráng chiều, đã phối pha trong lịch sử. Đôi Hồ khuất tịch, lẫn trong

cây cỏ. Phạm Lãi đã dẫn Tây Thi "quy ngoạ cổ sơn thu" cách đây hơn hai ngàn năm trăm năm rồi, sao Câu Tiễn vẫn còn nằm đây, sao mộ của ông lại chìm khuất dưới dòng suối?

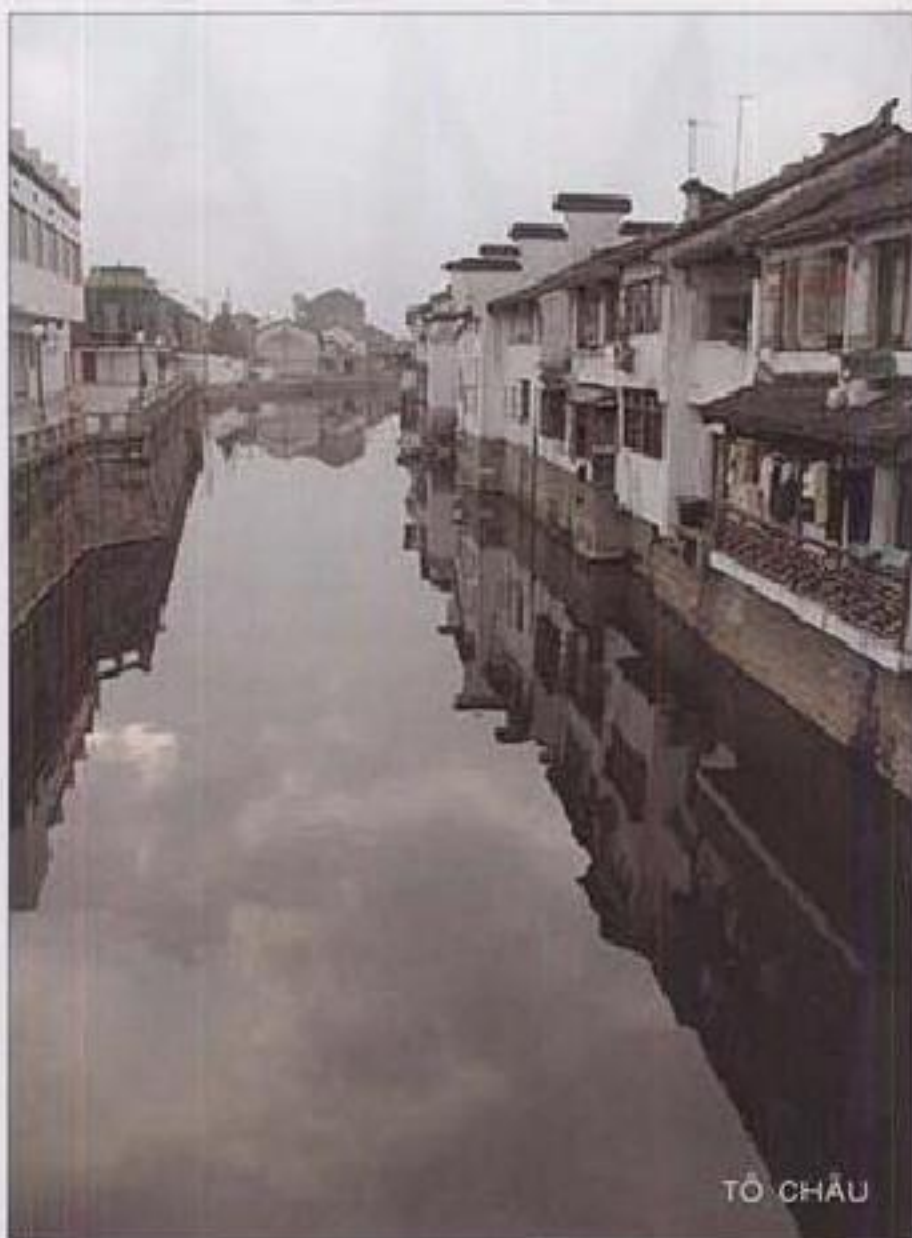
Hàng Châu là sự pha lẫn giữa hiện đại và cổ kính.

THÁP LÔI PHONG TÂY HỒ

MIẾU NHẠC PHI

Đi thuyền trên Tây Hồ mệnh mông ta nhìn thấy những cao ốc ẩn hiện trong khói sóng. Hàng Châu có những rừng trúc đẹp tuyệt vời như trong phim *Ngoạ hổ tàng long* và những cái tên đầy ấn tượng: Miếu Nhạc Phi, Tần Cối, Linh An tự, Tô Đông Pha, Bạch Cư Dị, sông Tiền Đường...

Linh An tự được xây dựng vào đầu thế kỷ thứ 7 và được trùng tu cách đây 600 năm. Chùa gồm nhiều toà lớn, được xây trên các triền núi, mái ngói đen, thềm u, ẩn hiện trong rừng cây. Dọc đường lên núi là vách đá, có khắc những tượng Phật chìm trong đá, xung quanh có tượng hổ báo, voi... đứng chầu. Trong chùa có 580 pho tượng Phật được điêu khắc vào thời nhà Thanh (thế kỷ thứ 10). Đó là những kiệt tác nghệ thuật thể hiện 580 vị Phật đặc đạo, mỗi vị một phong thái riêng, một tính cách riêng, đủ mọi quốc tịch (Ấn Độ, Nepal, Myanma, Lào, Campuchia, Sri Lanka, Trung Quốc, Tây Tạng...) Có vị thì đứng, có vị ngồi, vị nằm, vị cười, vị trầm tư, vị đang luyện võ, vị thổi sáo, đánh đàn... và tất cả đều làm bằng đồng đen. Mỗi pho tượng là một tác phẩm điêu khắc thiên tài!

Tây Hồ ở Hàng Châu được người ta nói nhiều nhưng sông Tiền Đường đổ nước vào Tây Hồ thì ít người quan tâm, có lẽ vì không đủ lòng thương tiếc người đẹp Thủy Kiều đã từng trầm mình và phục sinh nơi đó.

Và có mấy ai đi thuyền trên Tây Hồ mà trong hoài niệm còn văng vẳng nghe vãn thơ lãng mạn của Tô Đông Pha:

*Hà sự trường hương biệt thời viên?
Nhân hữu bi hoan ly hợp,*

*Nguyệt hữu âm tình viên
khuyết,*

Thử sự cổ nan toàn.

*Đãn nguyện nhân trường
cửu,*

*Thiên lý cộng thiên quyên.
(Thủy Điều ca)*

Sao cứ biệt ly thì trăng tròn?

Đời người vui buồn lý hợp.

Trăng cũng đầy với mờ tỏ.

Xưa nay đâu có vẹn toàn.

*Chỉ nguyện đời ta trường
cửu.*

*Bay ngàn dặm cùng với
thuyền quyên.*

dịch (Nguyễn Hiến Lê)

*Hãy lắng nghe tiếng tỳ bà
của Bạch Cư Dị:*

*Tầm Dương giang đầu dạ
tống khách*

*Phong điệp dịch hoa thu sắc
sắc*

*Chủ nhân hạ mã khách tại
thuyền*

*Cử tửu dục ẩm vô quần
huyền*

*Tuý bất thành hoan thâm
tương biệt*

*Biệt thời mang mang giang
tầm nguyệt*

*Hốt văn thủy thượng tỳ bà thanh
Chủ nhân vong quy khách bất
phát.*

Tạm dịch:

Đưa khách tại bến Tầm Dương vào lúc nửa đêm. Lá phong và hoa sậy nhuộm hơi thu hiu hắt. Chủ nhân xuống ngựa, khách dừng chèo. Cả hai cùng nâng chén rượu nhưng không có cây đàn. Uống rượu mà không vui, chia tay thì lại buồn. Phút biệt ly, trăng nhuộm vàng khắp mặt sông. Chợt nghe tiếng đàn tỳ bà vang trên mặt nước. Cả chủ lẫn khách đều dừng lại, không

muốn về nữa.

Đến Trung Quốc không thể không viếng Bắc Kinh. Bắc Kinh, Vạn lý Trường thành thì người ta nói nhiều rồi. Vậy hãy đến một nơi ở sâu tận dưới lòng đất: Định Lăng.

Định Lăng, lớn thứ ba trong quần thể Thập tam lăng

Đây là nơi mai táng hoàng đế Minh Thần Tông Chu Dực Quân (hiệu Vạn Lịch) cùng hai hoàng hậu.

Phần mộ ngầm, sâu 30 mét, trong mộ có ba cái quan tài già rất lớn, nơi để quan tài thật là một cái bệ đá và một cái giếng nhỏ nối liền cũi âm và cũi dương.

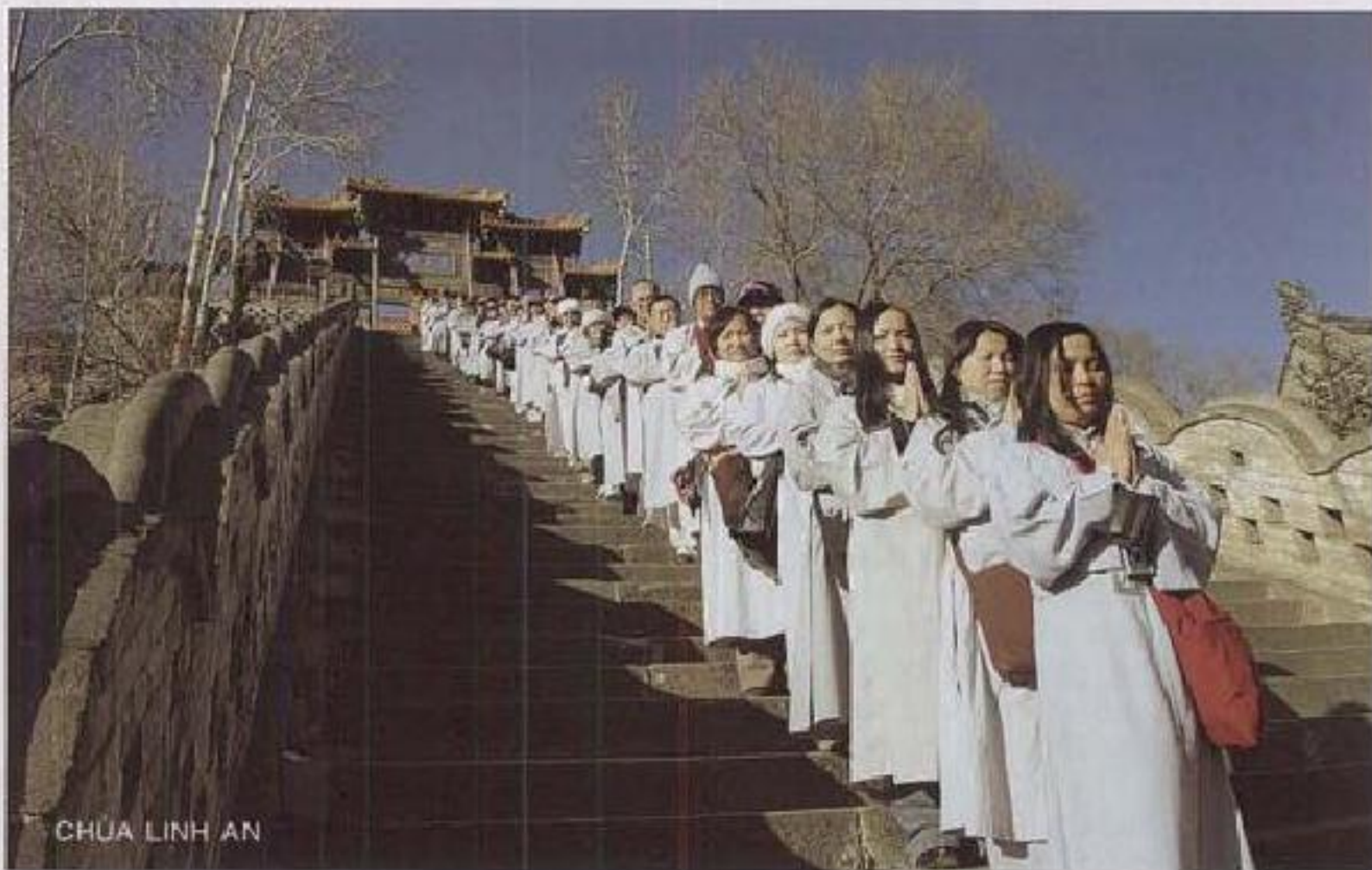
Hai cánh cửa cẩm thạch nặng 4 tấn với then cài bằng đá hoa cương. Sau cánh cửa là một vạc dầu lớn được thiết kế như một cây đèn khổng lồ có đủ dầu để thắp sáng trong một ngàn năm. Nhưng nhà thiết kế đã quên một điều là khi cửa lăng khép lại, chôn vùi dưới độ sâu ba mươi mét thì ngọn đèn chỉ có thể sáng vài năm thì hết oxy.

Và nó đã tắt. Dầu đã khô cứng lại.

Người đời sau, khi khám phá ra cửa lăng, đào xuống thì gặp một gian sơn toàn đá cẩm thạch.

Tôi bước xuống những bậc thang, bàn tay chạm vào vách đá trắng tinh và ngạc nhiên thấy nó mát lạnh. Toàn bộ phần mộ rộng lớn như đang xài máy điều hoà không khí.

Định Lăng đơn giản mà sang trọng. Người ta nói với tôi rằng lúc mới phát hiện cửa lăng, khi bước vào hành lang thì thấy hơn một trăm bộ xương người. Đó là hài cốt của những người thợ xây lăng bị giết bằng một bữa tiệc có tẩm thuốc độc ngay tại hành lang này để họ đem bí mật của lăng tẩm xuống mồ★

Một nhà văn người Brazil đã từng tưởng tượng ra câu chuyện lên ngôi của một vị tổng thống da đen. Cuốn tiểu thuyết khoa học giả tưởng của ông sau thời gian 40 năm bị lãng quên nay lại được đưa ra xuất bản bằng rất nhiều thứ tiếng.

Mai Trung

BIA CUỐN
TỔNG THỐNG DA ĐEN
XUẤT BẢN Ở BRAZIL

O BAMA

từng đắc cử tổng thống từ...năm 1926?

quan thứ sáu.

Monteiro Lobato là một nhà văn nổi danh ở Brazil với những tác phẩm dành cho thiếu nhi, đặc biệt là cuốn *Reinócios de Narizinho*. Cuốn "Tổng thống da đen" của ông đã từng bị chỉ trích bởi nó mang tư tưởng của thuyết ưu sinh, là học thuyết hướng tới việc hoàn thiện chủng tộc người bằng cách nhân giống có chọn lọc- phương pháp mà Đức quốc xã đã từng sử dụng trong thời kỳ trước đây. Câu chuyện diễn ra trong một kỷ nguyên nơi người da trắng cầm quyền và những người da đen buộc phải chịu cảnh đọa đày và tuyệt chủng. Kết thúc câu chuyện là một bi kịch với cái chết của Jim Roy vào đúng buổi sáng ngày nhậm chức. Nói về việc lai tạo giữa hai chủng tộc châu Âu và châu Phi, nhân vật Janecon gái của một nhà khoa học người Brazil trong tác phẩm- đã nói như sau: "Phương pháp của chúng ta quá thật là điên rồ. Việc lai tạo giữa hai chủng tộc chỉ mang đến cho họ sự mất mát mà thôi. Người da đen thì mất đi những đặc điểm đáng quý vốn có về mặt thể chất còn người da trắng thì không còn cá tính riêng của mình nữa." Những nhận xét này giờ đây vẫn còn có ý nghĩa ở một đất nước như Brazil, nơi có đến một nửa dân số là người da đen hoặc người lai.

Monteiro Lobato mất năm 1948, ở tuổi 66. Con gái của ông là bà Joyce Campos, năm nay 79 tuổi, đã phát biểu rằng cha bà quan tâm tới đề tài thuyết ưu sinh cũng giống như phần lớn các nhân vật tiến bộ cùng thời ở Brazil và nhấn mạnh thêm rằng ngoài vai trò là một nhà văn, Monteiro Lobato còn là một nhà cải cách bộ

máy y tế cộng đồng và ủng hộ cho chủ trương quốc hữu hoá ngành công nghiệp dầu khí Brazil.

Năm 1926 khi "Tổng thống da đen" ra đời, Monteiro Lobato đang ở tuổi 44. Vài năm sau đó, ông mới có cơ hội đầu tiên đặt chân đến nước Mỹ★

(Theo *Courier International*)

bán với số lượng 15 000 cuốn vào tháng 3 vừa qua, sau khi ngôn ngữ của cuốn sách được biên tập lại cho hợp với ngôn ngữ hiện đại hơn. Và các mục quảng cáo cho cuốn sách này trên báo chí thì luôn đi kèm với một dòng chú thích: "Mọi chi tiết giống với hiện thực hoàn toàn chỉ là ngẫu nhiên".

Bảy ngàn bản *O presidente negro* đã nhanh chóng được bán hết. Ở Brazil, người ta bàn tán rất

nhiều về tư tưởng phân biệt chủng tộc và những lời tiên đoán về sự cất cánh của Trung Quốc cũng như của internet. "Chúng tôi đã biết từ trước rằng mình đang ngồi trên một mỏ vàng", Lucia Machado, tổng giám đốc hãng Globo Books tuyên bố. Bà nói thêm: "Số lượng sách bán ra cao gấp đôi so với những cuốn sách được cho là thành công tại Brazil". Còn trong lời phát biểu của mình hồi tháng 6 vừa qua, Tổng thống Brazil Lula da Silva đã nhận xét Monteiro Lobato là một người có giác

NHÀ VĂN
BRAZIL
MONTEIRO LOBATO

Sự đăng quang của Barack Obama, vị tổng thống da đen đầu tiên trong lịch sử nước Mỹ, đã tạo cơ hội cho cuốn tiểu thuyết khoa học giả tưởng của tác giả người Brazil ra đời từ cách đây hơn 8 thập kỷ nay lại bán chạy như tôm tươi trên thị trường sách 2008. Đó là *O presidente negro* (Tổng thống da đen) của nhà văn José Bento Monteiro Lobato. Câu chuyện kể về cuộc đời của Jim Roy, một chính trị gia nổi tiếng và uy tín, là vị tổng thống da đen đầu tiên của nước Mỹ đắc cử vào năm 2228. Sau quãng thời gian dài bị lãng quên, cuốn sách đã được Organizações Globo - nhà xuất bản lớn nhất tại Brazil tái bản vào tháng 3 vừa qua trong thời điểm người đại diện Đảng Dân chủ đang thắng thế. Trong cuốn sách trên, cũng giống như Barack Obama, Jim Roy phải đối mặt với một đối thủ là nữ ứng cử viên người da trắng- bà Evelyn Astor.

Hôm nay, cuốn tiểu thuyết đề cập tới vấn đề phân biệt chủng tộc này đã được cả thế giới biết đến. Tháng 11 vừa qua, nó được xuất bản tại Italia, và sắp tới sẽ được dịch ra tiếng Anh và tiếng Tây Ban Nha. Với bản gốc được viết bằng tiếng Bồ Đào Nha cổ, *O presidente negro* đã được tái

Tháng 1.2009, Barack Obama chính thức bước vào Nhà Trắng. Dư luận gọi ông là "Tổng thống da đen đầu tiên của Hoa Kỳ". Cách gọi này có chính xác? Và bằng cách ông quản lý một nội các gồm những nhân vật tài giỏi, giàu cá tính?

Những lập luận về màu da

Với màu da đen của mình, việc Obama đánh bại các đối thủ để bước lên vị trí lãnh đạo cao nhất của cường quốc số 1 thế giới là một sự kiện lịch sử chấn động, hứa hẹn nhiều đổi thay cho Hiệp chủng quốc Hoa Kỳ lẫn chính trường quốc tế. Tuy nhiên, theo lập luận của một số chuyên gia thì việc gọi ông là "Tổng thống da đen đầu tiên của Hoa Kỳ" là sai lầm.

Như chúng ta đã biết, mẹ của Tổng thống Barack Obama là người da trắng ở bang Kansas của Hoa Kỳ, còn cha là người da đen gốc Kenya. Ở khía cạnh chủng tộc, Obama là người lai, tức pha trộn chủng tộc giữa da đen với da trắng.

Đối với một người lai chủng tộc, đen và trắng chẳng hạn, không có nghĩa người đó phải có tỉ lệ pha trộn chủng tộc 50-50, mà có thể chênh lệch ở mức 53%-47%. Do đó, phải thận trọng trong việc gọi "pha trộn chủng tộc", vì có nhiều người không phải thuộc dạng này. Như nếu một người có tỉ lệ 95% da vàng gốc Việt với 5% da trắng gốc châu Âu hoặc các chủng tộc khác, thì không thể gọi họ là người lai hoặc pha trộn chủng tộc. Mà họ là người da vàng đích thực, dù cấu thành chủng tộc không phải 100% thuần chủng.

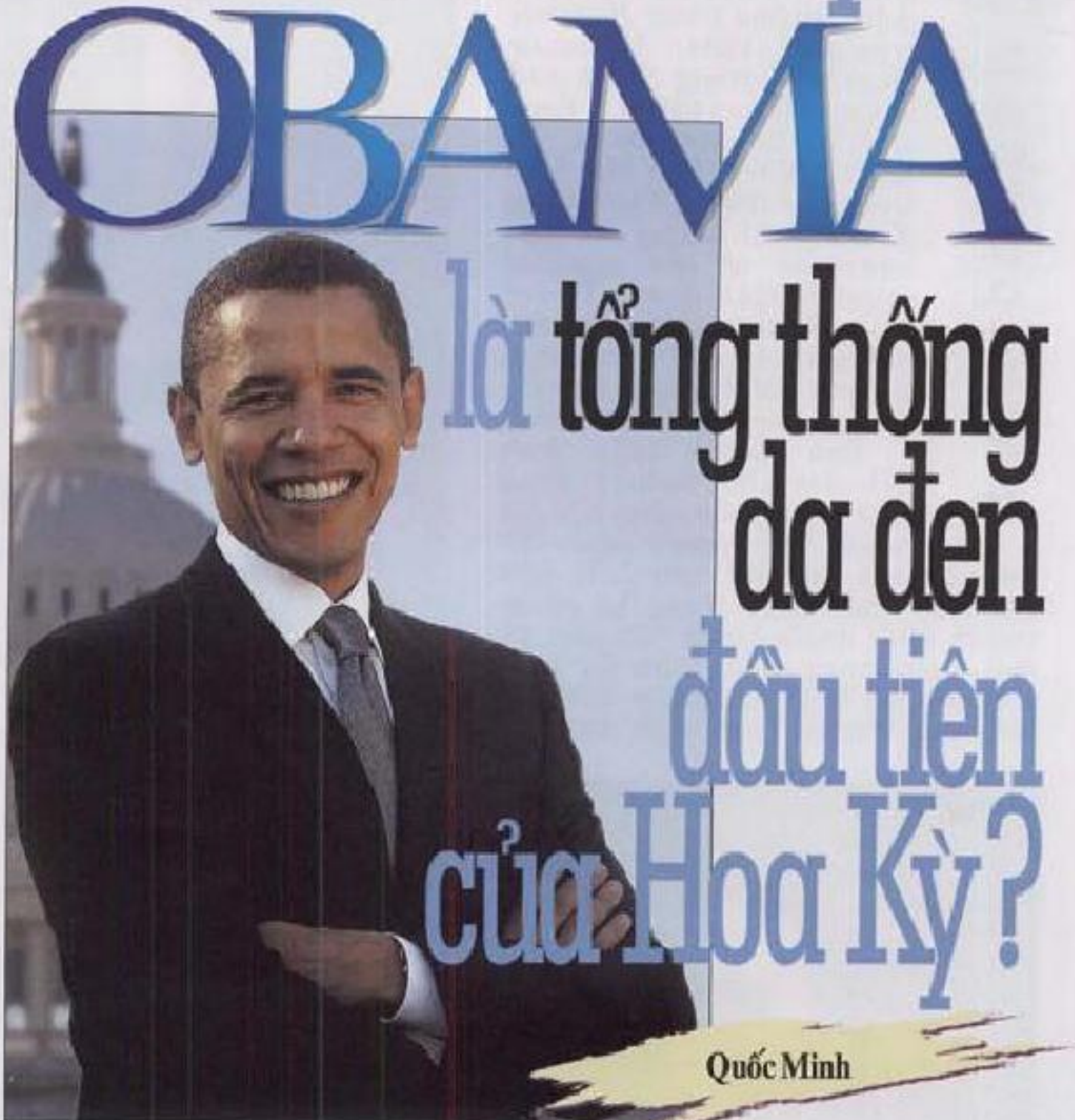
Và xét cho cùng, thuần chủng hay 100% tuyệt đối là khá hiếm qua tiến trình lịch sử hoà nhập mạnh mẽ giữa các chủng tộc, nhất là thời kỳ toàn cầu hoá hiện nay. Tất cả đều ở mức tương đối, không chỉ ở chuyện chủng tộc, mà còn ở nhiều vấn đề khác của đời sống. Cũng có người lập luận rằng, chuyện lai hay pha trộn chủng tộc chỉ đơn thuần là sự cấu thành chủng tộc chứ không phải bản sắc xã hội của một cá nhân. Điều này chỉ có thể được chấp nhận khi một cá nhân thuộc chủng tộc này lại nhận mình thuộc chủng tộc khác theo cách duy lý của họ vì lý do nào đó. Và trong trường hợp Barack Obama, ông ta có thể nhận mình là người da đen, da trắng hoặc người lai, dù cấu thành chủng tộc của ông là nửa trắng nửa đen.

Obama sẽ quản lý nội các ra sao?

Đây là một dấu hỏi lớn. Vì tập trung quanh Tổng thống Obama là một đội ngũ nòng cốt gồm những nhân vật thông minh, tài giỏi, giàu kinh

nghiệm và ý tưởng sáng tạo: Phó tổng thống Joe Biden, Bộ trưởng Ngoại giao Hillary Clinton, Bộ trưởng Quốc phòng Robert Gates, Bộ trưởng Thương mại Bill Richardson, Chánh văn phòng Nhà Trắng Rahm Emanuel, Cố vấn An ninh James Jones, Cố vấn Kinh tế Larry Summers, Bộ

TRANH VUI:
HILLARY CHÚC MỪNG OBAMA ĐẮC CỬ TỔNG THỐNG

trưởng An ninh nội địa Janet Napolitano, Bộ trưởng Tài chính Timothy Geithner, Bộ trưởng Năng lượng Steven Chu,... Có người gọi nội các này là "đội ngũ những địch thủ". Còn ý kiến khác thì nói đó là một nhóm người theo chủ trương ôn hoà.

Bộ trưởng Ngoại giao Hillary từng bị Obama đánh bại trong cuộc tranh giành vị trí ứng viên tổng thống của Đảng Dân chủ và bị ông phê bình về sự ủng hộ của bà đối với Tổng thống Bush tiến hành chiến tranh Iraq. Còn Bộ trưởng Quốc phòng R. Gates đã phục vụ trong chính quyền của cả hai đời Tổng thống Bush "cha" và Bush "con", đã góp phần không nhỏ vào việc ổn định tình hình ở Iraq, nỗ lực chống khủng bố và tàn quân Taliban ở Afghanistan. Trong khi Cố vấn An ninh J. Jones từng là tư lệnh cấp cao của khối quân sự NATO. Cả ba đều là những nhân vật thông minh xuất chúng, xứng đáng với những vị trí được bổ nhiệm. Họ không ngần ngại nêu lên quan điểm của mình và thực hiện chúng một cách hiệu quả. Và tất nhiên không thể quên Phó tổng thống J. Biden, người mà trước khi chấp nhận đóng vai phó cho Obama đã được hứa sẽ để ông tham gia vào "mọi quyết định then chốt" và bây giờ Obama đã giữ đúng lời hứa đó.

"Theo những kiến thức lịch sử mà tôi biết, thì một trong những mối nguy hiểm trong Nhà Trắng là cá nhân một người sẽ bị nhấn chìm trong một nhóm những người có cùng suy nghĩ. Mọi người luôn đồng ý với mọi vấn đề được đặt ra, không có thảo luận và không có bất đồng ý kiến. Tôi không thích điều này"- Tổng thống Obama tâm sự. Và ông muốn có một nội các bao gồm những con người nhạy bén với chính trị, để người Mỹ có thể tin tưởng vào chính quyền của mình. Ông cũng muốn có một đội quân với "những cá nhân mạnh mẽ, luôn có những ý tưởng mạnh dạn và sắc bén". Ý muốn của ông đã thành hiện thực. Tuy nhiên, điều quan trọng là ông có đủ khả năng quản lý những cá nhân xuất sắc xung quanh ông, điều hoà sự ganh đua căng thẳng trong nội các như đã từng xảy ra dưới thời một số tổng thống trước đây ★

Thế giới điện ảnh

Họ tên đầy đủ là Kate Elizabeth Winslet, sinh ngày 5.10.1975 tại Anh Quốc, nổi tiếng với những vai diễn Juliet Hulme trong *Heavenly creatures* (1994), Marianne Dashwood trong *Sense and sensibility* (1995), Rose DeWitt Bukater trong *Titanic* (1997), Iris Murdoch trong *Iris* (2001), Clementine Kruczynski trong *Eternal sunshine of the spotless mind* (2004), Sarah Pierce trong *Little children* (2006) và mới đây nhận thủ diễn hai vai chính trong *Revolutionary road* và *The reader*.

Đoá hồng nước Anh Winslet khởi nghiệp bằng một serie phim khoa học giả tưởng *Dark season* dành cho thiếu nhi của đài BBC năm 1991. Một năm, cô xuất hiện trong bộ phim truyền hình *Anglo-Saxon attitudes* và một phần trong phim *Casualty* năm 1993 của đài BBC. Sang năm 1994, tài năng của Winslet chính thức được bộc

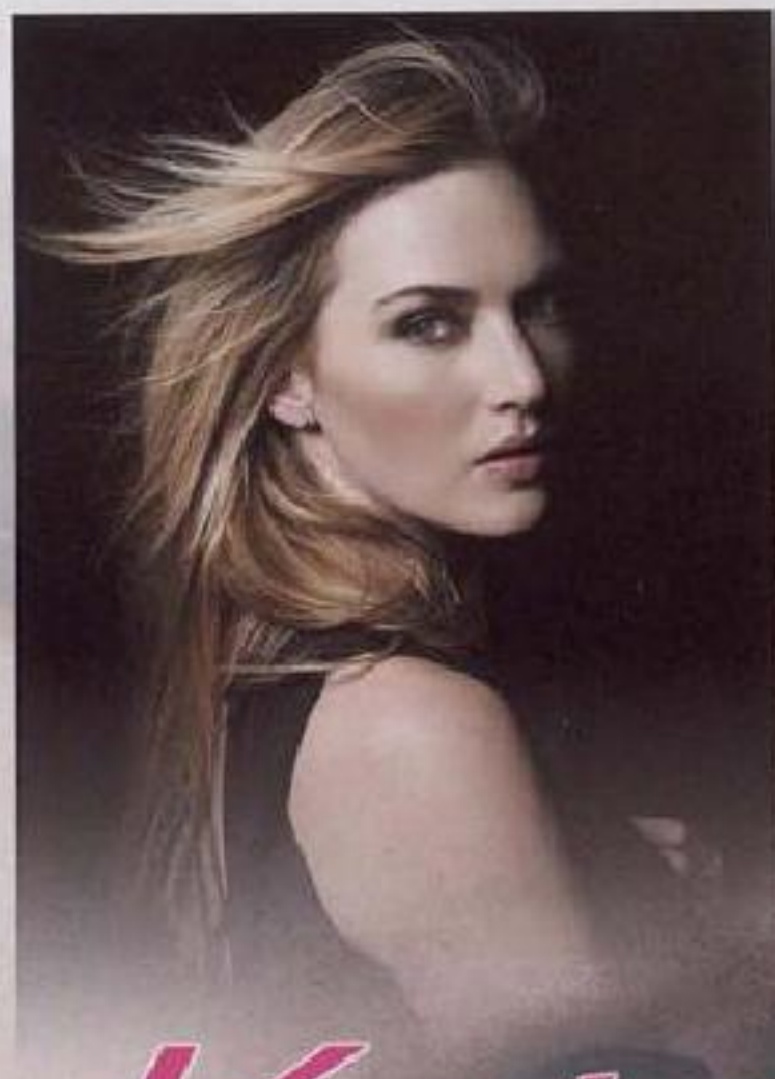

Là ngôi sao của làng giải trí thế giới, Kate Winslet được mệnh danh là đoá hồng nước Anh từng 5 lần được đề cử giải Oscar, giải Quả cầu vàng và là ứng viên của các giải thưởng điện ảnh danh giá Emmy, BAFTA. Thành đạt trong điện ảnh, ca nhạc cùng với một lối sống lành mạnh đã mang lại cho cô tiền bạc lẫn hạnh phúc.

lộ hoàn toàn khi cô được phân vai diễn Juliet Hulme trong bộ phim *Heavenly creatures* của đạo diễn Peter Jackson. Kế đó là thành công vang dội trong bộ phim *Sense and sensibility* mà Winslet hợp cùng nam diễn viên Emma Thompson thành bộ đôi thủ diễn hết sức ăn ý. Đặc biệt, khi bộ phim kinh điển *Titanic* trình làng thì hình ảnh Winslet được cả thế giới biết đến, cùng với nam tài tử Leonardo DiCaprio diễn xuất thần, giúp doanh thu của siêu phẩm này lập kỷ lục trong ngành công nghiệp điện ảnh với con số 1,8 tỉ USD trên toàn thế giới và giành được 11 giải thưởng Oscar.

Tài năng phát triển đỉnh cao, Winslet liên tục được các đạo diễn mời tham gia nhiều bộ phim, thậm chí cô còn phải từ chối vai diễn lý thú trong *Shakespeare in love* để dồn sức cho phim *Hideous kinky* mà cô nhận lời trước. Đó không phải là trường hợp cá biệt. Mà cô cũng từng từ chối khá nhiều vai diễn lớn để dành tâm lực cho những vai diễn mà mình yêu thích. Đến tháng 3.2007, Winslet tái hợp với Leonardo DiCaprio trong bộ phim *Revolutionary road*, điều đó cho thấy khả năng diễn xuất ăn ý của đôi diễn viên trẻ này sau *Titanic*.

Từ năm 22 tuổi, Kate Winslet đã phá vỡ kỷ lục là diễn viên trẻ tuổi nhất được nhận 2 đề cử giải Oscar. Năm 2009, cô đang có cơ hội nhận thêm 2 đề cử giải thưởng điện ảnh

Về
mặt mà
của
doá hồng

Bích Tiên

Kate Winslet

cao
quy
này nữa
với hai vai
diễn trong *Revolu-
tionary road* và *The
reader*. Và nếu điều đó xảy
ra, Winslet sẽ lập thêm
một kỷ lục mới: diễn viên
trẻ tuổi nhất được nhận
7 đề cử giải thưởng Os-
car!

Trong đời tư, đoá hồng
Kate Winslet cũng từng
trải qua những cuộc tình với
nhà văn kiêm diễn viên
Stephen Tredre, sau đó là Rufus
Sewell- diễn viên sau đó qua đời vì
bệnh ung thư xương. Cho đến ngày
22.11.1998, Winslet chính thức kết hôn
với đạo diễn Jim Threapleton, sinh
cho nhau 1 cô con gái tên Mia Honey
năm 2000. Nhưng đến năm 2001 thì
họ ly dị. Một thời sau

Winslet phải lòng
Sam Mendes, và
cuộc tình của họ
đi đến hôn
nhân vào năm
2003. Họ có
với nhau
một cậu con
trai, Joe Alfie
Mendes,
sinh năm
2003 và
sống hạnh
phúc đến
bây giờ ★

- Kate Winslet từng chi
khá nhiều tiền để mua... áo
nịt ngực loại không có lót cho
các vai diễn của cô trong
Sense and sensibility và *Ti-
tanic*. Vì vậy, cô được gán
biệt danh "Corset Kate" (Kate
áo nịt ngực).

- Kate còn bị gán cho cái
tên "Period Piece Babe"
(Cô nàng lỗi thời) vì những
bộ phim mà cô lựa chọn
tham gia.

- Khi Kate được phân vai
quý cô Rose DeWitt Bukater
trong *Titanic*, cô đã tặng hoa
hồng cho đạo diễn James
Cameron.

- Năm 2001, Kate
Winslet lọt vào top 10 đĩa
đơn xuất sắc nhất tại Anh
Quốc với ca khúc *What if*,
nhạc phim hoạt hình *A
Christmas carol*.

Hồ Thi Ca

Sông thơm...

Buổi ta trẻ như em
Sông chỉ là khe suối
Tay đông chưa đầy tuổi
Môi thơm chưa chạm lời

Hôn một dòng sông. Nhớ...
Nụ môi thơm đôi bờ
Tiếng ca mơn hơi thở
Gọi sông tràn vào thơ

Nghe rì rào... xa lắm...
Chừng như tiếng tim mình
Sông thơm như vữa tắm
Đêm đêm vàng chiêm bao

Đất trời quện vào nhau
Đôi bờ hoang chết điếng

BẾN XUÂN
TRANH: NGUYỄN THỊ TÂM

Nguyễn Hữu Quý

Lục bình phương Nam

Nửa là sông, nửa là trời
lục bình cứ vậy muôn đời nổi nênh
thân bèo, nước dưới- mây trên
trời là động, đứng là yên phận mình.

Chẳng ai đem cầm lục bình
tìm hoa nở giữa lãng thính đêm dài
người lái rai, mưa lái rai
xuống cầu vồng cổ đất lại tằm buồn.

Chổng chèo mấy dân sẽ sườn
tha hương vẫn cứ cội nguồn vọng trông
lúc cạn hẹp, khi menh mông
vẫn hoa tím biếc phải lòng lá xanh.

Theo sông, khúc thẳng khúc quanh
thuở bình dao, thời yên lành cù lao
về đầu áo vải cờ đào
quá giang hoa tím hồn trao lục bình!

Vời xa cái chốn cung đình
này "cưng" Nam bộ thiệt tình với ta
lục bình một nửa là hoa
nửa như châu thổ câu ca tím buồn...

Thế giới âm nhạc

Tuổi 30 là tuổi đẹp nhất của đời người. Bước vào tuổi này, Lee Hyori đang có trong tay một sự nghiệp âm nhạc và điện ảnh đáng mơ ước. Là một trong những thần tượng của giới trẻ phương Đông, người đẹp Hàn Quốc đầy gợi cảm này xứng đáng được giới hâm mộ tặng nickname "Britney Spears của châu Á".

đồng nghệ thuật một thời gian, cho tới tháng 11.2006, cô đã ký hợp đồng trị giá 1,5 triệu USD với hãng thu âm M-Net Entertainment. Đây là sự kiện chấn động làng giải trí xứ sở kim chi lúc ấy, khi cô là ca sĩ được nhận tiền cát-xê cao nhất.

Và ngày 16.7.2008 vừa qua, Lee Hyori đã phát hành album thứ ba mang tên It's HYORISH, được giới trẻ Hàn Quốc và châu Á nồng nhiệt đón nhận, nhất là Nhật Bản- thị trường lớn đối với các nghệ sĩ Hàn Quốc. Cô hấp dẫn khán giả trẻ bởi phong cách biểu diễn gợi cảm, vẻ đẹp vừa nữ tính vừa khỏe khoắn được thể hiện trên các tạp chí thời trang, âm nhạc hàng đầu của Hàn Quốc cùng những video clip nóng bỏng. Lee Hyori còn được xem là "biểu tượng sex của Hàn Quốc".

Song song với âm nhạc, Lee Hyori còn thử vận may trên phim trường. Năm 2004, cô đã thủ diễn trong bộ

"Britney Spears

của châu Á"

Lee Hyori

Vốn là trưởng nhóm nhạc pop Fin.K.L, nhưng từ năm 2003, Lee Hyori tách riêng hát solo và đạt rất nhiều thành công. Nhóm nhạc nữ Fin. K.L. thành lập đầu năm 1998, nổi tiếng với các đĩa đơn *Blue rain*, *To my boyfriend*, *Forever*... là một trong những nhóm nhạc nổi tiếng nhất mọi thời đại tại Hàn Quốc. Ngay năm 2003, Lee Hyori đoạt giải nghệ sĩ âm nhạc có uy tín nhất Hàn Quốc cùng hơn 7 giải nghệ sĩ của năm. Và chỉ riêng tại quê hương, album đầu tay *Stylish...* E của cô đã bán được hơn 170.000 bản.

Mấy năm sau, Lee Hyori ra mắt album solo thứ hai *Dark Angel* (Thiên thần bóng tối), nhưng không nhận được phản hồi tích cực từ người hâm mộ. Do đó, cô chuyển sang phối hợp với nhóm Fin.K.L cho ra đời một album solo, tung lên mạng. Sau một vụ kiện bản quyền, Lee Hyori tạm ngừng hoạt

Bích Nga

phim truyền hình *Cổ ba lá* của đài KBS, nhưng không mấy thành công. Năm 2008, với độ chín của tuổi tác lẫn nghề diễn, cô đã quyết định thử thời vận một lần nữa với một vai diễn trong bộ phim truyền hình *If in love... like them* cùng nam diễn viên

Lee Dong Gun, hứa hẹn gây ấn tượng hơn. Đồng thời, cô cũng tham gia với tư cách khách mời seri phim *On Air* - một seri phim nổi tiếng của đài SBS nói về cuộc sống của người nổi tiếng và những sự thật về ngành công nghiệp giải trí Hàn Quốc.

Đang toả sáng trên con đường nghệ thuật, nhưng Lee Hyori không thỏa mãn với chính mình, mà luôn trau dồi kiến thức, phấn đấu không ngừng. Cô nói: "Là một người phụ nữ, tôi nghĩ ngoại sắc đẹp thì kiến thức xã hội cũng rất quan trọng". Và cô đã đăng ký theo học chương trình sau đại học của Khoa Báo chí-truyền thông của Đại học Kyung Hee, với hy vọng sẽ có những cống hiến mới trong lĩnh vực này. Tấm gương lao động nghề nghiệp và ý thức vươn lên của nữ nghệ sĩ Lee Hyori xứng đáng được giới trẻ ngưỡng mộ

Kể từ lúc tách khỏi nhóm nhạc Fin.K.L, Lee Hyori đã tạo cho mình một dấu ấn ngoại hình riêng: làn da nâu bóng, thân hình đầy đặn với đường cong chữ S đầy quyến rũ. Cô được xem là một trong những ngôi sao châu Á đi đầu về phong cách thời trang. Sự thay đổi ngoại hình của Lee Hyori đã tạo ảnh hưởng về chuẩn mực cái đẹp của phụ nữ Hàn Quốc, khi họ tìm tới các trung tâm thẩm mỹ yêu cầu làm sao có được vẻ đẹp nóng bỏng và quyến rũ như cô ca sĩ này.

Chúc Mừng Năm Mới

SUNSILK

Hoàn thiện

vẻ đẹp mái tóc

từ lần gội đầu tiên*

Tóc đẹp ngay bây giờ

sống là không chờ đợi

* tóc mềm mượt hẳn so với khi dùng dầu gội không có chất xả.

Sản phẩm của Công ty Unilever Việt Nam, Lô A2-A3 KCN Tây Bắc Củ Chi, Huyện Củ Chi, TP.HCM

Việc huyền thoại Maradona chính thức trở thành huấn luyện viên trưởng đội tuyển bóng đá Argentina

đã trở thành một sự kiện đáng chú ý của năm 2008.

Và mới đây, những bức ảnh chụp cảnh "tay trong tay" giữa nữ Tổng thống Cristina Fernandez với Maradona lại làm "nóng" lên không khí của thế giới người hâm mộ.

Dù là tâm điểm của nhiều scandal về đời tư, nhưng người đàn ông 49 tuổi này vẫn mãi mãi là thần tượng số một trong hàng triệu người hâm mộ. Diego Maradona khởi nghiệp từ năm 12 tuổi khi gia nhập đội trẻ Argentinos Juniors. Bốn năm anh lên đội hình một và bắt đầu chơi bóng chuyên nghiệp, đến năm 1981 thì chuyển sang Boca Juniors. Năm 1977, ở tuổi 16, Maradona được gọi vào đội tuyển quốc gia, và sau 5 năm anh thật sự trở thành trụ cột của đội quân hùng mạnh này. Anh đá chính và chơi trọn vẹn cả 5 trận đấu tại World Cup 1982, nơi Argentina dừng chân ở vòng hai và không hoàn thành sứ mạng bảo vệ Cup vàng.

Những thành công cùng Boca Juniors và tuyển Argentina khiến danh tiếng của "Cậu bé vàng" vượt khỏi biên giới. Ngay sau khi trở về từ World Cup 1982, anh nhận lời sang Barca, nhưng chấn thương và áp lực khiến anh không đáp ứng được sự kỳ vọng. Anh còn bị phát hiện nghiện cocaine. Chia tay Barca năm 1984, anh sang Italia tìm kiếm thách thức cùng khi giúp đội bóng miền Nam Italia đoạt 2 scudetto và một Cup UEFA giai đoạn 1987-1990. Đây là quyết định mang tính bước ngoặt, giúp Maradona bước chân vào hàng ngũ huyền thoại bất tử của bóng đá thế giới thế kỷ 20.

Ở World Cup 1986, trong trận tứ kết giữa Argentina và Anh ghi dấu khoanh khắc tại tiếng nhất sự nghiệp của Maradona khi anh dùng tay ghi bàn và gọi đó là "Bàn tay của Chúa". Tuy nhiên, World Cup 1986 cũng là giải đấu chứng kiến một Maradona thiên tài. Cảm hứng và những bàn thắng của anh là động lực quan trọng, đưa Argentina đến ngôi vô địch thế giới lần thứ hai.

Đến năm 1990, Maradona dự World Cup thứ ba trong sự nghiệp, nhưng tài năng và nỗ lực của anh cũng chỉ giúp Argentina lọt vào trận chung kết, nơi họ thua Đức 0-1. Kể từ đó, sự nghiệp của Maradona bắt đầu đi xuống. Năm 1992, sau khi thụ án treo giò 15 tháng vì dương tính với cocaine, anh chia tay Napoli và sang Tây Ban Nha chơi cho Sevilla một mùa giải trước khi hồi hương chơi cho Newell's Old Boys. Tại kỳ World Cup thứ tư trong sự nghiệp năm 1994 ở Mỹ, Maradona chơi 2 trận, ghi một bàn vào lưới Hy Lạp rồi bị đuổi về nước vì xét nghiệm dương tính với doping.

Sau khi thử sức trong vai trò huấn luyện viên cùng Mandiyu (1994) rồi Racing Club (1995) và thất bại, Maradona lại xỏ giày ra sân đá cho Boca Juniors 2 năm. Ngày 30.10.1997, ngày sinh nhật thứ 37, anh tuyên bố kết thúc sự nghiệp trong sự tiếc nuối của người hâm mộ.

Năm 2004, vì dùng ma túy quá liều, Maradona lên cơn đau tim. Hàng trăm cố động viên đã tụ tập bên ngoài bệnh viện Buenos Aires, nơi anh được đưa vào cấp cứu, để cầu nguyện cho thần tượng của họ tai qua nạn khỏi. Thoát lưới hái tử thần trong gang tấc, nhưng Maradona lại mắc chứng béo phì và chuyển sang nghiện rượu.

MARADONA VÀ BẠN GÁI

Nữ tổng thống mê thiên tài

Ngọc Anh

HLV MARADONA
CHỤP ẢNH CÙNG
TỔNG THỐNG
CRISTINA

MARADONA?

A n h còn một lần thập tử nhất sinh nữa vào cuối tháng 3.2007 và được cứu chữa. Sau đó, Maradona lên truyền hình tuyên bố đoạn tuyệt với quá khứ nghiện ngập rượu và ma túy.

Ngoài tài năng sân cỏ và đời tư tai tiếng, Maradona còn được biết đến như một MC tài ba trong chương trình *Đêm của số 10* với khách mời là những tên tuổi nổi tiếng như vua bóng đá Pele, Chủ tịch Cuba Fidel Castro, võ sĩ quyền Anh Mike Tyson... Anh cũng rất chịu khó tham gia các hoạt động xã hội khác. Maradona còn tích cực góp mặt tại các sự kiện bóng đá lớn. Hè vừa qua, ông sang Bắc Kinh cổ vũ các cầu thủ U23 Argentina bảo vệ thành công Huy chương vàng Thế vận hội môn bóng đá nam. Maradona cũng xuống sân chia buồn với Ronaldinho trong lễ trao Huy chương đồng cho U23 Brazil.

Cuộc đời Maradona thật sự bước sang trang mới khi được bổ nhiệm làm thuyền trưởng dẫn dắt đội tuyển Argentina đầu tháng 11.2008. Bản thân ông cũng rất hào hứng với trọng trách mới. Đằng sau lưng Maradona là cả đất nước ủng hộ ông, trong đó có Tổng thống Cristina Fernandez. Trong buổi lễ khai trương một trung tâm thương mại ở thủ đô Buenos Aires hôm 18.12, Maradona đã chụp chung với nữ tổng thống nhiều bức ảnh "tay trong tay" khá thân mật. Cùng đi với anh tới dự còn có cô bạn gái tóc vàng Veronica Ojeda với bàn tay đang băng bó sau một chấn thương.

Với thiên tài và nhiệt huyết của mình, cùng sự ủng hộ lớn lao của người hâm mộ, hy vọng huyền thoại Maradona sẽ làm nên những trang sử hào hùng mới cho thế giới bóng đá ★

MARADONA
ĐÃ THOÁT KHỎI
MA TUÝ, RƯỢU VÀ BỆNH
BÉO PHÌ

Thế giới bóng đá

"Hiệp sĩ" Zizou

Với những đóng góp lớn lao cho nền thể thao Pháp, huyền thoại bóng đá Zinedine Zidane được tặng Huân chương Bắc đẩu bội tinh. Đây là danh hiệu cao quý nhất mà Nhà nước Pháp dùng để ghi công những đóng góp về mặt xã hội của một nhân vật nào đó, như danh hiệu Hiệp sĩ để chế ở Vương quốc Anh.

Zizou rất xứng đáng với phần thưởng cao quý đó. Không chỉ nước Pháp mà cả thế giới bóng đá sẽ còn cảm ơn, sẽ còn mãi ca ngợi những gì mà anh đã cống hiến. Một tài năng và nhân cách lớn hiếm có trên sân cỏ lẫn đời thường. Một tấm gương sáng để thế hệ trẻ, nhất là những đứa trẻ vươn lên từ nghèo khó noi theo.

Trong cuộc đời cầu thủ của mình, Zidane hầu như đã đoạt tất cả mọi danh hiệu đáng mơ ước. Anh là linh hồn của đội tuyển quốc gia Pháp đoạt ngôi vô địch World Cup 1998 và Euro 2000. Hai pha làm bàn ấn tượng bằng cái đầu hời hợt nổi tiếng của anh vào lưới đội Brazil, đưa Les Bleus lần đầu bước lên ngai vàng thế giới, mãi mãi ghi sâu vào ký ức người hâm mộ đội tuyển Pháp.

Còn những danh hiệu cao quý ở

Hữu Nguyên

cấp câu lạc bộ mà Zizou từng đăng quang là vô địch Serie A và La Liga. Ngoài ra, anh còn giành được 1 chức vô địch Champions League cùng với Real Madrid, khi đội bóng hoàng gia Tây Ban Nha vượt qua Bayern Leverkusen của Đức bằng bàn thắng tuyệt đẹp của chính Zidane.

Zizou cũng 3 lần được tôn vinh là

Cầu thủ xuất sắc nhất thế giới của FIFA vào các năm 1998, 2000 và 2003; nhận Quả bóng vàng châu Âu năm 1998. Ngoài ra, anh còn được bầu chọn là cầu thủ xuất sắc nhất trong 50 năm của UEFA (1954-2004).

Sau khi quay lại giúp đội tuyển Pháp giành ngôi á quân World Cup 2006 và bản thân Zidane đoạt danh hiệu Quả bóng vàng của giải đấu, anh đã tuyên bố chính thức giã từ sự nghiệp cầu thủ vào tháng 7.2006. Cũng ở trận đấu cuối cùng của sự nghiệp này, Zidane còn để lại hình ảnh gây nhiều tranh cãi khi húc đầu vào hậu vệ Marco Materazzi của đội tuyển Italia vì xúc phạm anh quá đáng, và anh phải nhận thẻ đỏ rời sân, mà kết quả là Pháp đã thua Italia bằng những quả sút luân lưu khi không có anh.

Chia tay huyền thoại Zidane, người hâm mộ nhớ mãi những đường bóng hoa mỹ đến từ đôi chân kỳ diệu của anh. Người thủ lĩnh đội tuyển Pháp luôn gây khó khăn cho đối phương bằng những cú giắt gót đảo người đặc trưng rồi tung ra những đường chuyền quyết định cho đồng đội ghi bàn. Chẳng những là nhà kiến thiết bóng tài hoa, Zizou còn nổi tiếng với những bàn thắng cố định, những cú sút phạt thần sầu hay những pha đánh đầu mà thủ môn đối phương luôn khiếp sợ.

Tài ba trên sân cỏ. Sống giản dị, nhân ái trong đời thường. Sau khi giã từ quả bóng tròn, bằng uy tín của mình, Zizou đã tích cực tham gia các hoạt động từ thiện khắp thế giới, nhất là ở những nơi mà người dân đang phải chịu cảnh nghèo đói nhưng có lòng đam mê thể thao. "Hiệp sĩ" Zizou mãi mãi là tượng đài bất tử trong trái tim người hâm mộ và là tấm gương sáng để những đứa trẻ xuất thân từ nghèo khó như tuổi thơ anh vươn lên thành công trong cuộc sống ★

TRẦN THƯ HÙNG LỊCH SỬ ĐƯA ĐỘI PHÁP LÊN NGÔI VÔ ĐỊCH WORLD CUP 1998

Thư gửi ông Calisto

Ông Henrique Calisto kính mến!

Tôi là một nữ công nhân rất say mê bóng đá. Những đêm cuối tuần, ở khu tập thể công nhân, bạn bè ai cũng có người yêu đưa nhau đi chơi, còn tôi một mình dán mắt vào những trận bóng đá của các giải vô địch châu Âu. Tôi vốn thích bóng đá đẹp nên rất mê những nghệ sĩ sân cỏ quê hương Bồ Đào Nha của ông, như Figo, Costa, Ronaldo,... Vì lẽ đó tôi lại chú ý đến ông khi ông sang làm "thuyền trưởng" đội Gạch Đồng Tâm Long An. Tôi càng quý ông khi biết ông vốn là một quan chức bóng đá cao cấp, đại biểu quốc hội, đang bận bịu trăm công nghìn việc, chứ không phải đang xách đôn đi tìm công ăn việc làm; rồi vì sự nhiệt huyết của ông Võ Quốc Thắng mà ông đã bỏ tất cả, khăn gói lặn lội sang tận Việt Nam...

Cùng nói thật với ông, tôi mê bóng đá, nhưng chỉ xem các trận bóng đá nước ngoài, chứ bóng đá Việt Nam thì tôi bất tiện thấy là chuyên kênh ngay. Bóng đá gì mà cứ móc ngoặc, bán độ, từ cấp câu lạc bộ đến đội tuyển quốc gia thì hỏi ai còn thích thú nữa. Tuy nhiên, sau khi được biết ông và bầu Thắng quyết tâm thủ bóng đá sạch, và Gạch Đồng Tâm Long An là đội không bao giờ chịu "những chăm" thì tôi theo dõi, tất nhiên lúc đầu chỉ xem những

trận có đội Gạch thì đấu thôi, rồi lần lần mới đến những đội khác. Thành công vang dội của đội Gạch do ông dẫn dắt là sự cổ vũ rất lớn đối với niềm tin của người hâm mộ như tôi vào tương lai bóng đá Việt Nam.

Tôi cũng thật vui mừng khi hay tin ông lần thứ hai được tin nhiệm làm huấn luyện viên trưởng đội tuyển quốc gia, dù phải vượt qua nhiều trở lực vì cái bản tính nói thẳng nói thật của ông làm nhiều người không hài lòng. Và tôi cũng quý ông bầu Thắng, vì danh dự bóng đá nước nhà mà đã hy sinh quyền lợi

riêng, vừa thuyết phục những quan chức liên đoàn, vừa thuyết phục ông trở lại cầm cương "con ngựa bất kham" không chịu đi tới đích...

Tôi cũng thấp thỏm lo cho ông trước những trận đấu giao hữu không mấy thành công của đội tuyển, bị báo chí chỉ trích nặng nề, chịu nhiều áp lực từ sân cỏ đến hậu trường, nhất là sau thành tích ấn tượng của đội U-22 đoạt ngôi vô địch Merdeka Cup ở Malaysia. Nhưng rồi niềm tin của tôi cũng như bao người Việt Nam khác vào ông đã được đền đáp xứng đáng...

Ông Calisto kính mến! Ông biết không, tôi cũng như bạn bè khu tập thể công nhân đã nhảy cẫng lên reo hò vui sướng, quên mất mình là những đứa con gái phải rụt rè kín đáo, khi đội nhà làm nên những chiến thắng ngoạn mục trước Malaysia, Singapore và đặc biệt là hai trận chung kết với đối thủ truyền kiếp Thái Lan ở AFF Cup, đưa Việt Nam lên ngôi vàng bóng đá Đông Nam Á sau 49 năm chờ đợi. Sự vui mừng đã làm cho cả đất nước này mất ngủ như ông đã biết. Tuy nhiên, sao tôi vẫn cảm thấy có cái gì đó áy náy tận sâu thẳm lòng mình. Ấy là khi tôi nhớ lại những lời chỉ trích của một số người lợi dụng quyền tự do phát ngôn đối với ông, trong đó không ít những lời lẽ thiếu thiện chí làm lung lay niềm tin của những người hâm mộ như tôi đối với ông. Cái thói "gió chiều nào xoay sang chiều ấy", thấy thắng thì khen tận mây xanh, thấy thua thì chê đến địa phủ, không có chút bản lĩnh của người "cầm cân nảy mực" trên "trận địa chữ" ở xứ này chắc còn dài dài. Có người đã công khai trên mặt báo xin lỗi ông. Có người thì im thin thít hay hứa theo ca ngợi vinh quang của bóng đá Việt Nam. Nhắc lại điều này để ông thấy rằng không phải ai trên đất nước hình chữ S này cũng thiếu niềm tin, bản lĩnh và có cái nhìn phiến diện đâu...

Thật ra, không chỉ trong bóng đá, mà trên mọi lĩnh vực, chuyện thành công hay thất bại là bình thường. Điều quan trọng là phải có niềm tin và biết ứng xử cho có văn hoá trước mọi vấn đề. Như những công nhân của chúng tôi, cũng có nhiều bức xúc lắm, từ công việc đến đời sống thường nhật, nhưng không phải lúc nào cũng kêu ca, chỉ trích mà phải góp ý tế nhị, động viên nhau để vượt qua thử thách. Tuy nhiên, lại một lần nữa tôi tin rằng ông sẽ bỏ qua tất cả, để tập trung xây dựng đội tuyển ngày càng mạnh hơn, đạt thêm nhiều chiến tích mới để đáp lại niềm tin của người hâm mộ đối với ông cũng như những tuyển thủ bóng đá Việt Nam.

Nói lời cảm ơn ông bây giờ vừa là khách sáo vừa là thừa. Bởi đã có quá nhiều lời cảm ơn ông, trong đó có cả những người chỉ trích nặng nề ông. Bởi vì toàn bộ trí tuệ, sức lực và một phần trái tim Bồ Đào Nha của ông đang dành cho Việt Nam. Nhân dịp năm mới, tôi xin kính chúc ông và gia đình mạnh khỏe, bình an, tiếp tục hoàn thành tốt công việc của mình.

Kính thư
Lâm Kim Ngọc

HỘI chợ xuân

Việt Thanh

Tân hoa hậu thế giới

Shukhinova

xông đất
Việt Nam

Hoa hậu thế giới Ksenia Shukhinova người Nga
đăng quang tại cuộc thi Miss World 2008 ở Nam Phi
ngày 13.12.2008. Ngày 7.1.2009 cô đã

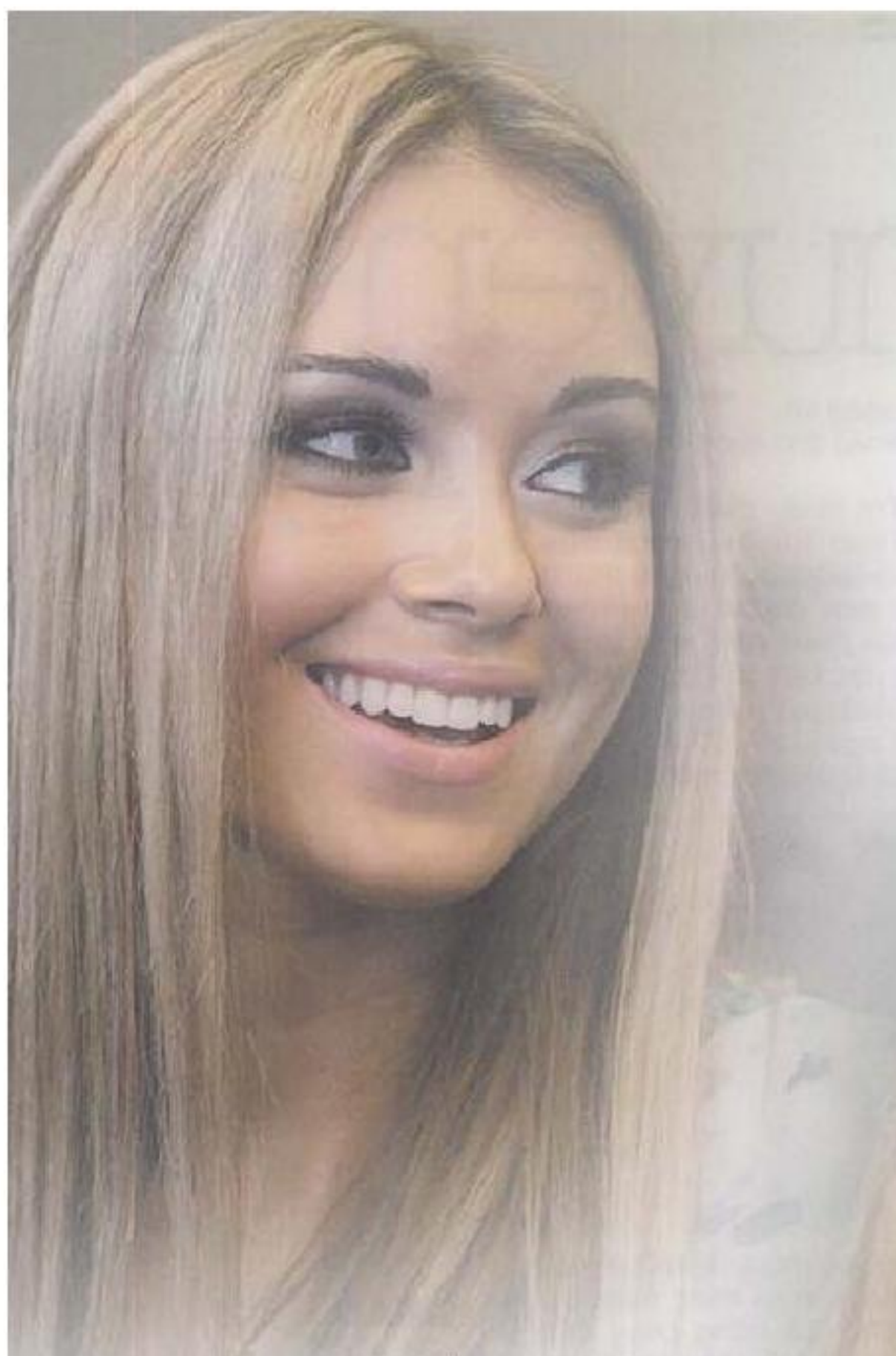
"xông đất" Việt Nam- quốc gia dừng chân
đầu tiên cho những hoạt động xã hội, từ thiện đầy
ý nghĩa trong suốt một năm giữ vương miện
tân hoa hậu. Sắc đẹp kiều sa và rạng rỡ
của cô gái xứ sở Bạch Dương đã thêm hương xuân
cho mùa xuân đất Việt.

Với sứ mệnh đặc biệt của tân Hoa hậu thế giới
(HHTG), vừa đặt chân đến TP.HCM, Ksenia
Shukhinova tâm sự với giới báo chí: "Tôi sẽ cố gắng
hết mình để gửi đến những số phận kém may mắn cơ
hội được sống hạnh phúc". Ở tuổi 21 và đang là sinh
viên ngành quản trị kỹ thuật Đại học Tyumen ở Sibe-

ria, Ksenia trông thật giản dị từ trang
phục, trang điểm đến cách
trả lời phỏng vấn. Cô có
sức thu hút người đối
diện bằng gương mặt khả
ái và sự chân thành: "Tôi
chỉ được biết Việt Nam qua
sách báo, rằng nơi đây có
thời tiết rất đẹp, có những
món ăn rất đặc trưng và
người dân thì vô cùng
thân thiện".

Chẳng những
thực hiện
chương trình
của một tân
HHTG mà
Ksenia
còn mang
sứ mệnh
quảng

sống. Tôi yêu văn học, thích đọc sách và đặc biệt yêu thích nhà thơ vĩ đại Puskin. Ngoài ra, tôi cũng yêu thích thể thao, bơi lội, 3 môn phối hợp. Hiện giờ tôi chỉ muốn tập trung hoàn thành tốt việc học cũng như sứ mệnh hoạt động từ thiện của mình”.

Trước khi đến Việt Nam, Ksenia đã xem kỹ lịch hoạt động và ý thức rất rõ trách nhiệm đồng thời cũng là sứ mệnh và vinh dự khi cô sẽ đi khắp đất nước Việt Nam để làm từ thiện với tổng giá trị lên đến 250 tỉ VND, trong đó công ty RAAS đóng góp 20 tỉ đồng.

Được biết, theo kế hoạch, từ tháng 6.2009, người đẹp Nga sẽ cùng các đại diện Hoa hậu thế giới của Mỹ, Trung Quốc, Hàn Quốc, Pháp... quay lại Việt Nam để cổ vũ, quảng bá về cuộc thi Miss World sẽ diễn ra vào năm 2010 tại Việt Nam ★

bà hình ảnh nước Nga đến bạn bè năm châu, cô tự hào: “Nước Nga, đặc biệt là quê hương tôi-Siberia rất đẹp. Thời tiết bên đó hiện nay đang rất lạnh, xuống đến âm 25°C, không ấm áp như nơi đây, nhưng mang vẻ đẹp của xứ lạnh rất riêng. Quê tôi giàu tài nguyên, khoáng sản và có những con người hiền lành, chăm chỉ”. Ksenia cho biết vương miện HHTG không gây áp lực nào cho cô, cô vẫn lao động và học tập bình thường. Tuy nhiên, vương miện cao quý này đã mang lại cho cô sự tự tin: “Tôi được đi nhiều nơi, tiếp xúc với nhiều người những điều này giúp tôi thêm trưởng thành và có nhiều kinh nghiệm trong cuộc

HOA HẬU KSENIA SHUKHINOVA CÙNG ÔNG HOÀNG KIẾU- CHỦ TỊCH CÔNG TY RAAS VÀ BÀ JULIAN- CHỦ TỊCH TỔ CHỨC HOA HẬU THẾ GIỚI

"Chơi" luôn dương lịch lẫn âm lịch

Nếu như phần đông người châu Á trung thành với lịch mặt trăng của Trung Quốc để đón mừng năm mới thì người Nhật lại theo lịch phương Tây. Năm nay, xứ sở mặt trời mọc đón năm mới cả dương lịch và âm lịch vào ngày đầu tiên của năm 2009. Họ cũng tiễn biệt năm Tý và đón chào năm Sửu vào Tết Tây. Các con vật đại diện cho năm cũ và năm mới đều có mặt trong buổi lễ chuyển giao tại vườn thú địa phương, trong khi các vị khách sẽ tổng kết những sự kiện năm trước và bày tỏ hy vọng cho năm mới.

Năm nay, tại Công viên Thủy sinh quốc tế Ánh Dương, một con bò sẽ thế chỗ cho con chuột. Theo quan niệm của người Nhật, trâu hoặc bò là con vật đem lại sự thịnh vượng nhờ làm việc chăm chỉ, còn con chuột tượng trưng cho phú quý.

Xua đuổi tà ma bằng... đốt hình người nổi tiếng

Tại một đất nước ở châu Mỹ La Tinh là Panama, để đón chào năm mới, theo truyền thống người ta thường mang

HÌNH ẢNH CỦA IRVING ALADIN ĐƯỢC ĐỐT NHIỀU NHẤT NĂM NGOÀI

hình vẽ những nhân vật nổi tiếng ra đốt cháy để... xua đuổi tà ma. Hình ảnh những nhân vật bị thiêu có thể là ngôi sao truyền hình, ca nhạc, điện ảnh, thể thao hoặc các chính trị gia nổi tiếng... Năm ngoái, hình ảnh của vận động viên nhận được huy chương vàng Olympic đầu tiên của Panama, Irving Aladin được đốt nhiều nhất.

Họ tin rằng, điều đó sẽ giúp xua đuổi tà ma, những điều xấu trong năm cũ, để bắt đầu một năm mới suôn sẻ và không gặp bất cứ trở ngại nào.

Xông đất và đốt lửa

Ngày Tết, chẳng những người Việt Nam xông đất mà người Scotland cũng có phong tục ấy. Theo đức tin của người Scotland, trong suốt lễ Hogmanay (lễ hội mừng năm mới), người nào đặt chân vào nhà mình đầu tiên sẽ là người mang theo may mắn vào nhà.

NGƯỜI SCOTLAND ĐỐT LỬA

Ở đất nước này ngày mừng năm mới còn có tục đốt lửa. Hầu hết ở những ngôi làng nhỏ đánh cá của Stonehaven, những người đàn ông diễu hành qua các con phố cùng với những quả cầu lửa, biểu tượng cho mặt trời, mang lại

Chuyện lạ ngày

ánh sáng và niềm vui cho năm mới.

Trò chơi... được chồng

Theo truyền thống của người Belarus, trong lễ mừng năm mới, những cô gái chưa chồng được chơi một số trò chơi đặc biệt để đoán xem ai sẽ tìm được ý trung nhân trong 365 ngày tới. Chẳng hạn, người ta cho đặt một đồng hạt

NGƯỜI BELARUS DU XUÂN

ngò trước chỗ đứng mỗi cô gái, và một con gà trống được thả ra. Con gà trống chạy đến đồng ngò dưới chân người nào trước thì người đó hy vọng sẽ là người đầu tiên có được tình yêu và hôn nhân trong năm mới. Hoặc một người phụ nữ đã có chồng mang giấu những vật đặc biệt quanh nhà để cho những người bạn còn độc thân của mình đi tìm. Người đẹp

Thanh Hoa

nào tìm ra bánh mì thì hy vọng sẽ lấy một người đàn ông giàu có, còn người nào tìm thấy một chiếc nhẫn thì tin rằng sẽ gặp được một chàng trai đẹp trai như hoàng tử trong cổ tích ★

THIẾU NỮ NGƯỜI DAO, VIỆT NAM NGHỊCH NƯỚC MỪNG XUÂN- ẢNH: NGUYỄN Á

Hoài niệm

Trái tim

Trần Huyền Ân

thời nông nghiệp

CHÙA ĐÁ TRẮNG Ở PHÚ YÊN

Những ngày cuối năm, đã hết mưa, vẫn còn nhiều gió khô se, cây hoa vàng tàn hết bông từ lúc nào, lá vàng rụng đầy sân, hết lượt này đến lượt khác. Nhớ câu thơ Tản Đà: *Trận gió thu phong lá rụng vàng*. Cùng màu vàng cả nhưng khác nhau xa. Lá vàng của thi sĩ là lá vàng sang thu: *Vàng bay mấy lá năm già nữa*. Còn lá vàng tôi đang nhìn thấy là lá vàng cuối đông, báo hiệu mùa xuân sắp đến, lớp lá vàng héo ứa này rụng hết để lớp lá xanh non trẻ thay thế và những bông hoa vàng sáng chói sẽ liên tiếp nở suốt ba mùa.

Thơ Ta, nhớ đến Tản Đà, thơ Tàu nhớ đến *Đường thi*, đích thị là hoài cổ. Cái tâm sự ấy thường gặp vào những ngày cuối năm, lúc này ở thôn quê nắng trải nhẹ trên đồng ruộng làm cho lúa xanh thật tươi; nắng vàng cũng thật tươi, nhưng không đủ ấm, thỉnh thoảng thấm lạnh. Như buổi chiều hôm nay tôi đang quay về dĩ vãng của một thời xa ấy, khắp xóm nhà nào cũng lo chuẩn bị rim

bánh ngày tết. Các món mứt chỉ có màu ngũ sắc, có vị ngọt ngào, riêng bánh cúc bánh thuần khi vừa chín thêm thơm nức ngát hương. Mấy cậu bé con, mấy chàng trai tóc vừa dưỡng rẽ thường được mẹ gọi vào cho thưởng thức nhả bánh đầu tiên hình thức chưa hoàn hảo, nở ít, tai không đều, màu không đẹp, nhưng giá trị của độ ngon không hề thua kém. Tôi cũng từng được đặc ân ấy, và còn đọng lại mãi trong tiềm thức là một lần đang dọn sạch cỏ rác dưới chân mấy cây mít tở trong sân, hy vọng sẽ có bạn đến chơi. Chút hy vọng rất mong manh vì chưa có một lời hứa hẹn, chỉ là câu nói có vẻ như vô tình qua một người bạn khác, đã nheo nhúm một tia nhỏ trong lòng...

Nhớ một lần tôi đến ăn tết ở nhà bà cô gần chùa Đá Trắng. Chồng cô, được ban một hàm hàm lâm viện, dân làng gọi là ông Nghè Mười, ban chữ nghĩa với cha tôi. Lúc ấy thời chiến tranh Việt- Pháp. Gia đình cô dưỡng tân cư vào ở nơi lưng chừng sườn núi, bên trong có một hang đá lớn, dưỡng dùng làm nhà thờ, gọi là chùa Đá Đen. Buổi sáng tôi theo

dưỡng Mười lên chùa Đá Trắng, nghe nhà sư và dưỡng chuyện trò, buổi chiều, nhân đó dưỡng nói về những điểm tương đồng giữa Nho và Phật. Tôi, một cậu học trò trung học, đang ngơ ngẩn giữa sách bài với *Xuân Thu nhĩ tập* của thầy Bùi Bình Hiếu, *Tự Lực văn đoàn* của thầy Võ Hồng, mỗi khi về nhà như đi lạc vào không gian mênh mông của cha tôi qua ba giai đoạn sơ thịnh vãn của *Đường thi* bất hủ, giờ này càng cảm thấy trước mắt cuộc đời trăm ngả.

Rồi một lần quân Liên hiệp Pháp mở chiến dịch Atlante, ba mặt tấn công miền Nam Trung bộ, gia đình tôi cùng bà con xóm Đá Bàn lánh xuống một thung lũng xa làng gọi là Hồ Cầm, ban ngày chia nhỏ ra ẩn trốn, chiều họp lại bãi sỏi rộng bên bờ suối, che trại cơm nước chuyện trò. Nước vo gạo trắng đục cả một đoạn mép suối, dần dần tan loãng. Nửa đêm thường có con chim chuông kêu từng tràng dài như hồi chuông đổ. Không vui, không buồn, âm thanh đều đều của nó làm mọi người tỉnh ngủ, ngồi dậy khơi động lửa còn hồng chuyện trò về thế thái

nhân tình qua tang thương biến cuộc. Tiếng chim đó tự khắc chìm sâu vào lòng tôi để sau này luôn luôn vọng về mỗi khi có chuyện thao thức trần trở bản khoăn.

Tôi rời xa thị trấn huyện lỵ cũng một ngày cuối năm. Mưa mai rắc bụi nhẹ và mịn như phấn trên những hàng dương non tơ trước quán trọ. Rồi nắng lên vàng, lau khô những chấm nước li ti ấy càng làm cây cỏ mới mẻ hơn. Cảnh như trong thơ Vương Duy, tôi đổi một chữ cho thêm thích hợp: *Huyện thành triều vũ ấp khinh trần. Khách xá thanh thanh liễu sắc tân.* Thay cho lời xin lỗi đã thất tín dù chưa hứa hẹn là một ánh mắt gợi theo. Nào ai biết mười lăm năm mới trở lại. Tôi như Từ Thức về trần, lục tung dĩ vãng, tìm dấu người xưa: *Phấn Mị về đâu? Nhã Uẩn ơi? Phương Ngư thời đã cách phương trời! Mười lăm năm ấy, bao binh lửa. Mối nhạt màu son, ngắm bụi đời! Tôi tra sông gạn núi: Đâu về phù dung ứng mặt hoa? Búp măng thời đã héo tay ngà!* Thế mà phải ba mươi năm nữa mới có cuộc tái ngộ tình cờ phút chốc! Vẫn giọng nói với âm sắc riêng biệt chẳng giống bất cứ ai, không phải giọng đồng trong trẻo, không phải giọng kim thánh thót, không phải giọng thổ trầm đục, và nụ cười rạng rỡ, ánh mắt trực diện nhìn nhau như bốn mươi lăm năm không mấy đổi thay. Chạm cốc chào mừng, tôi thầm nghĩ: *Hồng nhan vẫn nét hồng nhan cũ. Mối cười mắt ngó vẫn thanh tân.*

Là như vậy đó. Có lẽ thế hệ chúng tôi sinh ra, học hành và trưởng thành trong nền kinh tế nông nghiệp, hít thở bầu không khí nông nghiệp, từ không khí thiên nhiên có hương vị của lúa khoai, hoa đồng cỏ nội, có mùi thơm của rim bánh ngày tết, đến cái không khí văn hoá- nữ thi sĩ Bảo Khanh gọi là "quê tính", ở gia đình thì cha mẹ dạy, chôn học đường sách vở và lời thầy, cán có lý nhưng phải có tình và còn có nghĩa nữa, tất cả thấm sâu, keo kết, đậm đặc. Làm sao quên được, một hồi chuông sớm, một tiếng chim khuya, một nụ cười, một tia mắt, nó như ngọn đèn vặn nhỏ chong đèn, trong một góc hồn ta, còn mãi. Trái tim thế hệ chúng tôi quả là trái tim thời nông nghiệp. Có người nói, nông nghiệp là truyền thống. Và, truyền thống luôn sẵn chứa một phần tính bảo thủ, được hiểu với nghĩa tốt đẹp.

Dấu sao thì cũng có khác với thế hệ sinh trưởng trong nền kinh tế công nghiệp. Công nghiệp luôn luôn hướng tới cách tân, hiện đại. Trên bước đường tìm kiếm để phát triển thường chú trọng đến lý nhiều hơn tình, khối óc làm việc nhiều hơn trái tim.

Những trái tim thời nông nghiệp, phải chăng không còn phù hợp với đương thời hay ít ra là khó thích ứng với đương thời? Bất nó đập theo nhịp đương thời kể ra cũng đáng thương đáng tội. Nhưng, dấu cho trái tim luôn luôn có lý lẽ riêng, nó vẫn phải tuân theo quy luật chung của cuộc sống. Đó là điều đáng thương đáng tội hơn ★

Phạm Văn Trí

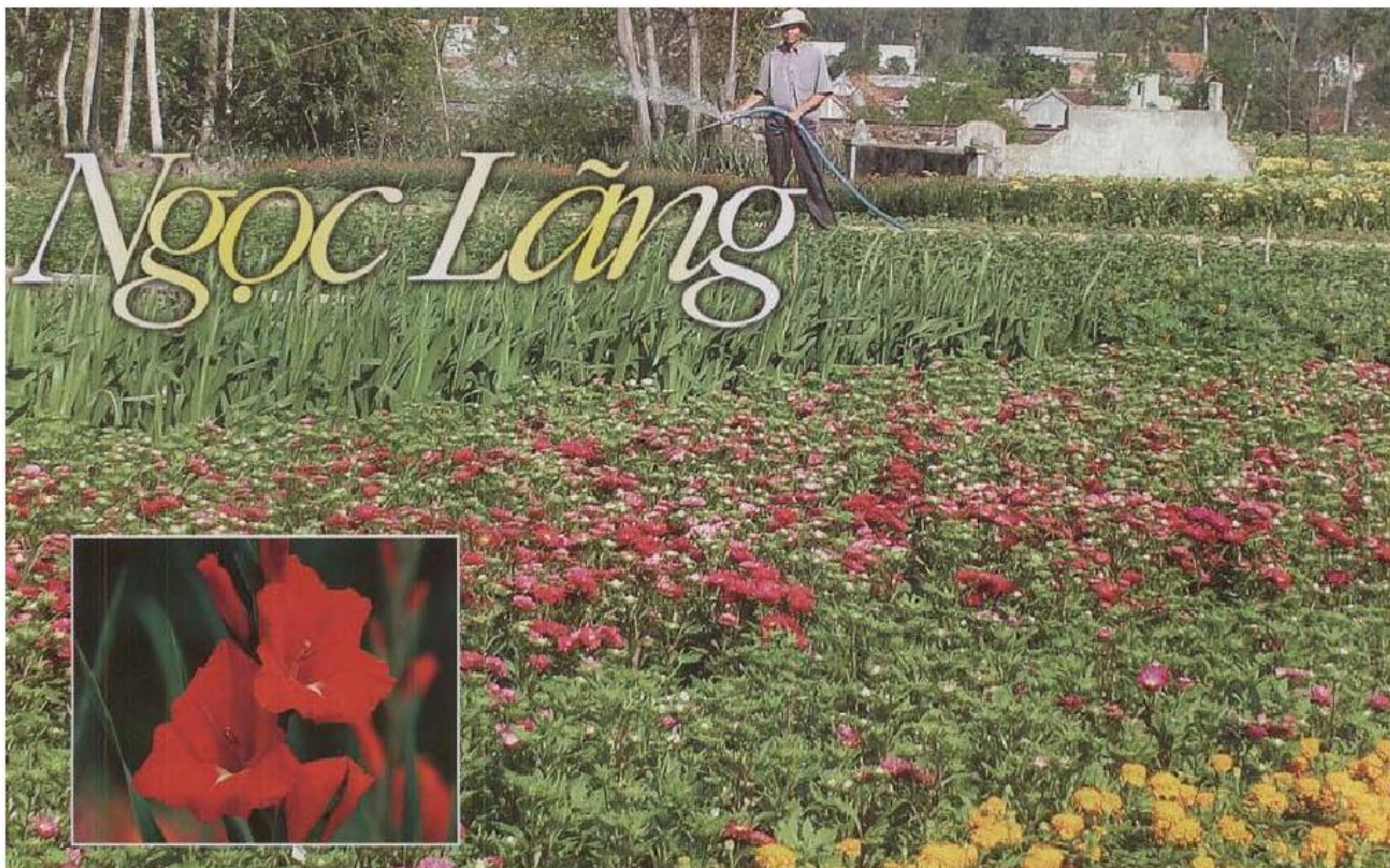
Đường hoa

Năm nào cũng vậy, bắt đầu từ khoảng 20 tháng chạp âm lịch, hai bên đường đoạn từ cầu Sông Chùa đến phường Phú Lâm của thành phố Tuy Hoà, tỉnh Phú Yên ngập hoa và chỉ có một loại duy nhất là lay-ơn. Hoa chất thành đồng, dựng từng bãi làm cho đoạn đường này giống như một con đường hoa. Đó là hoa của làng hoa Ngọc Lãng đang chờ những chuyến xe đường dài các tỉnh đến "ăn hàng". "Con đường hoa" này còn hoạt động cho đến tận đêm giao thừa.

Ông Nguyễn Thanh Hà-53 tuổi, một nhà vườn ở Ngọc Lãng nói về tự hào: "Hoa lay-ơn Tết ở đây đã trở thành "thương hiệu". Bởi ngày nay hầu như trong Nam, ngoài Bắc cũng đều biết tiếng lay-ơn Ngọc Lãng mình!". Ngọc Lãng là vùng đất sa bồi gần cửa sông và cây lay-ơn đã chịu được đất ở đây, dẫn đến việc hình thành một làng hoa nổi tiếng ở cửa ngõ phía nam thành phố Tuy Hoà. Cây hoa lay-ơn đã làm cho đời sống bà con ở đây no ấm áo, nhiều người nên cửa nên nhà, con cái học hành thành đạt. Hoa lay-ơn Ngọc Lãng ngày nay không chỉ cung cấp nội địa mà còn vươn xa ra thị trường thế giới.

Trước kia Ngọc Lãng chỉ trồng lay-ơn hồng. Dần dần theo yêu cầu của thị trường, lay-ơn hồng được thay thế bằng các loại lay-ơn cao cấp, giống nhập ngoại như đỏ mận, nhưng đen, tím cẩm, son sắc, vàng... Những giống này canh to, bông cao, màu sắc đẹp được thị trường ưa chuộng nhưng trồng cũng rất khó. Ngay từ khoảng tháng 6, tháng 7 âm lịch, dân trồng hoa Ngọc Lãng đã phải lên tận Đà Lạt tìm mua giống. Theo các nhà vườn, chất lượng hoa phụ thuộc rất lớn vào chất lượng củ giống. Củ giống phải to, mập, đủ già thì cây mới phát triển, cành to,

LÀNG HOA NGỌC LĂNG- ẢNH: DƯƠNG THANH XUÂN

màu hoa mới thắm và lâu tàn. Nếu trồng phải củ giống non, bị sâu thì cây phát triển eo uột như đứa trẻ bị suy dinh dưỡng. Mang củ giống về phải lựa chọn lại rồi đem sấp trên sấp mỏng và xông khói để có độ ẩm kích thích củ ra rễ, cứ sau độ 10 ngày phải trở một lần cho độ ẩm lan toả đều đến từng củ hoa. Qua 23 tháng 10 âm lịch thì đem trồng, đây là thời điểm xuống giống hoa lay-ơn Tết. Việc xông khói củ hoa cũng yêu cầu rất cao vì nếu xông già lửa thì củ sẽ bị nung chín. Ngược lại, nếu xông không đủ độ ẩm thì hoa mọc mầm chậm và cây phát triển yếu. Hàng năm, các nhà vườn ở Ngọc Lăng vẫn phải đi mua giống chứ không tự để giống được. Bởi vì khác với lay-ơn hồng truyền thống, các giống lay-ơn nhập ngoại này muốn để giống thì sau khi cắt hoa phải chừa lại 2 lá gốc cùng với củ rồi tiếp tục để đứng chân tại luống 1 tháng sau mới nhổ đem về bảo quản, một tháng đứng chân tại luống là để củ hoa tiếp tục tích lũy dưỡng chất và đủ "già" để đảm bảo chất lượng mọc mầm về sau. Ngọc Lăng đất chật nên khi thu hoạch hoa bán Tết là nhổ luôn cả củ đi để lấy đất làm việc khác. Vì vậy hàng năm làng hoa lay-ơn Ngọc Lăng phải tốn trên 2 tỷ đồng tiền mua giống.

CHĂM SÓC HOA

Ngoài giống thì thời tiết cũng là yếu tố quyết định trong việc trồng hoa lay-ơn. Lay-ơn vốn hợp với khí hậu ôn đới nên khi về Ngọc Lăng hay đồng đánh như cô gái xứ lạnh về làm dâu vùng đất nóng, dễ thay đổi tính nết khi trái gió trở trời. Người trồng lay-ơn sợ nhất là gặp mưa và gió nhiều (củ sẽ bị thối), cây bị lay lắt gốc chậm phát triển. Ông Huỳnh Văn Sự, người trồng lay-ơn lâu năm ở làng hoa cho biết: "Sợ nhất là những năm thời tiết bất thường như năm nay, đợt áp thấp nhiệt đới vừa rồi cũng đã làm cho lay-ơn bị ảnh hưởng rất nặng, hoa phát triển chậm và cầm lại, như vậy thì lỗ to và khó ăn tết".

Mỗi năm có một vụ hoa Tết. Với người trồng hoa Ngọc Lăng thì ngoài mục đích thu nhập cuối năm, đây cũng là dịp thể hiện tay nghề của mình với dân trồng hoa các nơi. Vì vậy bao công sức, kỹ thuật, hy vọng

họ đều dồn cho hoa. Những ngày cận Tết thì cái vui, cái buồn của các nhà vườn đều phụ thuộc vào việc hoa có kịp Tết hay không và giá cả thị trường ra sao. Bà Nguyễn Thị Cảnh có vườn lay-ơn rộng 2 sào với trên 10 triệu đồng tiền củ giống, tâm sự: "Trồng hoa là rất hy vọng nhưng gặp năm hoa của mình trễ, nhìn người ta bán hoa mà mình muốn khóc luôn. Sống bằng nghề nào cũng có cái quen, cái mê của nghề đó nên dù có thất bại năm nay thì năm sau mình vẫn tiếp tục đi mua giống về trồng để bán tết".

Lay-ơn là loài hoa đẹp, có dáng thanh thoát, kiêu sa. Ban đầu hoa chỉ là những cành thẳng như lưỡi kiếm, rồi bỗng nở ra những bông hoa hình loa với màu sắc mịn màng và kín đáo chứ không rực rỡ phô trương như nhiều loài hoa khác. Hoa lay-ơn không biết có xuất xứ từ đâu nhưng chắc không phải ở Việt Nam bởi từ thời

trung cổ ở phương Tây đã có một truyền thuyết rất cảm động về loài hoa này. Với nhiều người trồng hoa ở Ngọc Lăng, có thể họ không biết câu chuyện cảm động về hoa lay-ơn, nhưng chắc chắn ai cũng biết rằng họ đang trồng một loài hoa đẹp để tô điểm cho mùa xuân ★

GIAN NẠN NGHỀ

hát bội

Lê Hoàng

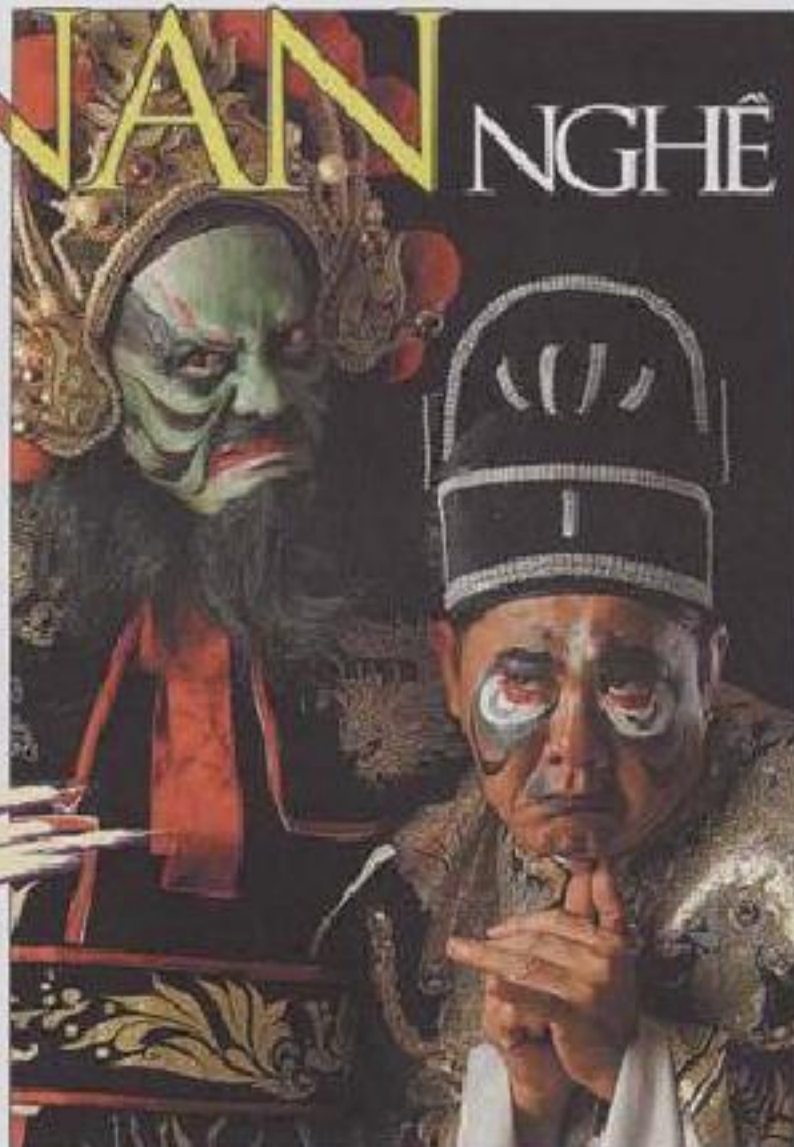
Mùa đáo lễ cúng kỳ yên (cầu an) hàng năm thường diễn ra tại nhiều đình miếu ở Nam bộ vào dịp cuối năm. Thế là họ, những cô đào, cậu kếp hát bội (hát bộ, hát tuồng) liền tạm dừng công việc mưu sinh thường ngày để xếp hành trang lên đường...

Hát chầu là sinh hoạt văn hoá tâm linh thường tổ chức tại đình miếu vào dịp lễ hội kỳ yên để cầu mưa thuận gió hoà, quốc thái dân an. Năm nào được mùa, làm ăn khá khải thì các đình miếu cúng lớn. Ngoài các lễ vật bằng hiện vật, hiện kim khá dồi dào do dân làng dâng lễ, ban quý tế đình thường tổ chức thêm hát chầu (mời đoàn hát bội về diễn), trước để tạ ơn thần thánh, sau phục vụ cho dân làng xem.

Trong thời đại bùng nổ nhiều loại hình văn hoá hiện đại hiện nay, các đoàn hát bội chuyên nghiệp hay không chuyên chỉ hoạt động vào những dịp lễ hội đình đám, chủ yếu là lễ kỳ yên. Do vậy, các diễn viên hát bội cũng diễn theo thời vụ! Chị Tiểu My, 48 tuổi, quê Gò Công, đào chính của đoàn hát bội Tiền Giang cho biết: Tôi theo nghề từ lúc 8 tuổi đến giờ vẫn còn ham hát. Theo nghề hát bội, mỗi năm chỉ diễn được vài ba tháng thường là vào dịp cúng kỳ yên. Thời gian còn lại thì chạy chợ mua bán quần áo may sẵn để mưu sinh. Cũng là thành viên của đoàn hát bội Tiền Giang, Anh Hữu Thìn, 55 tuổi, có trên 40

năm... trên từng cây số với đoàn hát bội tâm sự: "Thú thiệt, dù đang bận bịu buôn bán tạp hoá ở nhà, nhưng khi nhận được lời mời của ông bầu đoàn hát bội, lòng tôi cứ nôn nao, chộn rộn. Tôi mong đến ngày được theo đoàn lưu diễn, chấp nhận tạm ngừng công việc mưu sinh hàng ngày. Hầu hết nghệ sĩ hát bội đều có tâm trạng như kếp Hữu Thìn, dù làm ăn tận mắc nơi đâu, đến mùa hát chầu, họ cũng quay về dưới mái đình thân yêu, quen thuộc để được diễn, được nghe tiếng vỗ tay thưởng của dân làng hoà cùng tiếng trống đình.

Mỗi lần xoay chầu, mỗi đào - kếp hát bội được nhận một khoản thù lao khoảng 100 ngàn đồng. Họ phải ra bộ, hát hò trên sân khấu đến một nhồi cho mỗi tuồng tích thường trên dưới 4 tiếng

MẸ CON ĐÀO KIM HIẾN SẬU
SÂN KHẤU

ĐÀO TRẺ KIM
PHỤNG

KẾP
HỮU THÌN

đồng hồ! Tuy điều kiện tài chính của mỗi đình, số tiền cho chung mỗi sô châu (thường diễn 2-3 tuồng tích trong thời gian khoảng 1-2 ngày, đêm), được "nhà đình" trả trên dưới 20 triệu đồng (đoàn hát bội chuyên nghiệp); còn không chuyên, nghiệp dư thì... tiền bồi dưỡng cho cả đoàn thường không quá 1 triệu đồng! Ông Cao Minh Đạt, còn gọi là bầu Bé, trưởng nhóm hát bội không chuyên xã An Hoà, huyện Long Thành (Đồng Nai) cho biết: "Đã trên 20 năm hoạt động, nhóm hát bội tui tui chủ yếu phục vụ bà con dân làng và các vùng lân cận. Số tiền đình trả cho mỗi châu chỉ chừng... 5-6 trăm ngàn đồng nhằm hỗ trợ tinh thần cho các thành viên trong nhóm. Nhóm hát bội An Hoà có 15-16 thành viên, nếu chia ra thì mỗi người chỉ được vài chục ngàn đồng! Cho nên tiền này nhằm giữ lại làm quỹ để mua sắm trang phục hay chi cho các việc liên quan."

Vào mùa hát châu, mỗi khi lưu diễn, cô đào hát bội chuyên nghiệp Kim Hiền, 32 tuổi ở Tiền Giang thường phải dắt theo hai con nhỏ, chồng Kim Hiền phụ việc cho đoàn. Chị Hiền cho biết: "Tui tui theo đoàn chẳng qua do mê nghề thôi, đôi khi còn phải bỏ tiền may sắm trang phục, phần son cho riêng mình". Còn cô đào Kim Phụng, 21 tuổi, thì chẳng giấu giếm: "Nghệ sĩ nào lại chẳng muốn ăn mặc đẹp. Em là đào trẻ, nên tiền kiếm từ diễn tuồng em thường dùng để mua trang phục... Vào nghề đã gần 2 năm rồi mà em chưa giúp được gì cho mẹ!" Nghe con gái nói, chị Kim Hoà, 45 tuổi, mẹ Kim Phụng, vốn là đào hát bội mỉm cười cảm thông cho con gái nhằm ngụ ý: "Hồi còn trẻ, theo nghề hát bội, mẹ cũng có giúp được gì cho ông bà đâu!"

Đa số diễn viên hát bội theo nghề dưới hình thức cha truyền con nối; trong đó có không ít gia đình có ông bà cha mẹ, anh chị em đều là diễn viên hát bội. Các thành viên trong gia đình thường hướng dẫn, truyền nghề và kinh nghiệm cho nhau. Chị Kim Hoà cho biết: "Đã vào nghề hát bội, rất ít người bỏ nghề. Vì sức khỏe, tuy nay không diễn trên sân khấu, nhưng tôi vẫn luôn theo con gái đi diễn. Như một cộng sự đắc lực, vừa hỗ trợ tinh thần, tôi vừa chăm sóc từ làng son, nét phấn, từng động tác, điệu bộ cho con gái." Trả lời câu hỏi của chúng tôi, cô đào trẻ Kim Phụng bộc bạch: "Những năm tháng tuổi thơ, em thường theo mẹ đi hát châu. Thấy mẹ và các cô chú diễn tuồng trên sân khấu em rất mê. Em theo học ngành hát bội tại Trường Cao đẳng Văn hoá nghệ thuật TP Hồ Chí Minh năm 8 tuổi".

Vâng, đã "vướng" nghiệp hát bội thì khó có diễn viên nào bỏ nghề! Như "kép lão" Nam Gạch của Đoàn hát bội Tiền Giang, dù đã ở tuổi 86, cụ vẫn còn lên sân khấu hát hò, ra bộ với kinh nghiệm của một kép hát bội đã ¾ thế kỷ trong nghề. Cụ tâm sự: "Lĩnh vực nghệ thuật nào thì tôi không rõ, chứ các anh chị em diễn viên trong các đoàn hát bội thường đoàn kết, luôn hỗ trợ nhau về mặt nghiệp vụ và tinh thần. Với hát bội, lứa tuổi nào cũng có chuyện làm, đất diễn".

Diễn viên hát bội thường rày đây mai đó, thu nhập ít, danh vọng, tên tuổi thì chỉ mấy bầu đoàn biết, cơm ăn thì nhờ đình được vài ba tháng. Thế mà họ vẫn nặng nghiệp, say mê nghề! Họ chính là những chiến sĩ bảo tồn loại hình nghệ thuật dân tộc đang có nguy cơ mai một. Thiết nghĩ cần có sự hỗ trợ, quan tâm từ các ngành chức năng địa phương để các đoàn hát bội hiếm hoi còn lại còn có "lửa" mà sống với nghề...★

Tình đất hương xuân

Cái lạnh cuối đông đang lắng dần trong nắng, đây đó xóm rục rịch bức màn mang niềm vui đến từng từng nhà, từng người.

Phan Minh

là ng
xuân. Xuân
xóm làng, từng khu vườn,

Sau một năm quần quật mưu sinh, mọi người gần như quên mất chính mình. Tết là dịp để nghỉ ngơi thư giãn, để tiếp tục những công việc mới trên chặng đường dài phía trước nhưng cũng là lúc để ta nhìn lại mình. Mùa xuân trở lại mang theo không khí ấm áp cùng sự sum họp gia đình. Những người đi làm ăn xa, có khi suốt năm quần quật xứ người, nhưng gần ba ngày Tết cũng phải tranh thủ về quê đi tảo mộ, thắp nén hương cho tổ tiên ông bà. Như con chim bay về tổ. Như con sông con suối ngược về nguồn.

"Mọi con đường đều hướng về quê hương"

"Mọi hàng cây đều hướng về nguồn cội"

(thơ Phan Hoàng)

Về với cội nguồn thân yêu trong vòng tay người thân và bè bạn, ta kịp nhận ra những điều tưởng chừng như cũ kỹ trong cuộc sống hằng ngày bỗng trở nên sinh động lạ lùng vào ngày Tết. Có thể đó là những món ăn quen thuộc ở vùng quê. Không cầu kỳ sang trọng nhưng các món ăn thôn dã mang mùi vị rất riêng. Như bánh thuẫn (có nơi gọi là bánh cức), nguyên liệu dùng làm bánh là bột khoai hạ, đường và trứng gà. Cốm nếp được làm từ những hạt nếp thơm đem rang chín rồi giã thành bột, trộn đường vào và dền thành học. Tôi nhớ ngày xưa mẹ tôi thường dùng chày giã gạo để dền cốm, cho bột nếp vào học rồi lấy chày giã gạo đặt nằm ngang trên học, hai người ngồi ở hai đầu chày lăn đều như trò chơi con lăn. Rồi cả cái thú làm bánh chưng, bánh tét..., nhất là cả đêm thay nhau nấu bánh, ngọn lửa bập bùng ấm áp trong tiết trời se lạnh cuối năm.

Giữa cuộc sống hối hả ngày nay, mọi người dường như đang quên dần những phong tục cũ, ít khi tìm được không khí đầm ấm gia đình, hiếm còn cảnh cả nhà quây quần bên nhau vừa chuyện trò vừa làm bánh ăn Tết. Tuy vậy, ngày Tết ở vùng quê vẫn còn các loại bánh nói trên, vẫn còn đọng lại hương xuân của muôn năm cũ, như ruộng đồng đã bị thu hẹp trong cơn lốc đô thị hoá thì hạt lúa vàng lóng lánh mỗm hời người nông dân vẫn luôn hiện diện trong cuộc sống này.

Là một nông dân, là người của đất nên tôi biết rất rõ những gì mà đất đã ban tặng. Tôi luôn yêu quý và trân trọng những sản vật, những tình cảm của đất dành cho con người. Con người mãi mãi thuộc về đất, ra đi rồi lại trở về. Như mùa xuân trở về rồi sẽ ra đi... ★

GÓI BÁNH TẾT

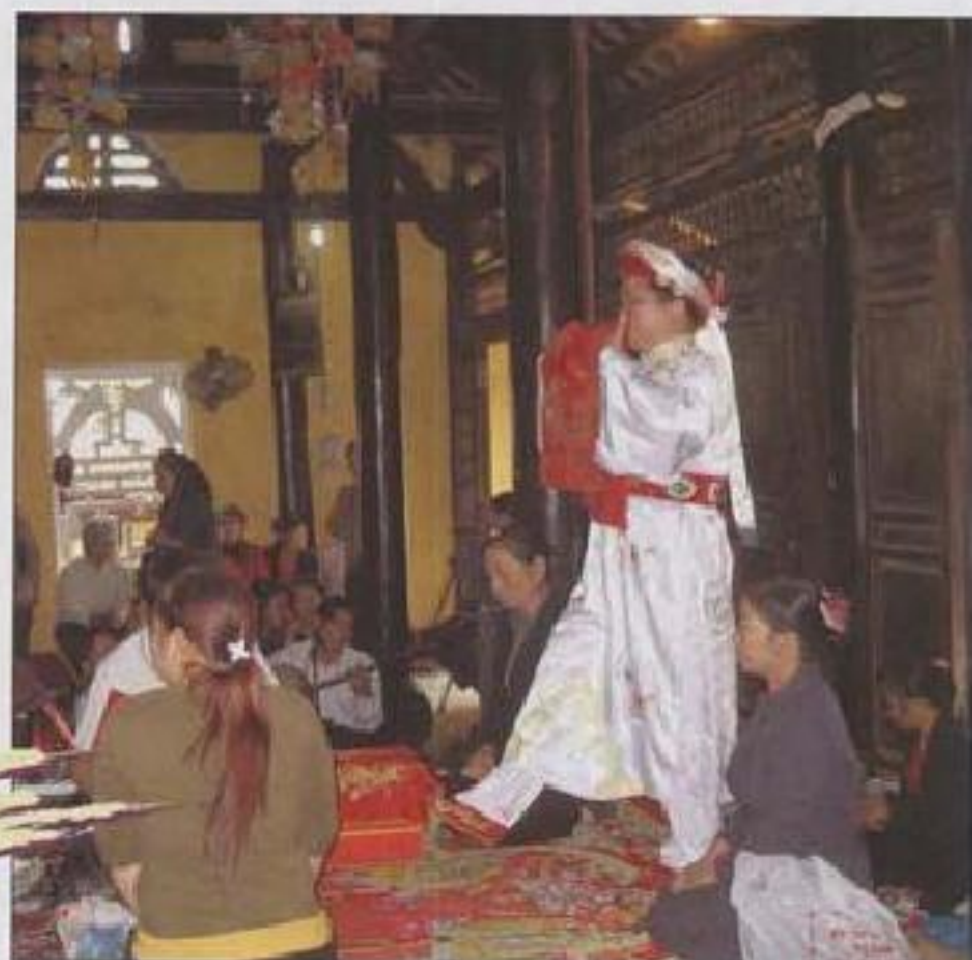
Tục múa bóng rối cầu may hiện nay xem ra đã trở thành “thủ tục hành chính” với nhiều người làm ăn ở một số tỉnh miền Bắc.

Người làm ăn ở đây còn bao hàm cả những “sếp” doanh nghiệp quốc doanh (còn sếp doanh nghiệp tư nhân hay cổ phần thì... vô tư!).

Múa bóng rối thường diễn ra tại các đền có tiếng là linh thiêng như Đền Bà chúa kho ở Bắc Giang chẳng hạn.

Các đền, chùa ở miền Nam cũng không thoát khỏi chuyện cầu may thần thánh này nhưng không “hoành tráng” như chuyện cầu may ở các đền chùa miền Bắc.

Nguyễn Khang

Múa bóng rối cầu may

Sau rằm tháng giêng hàng năm, các sếp doanh nghiệp miền Nam thường đi cầu may, “vay vốn làm ăn” ở chùa Bà (Bình Dương), miếu Bà chúa xứ (Châu Đốc- An Giang)... Cầu xong, nếu ăn nên làm ra như ý, đúng một năm sau quay lại, các sếp tạ ơn bà gấp rất nhiều lần món tiền đã vay (thường vay của bà chỉ tượng trưng vài ngàn đồng, nhưng trả lại thì vô chừng, có thể từ vài

triệu đến vài trăm triệu đồng bằng tiền mặt hay quần áo, quà cáp...). Miếu Bà chúa xứ ở Châu Đốc có cả một nhà to chứa quần áo và đồ trang sức do các sếp “lại quả” trị giá hàng tỉ đồng. Chị Nga- người làm công quả ở

miếu bà cho biết, mọi thứ nhiều đến mức, có những bộ quần áo, đồ trang sức treo và cất giữ đến hàng chục năm mà chưa đến lượt khoác lên tượng bà uy nghi nơi chánh điện. Không đơn giản như chuyện

BÀ GIÁM ĐỐC TƯƠI TÍNH MÙA BÔNG CẦU MAY Ở ĐỀN BÀ CHÚA KHO

ĐÓN LỘC TỬ TAY BÔNG

“lại quả” ở miền Nam, các sếp doanh nghiệp miền Bắc còn phải mua bóng hẩu thần thánh khi cầu được như ý (sếp không có “cần” để mua được thì phải thuê người mua thay). Đền Bà chúa kho ở Bắc Giang là địa chỉ được nhiều sếp đến mua bóng tạ ơn bà. Khi cầu được như ý, muốn tạ ơn bà, người của sếp phải đến báo với ban cúng tế đền. Sau khi chi đủ các khoản tiền: tiền mời cung văn (nhóm hát đờm, gõ trống, thổi kèn hẩu bóng), tiền cho nhóm tứ trụ (trang điểm, thay quần áo, chăm sóc sức khỏe cho người lên đồng- còn gọi là bóng), tiền công quả tu bố đền, tiền mua bánh trái, tiền lễ để bố thí... sếp sẽ được phân thời gian để lên đồng. Người lên đồng mấy lớp, trong thời gian bao lâu phải xin bà quyết định với hình thức xú quẻ. Số lớp nhiều nhất là 36, nghĩa là bóng phải thay 36 bộ xiêm y (bao gồm cả mũ và đồ trang sức, người lên đồng phải bỏ tiền may và mua các bộ xiêm y này) để mua 36 lượt, ước chừng ròng rã hai ngày một đêm. Bóng mua càng nhiều lớp càng tốn nhiều tiền.

Ông Nguyễn Văn Đào- một người chuyên xem hẩu bóng ở đền Bà chúa kho để nhất tiền lộc của bà (do bóng tung ra trong khi mua hẩu bà), cho biết: “Dịp tháng 11 vừa qua, có một bà sếp của công ty milk milk gì đấy ở Sài Gòn ra đây mua hẩu bóng 36 lớp, tôi mất hơn 300 triệu đồng như chơi!”. Còn sếp đang mua tung tăng, mặt đỏ hồng hào rạng rỡ phía trên chỗ ông Đào đang đứng là một bà giám đốc công ty chè ở miền Bắc. Anh Phạm Quý, người chụp ảnh đạo trong đền bảo: “Bà này thì không ăn thua gì với cái bà milk mà ông Đào vừa nói, mua chục lớp, chỉ mất 30 triệu đồng!”. Theo nhịp trống kèn của nhóm cung văn, bà giám đốc vừa nhảy tưng tưng vừa tung hàng bó tiền mệnh giá 2 ngàn, 5 ngàn đồng xuống (đám người đứng lối nhỏ chờ lộc bà) như mưa.

Sau “mưa tiền” là đến “mưa quýt”, “mưa bánh kẹo”... chẳng thế mà người lớn, trẻ con ở ngôi làng có đền Bà chúa kho lúc nào cũng háo hức đi xem hẩu bóng! Nhưng mớ lộc này cũng chẳng thấm thía gì so với lộc của bà giám đốc ban cho đám tứ trụ. Mỗi lần thay áo cho bà hoặc đón những vật dụng từ tay bà, họ đều được lót kèm theo khi tờ xanh (100 ngàn đồng), khi tờ đỏ (50 ngàn đồng). Bà Hoan, 60 tuổi, “chuyên viên” đi xem hẩu bóng ở

BÀ GIÁM ĐỐC THAY ĐỔI XIÊM Y MÙA LỚP MỚI

làng, cho biết: “Phải chăm sóc bọn tứ trụ đường hoàng, nếu không, chúng ưỡn ra bỏ lỗ nhịp mua của bóng là xem như đi đứt buổi hẩu, tôi vài mươi triệu như chơi, ấy là chưa kể sẽ bị bà phạt cho tán gia bại sản”. Đến lớp hẩu bóng cuối cùng của bà giám đốc công ty chè, mọi người tản ra hết, dù đám nhân viên của bà vẫn túc trực mang đến những mâm tiền, mâm trái cây, bánh kẹo... Dân làng đã bắt đầu sợ của nả của bóng trong lớp này. Theo lệ, trong lớp mua cuối cùng, cùng với những món lộc tung ra, bóng sẽ ném hèo (que nhỏ, dài khoảng nửa mét) xuống đám đông, hèo trúng người nào, người đó sẽ phải mua bóng hẩu bà đúng thời điểm này vào năm sau. Đầu phải ai cũng có nhu cầu và

có tiền để mua bóng hẩu bà như các sếp và những người giàu mà mị! Nói thế nhưng giả dụ bạn bị ném trúng hèo, có đủ tiền và đủ “gan” báo lên ban cúng tế đền chờ xếp lịch để mua hẩu bóng thì chưa chắc bạn được mua trong thời điểm như ý, bởi danh sách các sếp và những người giàu đã đăng ký dài dài bắt đầu từ rằm tháng giêng hàng năm đổ ra...

Sân đền Bà chúa kho tháng nào cũng có ô tô về đậu kín chỉ ít một lượt, khi ấy dân làng lũ lượt bảo nhau đi xem sếp mua hẩu bóng. Có người đã từng có lúc ra Hà Nội ở với con cháu, anh em bèn chành, chèo bèo mỗi: “Ghé, ghé gì! Ở mấy cái đền quanh Hồ Tây, hồ Trúc Bạch, mấy bà chủ buôn lớn ở Hàng Ngang, Hàng Đào còn hẩu bóng bằng vàng nữa cơ đấy!”.

Bao nhiêu tiền, vàng, thời gian và công sức đã được tuôn ra hẩu bóng. Các sếp, các người giàu đi mua niềm tin để làm ăn mà ồn ào, rối rắm, cầu kỳ, tốn kém và đầy màu sắc mê tín dị đoan như thế, nhưng kỳ lạ là không có một cơ quan chức năng nào nhắc nhở. Dân làng của Đền Bà chúa kho chẳng ai dẫu mà rỗi hơi, dư tiền để đi cầu may kiểu như thế. “Ông già khốt- ta- bít” 78 tuổi Phạm Văn Sang còn phấn khởi cho biết: “Nhưng mà về thế cũng được, dân làng ta có thêm thu nhập để có bữa tươi và mua quần áo, sách vở cho con em đến trường”★

NHÓM CUNG VĂN PHỤC VỤ BÓNG

Việc thờ cúng thần tài từ lâu đã trở thành một phong tục văn hoá của người Việt, nhất là những người mua bán kinh doanh. Nếu như trước đây thường chỉ có những cửa hàng bán lẻ, tiệm tạp hoá hay sửa xe mới thờ thần tài thì từ khi đất nước bước vào kinh tế thị trường, các bàn thờ thần tài còn xuất hiện cả ở những công ty kinh doanh, cơ sở sản xuất, nhà hàng, khách sạn, siêu thị và thậm chí hiện diện trong từng hộ gia đình.

Thần tài được thờ cúng trang trọng khắp nơi, nhưng ông thần tài có nguồn gốc từ đâu và vì sao phải thờ thần tài thì không phải ai cũng biết.

Theo truyền thuyết, ngày xưa bên Trung Hoa có một lái buôn tên Au Minh thường mang hàng hoá đến tận những xóm làng hẻo lánh để bán. Ông buôn bán trung thực, không bán hàng dỏm hàng giả, không trốn thuế, giá cả phải chăng,

mà tính tình lại cởi mở nên được khách hàng rất tin cậy. Ngày nọ, ông đi qua hồ Thanh Thảo thì chợt giông gió nổi lên, một vị thủy thần xuất hiện bảo rằng do Au Minh làm ăn đứng đắn nên thần tặng cho đứa bé Như Nguyễn mang về làm con nuôi, chẳng bao lâu sẽ phát tài giàu sang.

Đúng như lời thủy thần, chỉ trong vài năm mang Như Nguyễn về nuôi, việc buôn bán thuận buồm xuôi gió, gia sản phát nhanh. Một ngày mừng một Tết, bé Như Nguyễn vô tình phạm lỗi, Au Minh nổi giận đánh mấy cái chổi. Như Nguyễn sợ quá trốn vào đồng rác và biến mất luôn. Au Minh buồn rầu, việc buôn bán ngày càng tuột dốc. Dân làng cho rằng Như Nguyễn là thần tài đã mang lại điềm tốt lành mà Au Minh không biết nuôi dưỡng. Từ đó trong dân gian bắt đầu thờ phụng vị thần mang lại phúc lộc và đặt tên thần tài. Ngày mừng một Tết người ta cũng kiêng quét nhà hốt rác vì sợ thần tài chui vào đó biến mất giống Như Nguyễn.

Dựa vào sự tích, nhà nghiên cứu Toan Anh cho rằng: "Thần tài là một nữ thần, chứ không phải các báo hàng về một nam thần với râu ria mỗi khi nói tới thần tài gõ cửa một nhà nào trong các cuộc xổ số kiến thiết".

Tuy nhiên, có một truyền thuyết khác nói rằng thần tài chính là Triệu Công Minh, một nhân vật nổi tiếng thời nhà Tấn bên Trung Hoa. Lánh đời đi tu ở núi Chung Nam, về sau ông đắc đạo được phong Chính Nhất Huyền Đàn Nguyên soái coi ngó việc trừ ôn dịch, bệnh tật, oan khuất để cứu người; đồng thời ông cũng giúp những người mua bán gặp may mắn. Do đó, dân gian thờ ông hay vẽ hình mặt đen, râu rậm, tay cầm roi, cưỡi cò đen, tôn vinh ông là Tài Bạch Tinh Quân hay Triệu Công Nguyên soái.

Ngoài ra còn có nhiều truyền thuyết dân gian thú vị khác về thần tài. Theo các nhà nghiên cứu, tài thần cũng là một dạng thổ thần có nhiệm vụ giữ đất giữ của, nên về sau người ta hay thờ chung thần tài với thổ địa. Trước

THẦN TÀI VÀC
BAO TIỀN (BẢNG GỖM
SỨ)

THẦN TÀI

từ đâu đến?

Tuệ Thiện

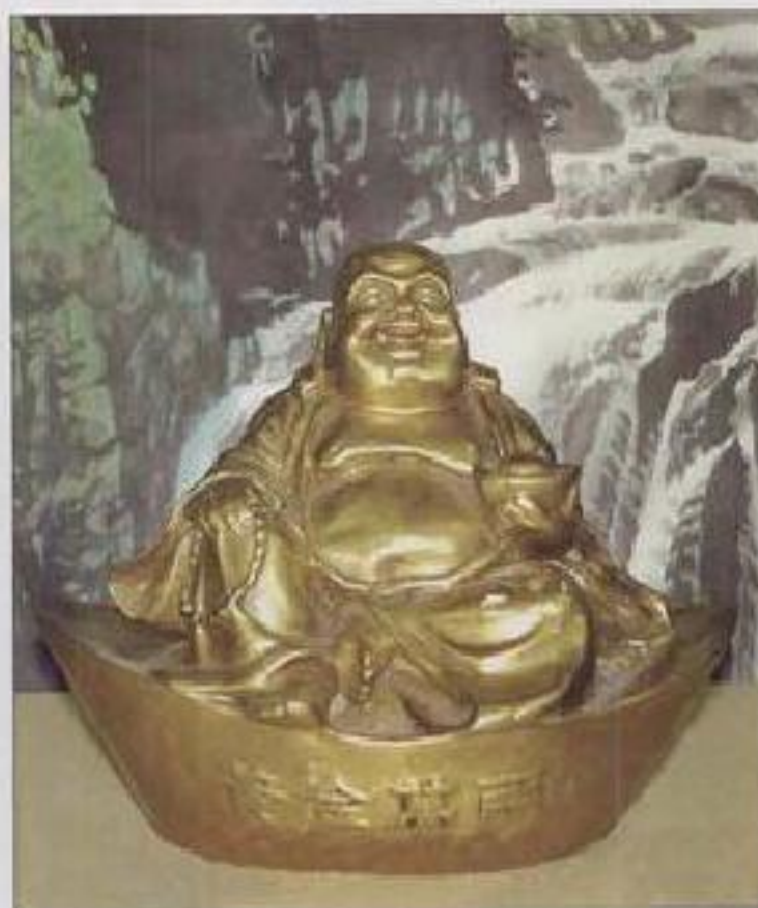
thờ cúng ra sao?

đây người ta thờ thần tài ở chỗ kín, giống như việc giấu kín tiền bạc. Ngày nay, có lẽ để thần tài dễ gõ cửa nên vị thần này thường được thờ ở một vị trí đẹp, sáng sủa trong nhà cùng với thổ thần, tức ông địa.

Bàn thờ thần tài trước đây làm bằng gỗ dán giấy đỏ, ngày nay được cải tiến chạm trổ tinh vi, thậm chí còn được đúc bê-tông, ốp gạch men lộng lẫy. Nếu đầy đủ thì phía trước là lư hương kê 100 thoi vàng giấy, hai

THẦN TÀI ĐÔI THOI VÀNG (BẢNG KIM KHI)

bên hai cây đèn nhỏ, có ly nước chén rượu và một cỗ bông bày hoa quả phẩm vật. Phía trong bàn thờ có bài vị:

"Ngũ phương ngũ thổ long thần
Tiền hậu địa chúa tài thần"

Hai bên bài vị có câu đối:

"Thổ năng sinh bạch ngọc
Địa khả xuất hoàng kim"

Nghĩa là:

Đất hay sinh ngọc trắng

Đất cũng cho vàng ròng

Thực ra ngày nay trong tâm thức nhiều người Việt, việc thờ cúng thần tài, thổ địa hay thổ công... như là một sự thành kính biết ơn đối với tổ tiên và những người khuất bóng đã phù hộ, chở che, giúp đỡ để cuộc sống được ấm no, hạnh phúc, thanh thản.

Khác với Táo Quân chỉ cúng mỗi năm vào 23 tháng chạp âm lịch, việc thờ cúng thần tài diễn ra quanh năm. Tuy nhiên, ngày Tết cổ truyền có lẽ là ngày thần tài vui nhất, không chỉ được cúng tế nhiều phẩm vật mà còn có dịp sum họp với nhiều vị thần linh thiêng khác về chung vui với gia chủ, đất đai, sông núi đang toả hương xuân ★

Cúng thổ công

Dân gian có câu: "Đất có thổ công/ Sông có Hà Bá". Nghĩa là trên mọi mảnh đất đều có thổ công cai quản, nên đây là vị thần quan trọng nhất trong mỗi gia đình, đứng trên những vị thần khác như thổ địa, thần tài, tiên sư, thần hổ... Cũng có quan niệm cho rằng thổ công là vị thần trông nom việc bếp núc, thổ địa trông coi nhà cửa, còn thổ kỳ thì lo việc chợ búa, sản vật của vườn ruộng.

Trong tín ngưỡng người Việt, thổ công chính là thần đất, nên khi khẩn hoang hay xây dựng nhà cửa, công sở, đền chùa, làm mô mà đều cúng thổ công. Vào ngày Tết Nguyên đán, lúc giao thừa người ta cũng cúng thổ công và các vị thần khác cùng với cúng gia tiên, rước ông bà tổ tiên về sum họp. Phẩm vật cúng thổ công thường là hoa quả, rượu nước nhưng cũng có người cúng mặn đĩa xôi, con gà quay... Nếu trọng nhà không có bàn thờ thổ công thì lập ngay một bàn trước nhà để cúng đất đai như sự thành kính cảm ơn và cầu nguyện thổ công phù hộ năm mới gia cư bình an, phát đạt.

Huỳnh Trang

Nhân dịp Tết Kỷ Sửu-2009, xin giới thiệu mẫu văn khấn thần tài cùng những vị thần khác dựa theo tác phẩm *Tín ngưỡng Việt Nam* của cụ Toàn Anh:

Nước Việt Nam, năm Kỷ Sửu-2009, tháng giêng ngày....

Tôi tên là....., toàn gia cư trú tại xã (phường)....., huyện (quận)....., tỉnh (thành phố).....

Xin bái vọng, kính dâng lên rượu nước, bạc vàng, đèn hương, hoa quả cùng các đồ lễ, phẩm vật.

Cung thỉnh các bậc tiền hiền:

Thổ công tại vị ở trước

Thổ địa tại vị ở trước

Thổ kỳ tại vị ở trước

Thần tài tại vị ở trước

Giáng lâm chứng giám

Cầu xin phù hộ gia chủ từ già đến trẻ hạnh phúc, bình an, không bệnh không tật, làm ăn phát tài phát lộc.

Thượng hưởng

VƯỢN XA HƠN!

Protomalt giúp trẻ vươn xa hơn.

MILO hiểu rằng nguồn năng lượng dồi dào sẽ giúp trẻ luôn năng động, tự tin và sẵn sàng vượt qua mọi thử thách trong cuộc sống hằng ngày.

Chiết xuất mầm lúa mạch có trong MILO cung cấp nguồn dinh dưỡng, giàu năng lượng từ thiên nhiên. Giờ đây, MILO mới với **Protomalt®** - một bước đột phá mới, được nghiên cứu và phát triển đặc biệt bởi **Nestlé Thụy Sĩ**, là chiết xuất dinh dưỡng từ **mầm lúa mạch nguyên cám**, mang đến cho trẻ nguồn năng lượng hoạt động lâu dài hơn.

Cùng với hương vị tuyệt vời, MILO mới còn cung cấp cho trẻ các dưỡng chất cần thiết khác như: **Sữa bột tách kem** cung cấp đạm và các chất dinh dưỡng; **Canxi** cho xương và răng chắc khỏe; **Sắt** ngăn ngừa bệnh thiếu máu; **Vitamin B6** giúp hỗ trợ chức năng não; **B12** giữ cho hệ thần kinh trung ương khỏe mạnh, **B1** giúp chuyển hóa đường thành năng lượng, **B2** giúp cho sự tăng trưởng, sáng mắt và **Vitamin C** giúp tăng cường sức đề kháng.

MILO cung cấp nguồn năng lượng cho cả ngày năng động của trẻ.

Thức uống **dinh dưỡng**
Giàu năng lượng

Chúc Mừng
Năm Mới

Công ty TNHH Nestlé Việt Nam, Khu Công Nghiệp Biên Hòa 2, Đồng Nai.

Thằng Hưng ù đứng thập thò trước nhà ông Tám sinh học như một tên trộm. Nó muốn nhờ ông Tám làm một điều mà không biết có được không: lai tạo cho nó một con muỗi hút mỡ. Con muỗi này sẽ được nó nuôi độc quyền trong túi áo mọi lúc mọi nơi, một ngày muỗi được ăn mười lần, thức ăn là nguồn mỡ đầy tú hụ trong người nó. Chỉ cần nuôi muỗi một thời gian thôi là nó sẽ không còn béo phì, mọi người sẽ không gọi nó là Hưng ù, Hưng đại bác, Hưng xe tăng hay là Hưng heo nữa.

- Ai đứng ngoài hàng rào nhà tui đó, mời vào!

Rót cho Hưng ly nước, ông Tám sinh học vuốt râu cười khà khà:

- Cái chuyện con muốn nhờ ông khó à nghen! Xưa nay muỗi hút máu chớ nào hút mỡ. A, mà không, có, có giống muỗi đực hút chất ngọt chớ không hút máu người và động vật như mấy con muỗi cái hung hăng, háu đói dưới gầm giường nhà ông đây!

Đưa tay đập cái bốp một con muỗi vừa mục kích vào bắp đùi núng nính của mình, Hưng ù nghiêng đầu thắc mắc:

- Ủa, chớ con muỗi đực hút chất ngọt là hút cái gì vậy ông Tám?

- A, con có thấy đĩa trái cây nhà mình thỉnh thoảng có muỗi đậu vào không? Đây, đây là những con muỗi đực thích nước ngọt trái cây, nhất là loại trái cây để lâu ngày bị chín rục, bị thối rữa.

- Vậy ông làm cho con một con muỗi đực chuyên hút mỡ người đi!

- Không được, nếu có, muỗi hút mỡ người cũng phải là một con muỗi cái, muỗi cái có vòi cơ động hơn muỗi đực nên mới hút được máu hay mỡ người chứ! Nhưng có một điều ông thấy lo là, làm cách nào cho nó không sinh sản được...

- O, nó mà sinh sản được thì tốt chớ ông, trên thế gian này còn biết bao người mập muốn không còn béo phì một cách nhanh chóng như con!

Ông Tám xoa đầu Hưng:

- Không được, ông là một nhà khoa học nên phải cân nhắc mọi điều trước khi muốn chế tạo hay phát minh ra một điều gì đó, sự tiến bộ của khoa học là con dao hai lưỡi

Thu Trần

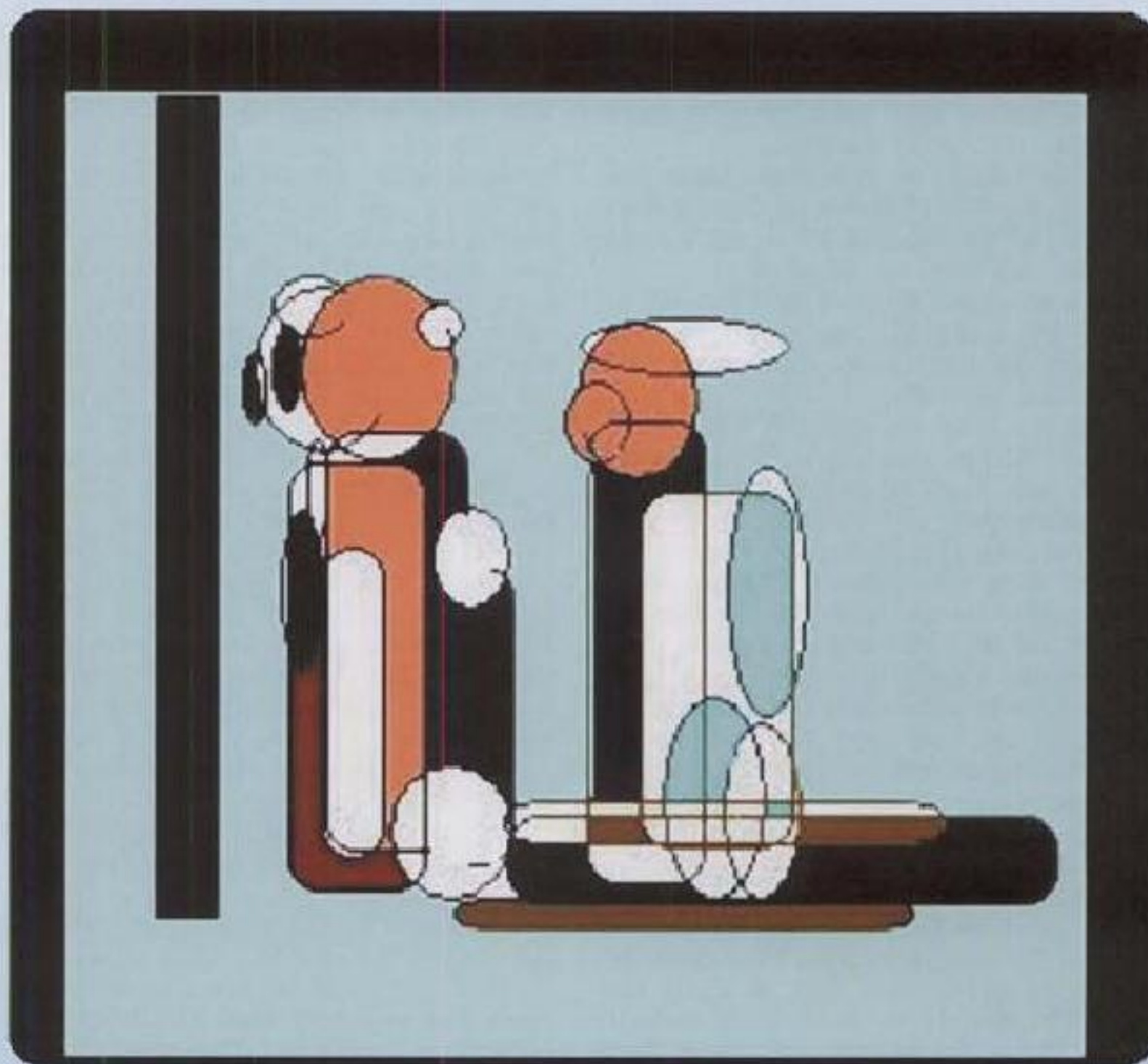
Một ngày kỳ lạ là chủ đề Cuộc vận động sáng tác truyện giả tưởng cho thiếu nhi năm 2008 (do Hội Nhà văn Đan Mạch, Hội Nhà văn Hà Nội và Nhà xuất bản Kim Đồng phối hợp tổ chức); hoạt động này nằm trong khuôn khổ Dự án hỗ trợ văn học thiếu nhi Việt Nam-Dan Mạch 2006-2010. Muỗi hút mỡ và Đối rắng với chuột là hai truyện ngắn của nhà văn Thu Trần (biên tập viên Dương Thời) đoạt giải nhì trong số hơn 400 tác phẩm tham gia cuộc vận động này. Truyện giả tưởng lồng lảnh những chi tiết kỳ ảo bên cạnh đời thường để cậu bé Hưng, thằng Tí chuột... được nô nê với những bài học về sự không được tham lam, phải biết giữ gìn vệ sinh cá nhân, phải là chính mình trước khi vươn vai trở thành Phù Đổng để bay tới các vì sao...

Đ.T

con biết không. Nó có thể là điều tốt cho người này nhưng là điều không tốt với người khác. Một con thôi, ừ, nếu được, chỉ có một con muỗi hút được mỡ người thôi, từ từ rồi ông cháu mình tính tiếp...

Sau thời gian mày mò nghiên cứu, ông Tám sinh học cũng lai tạo được một con muỗi chuyên hút mỡ người. Thành quả này, ông Tám nói với Hưng

ù là, ông đã chọn một trăm con muỗi cái mạnh khỏe nhất nhốt chung với một trăm con muỗi đực chuyên hút nước trái cây, trong lồng của chúng, ông chỉ để... mỡ heo, thế là chúng phải hút mỡ để sống. Những con muỗi cha mẹ phải hút mỡ tạm vì chúng không có món ăn nào khác. Đến thế hệ muỗi con ra đời với hàng ngàn hàng vạn con thì chúng chỉ biết có hút mỡ, mỡ

MINH HOA: LÊ KIẾT

Muỗi hút mỡ

đã trở thành món ăn không thể thay thế và độc nhất của chúng. Sau một thời gian, trong hàng ngàn hàng vạn con ầy, chỉ có một con thích nghi với môi trường và sống sót, đó là chú muỗi Amo mà ông Tám đã thương mến riêng tặng cho Hưng ở trong dịp sinh nhật lần thứ mười của nó. Trước khi trao quà cho người bạn nhỏ, ông Tám đã tiêm cho Amo một liều thuốc khỏe. Nó nhảy nhót lung tung trong chiếc lọ nhựa trong suốt, quả là cực khỏe! Rất may cho ông Tám, Amo là một chú muỗi đực, thế là không phải lo phần sinh sản tràn lan của giống muỗi ầy. Ông xoa tay nhăm nhính, nếu số muỗi giống là những con số lẻ như một trăm lẻ một, một trăm lẻ ba... thì chắc chắn những con muỗi con ra đời sẽ là muỗi cái. Trao Amo cho người bạn nhỏ, ông Tám không quên dặn dò:

- Amo chỉ được dùng để hút mỡ trẻ con thôi, việc làm của Amo phải có ý nghĩa nhất định thì nó mới sống được lâu.

Hưng ù reo lên:

- A, con hiểu rồi, ý ông nói là Amo sẽ giúp những đứa trẻ mập ú ù như con sẽ không còn buồn vì thân hình quá khổ nữa phải không?

- Tất nhiên, có một thân hình phù hợp với lứa tuổi, trẻ con sẽ không thấy xấu hổ, tự tin mà học hành, tự tin mà vui đùa với bạn với bè chứ!

Để có được Amo, ông Tám đã bị muỗi đốt sưng tấy cả người, ba mẹ Hưng ù đã phải thay nhau nuôi ông nằm viện cả tháng...

Hưng ù bỗng trở nên nổi tiếng khắp trường, khắp xóm nhờ Amo. Nó đã gây đi một cách nhanh chóng như mơ ước, Amo được đốt nó một ngày đến vài mươi lần chứ không phải mười lần như nó từng tính toán. Ở trường, Hưng đã trở nên tự tin hơn khi lên bục trả bài và nó đùa với bạn trong giờ chơi. Những câu chuyện bịa đặt đầy ác ý về Hưng heo đã biến mất. Bạn bè không còn dồn nó vào một góc lớp để xịt nước lên người nó mà bảo là tám heo. Trên đường từ trường về nhà, nó không còn là tâm điểm chú ý của mọi người vì sự quá khổ của mình. Trong bữa ăn, nó được ăn thoải mái những món khoái khẩu mà không bị chị hai la mắng là đồ lười ăn uống như heo. Nhờ Amo, nó không bị gọi là heo hay xe tăng, đại bác nữa, mà đã có biệt danh mới là Hưng Amo. Nickname nó cũng được đổi là Hungamo.

Mọi thứ suôn sẻ như một giấc mơ mà Hưng Amo có năm mơ cũng không thấy được. Nó cũng đã giúp một vài người bạn không còn béo phì như nó.

Có một ngày chủ nhật, Hưng Amo buồn tình nằm chèo queo ở nhà vì không có tiền chơi game online. Trong túi áo nó lúc nào cũng có chiếc lọ nhựa trong suốt là ngôi nhà của Amo. Tiếng vo ve

êm êm của Amo dần đưa nó vào giấc ngủ. Ừ, ngày nghỉ không có tiền chơi game online thì ngủ chứ biết làm gì bây giờ. Bỗng nó mở to mắt giật mình, á ồ, tại sao mình không bắt Amo làm ra tiền nhỉ? Thế là nó âm thầm mò đến các thẩm mỹ viện, quảng cáo Amo với các bà các cô mập ú ù như nó ngày trước. Sau một vài người thử nghiệm có kết quả, các bà các cô ùn ùn kéo đến tìm Hưng Amo. Biết chuyện, ba mẹ Hưng không đồng ý cho Amo làm việc quá sức nhưng đồng tiền đã làm Hưng tối mắt, nó lén ba mẹ bắt Amo hút mỡ mọi người không ngại ngùng. Đến một ngày xấu trời nọ, có bà nhà giàu béo ị đến tìm Hưng. Mẹ bảo:

- Không được, người bà ta to và da bà ta dày thế kia, Amo sẽ bị gãy kim mất!

Bà nhà giàu nháy mắt, tìm cách kéo Hưng ra khỏi nhà, hứa sẽ thưởng cho nó một đàn máy chơi game thuộc loại siêu hạng nếu nó để Amo làm cho bà trở nên "sờ lim" (mảnh mai) như các cô siêu mẫu. Liều mỡ đầu tiên của bà nhà giàu được hút ra đã làm Amo liếng xiếng, nó bò chệnh choạng trên bắp đùi bóng nhẫy của bà như người say rượu. Mẹ Hưng nói không sai, da bà nhà giàu dày quá, Amo phải đâm kim những mấy lần mới thủng. Liều mỡ thứ hai khiến Amo ngã lăn quay, nó chống hết mấy chân lên trời kêu o o cấp cứu, cấp cứu, help me, help me! Hưng hoảng hốt bỏ nó trong lòng bàn tay rồi chạy hốt hải sang nhà ông Tám:

- Ông ơi, cứu, cứu Amo dùm con!

Dù chưa khỏe lắm sau trận bị muỗi đốt tới bời, ông Tám sinh học cũng nhanh nhẩu xắn tay áo lên, tiêm ngay cho Amo mấy liều thuốc khỏe nhưng không có cách nào hồi phục được. Mấy cái chân Amo run rẩy nhẹ dần, nhẹ dần... rồi bất động. Amo chết vì làm việc quá sức. Hưng ôm ông Tám khóc hu hu:

- Ông ơi, có cách nào làm cho Amo sống lại không?

- Hết cách rồi con ạ, ông đã nói rồi, Amo chỉ để hút mỡ và chơi với trẻ con thôi!

Quả tình là rất muốn nhưng Hưng Amo cũng không còn mặt mũi nào để nhờ ông Tám lại tạo cho một con muỗi hút mỡ mới. Hơn thế nữa, đợt làm việc để có được Amo vừa qua đã khiến sinh lực ông già sinh học cạn kiệt dần.

Có một điều kỳ lạ là, càng buồn càng hối hận vì làm chết muỗi Amo, Hưng càng ăn càng uống nhiều hơn. Chính thế nên chẳng mấy chốc người nó lại phát phì ra như trước. Bạn bè lại gọi nó là Hưng heo, Hưng xe tăng, Hưng đại bác. Biết làm sao được, cơ hội đến với mỗi người trong đời chỉ có một lần thôi! ★

Đã qua cái thời mọi người cảm thấy khó khăn khi không nghe được tiếng chuột. Cách đây ba giờ, ba phút, ba giây, thằng Tí sún đã nghe được tiếng chuột. A ha! Bằng cách nào vậy ta? Có gì khó, trong thung lũng hoa vàng cách nhà nó không xa, mỗi hôm kia hôm kia hôm kia, có chiếc đĩa bay của người ngoài hành tinh rơi. Có phải là đĩa bay không vậy? Một vật thể khổng lồ, hình tròn, det... sáng lấp lánh dưới ánh sáng mặt trời, thế không phải là đĩa bay thì là cái gì? Còn người ngoài hành tinh đâu? Chẳng thấy, có lẽ họ bay về trời mất rồi! Thằng Tèo bạn Tí nhủ mầy khi nghe Tí giải thích như vậy:

- Bay về trời, thế người ngoài hành tinh sống trên trời à?

- Tớ cũng không chắc lắm nhưng anh tớ bảo người ngoài hành tinh thường có cánh, mà có cánh thì bay lên trời cho sướng, chứ ở mặt đất nóng bức này làm gì!

Tí nhất được cạnh đĩa bay rơi một chiếc nút kim loại sáng choang, nó bé bé như chiếc nút áo sơ-mi Tí đang mặc. Tí chấp cheng nó với những chiếc nút áo, nghe leng keng leng keng đến vui tai. Tí nhà ta thích lắm, lúc ngủ hoặc đi rong với lũ trẻ trong xóm đều mang chiếc nút theo.

Sáng hôm qua, cái răng thứ năm trong hai hàm răng sữa của Tí rơi ra. Vì sao vậy? Bác sĩ bảo răng bị sâu vì nó lười đánh răng nhưng ăn kẹo suốt ngày, phải nâng súc nước muối và đánh răng tích cực lên, nếu không thì cả hai hàm răng của Tí nay mai sẽ dật tay nhau đi du lịch thì có mà húp cháo thay cơm! Không biết có nghe thủng lỗi khuyên của bác sĩ không mà Tí cứ đứng ở góc nhà mân mê mãi cái răng thứ năm vừa rơi ra. Nó đang muốn đổi răng với chuột. Người lớn bảo rằng chuột lúc nào cũng chắc, bóng và sáng đủ chuột không hề biết đến bàn chải và kem đánh răng. Tí ước mình cũng có một hàm răng như thế để lũ bạn nhóc tí không gọi nó là Tí sún nữa. Nhớ lời ông ba say rượu đầu xóm nói, muốn có răng mới chỉ việc quảng chiếc răng sâu lên nóc nhà rồi đọc câu thần chú: "Hú hồn hú chuột, răng cũ về mây, răng mới về tao!". Tí cũng bước ra sân nhà, làm y chang như vậy nhưng không có con chuột nào hỏi âm. Làm sao bây giờ? Buổi tối đi ngủ, Tí chấp cheng giấc mơ có hàm răng đẹp mà không phải đánh răng hay súc nước muối...

Cái điều kỳ diệu ấy chợt đến với Tí lúc năm giờ sáng ngày hôm sau, khi nó trở mình, nằm áp tai xuống giường thì nghe được lũ chuột nói chuyện dưới gầm giường. Ồi, kỳ diệu thật, có phải là mơ không đây? Nó mở mắt tình hân, ngồi bật dậy, nhéo vào tai mình hai cái đau điếng, ồ

- Hôm qua thằng Tí muốn đổi răng với tụi mình mà nó không biết cách.

- Ủ, thằng ngu thiệt, mắc gì phải nghe lời cái ông già say rượu không biết gì về họ hàng chuột nhà mình. Phải chi nó làm như thế này, rải cho bọn mình một vốc gạo ngay cửa hàng nơi gốc chuối to sau chuồng heo, rồi ngồi xuống, nghe hàm răng sún ra hắt:

Chào chuột xinh như hoa

Tươi như ánh sáng mặt trời

Với hai hàm răng chắc khoẻ

Mà không tốn một xu nào cho bàn chải và kem đánh răng...

- Ua, mà răng thằng Tí sún mất năm cái, răng chuột còn nguyên, đổi thế ích lợi gì?

- Mang bộ răng người sẽ nghe được tiếng người, chừng ấy, họ hàng nhà chuột ta tha hồ biết chia khoá kho tàng con người cất giấu ở đâu, tha hồ mà phá phách, tha hồ mà ăn nhậu...

- Nhưng làm cách nào để thằng Tí nghe được những lời vàng ý ngọc này của tụi mình đây?

- Ngốc! Tự này giờ nó nghe thủng hết rồi đấy, tụi bây quên là nó đang mang chiếc nút nghe được tiếng chuột mà nó nhặt được từ chiếc đĩa bay rơi à?

- Vớ vẩn! Đĩa bay nào mà có chiếc nút nghe được tiếng chuột?

Đến lúc này thì cụ Chuột cống mới

cất giọng ồm ồm:

- Có đấy, ấy là tại vì các con biết một mà không biết mười. Chiếc đĩa bay rơi là của bọn người trên mặt trăng, chúng đổ bộ xuống đây để bắt họ hàng nhà chuột chúng ta về trên ấy làm thí nghiệm, cũng may là tất cả bọn chúng đã tan thành nước khi đĩa bay rơi, còn thằng nhóc này thì nhặt được cái nút phiên dịch tiếng chuột do bọn người trên mặt trăng dày công sáng tạo, phòng khi bắt được chúng ta thì có cái mà làm việc!

- OK, thế thì đàm phán với nó để họ nhà chuột chúng ta nghe được tiếng người đi!

... Từ ngày được mang bộ răng chuột, quả là răng thằng Tí có bóng, có sáng lên dù nó không hề động đến bàn chải và kem đánh răng. Răng chuột nhọn và dài nên miệng Tí chu ra như mỏ chuột, chẳng thế mà lũ bạn tặng nó một biệt danh mới: Tí chuột! Với bộ răng chuột, dù ăn uống có vương vãi hơn nhưng Tí vẫn vui lòng, vì nó nhớ rất rõ là, bộ răng chuột nó được đổi chưa rụng mất cái nào, hời chán!

Đến một ngày, nỗi kinh hoàng ập xuống đời Tí khi con chuột mang hàm răng sún của Tí than thở rằng người không làm sao gặm nhấm được, không làm sao cắn được quần áo con người khi bị ngứa răng, không làm sao gặm

hết một trái bắp trong vòng một phút. Nhưng kinh khủng nhất là lúc nó khóc tỉ tê dưới gầm giường lúc nửa đêm:

- Hu hu, hic hic, tụi nhớ hàm răng chuột của tụi quá, hàm răng đã từng nhai ngấu nghiến những con gián bết mùi bùn cống thơm ngon, hàm răng đã từng gặm xác mấy con vịt chết thối ven hồ, hàm răng đã từng nhai hết cả một đồng gà chết rục vì bị cúm gà... Hic hic, hu hu...

Trời ơi, thằng Tí ngồi vũng dầy ụa mưa và móc họng ối ra liên tục; nó luôn nghe quanh nó nồng nặc mùi gián, mùi nước cống, mùi vịt gà chết toi.

Người chịu hết xiết và chuột cũng chịu hết xiết, thế là lại thêm một cuộc đàm phán. Răng người trả lại cho người. Răng chuột trả lại cho chuột. Được trả lại răng, chuột ta tỉ tởn tung tăng dưới gầm giường, cụ Chuột cống cắn vào tai nó rồi nhấc bóng nó lên:

- Đồ ngốc! Nghe được tiếng người mà không chịu hả?

Nó phủ phục:

- Thưa cụ, cụ đã chẳng từng dạy con, hàm răng cái tóc là góc con người đó sao? Còn gì đau khổ hơn khi một con chuột không được mang hàm răng của chính nó!

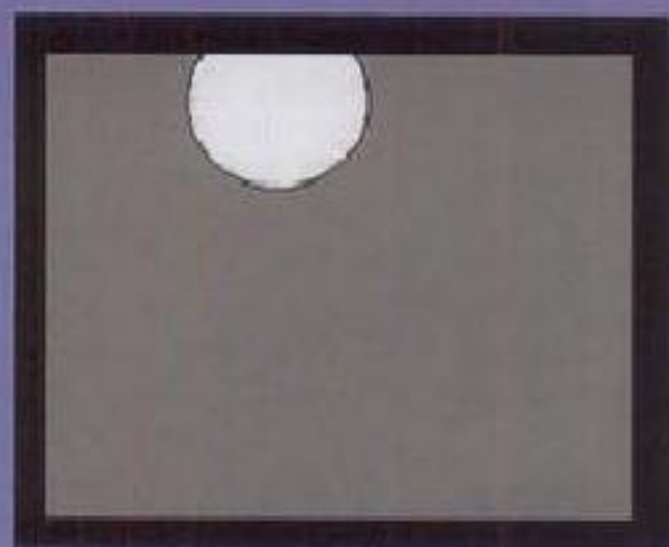
Đến lúc này thì Tí cũng chẳng màng nghe tiếng chuột cãi nhau nữa,

nó tuột xuống giường, mặc đêm tối, chạy ù ra bờ ao trước nhà, móc túi lấy chiếc nút nghe được tiếng chuột quảng tòm xuống nước. Biển đi, biển đi, tờ sợ lắm rồi những rắc rối khi nghe được tiếng chuột...

... Ánh trăng soi mặt ao vắng vặc, Tí thủng thủng ngồi xuống cầu ao. Nó nhìn mặt nước phẳng lặng như gương rồi nghiêng đầu, nghe hàm răng sún ra cười. Chưa bao giờ Tí thấy hai hàm răng bị mất năm chiếc của mình xinh đến thế, nhất định sáng mai mẹ đi chợ, nó sẽ nhờ mẹ mua cho một cây kem đánh răng và một bàn chải răng mới cầu...★

Thu Trân

MINH HOA: LÊ KIẾT

Đổi răng với chuột

Có phải chúng ta yêu bọn trẻ hay bắt chúng thực hiện những tham vọng của người lớn? Hàng ngày chúng ta lập trình rồi bắt những đứa trẻ tội nghiệp kia phải thực hiện, mà đâu biết đến một ngày chúng trở nên ngờ ngác như những con gà tổ...

A Sáng

Tình yêu mù quáng & những "con gà tổ"

Tôi có anh bạn phàn nàn rằng, thằng con lớn của anh bây giờ chẳng biết làm việc gì, ngay cả chuyện rửa rau. Nó lấy rau muống nhúng vào nước sôi để rửa- theo nó như thế mới vệ sinh. Hàng ngày nó u mê với trò chơi điện tử và không thể biết làm thế nào người ta nhổ lông gà... Nói chung nó như một con gà tổ, lúc nào cũng ngờ ngác thụ động. Đến nỗi đôi quai nó rần trớn mà không cho dầu ăn vào chảo, rồi cũng không biết trứng ngon như thế nào vì hàng ngày mẹ nó bắt phải ăn trứng, như một nhiệm vụ. Hơn mười tuổi mà không dám sang đường một mình, đi đâu cũng phải kè kè có người lớn. Rồi anh ta kết luận: chán kinh khủng! Chỉ tại mẹ nó.

Đây không phải là trường hợp hi hữu. Trông bọn trẻ bây giờ thật đầy đủ. Chúng béo tốt, sạch sẽ, ngoan ngoãn... lúc nào cũng được chăm sóc kỹ lưỡng- kỹ lưỡng đến nỗi chẳng biết làm gì. Với chúng chỉ có hai mệnh lệnh: ăn và học. Còn việc chơi cũng phải theo sự lập trình của người lớn. Cha mẹ chúng là những người cẩn thận và yêu con một cách mù quáng. Họ muốn con cái trở nên hoàn hảo- đó là khát vọng chính đáng. Nhưng họ chưa bao giờ thật sự nghĩ về bọn trẻ, họ chỉ nghĩ về chính họ mà thôi. Họ không cần biết bọn trẻ cần gì và đang nghĩ gì. Với họ, những món ăn bổ dưỡng và các bài học là quan trọng nhất. Chỉ có những thứ đó mới làm con cái họ trở thành thiên tài. Còn các việc khác không quan trọng.

Tôi đã từng chứng kiến một cô bé mới lớn định tự vẫn vì mẹ đọc trộm nhật

ký của mình. Việc đọc nhật ký của con cái là điều không nên, trừ khi chúng muốn chia sẻ. Tất nhiên cha mẹ cần biết đứa con gái của mình nghĩ gì. Nhưng không được phép lấy những suy nghĩ của nó trong nhật ký mà dạy bảo, mà phạt nó. Với lứa tuổi này, đây là sự xúc phạm khủng khiếp. Thiếu chút nữa họ mất đứa con chỉ vì sự giám sát quá khắt khe ấy. Một lần trong siêu thị, tôi cũng chứng kiến cảnh một bà mẹ dẫn đứa con trai khá lớn đi mua đồ. Trông đứa trẻ ngờ ngác nắm tay mẹ lơ đãng như lên bốn, tôi thật sự ái ngại cho nó. Ở tuổi này nó cần phải biết tự lập chứ đâu tùm áo mẹ lơ đãng, sợ sệt như thế. Khi nó vừa mới bước ra cửa, mẹ nó liền hét lên: "Nắng kia con...". Bà lôi tuốt nó vào, xoa xoa như thế cái nắng đã ngấm mất một miếng thịt trên cơ thể béo mẫm của con bà. Thằng bé vẫn ngờ ngác. Tôi tin rằng cu cậu kia chưa bao giờ đi đâu quá

mười
Cũng
r a
thế nào.

mét mà vắng mẹ,
có thể nó chưa biết
ngoài nắng sẽ như

Chúng ta có thể làm bọn trẻ béo múp míp bằng cách bơm thật nhiều chất bổ dưỡng, nhưng đó chỉ là thể xác hiện hữu. Còn tâm hồn chúng thì sao? Đừng tưởng cứ nhồi thật nhiều kiến thức thì chúng sẽ xuất sắc, sẽ hoàn hảo. Những thủ khoa đại học năm vừa rồi toàn xuất thân từ tỉnh lẻ, hay con nhà công nhân nghèo túng. Chúng không có một thân xác béo tốt, nhưng chúng có một cái đầu tuyệt vời, có tham vọng, có tư duy và có khát khao khám phá khoa học. Vậy chúng là ai? Chúng có được nuôi dưỡng như những đứa trẻ kia không? Tất nhiên là không! Chúng có bị lập trình sẵn, bị làm theo mệnh lệnh, bị nhồi nhét những bài học quá tải không? Cũng không nốt! Cha mẹ chúng còn phải vật lộn với cuộc sống, rất ít thời

gian để giám sát chúng. Nhưng chúng vẫn xuất sắc, thế mới lạ. Và tôi tin những đứa trẻ như thế sẽ rất chủ động trong cuộc sống, chúng biết cần phải làm gì.

Còn với những cô cậu bị nuôi thành gà tổ kia, sẽ mãi mãi là gà tổ, nếu như cha mẹ chúng không có một cách nuôi dạy khác. Điều quan trọng là người lớn- những người có đầy đủ kiến thức phải biết cách trả lại những gì thuộc về con trẻ. Hãy để chúng lớn lên với đầy đủ những quy luật tự nhiên của con trẻ. Và chúng sẽ trở nên xuất sắc khi chúng ta biết yêu thương chúng một cách đúng đắn★

HỌC TIẾNG ANH TRỰC TUYẾN

Anh Quý

Nhằm nâng cao trình độ ngoại ngữ cho lực lượng lao động trong tương lai, Bộ Giáo dục và đào tạo đã soạn thảo đề án dạy và học ngoại ngữ trong trường học giai đoạn 2008-2020. Theo đề án này, thay cho chương trình dạy ngoại ngữ từ lớp 6 hiện nay, năm học 2010-2011 sẽ triển khai dạy ngoại ngữ cho 20% số học sinh bắt đầu từ lớp 3 trên toàn quốc.

Thống kê gần đây cho thấy 47% người học tiếng Anh sử dụng phương pháp học cổ điển: từ vựng- ngữ pháp- đọc hiểu. Điều này là một trong những lý do dẫn đến việc học tiếng Anh không được như mong muốn. Phương pháp học Anh văn trực tuyến sẽ giúp người học chủ động được thời gian, tiết kiệm chi phí rất nhiều, đặc biệt là người học có thể thường xuyên ôn tập và nâng cao kiến thức của mình. Tuy nhiên, nhiều người lại ngại chọn phương pháp học này vì họ không có vốn kiến thức tin học. Để tìm hiểu thêm về vấn đề này, chúng tôi đã có cuộc trao đổi với ông Nguyễn Hồng Thơ - giám đốc kinh doanh Công ty cổ phần Thăng Thiên.

* Chào ông, ông có thể chia sẻ về sự ra đời của website: www.hoctienganhnhanh.com.vn?

Chúng ta đều biết ngày nay tiếng Anh là phương tiện giao tiếp phổ biến nhất và mang tính toàn cầu, trong khi đó năng lực sử dụng tiếng Anh của người Việt Nam còn rất yếu và thời lượng dạy tiếng Anh trong nhà trường phổ thông ở nước ta còn hạn chế, từ lớp 6-12 khoảng 700 tiết (3 tiết/ tuần); đặc biệt, môi trường giao tiếp bằng tiếng Anh dành cho HSSV còn thiếu trầm trọng. Từ đó, đa số học sinh tốt nghiệp phổ thông chỉ đạt mức 2/6 theo khung đánh giá năng lực ngoại ngữ của châu Âu, nên các em không thể sử dụng Anh ngữ một cách độc lập, chủ động và tự tin. Chúng tôi tin rằng phần mềm này sẽ góp phần đắc lực cho sự nghiệp giáo dục của đất nước.

* Xin ông cho biết cụ thể hơn về cách thức dạy và học trên trang web.

- Việc dạy và học qua phần mềm học tiếng Anh nhanh của công ty được thực hiện theo theo chương trình chuẩn sách giáo khoa từ lớp 6 -12 của Bộ Giáo dục và đào tạo. Học viên sẽ được học cách phát âm đúng chuẩn Anh ngữ quốc tế, được nghe hiểu đúng

cách từ dễ đến khó (tốc độ nhanh hay chậm tùy theo năng lực và sự lựa chọn của học viên), học ngữ pháp trực tuyến chỉ bằng cách nhấp chuột, làm bài tập theo nhiều dạng khác nhau nhằm làm quen với cách thi TOEIC, TOEFL. Ngoài ra, học viên có thể chọn học theo từng bước hay theo năng lực của mình, tuy nhiên khi theo học phần nào thì phải đủ điểm mới được chuyển qua phần kế tiếp. Nếu học viên học và làm bài tập chưa đạt yêu cầu thì phần mềm sẽ tự điều chỉnh bài tập theo đúng năng lực của người học.

* Khi theo học các khoá Anh văn trực tuyến, học viên cần phải có nền tảng kiến thức tin học như thế nào?

- Phần mềm của chúng tôi được thiết kế đơn giản và được hướng dẫn rất cụ thể, học viên chỉ cần biết những thao tác cơ bản.

- Khi thiết kế chương trình chúng tôi rất chú trọng tới vấn đề theo dõi và quản lý học viên

- Hiện tại, chúng tôi có thể quản lý thời gian và kết quả học tập của học viên theo từng kỹ năng: nghe- nói- đọc- viết. Sau mỗi bài học có phần bài tập cho từng phần để đánh giá khả năng tiếp thu và tiến bộ trong quá trình học.

* Học phí của các khoá học ra sao?

- Khi sáng tạo phần mềm này,

chúng tôi muốn hướng đến số người biết sử dụng internet nên không đặt nặng vấn đề thu phí. Nhưng cũng nói rõ là chỉ với 1.000đ một ngày tương đương mệnh giá thẻ 365.000đ, bạn có thể học bao lâu và bất kỳ giờ nào bạn muốn.

* Vấn đề thi cử, bằng cấp ra sao, thưa ông?

- Chúng tôi chú trọng tới việc đem lại gì cho học viên cũng như đóng góp được gì cho giáo dục nước nhà chứ không đặt nặng vấn đề bằng cấp. Nhưng tôi cam đoan với các bạn rằng nếu bạn có quyết tâm, muốn học, muốn giỏi tiếng Anh, thì sau khi học với chúng tôi, bạn đủ sức để thi đậu những bằng cấp mà bạn muốn và có thể nói tiếng Anh với người bản xứ★

Công ty Thăng Thiên hiện nay cần hợp tác để mở chi nhánh đào tạo ở các tỉnh thành, cần tìm nhà phân phối thể học tiếng Anh nhanh trực tuyến và sản xuất giáo trình tiếng Anh theo yêu cầu của các trường. Mọi chi tiết xin liên hệ:

Ông Nguyễn Hồng Thơ
ĐT: 097.999.1324

Bạn trẻ có nên yêu sớm?

Nguyễn Hoàng Đức

Tình cảm lứa đôi của bạn trẻ là một vấn đề "vào đời", nền tảng xây dựng nhân cách, tình yêu, sự nghiệp của mỗi người, thậm chí cả một thế hệ, lẽ ra nó phải được bàn đến thường xuyên vừa cởi mở lại vừa tế nhị để tránh những ngộ nhận đáng tiếc. Hiện nay, cùng lúc chúng ta mắc phải nhiều ngộ nhận như:

1. Cho rằng Âu- Mỹ phóng khoáng, cởi mở, thả cửa, cha mẹ còn dạy con dùng thuốc tránh thai.

2. Ở ta thì kiểm soát gò bó, cha mẹ vẫn theo lối phong kiến ngày xưa muốn áp đặt lên con cái.

Hai cách nghĩ này đan xen biến họ lẫn nhau, dẫn đến cả cha mẹ và con cái đều ngộ nhận về chức năng và bổn phận của mình. Đến nỗi cha mẹ nói, con bỏ ngoài tai, dẫn tới bỏ học, không công ăn việc làm, yêu đương, dễ sớm, gia đình tan vỡ...

Trong khi Liên Hiệp Quốc cho rằng tuổi yêu, tuổi dựng vợ gả chồng của thế giới ngày càng cao theo đà tiến bộ, thì trái lại có một bộ phận không nhỏ thanh niên Việt lại đang đi ngược lại: chiều theo bản năng, yêu đương sớm, chậm tiến và lạc hậu.

Cả hai cách nghĩ trên đều ngộ nhận theo thói quen tai hại. Ở Âu- Mỹ có luật chặt chẽ giới hạn tuổi dưới 18 tuổi không được xem các kênh truyền hình, phim ảnh, băng đĩa của người lớn; trước 16 tuổi yêu đương là phạm luật; thiếu niên đến trường bị quản lý rất chặt chẽ, giờ nào lên lớp, giờ nào làm bài tập, giờ nào trao đổi, giờ nào giải trí. Còn sinh viên đại học phải tự vay tiền và lo trả trả mọi chi phí. Ai muốn dùng tiền đó mua sách, mua hoa tặng người yêu hay tiêu pha thì tùy ý, nhưng hãy nhớ rằng: nếu không lo học, lo đồ để kiếm được công ăn việc làm thì không thể trả được, và khi đó pháp luật sẽ sờ gáy!

Còn nếu nghĩ rằng, cha mẹ ở ta cấm đoán con cái rất hà khắc cũng là ngộ nhận. Ở ta, dù xưa nay có cấm

đoạn con, là ma nh nhà nào theo "gia pho n g" của nhà này, tuổi trẻ không bị khép vào kỷ luật của cộng đồng, nên cứ ra khỏi nhà, ra khỏi cổng làng là tung tẩy thoải sức. Do đó mới xảy ra tình trạng chỉ cần từ nhà lên chỗ học, nam sinh, nữ sinh đã có thể thuê phòng trọ để sống chung, thử xem có nơi nào trên thế giới thoải mái thế không? Phải nói, tình trạng học sinh ở Việt Nam bị buông lỏng từ nhà đến trường ở mức thoải mái bậc nhất thế giới. Vì thế mà tình hình yêu đương sớm bở bở học hành đang là một vấn đề rất đáng báo động.

Thử nhìn một thí dụ thực tế. Nước Mỹ chẳng hạn, lâu nay nhiều người cứ tưởng đó là nơi giống tổ của cách mạng tình dục đã thổi tung các ranh giới và ràng buộc, nhưng những điều tra xã hội học mới đây cho thấy: có đến 50% các cô gái muốn giữ trinh tiết cho ngày cưới; hơn 90% người lớn tuổi thiếu nhi đặt mối quan tâm về gia đình lên hàng đầu. Nghĩa là, ở đó cha mẹ bảo- con cái nghe lời, và con cái muốn- cha mẹ có thể tìm lời giải đáp một cách thoải mái.

Có một bộ phim Mỹ đã đặt vấn đề về đối thoại và giáo dục tình yêu hết sức thấm thía: Bố mẹ đều đi vắng, giao cho cô con gái ở nhà đến chăm sóc em trai còn bé. Nhưng bố mẹ vừa đi, không ai quản lý giờ giấc của mình, cô con gái liền đến nhà bạn trai đến tận đêm, mặc cho đứa em ở nhà không có gì ăn. Chợt ông bố về đột xuất, cho con trai ăn và mở cửa dới con gái. Cô gái về giật mình khi thấy bố đã ở

nhà, biết khó lòng nói dối hoặc bào chữa nên lao vào mình mấy gồng lên, sẵn sàng đương bình trước mọi lời mắng mỏ của bố. Nhưng rồi cô rơi hẫng vào thình lặn, vì bố kiên nhẫn quay lưng lại, không nói một lời. Cô ngượng ngùng bảo: "Bố nói gì đi chứ?" Bố trả lời: "Người phải nói là con, chứ không phải bố!" Thế là sự lên gân của cô bỗng nhũn ra như tấm bọt biển bị ngâm nước.

Cô gái đó cũng là đại diện cho cả thế hệ, hãy tự do trả lời đi, trả lời mà không bị ai thúc bách cả...

Bố mẹ cô đi làm kiếm tiền, còn cô chỉ chăm sóc đứa em nhỏ một ngày mà không hoàn thành. Tại sao?

Câu hỏi không dừng lại ở đó mà sẽ được mở rộng ra, mỗi bạn trẻ sẽ phải trả lời: Ta đi học để làm gì? Để trau dồi kiến thức! Để ta lớn lên, trưởng thành! Để ta có công ăn việc làm xây nền tảng cho cuộc đời, tình yêu, cũng như mái ấm của mình! Vậy mà chưa đi học ta đã bập vào yêu, lại còn si mê quên trời quên đất, tức là sống tốt cùng cái bản năng chưa kịp lớn, thì sẽ thành gì?

Người ta bảo thiên nhiên là một ông thầy lớn nhất của con người. Nếu một quả mận bị ăn non, vừa chua chát ghê răng, cái hột đó lại chẳng thể nảy mầm thành cây được. Một bông hoa bị thụ phấn khi non sẽ thui chột không thể nào ra quả. Và một cây măng vừa kịp mọc đã đem luộc chấm muối ăn thì làm sao thành tre được? Phải nói, đây là vấn đề nổi cộm ở ta, ngay cả Trung Quốc mới đây, ban lãnh đạo của họ đã cảnh báo về chất lượng công dân không có trình độ cao, không có tay nghề cao, sẽ dần dần làm chậm lại sự phát triển của dân tộc. Ở ta, qua nhiều cuộc triển lãm thi tay nghề, xin việc cũng đã thể hiện sự thất rất nghiêm trọng rằng: thanh thiếu niên của ta chất lượng công dân thấp quá. Ngay cả các học sinh trung học hay sinh viên đại học hiện càng ngày càng ít giờ tay phát biểu ý kiến... Đó là hậu quả tất yếu, chúng ta nếu không chịu trau dồi bản lĩnh tri thức cá nhân thì làm sao dám tự tin thể hiện mình? Đã thế, chưa lo học đã lo yêu thì tự tin ở chỗ nào?

Không ai cấm các bạn trẻ yêu. Mà có cấm cũng chẳng được. Nhưng chúng ta đừng nhìn theo khía cạnh tiêu cực thoải mái của Âu- Mỹ, mà nên nhìn theo chiều tích cực: ở đó người ta học ra học, chơi ra chơi, nên mới có được một xã hội giàu mạnh. Vậy tại sao chúng ta không: học ra học, để khi yêu cũng ra yêu thì mới chính đáng ★

Đón xuân, cẩn thận với làn da...

Bích Hà

Bảo vệ da

Mùa xuân khi ôn hoà dễ chịu. Tuy nhiên, đôi khi do thời tiết thay đổi đột ngột từ lạnh sang nóng, hoặc khí trời hanh khô làm ảnh hưởng đến làn da của bạn. Vì vậy, theo lời khuyên của các chuyên gia thẩm mỹ, bạn nên chú ý những điểm sau.

1. **Để phòng làn da bị rám nắng:** Trước khi ra đường, tiếp xúc với nắng nóng, bạn nên sử dụng kem dưỡng da hợp với màu da của bạn. Nếu bạn muốn có một làn da màu đồng khoẻ khoắn, bạn có thể dùng các loại gel và kem không ảnh hưởng đến làn da của bạn.

2. **Mỹ phẩm giữ ẩm không quá nhờn:** Đầu xuân, khí trời mát dịu, cường độ ánh nắng còn thấp, bạn chưa cần đến các loại kem chống nắng mà chỉ cần sử dụng kem và kem lót sáng màu hơn mùa đông. Đồng thời bạn cũng phải chú ý tới các loại mỹ phẩm giúp giữ ẩm, nhưng không được quá nhờn. Đây là cách giúp bạn ngăn chặn sự hấp thụ ánh nắng của da, đồng thời sẽ giúp bạn "tiếp nước" cho da.

3. **Làm sạch da mặt:** Mỗi ngày, bạn phải cố gắng làm sạch khuôn mặt thật nhẹ nhàng và dùng mỹ phẩm giữ ẩm vào buổi sáng và buổi chiều khi tan sở. Ngoài ra, bạn cũng phải chú ý tẩy trang khuôn mặt trước khi đi ngủ và dùng kem dưỡng ẩm để hồi phục làn da sau một ngày tiếp xúc với nắng gió, bụi bặm.

Kiểm tra da

Bên cạnh việc dùng kem dưỡng da bảo vệ cơ thể, bạn cũng nên thường xuyên tự kiểm tra làn da, ít nhất mỗi tháng một lần, để biết sự thay đổi của làn da mà tìm cách bảo vệ cho nhan sắc và sức khoẻ của bạn. Sau đây là 5 bước đơn giản mà bạn cần thực hiện.

1. Bạn hãy đứng kế bên một chiếc gương lớn trong phòng chứa đầy ánh sáng, rồi lấy một chiếc gương cầm tay khác soi những phần khó quan sát nhất trên cơ thể mình.

2. Bạn hãy quan sát gan bàn chân, toàn bộ chân, rồi đến phần thân, lưng và cánh tay, đặc biệt phải chú ý thật kỹ các nốt ruồi hoặc các nốt dờm trên da.

3. Kiểm tra tính đối xứng của bộ ngực, nghĩa là có thể bên này không tương xứng với bên kia, với bờ viền thô ráp, các nốt dờm màu khác lạ so với làn da, hoặc nó có đường kính lớn hơn 0,5cm.

4. Bạn hãy viết ra giấy, mô tả chi tiết bất kỳ một vết dờm bất thường nào trên da, như vị trí, biểu hiện sắc dạng của nó, và tìm đến bác sĩ da liễu để biết kết luận cụ thể.

5. Không chỉ làn da, mà bạn nhớ còn phải kiểm tra cả móng chân, móng tay và da đầu. Đây là điểm cũng hết sức quan trọng, liên quan đến làn da cũng như sức khoẻ của bạn ★

Bài tập thể dục cho

vòng bụng

Thu Thảo

Muốn khoẻ đẹp, mãi trẻ trung thì ngoài việc ăn uống đúng chế độ, bắt buộc phải tập thể dục hàng ngày. Đối với những phụ nữ mà vòng bụng hơi lớn, mỗi ngày cần tranh thủ tập 2 lần vào sáng thức dậy và tối trước khi đi ngủ, mỗi lần chỉ cần tập 10-15 phút là đủ có ngay eo thon, vóc dáng cân đối. Bài tập dành cho vòng bụng khá đơn giản, cụ thể như sau:

Bài tập 1: Nằm thẳng xuôi tay theo giường,

2 chân duỗi thẳng, hít sâu từ từ, kéo chân vuông góc với giường, nín thở 1-2 giây; rồi hạ 2 chân xuống theo tư thế ban đầu.

Bài tập 2: Nằm trên ghế hoặc giường, 2 tay để xuôi, hít sâu, nâng toàn bộ phần lưng và đầu lên khỏi mặt giường 30-40cm, 2 tay để trước mặt, giữ yên 1-2 giây; rồi hạ từ từ phần lưng.

Bài tập 3: Để xuôi thẳng 2 tay và 2 chân, hít sâu từ từ, dùng sức nâng toàn bộ thân trên (từ bụng, ngực và đầu) lên khỏi giường 30 cm. Nên chú ý để 2 tay xuôi úp theo thân người, không chống trên giường, giữ 1-2 giây sau đó mới hạ từ từ thân trên xuống mặt giường, thở ra.

Ngày xuân, vui chơi ăn uống càng nhiều, các bạn càng nên tranh thủ thời gian rảnh tập thể dục để có được thân hình như ý muốn ★

Các chuyên gia nghiên cứu khoa học giới tính chỉ ra rằng, sự ham muốn của phụ nữ rất cao về chuyện phòng the, chứ chẳng phải "cô cũng được, không cũng được" như nhiều đấng mày râu đã nghĩ. Việc này cũng "bình thường thôi", vì đó là một trong 4 tứ khoái trong nhu cầu sống của con người. Điều quan trọng là các quý ông phải biết khi nào quý bà thích và không thích chuyện tể nhị ấy. Sau đây là một số tình huống có thể "xảy ra" với phái đẹp, tất nhiên còn tùy thuộc vào hoàn cảnh và "tạng" của mỗi người.

Lúc nàng trang điểm, đóng bộ xong

Quý ông không thể mong các nàng để cho mình ôm ấp vào thời điểm đang đóng bộ, vì nó có thể khiến nỗ lực trang điểm và ăn mặc thành ra công cốc. Tuy nhiên, các chàng nên nhớ không phải lúc nào các nàng cũng phản ứng đầu, bởi ở hoàn cảnh này các nàng cảm thấy mình nữ tính hơn bao giờ hết, đặc biệt nếu nàng đang hào hứng cho một ngày mới hay một buổi tối ở bên ngoài. Và tự thân người đẹp cũng cảm thấy mình quyến rũ, nóng bỏng, rạo rực. Điều quan trọng là không để cho nàng bị muộn giờ hẹn, và cũng đừng cố quấy rầy khi người đẹp chưa chuẩn bị xong mọi thứ.

Vừa làm hoà sau cơn giận dữ

Bài học này đã từng được "truyền khẩu" trong dân gian. Sau cơn tức giận cãi vã, làm hoà với nhau cũng là lúc các đấng mày râu cần chú ý đến người đẹp của mình. Bởi sự tức giận đôi khi lại là liều thuốc kích thích tình dục cực mạnh. Có quý ông không hiểu tại sao chuyện ân ái của nàng sau khi làm lành lại tuyệt vời đến thế(?) Đơn giản: sự tức giận khiến nàng hưng phấn hơn và thường thích... tình dục. Tuy nhiên, cũng nên nhớ rằng sau cơn tức giận, nếu nàng còn ầm ứ thì nàng sẽ không muốn để bạn chiến thắng bằng việc đưa nàng lên giường. Đây là trạng thái cảm xúc khó hiểu với chính bản thân người đẹp: khát khao khiến nàng thêm khát bạn tình hơn bình thường, nhưng nàng vẫn còn chút mặc cảm, giận dữ sẽ gây khó khăn cho bạn.

Vậy thì quý ông phải làm sao? Tốt nhất là bạn hãy làm hoà thật nhanh, ôm nàng vào lòng, thì thầm những lời ngọt ngào, hôn đắm say nồng nàn và rồi để cảm xúc được tự do bay bổng. Nàng khó mà cưỡng lại được xúc cảm.

Chẳng những với những lúc cơn giận dữ bình thường, mà cả những bạn làm cho nàng thật buồn, tuôn trào

Sinh hoạt tình dục là một phần không thể thiếu trong đời sống con người. Từ ngàn xưa nhân loại đã quan tâm nghiên cứu về khoa học giới tính. Tuy nhiên vẫn còn nhiều "vùng trắng" mà không phải ai cũng nhận ra. Đặc biệt là phái mày râu, khi họ có những ngộ nhận về nội lực của phái đẹp trong chuyện gối chăn...

Lời khuyên cho phái đẹp

* Người đẹp nghĩ gì khi có lúc quý ông yêu về "chuyện ấy"?

- Hãy yên tâm đi, phụ nữ sẽ không chế giễu bạn về chuyện này đâu, vì họ hiểu rằng đôi khi bạn "mất hứng" do quá mệt mỏi hay căng thẳng. Có khi họ còn trêu đùa bạn để bạn giải tỏa tâm lý, không cảm thấy "thẹn". Bạn cũng đừng tự trách mình vì đó chỉ là chuyện bình thường, không phải lỗi tại ai. Trường hợp hiện tượng yếu sinh lý kéo dài, bạn cần đến tham khảo bác sĩ chuyên khoa để tìm cách điều trị.

Lời khuyên dành cho phái nữ: Bạn cần chú ý chăm sóc sức khoẻ thể chất và tinh thần của chồng để sinh hoạt vợ chồng luôn xuôi chèo mát mái.

* Có cách nào biết được phụ nữ "giả bộ" mãi nguyên?

- Một khi nàng chủ ý giả bộ thì bạn dễ dàng bị qua mặt, nhưng có những điều mà nàng không thể ngụy tạo khi mãi nguyên, đó là tim đập nhanh, má nóng bừng... Nhưng bạn không cần làm thám tử trong vấn đề này, chỉ cần thăm thì với vợ rằng nàng muốn thế nào... Khi ấy bạn sẽ luôn nhận được sự bộc lộ cảm xúc thực sự của bạn đời.

Lời khuyên dành cho phái nữ: Nếu có, bạn hãy thôi giả bộ, nếu không, chồng bạn sẽ chủ quan đặc ý; hãy trao đổi tể nhị về nhu cầu thực của bạn để chàng biết đường cho cả hai cùng tối bến bờ hạnh phúc thăng hoa.

nước mắt, thì cũng nên bình tĩnh để nàng bình tâm trở lại. Hãy lau nước mắt cho nàng, ve vuốt nàng, rồi làm hoà bằng... một đêm thăng hoa!

Điều đó lý giải vì sao có những đôi vợ chồng thường xuyên xung đột nhưng vẫn sống hạnh phúc bền lâu. Tình dục là liều thần dược có khả năng gắn kết những mối bất hoà, điều quan trọng là các đấng lang quân phải biết "khai thác" đúng thời điểm.

Sau buổi tập thể dục thể thao

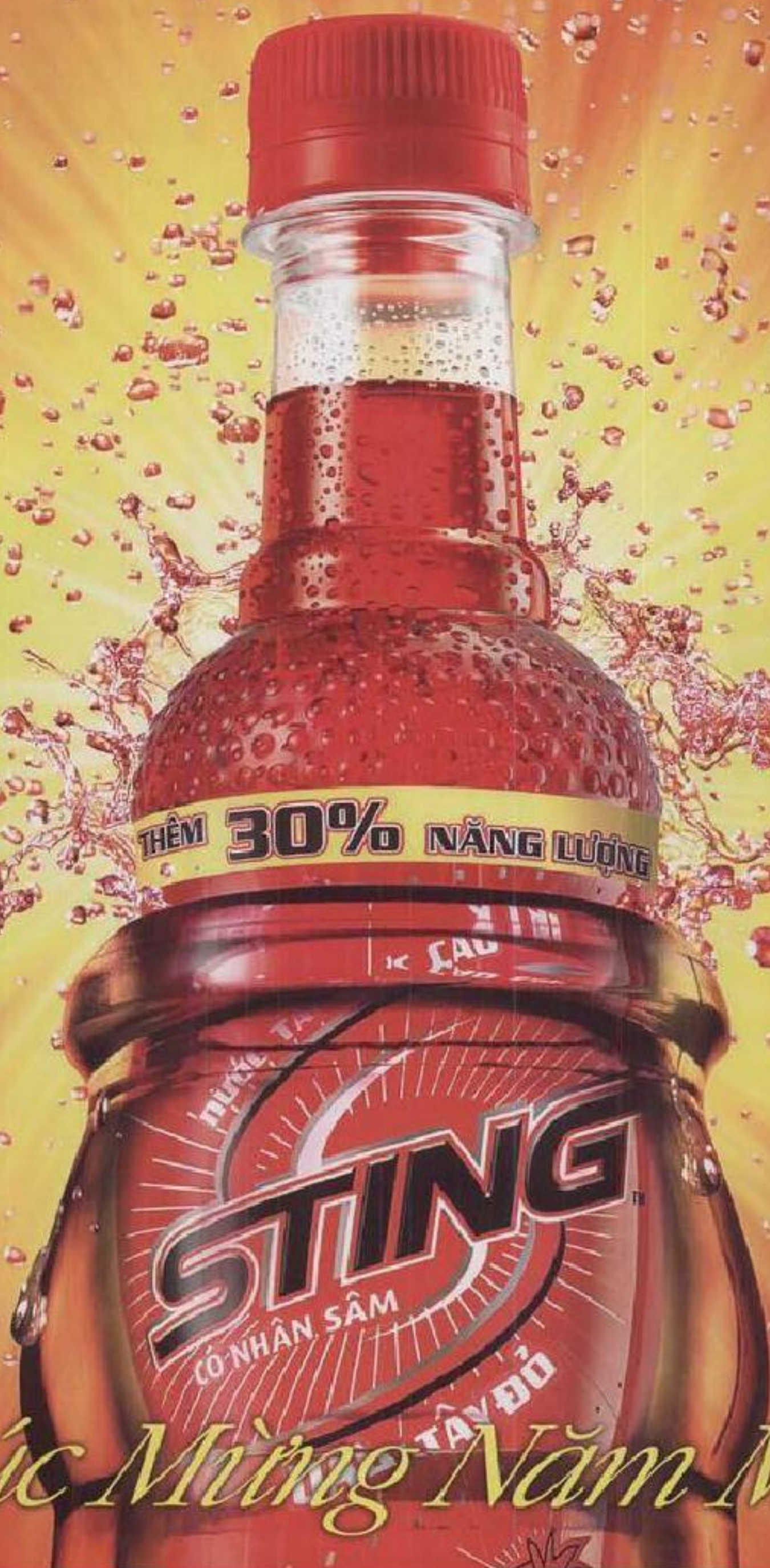
Giới chuyên môn cho biết, các bài tập thể thao không chỉ làm tăng lượng hormone nội sinh giúp cơ thể và trí não sáng khoái mà còn làm cho phái đẹp trở nên mạnh, gợi cảm hơn. Khi cơ thể mạnh khoẻ, dẻo dai sẽ giúp nàng hưng phấn hơn, ham muốn hơn và sẵn sàng cho chuyện chăn gối. Bởi khoa học chứng minh rằng, quá trình vận động giúp sản sinh ra hormone endorphins, loại chất khiến phái nữ thấy vui vẻ. Đồng thời, việc rèn luyện thể chất giúp các chức năng trong cơ thể hoạt động hiệu quả hơn, kể cả chức năng sinh hoạt tình dục. Và một người đẹp yêu thích thể thao vì ước muốn mình có một cơ thể hấp dẫn hơn, gợi cảm hơn trước giới mày râu ★

Quý ông biết gì
về sự ham muốn
của phái đẹp?

Nguyễn Phong

Tăng thể tích Tăng năng lượng

Chúc Mừng Năm Mới

Chúc Mừng Năm Mới

Làn da mềm mại, chạm mãi không thôi.

Sữa tắm Bioré với công thức Vital Plus độc đáo chứa tinh chất giữ ẩm Vital Essence giúp bổ sung và tăng cường độ ẩm cho da, nuôi dưỡng giúp trẻ hóa làn da từ bên trong và Natural Serum chiết xuất từ tảo biển bảo vệ bề mặt da khỏi những tác nhân bên ngoài, làn da toàn thân mình trở nên thật mịn màng và đầy sức sống hơn bao giờ hết.

Mình luôn muốn chạm mãi, chạm mãi không thôi.

Gợi cảm hương
hoa Anh Đào

Tăng cường
dưỡng da

Trắng mịn với
bột micasano

Đối với phụ nữ, bộ ngực là nét đẹp, sự gợi cảm mà tạo hoá ban tặng, đồng thời nó còn biểu hiện sinh lực, sức khỏe của mỗi người. Theo thống kê của giới y học, mỗi năm có tới gần 200.000 phụ nữ trên thế giới liên quan đến chứng ung thư vú nguy hiểm. Do đó, phái đẹp nên cố gắng bảo vệ "đôi gò bồng đảo" tránh mọi phiền toái về sau.

Thường xuyên tự kiểm tra

Khi chú ý thường xuyên kiểm tra bộ ngực sẽ giúp bạn nhanh chóng phát hiện những điều bất thường để phòng tránh. Những biểu hiện được xem là bất thường của vú như nổi u, cục, xuất hiện dịch chảy ra ở đầu vú, có mùi lạ và màu lạ. Nếu phát hiện có những bất thường ở vú, bạn phải nhanh chóng tới gặp các bác sĩ chuyên khoa để có những kết luận kịp thời và chính xác để bảo vệ nó.

Massage ngực thường xuyên

Các chuyên gia y học khuyên rằng bạn nên massage ngực thường xuyên, tối thiểu 2 lần/tuần, sẽ giúp giảm nguy cơ mắc bệnh ung thư vú. Các bước thực hiện như sau:

1. Dùng ngón tay xoa nhẹ hai núm vú, xoa từ từ chứ không được vội vã.
2. Massage toàn bộ xung quanh vú, dùng tay kéo vú lên và ép xuống.
3. Xoắn vú theo chiều kim đồng hồ và ngược chiều kim đồng hồ, chú ý không được kéo vú quá căng.
4. Dùng tay làm lại tất cả các động tác trên một cách chậm rãi và cẩn thận.

Ăn uống thật khoa học

Việc ăn uống một cách khoa học giúp phát huy gene catalase, vì 65% cơ thể chúng ta đều mang loại gene có ích này. Nó có tác dụng bảo vệ cơ thể khỏi ung thư, khi biến những chất độc hại trong mô vú thành nước và ôxy vô hại. Chế độ dinh dưỡng đóng vai trò quan trọng trong việc phát huy loại gene này. Ăn hoa quả, rau xanh thường xuyên sẽ giúp tăng khả năng bảo vệ loại gene catalase, cũng chính giúp khả năng tự bảo vệ cơ thể bạn.

Khoa học cũng đã chứng minh đậu nành và các sản phẩm từ đậu có tác dụng phòng chống ung thư vú rất tốt. Nhưng không nên lạm dụng quá nhiều

Mỹ Tiên

các sản phẩm từ đậu nành, vì như vậy cơ thể bạn sẽ chứa nhiều isoflavones - một chất tốt cho phụ nữ nhưng khi có số lượng quá nhiều thì nó sẽ làm các tế bào ung thư vú phát triển. Các nhà khoa học Mỹ khuyên rằng, phụ nữ nên uống 1-2 cốc sữa đậu nành mỗi ngày hoặc ăn 113g đậu phụ là vừa đủ để bảo vệ sức khỏe của bạn.

Tập luyện thường xuyên

Khi bạn thường xuyên tập luyện thể dục thể thao sẽ có được thân thể khỏe mạnh, giúp ngăn ngừa nguy cơ ung thư vú. Nghiên cứu của Trung tâm Chăm sóc sức khỏe phụ nữ Hoa Kỳ cho biết phụ nữ thường xuyên đi bộ giảm 18% nguy cơ bị ung thư vú. Ngoài đi bộ thì các bài luyện tập phù hợp sở thích và thể lực của bạn vẫn có thể đạt được hiệu quả trong việc ngăn ngừa ung thư vú.

Hạn chế chất béo

Chất béo tích tụ quá nhiều trong cơ thể không chỉ gây nên bệnh béo phì mà còn tăng nguy cơ ung thư vú. Mà theo kết luận của y học, estrogen là tác nhân chính gây ung thư vú. Chất béo dù chứa một hàm lượng nhỏ estrogen cũng có thể trở thành tác nhân gây ung thư vú.

gen cũng có thể trở thành tác nhân gây ung thư vú.

Sự giúp đỡ của bác sĩ chuyên khoa

Vừa tự kiểm tra và ăn uống, luyện tập để bảo vệ "núi đôi", đồng thời bạn cũng cần thường xuyên tìm đến bác sĩ chuyên khoa để tư vấn, khám, hỗ trợ thông tin. Bởi họ là những người có chuyên môn sâu, có những phương tiện máy móc kỹ thuật hiện đại và có thể giải đáp cho bạn mọi thắc mắc xung quanh chứng bệnh ung thư vú.

Đối với những phụ nữ tuổi từ 35 trở lên, nên thường xuyên đi chiếu chụp tia X định kỳ, vì từ những độ tuổi này bạn bắt đầu có nguy cơ mắc ung thư vú cao hơn rất nhiều so với trước đó. Muốn dễ chịu, bạn nên đi chụp X quang sau khoảng 1 tuần khi kinh nguyệt san kết thúc. Bạn cần chú ý, nếu trong gia đình từng có người mắc ung thư vú thì bạn phải tiến hành đi chụp tia X càng sớm càng tốt, và cũng nên sớm áp dụng liệu pháp điều trị Tamoxifen. Đây là liệu pháp điều trị giúp bạn sớm phòng ngừa được chứng bệnh nguy hiểm này. Bạn có thể tham khảo thêm ý kiến và những hướng dẫn của bác sĩ chuyên khoa về liệu pháp điều trị.

Ngoài những phương cách trên, phụ nữ cũng nên cho con bú để tránh hiện tượng sữa bị ứ đọng và vón cục, lâu dần sẽ dẫn đến ung thư vú. Bên cạnh đó, những nghiên cứu mới nhất đã chỉ ra rằng khói thuốc là một nguyên nhân gián tiếp tăng khả năng mắc ung thư vú ở phụ nữ lên gấp 2 lần, nên phụ nữ cần tránh xa chất độc hại này, nhất là các chị có chồng nghiện thuốc lá, để bảo vệ "đôi gò bồng đảo" luôn thanh tân ★

Bổ âm bổ dương bằng thực phẩm

Ở con người, âm dương chi phối hoàn toàn mọi lĩnh vực hoạt động tâm sinh lý và bệnh tật. Nếu âm - dương điều hoà thì khoẻ mạnh, nếu âm-dương mất điều hoà sẽ sinh bệnh tật.

Theo danh y Hải Thượng Lãn Ông: “Người ta có sự sống đều nhờ vào tác dụng của âm dương thủy hoả, mà thật là gốc rễ chung của âm dương thủy hoả. Nếu âm dương mất điều hoà, thủy hoả thiên lệch thì trăm bệnh sẽ sinh ra ngay”. (Huyền tân phát vi)

Lương y Đinh Công Bảy

Trong cơ thể chúng ta, khi phần âm bị hư yếu thì phải bổ âm, phần dương bị hư yếu thì phải bổ dương. Nhưng cần phải phân biệt được âm hư và dương hư để được bồi bổ không gây tác hại.

Âm hư thì dương lẫn sẽ có những trạng chứng như: người gầy khô đổ mồ hôi trộm (đạo hàn), đau lưng, mỏi gối, chân run, hoa mắt, ù tai, trong người nóng bức rức (nội nhiệt), đại tiện táo, tiểu tiện nóng, nước tiểu vàng, khó ngủ, dễ cáu gắt, mộng tinh, sinh hoạt tình dục yếu.

Dương hư thì âm lẫn và sẽ có những triệu chứng: dương khí không đủ làm lưng gối lạnh đau, đại tiện lỏng, có khi tiêu chảy vào lúc sáng sớm (ngũ canh tả), tai ù mắt hoa, sợ lạnh, thích uống nước ấm, tứ ra mồ hôi (tự hàn), có khi đi tiểu đêm nhiều lần, mất ngủ đi hoạt tinh, liệt dương, tinh thần suy sụp.

Nếu âm hư mà uống thuốc hoặc ăn uống các thức ăn có tính chất bổ dương thái quá sẽ làm cho âm càng kiệt, tạo ra vong âm. Nếu dương hư mà uống thuốc hoặc ăn uống các thức ăn

có tính bổ âm quá sẽ làm cho dương kiệt dần tở i vong dương. Cả hai cách đều không có lợi.

Nguyên tắc bổ âm và bổ dương nói trên đều áp dụng chung cho cả hai giới nam nữ. Người ta thường lầm lẫn rằng bổ âm là bổ cho phụ nữ còn bổ dương là bổ cho đàn ông trong việc phòng sự. Điều này dẫn đến tình trạng sử dụng các thức ăn uống bổ âm bổ dương không thích hợp, làm cho sức khỏe suy yếu.

Dựa theo học thuyết Âm Dương, y học cổ truyền phân biệt hai thể bệnh: Hư (chính khí suy) và Thực (chính khí dư suy nhưng tà khí quá mạnh). Phép chữa là: khi gặp hư thì bổ, gặp thực thì tả. Bàn về phép bổ hư, Hải Thượng Lãn Ông viết: “Phép chữa chứng hư, nên bồi bổ chỗ bất túc (không đủ) không nên công phạt chỗ dư (có thừa). Phàm đã vì hư tổn sinh bệnh mà lại còn công phạt chỗ hữu dư thời hai dương đầu bại hoại mà tổn thương. Bệnh

thuộc hư phải nên chữa thông thả. Chứng đại hư không bổ mạnh thì không đủ sức để chống bệnh”.

Khi chọn thức ăn - vị thuốc để bổ âm hay bổ dương, cần nhớ nguyên tắc **trong âm có dương và trong dương có âm**. Tất cả bài thuốc bổ âm đều có dương được và các bài thuốc bổ dương đều có âm được để không bị

thiên lệch thái quá.

Thường người ta sử dụng thực phẩm kết hợp với các vị thuốc để chế những món ăn vừa ngon miệng vừa bổ ích. Cùng với các thức ăn như bò, gà, chó lươn, dê ngựa... (Dương) và vịt, heo, bồ câu cá cua, ốc... (Âm)

người ta dùng chung với các vị thuốc như: long nhãn, thực địa, sơn thù, mạch môn, đậu đen, mè đen, hoài sơn, quy bản... để bổ âm. Nhục quế, gừng, hồ tiêu, câu kỷ tử, nhục thung dung... để bổ dương. Nếu muốn bổ mạnh tinh huyết, làm mạnh gân xương, điều hoà âm dương, bổ gân xương, sinh con cái, đẹp nhan sắc thì có những loại như: nhung nai, nhung hươu, cao ban long, sữa người, tuý heo... Nếu cần tráng dương bổ hỏa, làm bền thân khí, trị đi mộng tinh, liệt dương thì dùng nhiều các vị toả cương, ấm dương hoặc, phá cố chi, đông trùng hạ thảo, hải mã, dương hoàn của dê, bò, chó... Tăng cường sức hoạt động của gân cốt thì có ngưu tất, đỗ trọng, tục đoạn, dương quy, gân nai, gân heo, đuôi bò đuôi heo...

Tốt nhất là nên có sự chỉ dẫn của thầy thuốc về tình trạng (âm, dương) của bản thân, sau đó mới tìm loại thuốc bổ phù hợp.

***Nếu bạn là người âm hư: có thể dùng một vài món ăn bổ âm, sinh tinh, bổ thận như sau:**

1/Thịt xào câu kỷ:

Thành phần: câu kỷ 20g, măng tươi 100g, thịt heo nạc 300g, dầu, muối, đường, mì chính, rượu, dầu vừng, bột đậu, xì dầu vừa đủ.

Cách làm: thịt heo rửa sạch, lọc bỏ gân, thái thành sợi dài 5 - 6cm, măng tươi thái nhỏ tương tự, câu kỷ rửa sạch để ráo. Đun nóng chảo, cho dầu vào phi hành thơm bỏ thịt heo, măng vào đảo đều. Cho rượu, đường, xì dầu, muối, mì chính trộn đều, cho câu kỷ vào đảo qua, thêm dầu vừng xào cho đến lúc chín là được.

Thức ăn này có công hiệu bổ thận âm, dùng rất tốt cho người cơ thể suy nhược, mất hoa, tai ù, sinh dục kém.

2/Cật heo nấu câu kỷ - hoài sơn:

Thành phần: cật heo 2 quả, xương heo 500g, câu kỷ 20g, hoài sơn 30g. Muối đường xì dầu vừa đủ để nêm.

Cách làm: cật heo làm sạch, xương heo chặt miếng, câu kỷ, hoài sơn rửa sạch để ráo. Cho tất cả vào nồi, đổ nước vừa đủ, nấu lửa lớn

cho sôi sau đó để lửa nhỏ. Khi thấy chín mềm thì cho gia vị vào nêm vừa miệng.

Món ăn này có công hiệu bổ thận, ích tinh, làm mạnh sinh lực.

3/Canh thanh nãi:

Thành phần: mộc nhĩ, đỗ trọng 10g, đường phèn 50g, dầu mè.

Cách làm: Ngâm mộc nhĩ trong nước ấm cho nở ra, nhặt bỏ chân, tạp chất, rửa nước muối, cắt thành từng miếng nhỏ. Sắc đỗ trọng lấy nước khoảng 500ml, bỏ mộc nhĩ vào đun nhỏ lửa cho mềm, cho đường phèn vào nấu thêm 3 phút. Khi bắc xuống bỏ thêm ít dầu vừng cho canh thơm bóng.

Món ăn này có công hiệu bổ can thận âm, mạnh lưng gối, tăng cường sinh lực.

4/Cháo bổ âm:

Thành phần: sinh địa 30g, táo nhân (sao đen) 20g, long nhãn nhục 20g, câu kỷ tử 20g.

Cách làm: Cho tất cả dược liệu vào túi vải, sắc lấy nước. Dùng nước thuốc nấu với 100g gạo tẻ thành cháo. Chia 2 lần ăn vào lúc đói bụng.

5/Gà ác hầm:

Thành phần: thịt gà ác 200g, hà thủ ô đỏ 20g, hoàng kỳ 15g, táo đỏ 10 quả.

Cách làm: thịt gà ác làm sạch, chặt miếng vừa ăn. Cho 3 vị thuốc vào túi vải, buộc kín miệng túi. Để tất cả các nguyên liệu vào nồi đất, chế ngập nước. Nấu lửa lớn cho sôi rồi để lửa nhỏ riu riu khoảng 2 giờ đến khi gà chín mềm thì nêm gia vị vừa ăn. Dùng vào lúc đói bụng.

***Nếu bạn bị dương hư, hãy sử dụng một trong những món ăn bổ dương, ích thận, cường**

kiện gân cốt.

1/Cật dê nấu tiểu hồi, đậu đen, đỗ trọng:

Thành phần: cật dê 2 quả, tiểu hồi hương 8g, đậu đen 100g, đỗ trọng 15g, gia vị vừa đủ.

Cách làm: cật dê rửa sạch, xắt từng miếng nhỏ. Tiểu hồi hương, đậu đen, đỗ trọng rửa sạch, để ráo, cho vào túi vải gạc. Cho tất cả vào nồi, thêm lượng nước vừa đủ, nấu từ 30 - 60 phút, thêm gia vị cho vừa ăn. Món này rất tốt cho những người dương hư, đau lưng, chân gối mỏi, sinh hoạt tình dục yếu.

2/Hải sâm chưng nhục thung dung:

Thành phần: hải sâm 50g, nhục thung dung 60g, thịt heo nạc 100g, câu kỷ tử 30g, gia vị vừa đủ.

Cách làm: tất cả các vị rửa sạch. Nhục thung dung ngâm mềm, xắt mỏng. Hải sâm xắt sợi. Thịt heo xắt lát vừa trộn chung với ít muối, tiêu, đường vừa ăn, cho vào thố, chưng cách thủy đến khi thịt mềm là được.

3/Gà trống hầm:

Thành phần: gà trống 1 con, câu kỷ tử 20g, hoàng tinh 20g.

Cách làm: gà làm sạch, mọi ruột. Cho gà vào nồi đất cùng 2 vị thuốc, hầm chín như, nêm gia vị vừa ăn. Dùng ăn vào lúc đói bụng.

4/Cháo thịt dê:

Thành phần: thịt dê 150g, gạo tẻ 50g, nấu cháo ăn vào lúc đói bụng.

5/Tôm xào hẹ:

Thành phần: tôm sú hoặc tôm càng xanh 250g, rau hẹ 100g.

Cách làm: xào chín tôm với rau hẹ, dùng ăn trong bữa cơm.

6/Trứng cút nấu long nhãn:

Thành phần: trứng chim cút 6-8 cái, long nhãn nhục 15g tươi hoặc 8g khô.

Cách làm: cho 2 thứ vào nồi với 300ml nước, nấu sôi khoảng 10 phút, dùng ăn vào lúc đói bụng.

***Nếu bị tình trạng khí huyết suy kém, âm dương đều hư, thì nên dùng các món ăn sau:**

1/Canh thịt dê-đương quy:

Thành phần: thịt dê 150g, đương quy 15g, gừng tươi 3 lát.

Cách làm: thịt dê rửa sạch cắt miếng nhỏ, chần qua nước sôi rồi cho vào nồi cùng với đương quy và gừng. Nấu với 500ml nước đến khi thịt chín mềm là được. Nêm gia vị vừa ăn, dùng ăn trong bữa cơm.

2/Canh thịt hàu:

Thành phần: thịt con hàu 100g, long nhãn nhục 25g, đảng sâm 30g (hoặc nhân sâm 10g), đường phèn 30g.

Cách làm: cho tất cả các nguyên liệu vào nồi đất, nấu với 500ml nước, để sôi khoảng 30 phút. Dùng ăn vào lúc đói bụng.

3/Bào ngư hầm xương heo:

Thành phần: bào ngư 200g, xương heo (hoặc đuôi heo) 500g, gạo tẻ 100g.

Cách làm: dùng bào ngư đã sơ chế, cắt lát mỏng, ướp gia vị rồi xào qua. Xương heo làm sạch, hầm chín, lấy nước hầm xương nấu với gạo thành cháo. Cho bào ngư vào nấu thêm khoảng 5 phút nêm nếm vừa ăn rồi cho thêm 50g hành tây + ít hành, ngò vào trộn đều. Dùng ăn lúc đói bụng ★

Nghe tiếng xe tôi vừa về tới cổng, cô bé sinh viên trọ nhà bên vội chạy ra: “Hồi chiều có cô nào ở Đà Nẵng vào, nói ai đó ở quê gửi quà tết biếu chứ”. “Cảm ơn cháu! Thế cô ấy có cho biết cô tên gì và quà do ai gửi không?” “Dạ không! Cô ấy gửi quà rồi đi liền”. Tôi nóng ruột, hấp tấp mở gói quà với hy vọng tìm thấy một mảnh giấy viết đôi lời nhắn kèm theo tên người gửi. Nhưng chẳng có mảnh giấy nào ngoài cặp bánh tổ, một loại bánh tết đặc sản của xứ Quảng quê tôi. Món quà thật bất ngờ! Lặng cảm ổ bánh trên tay, tôi như nghe đâu đây tiếng chày giã bột vang lên thình thịch, thình thịch...

Theo thông lệ hằng năm, cứ vào khoảng 25 tháng Chạp âm lịch trở đi, khắp làng tôi lại vang lên tiếng chày giã bột làm bánh tổ. Ai lưu lạc xa quê, mỗi độ xuân về, tết đến, khó mà quên được cái âm thanh thình thịch dân dã, mộc mạc mà sao thân thương da diết thật lạ kỳ...

Bánh tổ chỉ làm vào dịp giáp tết. Từ xưa, người ta đã tin rằng nếu nhà nào làm được những ổ bánh đẹp, chất lượng cao thì năm mới sẽ gặp nhiều may mắn, phước lộc. Chọn nếp hương loại tốt nhất đem vo nước giếng làng cho thật sạch, lại đem ngâm độ non buổi cho nếp trắng mềm, rồi vớt ra để cho ráo nước. Giã nếp hột đã ngâm mềm bằng cối đá với chày đôi. Một nam một nữ đứng đối diện nhau, luân phiên nện chày thình thịch theo nhịp theo phách. Tạm

ngừng tay giã, lại rây bột cho mịn, mịn đến khi không còn mịn được nữa mới thôi.

Làm bánh tổ không dùng đường cát, đường trắng mà phải dùng đường tán loại một có màu vàng nâu. Chọn đường cũng khá công phu, người ta thường cầm hai tay hai tán đường gõ mạnh vào nhau phát ra một tiếng “cốc”, ấy liền biết đường này làm bánh tổ tốt hay không. Khó nhất là khâu *thăng* đường. Đường tán được chặt thành cục nhỏ đều khoảng bằng trứng gà so. Tỷ lệ đường và nước, lúc nào chum lửa to hoặc liu riu cũng là một nghệ thuật. Khi đường cục đã tan hết trong nước sôi, lại phải thêm vào nồi những lát gừng mỏng như lá lúa, có thế bánh mới đạt hương vị theo tiêu chuẩn truyền thống. Nước đường đã *thăng* theo đúng kỹ thuật khá nghiêm ngặt, đem để riêng chờ cho nguội, rồi vốc bột nếp mịn từng nắm về trộn vào, khuấy đều tay cho đến khi nước đường và bột thành một hỗn hợp sền sệt. Độ lỏng, đặc của hỗn hợp ấy thế nào là đạt yêu cầu phải được thẩm định qua đôi mắt tinh tường và tay đưa kinh nghiệm của người làm bánh. Những chiếc giỏ nhỏ nhỏ đan bằng tre, lót vài lớp lá chuối xanh. Múc hỗn hợp bột đường nhẹ tay đổ vào giỏ. Nhóm bếp trước sân nhà, bắc lên một nồi nước to dùng và công đoạn hấp bánh bắt đầu... Một chi tiết nhỏ nhưng không thể thiếu là trước khi hấp bánh cần rắc đều lên trên mặt ổ bánh một lớp hạt mè đã rang và chà trắng vỏ. Vị bùi của bột nếp, vị ngọt thanh của đường mía hoà với vị cay cay của gừng, vị béo béo của hạt mè tổng

Bánh tổ

xứ Quảng

Nguyễn Thiên Văn

hợp nên hương vị đặc biệt, khó diễn đạt nhưng không thể nào quên của bánh tổ. Tiết trời giáp tết, miền Trung se se lạnh, được ngồi bên bếp lửa hồng canh bánh chín, nghe tiếng củi nổ lách tách, tiếng lửa reo, tiếng nước sôi sùng sục... còn gì thú hơn! Một điều kỳ lạ là người dân quê tôi không canh bánh chín theo giờ của đồng hồ mà lại đốt nổi ba cây nhang (gọi là ba tuần nhang); vừa tàn ba cây nhang ấy, biết là bánh đã chín tới. Chủ nhà cẩn thận chọn ba ổ bánh đẹp nhất, ngon nhất, trịnh trọng đặt lên bàn thờ, thắp hương dâng trà, cúng tổ tiên ông bà. Cúng xong, cả gia đình ngồi quây quần nhâm nhi từng miếng bánh tổ, hớp một ngụm chè tươi, nhìn ra sân thấy cây mai đang lác đác hoa vàng, biết mùa xuân đang về rất gần, chợt quên đi những lo toan cơ cực của mùa bão lụt năm rồi...

Xa quê, mới đó mà đã năm năm chưa có dịp về thăm. Cắt một lát bánh tổ, lặng lặng ngồi chầm chầm nhai, đầu lưỡi ngọt ngào hương vị làng quê mà lòng rưng rưng. Cảm ơn người tặng bánh nhắc tôi tình quê hương. Tôi thầm nhủ: “Nhất định sang năm phải về quê ăn tết một chuyến, rủ Thăm giã bột chày đôi làm bánh tổ... Chẳng biết xuân này cô ấy đã có ai “chạm ngõ” chưa?! ★

Quỳnh Thi

Ngon ngọt

tôm tít

Đất Mũi

Với ba mặt giáp biển, nhiều sông rạch, đất mũi Cà Mau là xứ sở của hải sản với nhiều món ăn ngon từ thời khẩn hoang, như cá kèo chiên muối ớt, cá thòi lòi kho tiêu, rắn bông súng nướng mỡ, dọt choại xào tép, các loại lẩu hải sản... và đặc biệt là những món chế biến từ con tôm tít. Khác xa tôm sú hay tôm hùm, con tôm tít vốn hiền lành, cho thịt ngon ngọt với mùi vị rất riêng.

Ngư dân Cà Mau khai thác tôm tít bằng lưới cào hoặc đóng đáy, bảo quản trong thùng ướp lạnh trước khi đưa đến chợ hoặc nhà hàng. Trước đây, tôm tít cùng các loại hải sản khác là những món ăn dân dã được bày bán rộng rãi ở các vùng biển. Tuy nhiên, từ khi ngành du lịch phát triển, giá hải sản leo thang, có khi tôm tít loại 1 lên tới hơn 200.000 đồng/kg. Chẳng những tôm tít là đặc sản của các nhà hàng ở Đất Mũi, mà tại một vài bãi biển du lịch người ta còn tổ chức cho du khách những chuyến săn bắt tôm tít rất thú vị: móc mỗi vào lưới câu để nhử câu tôm như câu cá.

Tôm tít càng lớn càng ngon. Ngon nhất là loại 4-6 con/kg. Cách chế biến loại tôm biển này cũng đơn giản: chọn loại tôm tươi sống còn búng nhảy, mang đi rửa

sạch, cho vào nồi hấp, luộc hoặc nướng rồi chấm muối tiêu chanh hay mắm me.

Nếu là tôm lớn, sau khi tôm luộc xong, đặt nguyên con lên đĩa và dùng dao cắt ra từng khoanh cho dễ bóc vỏ. Còn nếu đem nướng, phải quạt than củi thật hồng, trở đều tay, để vỏ tôm vừa chín vàng thì lấy xuống. Lúc ấy mùi tôm bốc thơm phức. Cách bóc vỏ tôm thú vị nhất là dùng tay, rồi cắn thêm miếng rau thơm bỏ vào miệng nhai. Tôm dai dai, ngọt lịm.

Tôm tít loại nhỏ cũng có cái ngon riêng. Thịt tôm loại này màu đỏ hồng, mềm mại nhưng không bở. Tôm nướng hay luộc thường ăn kèm với rau sống, dưa leo, chuối chát, cà chua và nếu như có thêm chút mù tạt càng ngon.

Có thể dùng tôm tít luộc hay hấp cuốn với bánh tráng rau sống, chấm nước mắm. Những người dân ông sành điệu thì tất nhiên không thể thiếu ly rượu ngon khi thưởng thức món tôm tít.

Đối với dân biển Cà Mau, đến mùa nhiều tôm tít, họ còn ép mỏng tôm rồi phơi khô, để dành ăn lâu dài hoặc làm quà tặng. Đây là một món ngon nữa từ con tôm biển này★

BIỂN CÀ MAU

Đến hẹn lại lên, mùa Tết vẫn là mùa kiếm được nhiều tiền nhất của phim Việt Nam. Năm nay cũng không ngoại lệ khi *Giải cứu thần chết*, *Đẹp từng centimet* và *Huyền thoại bất tử* sẽ cùng "xuất trận" từ giữa tháng 01.2009. Thành thông lệ trong mùa phim Tết, có khi có đến 4-5 phim Việt ra rạp cùng lúc, thậm chí còn có "mùa phim Tết thứ 2" rơi vào sau thời điểm Tết khoảng 1 tuần. Năm nay chỉ có một đợt phim và lại chỉ có 3 phim nên dự đoán doanh thu các phim có thể sẽ khả quan hơn rất nhiều. Trong khi đó, các phim ngoại chiếu rạp vẫn có sức hút đáng kể đối với khán giả trong việc chia thị phần với phim Việt.

Phong Việt

Phim Tết có gì hay?

Sự kỳ vọng trải đều cho phim Việt

Nối tiếp thành công của *Nụ hôn thần chết* mùa Tết 2008, đạo diễn Nguyễn Quang Dũng tiếp tục làm *Giải cứu thần chết* ra mắt Tết năm nay. Tuy nhiên, Nguyễn Quang Dũng tiết lộ: "Điều tôi lo sợ là khán giả sợ nhập nhằng giữa *Giải cứu thần chết* và *Nụ hôn thần chết*, thật ra hai phim này khác nhau hoàn toàn". Khác biệt dễ nhận thấy nhất ở *Giải cứu thần chết* là phim dành cho tuổi teen. Phim được làm với rất nhiều cảnh quay giống series phim ăn khách của Disney là *High school musical*. Cùng với dàn diễn viên lần đầu đóng phim: Minh Hằng, Chí Thiện, Baggio, Đông Nhi... bộ phim kể về An- một nữ sinh mơ mộng, ao

ĐẸP TỪNG CENTIMET

ước được một thần chết đẹp trai đến rút hồn mình như cô gái cùng tên trong phim *Nụ hôn thần chết*. Rồi một ngày, thần chết Teen bất ngờ xuất hiện, nhưng chính cô lại là người phải giải cứu thần chết teen này trong những tình huống hết sức bất ngờ. Đạo diễn Nguyễn Quang Dũng nói: "Có lẽ chưa phim nào mà tôi làm suôn sẻ đến như vậy, gần như rất ít sự cố xảy ra...". Anh còn bất ngờ đến kinh ngạc khi thấy nữ diễn viên Minh Hằng diễn xuất,

nhất là với những cảnh Minh Hằng vừa diễn, vừa hát. Phim này được dành cho tuổi teen nên sẽ có hai trường hợp xảy ra với đối tượng khán giả "bất thường" này: nếu được khen, rất có thể phim sẽ vượt doanh thu trên cả 17 tỷ đồng của

GIẢI CỨU THẦN CHẾT

ĐẠI CHIẾN XÍCH BÍCH 2 (RED CLIFF 2)

Nụ hôn thần chết năm 2008, nhưng nếu lỡ bị chê thì... hậu quả cũng khó lường.

Thành công với bộ phim truyền hình được như đình đám nhất trong năm 2008 *Bỗng dưng muốn khóc*, đạo diễn Vũ Ngọc Đăng đã nhanh chóng chớp thời cơ để làm *Đẹp từng centimet* "ăn theo" sự thành công này với ê-kíp làm phim gần như nguyên xi của phim *Bỗng dưng muốn khóc*. Từ các diễn viên quen thuộc Tăng Thanh Hà, Lương Mạnh Hải cho đến Vũ Ngọc Đăng vẫn giữ vai trò vừa viết kịch bản vừa đạo diễn, Nguyễn Tranh thì tiếp tục là đạo diễn hình ảnh cho phim. Đã được xem trước một đoạn trích dài 11 phút 30 giây của *Đẹp từng centimet*, có thể nhận xét ngắn gọn như thế này: phim vẫn theo đúng phong cách lãng mạn, hài hước và

điểm đặc biệt nhất mà bộ phim chắc chắn sẽ gây chú ý cho khán giả là những cảnh sex của Tăng Thanh Hà. Sẽ không tránh khỏi những khen chê về các cảnh hot trong *Đẹp từng centimet*, nhưng đạo diễn hình ảnh Nguyễn Tranh khẳng định: "Tôi đã làm cho những cảnh trong phim đẹp ở mức tốt nhất". Một cô nàng có tên là Ngô Đồng rất xinh đẹp và luôn tin là mình sẽ trở thành một diễn viên nổi tiếng. Một anh chàng Quang Hy với khao khát làm một nhiếp ảnh gia tên tuổi. Hai người này gặp nhau trong sự lừa dối một người giả gặp nạn để thử khả năng diễn xuất, một người tự xưng là đạo diễn làm phim... Sự lừa dối cuối cùng cũng bị phát hiện. Nhưng điều tréo ngoe là, khi đó cả hai chợt nhận ra là đã yêu nhau mất rồi. Đây là lần đầu Vũ Ngọc Đăng tham

gia phim Tết, và đây cũng là phim đánh dấu sự trở lại của anh sau *Những cô gái chân dài* trình chiếu năm 2004. Với những gì "thương hiệu" Vũ Ngọc Đăng đã làm được trong những năm qua, đủ để nói rằng *Đẹp từng centimet* rất khó thất bại về doanh thu.

Ấn số cuối cùng của phim Tết năm nay là *Huyền thoại bất tử* của đạo diễn Lưu Huỳnh. Phim được đầu tư đến 11 tỷ đồng. Tất cả những thông tin xoay quanh phim này đều được bí mật đến phút cuối trước khi trình chiếu cho báo giới xem trong tuần đầu tiên của tháng 01.2009. Bộ phim hư cấu rằng ngôi sao điện ảnh thế giới Lý Tiểu Long từng có một người vợ Việt Nam, suốt chiều dài bộ phim là hành trình của cậu con trai tên Long muốn mang hài cốt của mẹ từ VN sang tận Mỹ để chôn bên cạnh người cha quá cố Lý Tiểu Long. Phim thuộc dòng phim võ thuật với sự tham gia của Dustin Nguyễn, Bảo Sơn, Trần Thiên Tú, Siu Black...

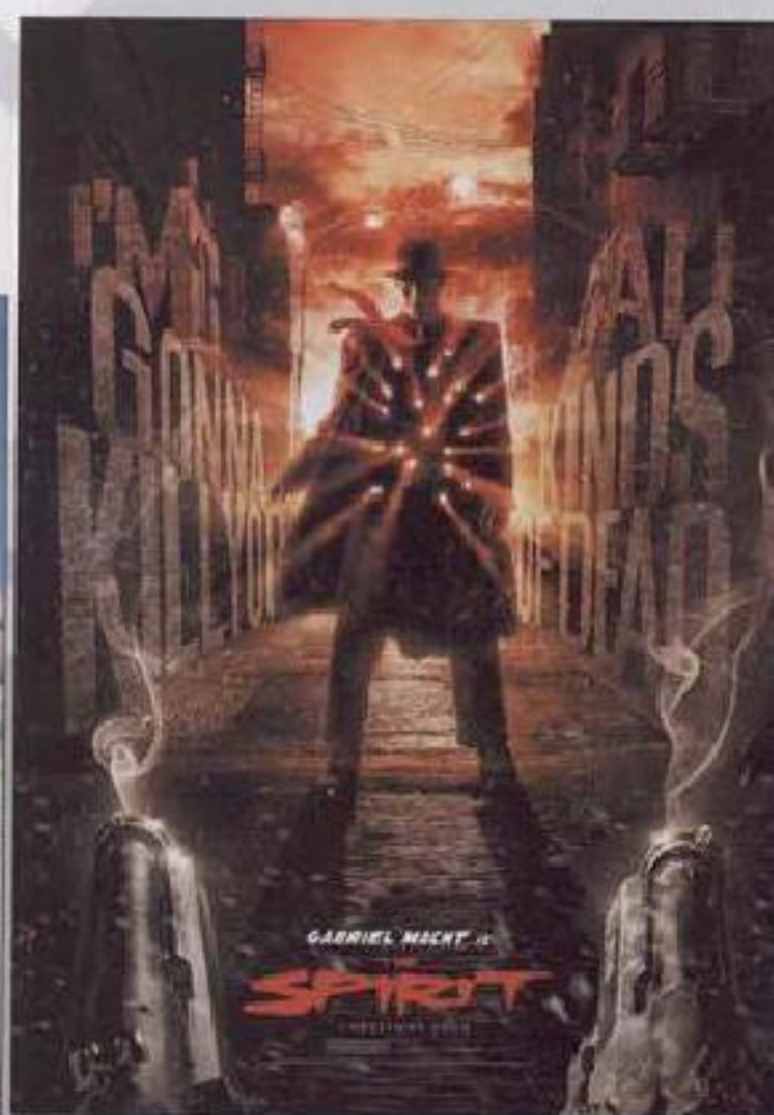
Phong phú phim ngoại

Khởi chiếu vào ngày 23.01.2009, *Đại chiến Xích Bích 2* (Red cliff 2) sẽ là phần chính thức diễn ra trận đánh Xích Bích nổi tiếng trong lịch sử. *Tam quốc diễn nghĩa*. Cuộc đối đầu giữa những Lưu Bị, Quan Vũ, Trương Phi, Triệu Vân, Gia Cát Lượng, Chu Du, Tôn Quyền trên con đường hợp sức chống lại Tào Tháo sẽ hấp dẫn với những màn đánh nhau và những cuộc đấu trí bất ngờ. Phim dài hơn 4 tiếng đồng hồ nên đã được cắt làm hai phần cho khán

LINH HỒN (THE SPIRIT)

HUYỀN THOẠI BẤT TỬ

giả dễ xem. Phần 1 của phim (đã chiếu từ tháng 10.2008) rất cuốn hút với tài năng diễn xuất của dàn "sao": Lương Triều Vỹ, Kim Thành Vũ, Trương Chấn, Triệu Vy, Hồ Quân, Lâm Chí Linh... Phần 2 hứa hẹn sẽ làm khán giả ngây ngất với những màn đánh nhau của trận đánh được xem là vô tiền khoáng hậu với những đại cảnh hoành tráng.

Không hành động mà tập trung vào yếu tố hài hước và lãng đãng hơi huốm cổ tích, phim *Chuyện kể lúc nửa đêm* (Bedtime stories) là câu chuyện vui nhộn trong một gia đình. Diễn viên hài Adam Sandler vào vai người chú làm những việc vặt vãnh trong khách sạn. Thế rồi một đêm nọ, những câu chuyện cổ tích mà người chú kể cho các cháu trai và cháu gái của mình nghe trước khi đi ngủ, bỗng chốc biến thành sự thật... Mọi người bỗng đứng lạng vào xứ sở của những câu chuyện thần tiên.

Không chiếu vào thời điểm Tết như những phim khác, những bộ phim còn lại dù ra mắt sớm hơn nhưng vẫn tiếp tục được chiếu ở rạp cho đến trung tuần tháng 02.2009. Với *Chuyện tình nước Úc* (Australia), khán giả sẽ lần đầu tiên chứng kiến bộ đôi ngôi sao Nicole Kidman- Hugh Jackman hợp sức trong bộ phim sử thi lãng mạn. Đây là phim về đề tài chiến tranh thế giới thứ 2, mà nổi bật lên giữa đạn bom là tình yêu giữa một cô nàng xuất thân từ tầng lớp quý tộc và một anh chàng chân bô nghèo. Phim hay, cảnh quay đẹp nên dù thời lượng đến hơn 2 giờ đồng hồ vẫn khiến khán giả ngồi cho đến tận phút cuối.

Chuyển thể từ tập truyện tranh cùng tên nổi tiếng của Will Eisner, *Linh hồn* (The spirit) là câu chuyện kể về Denny Colt, một

BÊ SỪNG LÀM GUỒNG (ROLE MODELS)

viên cảnh sát được cho là đã bị giết chết, nhưng rồi anh lại tái sinh một cách bí ẩn đằng sau lớp mặt nạ của một người chuyên săn lùng những tên tội phạm với biệt danh Hồn ma. Spirit (hồn ma) với nhiệm vụ chống lại kẻ hoang tưởng mang biệt danh Con bạch tuộc (Octopus) để bảo vệ central city sẽ là đường dây chính của phim. Ngoài hai diễn viên Gabriel Macht (vai Spirit) và Samuel L. Jackson (vai Octopus), khán giả sẽ rất bất ngờ khi lần đầu tiên chứng kiến cô nàng xinh đẹp Scarlett Johansson vào vai phần diện Silken Floss. Còn kiểu nữ Eva Mendes thì lại nhập vai một siêu trộm Sand Saref xinh đẹp đến bất ngờ. Phim hành động từ đầu đến cuối và được đầu tư kỹ xảo công phu nên sẽ làm khán giả thỏa mãn thị giác

khi đến rạp. Phim hài *Bê sừng làm guồng* (Role models) với sự tham gia của các diễn viên hài trẻ tuổi: Paul Rudd, Sean William Scott... Bộ phim khởi đầu với một tình tiết rất ngộ nghĩnh: trong một lần đến diễn thuyết tại một trường trung học, Danny (Paul Rudd) và Wheeler (Sean William Scott) đã vô tình tông xe tải vào một bức tượng của ngôi trường. Tại tòa án, họ có hai lựa chọn: hoặc phải ngồi tù 30 ngày, hoặc phải tham gia một chương trình giáo dục tư vấn cho trẻ em mang tên Sturdy Wings. Tuy vậy, chỉ sau một ngày ở cùng với lũ trẻ, họ cảm thấy lẽ ra vào tù thì tốt hơn. Nhưng mọi chuyện hoàn toàn không đơn giản khi lũ trẻ không dễ gì buông tha cho hai giáo viên mới của mình... ★

CHUYỆN TÌNH NƯỚC ÚC (AUSTRALIA)

Trần Long

Nhìn lại & đi tới

Việc giảm tới 67% , từ 927,02 điểm đầu năm xuống còn 315,62 điểm, thị trường chứng khoán (TTCK) Việt Nam năm 2008 bị suy thoái nặng nề nhất trên thế giới. Trong khi nền kinh tế Việt Nam chưa bị suy thoái như các quốc gia khác, việc TTCK rơi tự do đã bộc lộ quá nhiều vấn đề. Nó cũng cho thấy trách nhiệm của cơ quan quản lý trong việc lèo lái con thuyền 8 năm tuổi này. Đây là nguyên nhân? Dự báo năm 2009, TTCK sẽ ra sao?

Nhìn lại năm 2008

Chính sách rủi ro: Năm 2008, TTCK chịu nhiều rủi ro từ các chính sách của các cơ quan quản lý nhà nước. Đầu năm 2008, những biện pháp mạnh chống lạm phát đã ảnh hưởng lớn tới thị trường. Việc siết chặt cung tiền có Chỉ thị 03, sau đó được thay bằng Quyết định 03, hạn chế lượng cho vay tiền đổ vào thị trường từ các ngân hàng thương mại, còn các nhà đầu tư mất một nguồn tiền lớn để đầu tư, trong khi họ lại phải chịu áp lực bán chứng khoán ra để thu tiền về trả nợ ngân hàng. Biện pháp SCIC mua lại cổ phiếu để bình ổn giá không phát huy tác dụng, mà ngược lại làm lung lay lòng tin của nhà đầu tư vào khả năng can thiệp thị trường của chính phủ. Chính phủ dường như không thể đưa ra các quyết định nhanh nhạy khi chính mình là một nhà đầu tư. Và chính phủ không thể có đủ ngân sách hoặc không sẵn sàng can thiệp mạnh vào TTCK.

Nhiều câu hỏi về chính sách siết chặt biên độ giao dịch của Ủy ban Chứng khoán nhà nước và tác dụng của nó. Về dài hạn, chính sách này hạn chế lực hấp dẫn của thị trường, hạn chế tính thanh khoản, không ngăn được đà giảm. Sự thay đổi biên độ liên tục (4 lần một năm) cũng làm giảm sự ổn định của thị trường. Luật Thuế thu nhập cá nhân có hiệu lực 01.01.2009 có thể được xem là một tin không tốt nữa từ chính sách chính phủ mà nhà đầu tư phải "chịu đựng" trong suốt năm qua.

Thị trường hết nóng lại lạnh: TTCK đã chứng kiến năm 2007 phát triển quá nóng hơn khả năng thực. Khi các chỉ số như P/E quá cao, tức khắc sẽ có lúc phải quay về bằng với mức chấp nhận, tương xứng với lợi nhuận kỳ vọng và các thị trường khác.

Nội tại nền kinh tế khó khăn: Năm 2008 là năm thực sự khó khăn của nền kinh tế Việt Nam cũng như trên toàn thế giới. Các doanh nghiệp cả niềm yếm lẫn không niềm yếm gặp khó khăn, vì vậy giá cổ phiếu giảm là tất yếu. Tâm lý nhà đầu tư khi doanh nghiệp gặp khó khăn cũng là tăng cường bán ra giảm rủi ro, hạn chế mua vào vì sợ thua lỗ. Khó khăn về kinh tế cũng làm giảm lượng cung tiền nhàn rỗi đổ vào chứng khoán. Các công ty lớn trước kia nhiều tiền, đầu tư mạnh vào tài chính thông qua mua nhiều chứng khoán, giờ đây không còn nhiều tiền nữa, áp lực họ phải bán ra cắt lỗ để thu tiền về trợ giúp cho lĩnh vực kinh doanh cũng đang gặp khó khăn.

Áp lực giải chấp và thoái vốn: Áp lực giải chấp các chứng khoán cầm cố và repo là một trong nguyên nhân chính khiến thị trường suy giảm mạnh. Đây là hậu quả của việc dễ dãi cho vay đầu tư chứng khoán từ năm 2007. Rất nhiều công ty chứng khoán, định chế tài chính phải bán các chứng khoán thế chấp của nhà đầu tư để hoàn lại vốn đã cho vay, tuân thủ theo Quyết định 03, hoặc khi thị trường đã xuống quá thấp phải bán ra để giải chấp. Chính áp lực giải chấp này đã làm cho thị trường lúc nào nguồn cung cũng nhiều, và bán với giá thấp. Chỉ đến đợt sóng vào tháng 8 thị trường mới thoát khỏi áp lực này khi các công ty chứng khoán bán được hết các cổ phiếu thế chấp.

Áp lực thứ hai đẩy thị trường xuống là việc bán ra của nhà đầu tư nước ngoài. Suốt trong 6 tháng cuối năm, họ toàn bán ròng chứng khoán, để tăng tỉ lệ tiền mặt, hoặc thoái vốn về

công ty mẹ, khi mà các công ty mẹ cũng đang khó khăn. Họ thường bán ra với khối lượng lớn, nhiều phiên liên tục, làm thị trường có cố gắng mấy cũng không thể tăng được. Đây là nguyên nhân quan trọng của đợt giảm sút TTCK các tháng cuối năm 2008.

Năm 2009 sẽ ra sao?

TTCK thế giới có thể có một triển vọng sáng sủa năm 2009. Với việc tổng thống Mỹ mới nhậm chức, tác dụng của các gói cứu trợ bắt đầu phát huy tác dụng, thị trường có thể lên lấy lại phần nào những gì đã mất. TTCK VN liệu có nằm trong quy luật chung ấy? Điều này phụ thuộc vào nhiều điều kiện. Trước hết, thị trường VN đã xuống đáy hay chưa, điều này không ai có thể biết. Với tâm lý đầu tư như ở VN, khi mà thị trường không hoàn hảo, tin tốt chưa chắc đã kéo được thị trường lên, thì những đáy mới như 250 hay thậm chí 200 là có thể. Khi thị trường 1000 điểm, không ai ngờ sẽ xuống còn 300, và không ai biết nó còn xuống tới bao nhiêu.

Năm 2009 sẽ khó khăn cho các doanh nghiệp VN. Lợi nhuận kinh doanh của họ chắc chắn sẽ tiếp tục suy giảm. Khi đó, với chỉ số P/E phải tương quan với các thị trường khác, khi E (lợi nhuận) giảm, thì P (giá cổ phiếu) sẽ phải giảm theo. Tình hình đó sẽ phản ánh lên giá của cổ phiếu. Chỉ khi nào có sự thay đổi 180 độ, nền kinh tế thực sự khởi sắc đi lên thì cổ phiếu mới có cơ sở để tăng giá.

Nguồn tiền sẽ ra sao? Thị trường chỉ tăng trưởng nếu dòng tiền được khôi phục. Và nếu gói kích cầu 6 tỉ USD được rót đúng vào các khu vực cần thiết, từ đó dòng tiền tiếp tục "được chảy tuần hoàn tới các bộ phận khác của cơ thể", thì nó có thể sẽ được đổ vào thị TTCK, từ đó vực dậy được thị trường. Còn nếu không, TTCK sẽ không được lợi gì từ gói kích cầu 6 tỉ kia.

Liệu có hy vọng dòng tiền đầu tư gián tiếp nước ngoài quay lại? Hiện tại nhà đầu tư nước ngoài có nhiều sự lựa chọn đáng giá hơn. TTCK và bất động sản ở nước ngoài đang rất rẻ. Thay vì đầu tư vào thị trường VN đắt, quá nhiều rủi ro, thiếu thanh khoản và thiếu thông tin, thì họ có thể đầu tư vào thị trường Mỹ với tỉ suất lợi nhuận cao mà ít rủi ro hơn. Việc giảm sút tới 66% như vừa qua của TTCK đã tạo ấn tượng không tốt tới nhà đầu tư nước ngoài, hình ảnh về một thị trường tăng trưởng nhanh và hứa hẹn đã bị lu mờ, thay vào đó là thị trường suy giảm nhiều nhất. Vì vậy, cơ quan quản lý Nhà nước cần củng cố hình ảnh, hay thương hiệu của TTCK VN thông qua các chính sách minh bạch hoá và củng cố tính hiệu quả và ổn định của thị trường.

Như vậy có thể ví TTCK VN như là một hàm số trong đó kết quả phụ thuộc vào nhiều biến số: nền kinh tế vĩ mô trong và ngoài nước, dòng tiền của nhà đầu tư trong nước và nước ngoài, tình hình nội tại của các doanh nghiệp, các chính sách trực tiếp của chính phủ. Để là một hàm số tăng, cần phải tác động vào các biến số kia. Hãy cùng hy vọng, với những bài học cả ngọt ngào lẫn cay đắng năm 2008, chúng ta sẽ có được những quyết định đúng đắn hơn trong -năm 2009 ★

TTCK HY VỌNG HỒI PHỤC VÀ TĂNG TRƯỞNG

Cười chút chơi

Tuổi Tý hay tuổi Sửu

Quan ông đi làm về, quan bà hí hửng khoe:

- Sắp đến sinh nhật ông, tui nói ông tuổi Tý và gợi ý cho bọn đàn em, cấp dưới của ông đúc một con chuột bằng vàng ròng biếu ông. Ông thấy tui có giỏi không?

- Giỏi cái khỉ mốc! Sao bà ngu quá vậy?
- Hử! Sao ông dám bảo tui ngu?
- Sao bà không nói tôi tuổi Sửu thì vợ chồng mình giàu to rồi?!
- Ừ hén!

Vì thương vợ

Ông già vợ nói với con rể:

- Từ nè, mày hứa với tía sang năm mới mày nhứt quyết bỏ rượu. Sao tía thấy cả ba ngày tết mày cứ say xỉn quắc cần câu dzậy?
- Thưa tía bởi vì con thương vợ con nên không dám bỏ rượu.
- Trời đất! Mày nói gì nghịch đời dzậy?
- Dạ, bữa hôm con hứa với vợ con rằng con sẽ bỏ rượu, nó nói: "Ông mà bỏ được rượu thì tui chết liền!".

Không phải tại đây!

Một thanh niên đến quầy mua thuốc lá rồi đứng tại chỗ châm lửa hút. Cô bán hàng nói:

- Anh đi chỗ khác mà hút, không được hút ở đây!

Chàng thanh niên bực tức nói:

- Sao cô khó tính vậy? Coi chừng ế chồng! Cô bán thuốc lá mà không cho người ta hút là có ý gì?

Cô gái mỉm cười:

- Xin lỗi anh! Ở đây em còn bán bao "OK" nữa. Không lẽ...?

Tư Lành

Bạn có biết?

Người đẹp đạp xe hơn 2.000km cầu duyên

Suốt một tháng trời, Ngụy Gia Minh, 25 tuổi, người Trung Quốc đã đạp xe đạp từ Quảng Châu tới Thượng Hải qua quãng đường gần 2.000km để quyền tiến cho một tổ chức từ thiện giúp đỡ những bà mẹ vô gia cư, và hy vọng tìm được... một tình yêu đích thực. "Để tìm được người đàn ông của đời mình, thật khó khăn, khi mà cuộc sống luôn bận rộn"- cô gái đam mê học hành, nghiên cứu này tâm sự.

Người trợ giúp cho chuyến đi của Ngụy Gia Minh là Hoàng Tâm Đào thổ lộ rằng, Minh còn tham gia một dịch vụ mai mối hôn nhân, hy vọng sẽ có ít nhất 30 người đàn ông chào đón cô ở Thượng Hải. Tuy nhiên, khi đạp xe đến đây hôm 28.12, chỉ có 2 đấng mày râu xuất hiện ở quầy lễ tân của khách sạn chào đón người đẹp cô nụ cười quyến rũ này. Điều đó làm cho cô hết sức bối rối và thất vọng. Minh cho biết, cô không định kiểm chứng chỉ trên các tiêu chí về nghề nghiệp hay thu nhập, mà cô muốn tìm một người có cuộc sống ổn định và "nhiều điểm chung" với nhau. Hai người đàn ông đến đợi Minh ở khách sạn dường như không hợp với cô, mặc dù theo cô: "Tôi nghĩ rằng cả hai người đều rất chân thành khi đến đây. Tôi rất cảm động". Trang web cá nhân của người đẹp Trung Quốc này đã thu hút hơn 1.000 người đàn ông trong và ngoài nước quan tâm đến cô.

Góc của Cạn

Chúc mừng năm mới
nào ta cùng... **đzo**

Trời đã sinh Trâu sao còn sinh Bò?

Truyện cổ dân gian

Một hôm, Chúa Tế Sơn Lâm triệu tập vạn vật đến khu rừng nọ, truyền lệnh: "Bọn lâm tặc đã tàn phá giang sơn của ta xơ xác, buồn quá, ta triệu tập các người đến đây để mở hội thi kể chuyện cười cho dzui rừng dzui núi, dzui suối dzui hang. Ai kể hay được mọi người cười vui, sẽ được khen thưởng; ngược lại nếu có kẻ nào đó không cười nổi thì người kể sẽ thành mối nhậu để ta nhấm rượu cho đỡ buồn".

Vì Hồ còn căm vụ Trâu toa rập với Người lừa Hồ một võ quá đầu mà truyện "Trí khôn ta đây!" còn lưu truyền khắp vương quốc, nên Hồ lệnh cho Trâu kể trước để gài bẫy. Trâu thân với Người nên nghe lóm được nhiều chuyện tiểu lâm. Trâu vừa kể xong thì vạn vật cũng phá lên cười, cười nghiêng cười ngả, cười vãi mủ hôi hột.

Riêng Bò không cười, ngơ ngác ngác nhiên nhìn, tỏ ý không hiểu gì cả. Trâu hoảng hốt, tâu với Hồ: "Vì Bò ghen ăn tức ở với Trâu nên cố tình làm vậy, cúi xin chúa tế minh xét!" Sau khi nghe chuyện cười Trâu kể, Hồ cũng rất vui, nên tạm tha cho Trâu.

MINH HOA: TẤN LỄ

Tú Cốt

Một tuần trăng sau, Hồ lại triệu tập muôn loài đến. Hồ phán: "Phàm ở đời có vui phải có buồn mới hay. Hôm nay không kể chuyện cười nữa mà kể chuyện... khốc, luật chơi y như bữa trước. Ưu tiên cho Trâu kể trước lập công chuộc tội".

Lần này, nghe Trâu kể, mọi người khóc hu hu như cha chết; Hồ cũng rưng rưng nước mắt; riêng Bò lại cười ha ha hi hi, tỏ vẻ vô cùng khoái chí. Hồ tức giận quát: "Bò kia! Người dám giỡn mặt với quả nhân hay sao?" Bò tâu: "Xin chúa tế tha tội! Cả tuần nay thảo dân suy nghĩ nát óc về chuyện cười Trâu kể hôm nọ, nay mới chợt hiểu ra nên không nhìn được cười, chứ không hề có ý khi quân phạm thượng hoặc chơi xỏ Trâu". Nghe Bò nói vậy, Trâu ngửa mặt lên trời than rằng: "Trời đã sinh Trâu sao lại còn sinh Bò, hờ Trời"?! ★

Đố vui năm Sửu

Ngưu Văn Nghệ

1. Con chi cơ nghiệp là đầu?
2. Cái gì mà lại để lâu hoá bùn?
3. Hai con nào đó húc nhau
Thì ruồi muỗi chết, suy mau đáp liền?
4. Con gì thích gặm cỏ non?
5. Cửa sừng trẻ lại làm con chi hè?
6. Đàn kêu tích tích ai nghe?
7. Hoa chi mà cắm bãi nê hời hoa?

Giải đáp

1. Con trâu là đầu cơ nghiệp.
2. Cứt trâu để lâu hoá bùn.
3. Trâu bò húc nhau ruồi muỗi chết.
4. Trâu già thích gặm cỏ non.
5. Cửa sừng làm nghé.
6. Đàn gáy tại trâu.
7. Hoa lải cắm bãi cứt trâu.

Ảnh dzui

Nhịp cầu mua sắm

Đón xuân cùng **MAXIMARK**

Bài: Ngọc Thu
Ảnh: Quốc Thái

bạn chọn lựa theo
nhu cầu tiêu dùng:
lạp xưởng Mai quế
lộ 01kg (giá
136.800 đồng), loại
500gr (69.000 đồng),
loại 200gr (27.300
đồng)...

***Funmix Tân Tân:**

Món đậu sấy thập cẩm
với các loại snacks, đậu
hoà lan, đậu phộng tôm...
sẽ giúp bạn ăn ngon
miệng hơn trước bữa chính
trong 3 ngày Tết: hộp
800gr (63.000 đồng), cay
cay giòn giòn wasabi 210gr
(15.000 đồng)...

***Bánh Kinh Đô-
Bibica:**

Ngày Tết hiện nay,
một số món mứt nhiều
đường như mứt dừa, mứt
sen, mứt bí... đã được các
gia đình thay thế bằng
món bánh ngọt nhiều
chúng loại mang nhãn
Kinh Đô và Bibica. Bên
cạnh những loại bánh

Tết đã đến trước thềm
nhà, bạn và gia đình đã
chuẩn bị gì để đón xuân?
Ngoài chuyện thu xếp
công việc; sửa sang, dọn
đẹp nhà cửa; may sắm
quần áo mới để đi mừng
tuổi người thân, bạn bè...
bếp nhà bạn đã có đủ các
món dự trữ cho những
buổi tiệc đầu năm sum
vầy, vui vẻ? Hãy cùng
chúng tôi dạo qua các cửa
hàng của hệ thống siêu
thị Maximark nhé!

***Lạp xưởng Vissan:**

Đây là món thực phẩm
chiếm vị trí khá bắt mắt
trên các quầy hàng với
nhiều gói hàng có trọng
lượng khác nhau để tùy

quen thuộc, Tết này Kinh Đô tung ra nhiều nhãn bánh mới như Share (77.000-87.000 đồng/ hộp), Korento- bánh cookies gốc Pháp (117.600 đồng/ hộp)... Canh tranh cùng "đại gia" Kinh Đô, Bibica cũng chào hàng nhiều loại bánh ngon với cam kết "không có melamine", loại được khách hàng chọn mua nhiều nhất là nhãn bánh Hilary (61.000 đồng/ hộp).

* Hạt cắn vui vui Hà Nội:

Tận phương Nam nắng gió, trên các kệ hàng của Maximark cũng đầy ắp những món quà xuân Hà Nội: hạt dưa gói 500gr

(30.000 đồng), gói 200gr (15.000 đồng); hạt bí gói 500gr (49.000 đồng), gói 200gr (20.000 đồng); kẹo trứng chim gói 500gr (30.000 đồng), gói 200gr (12.000 đồng)...

* Trà, rượu đối ẩm:

- Ngày Tết giải nhiệt bằng trà chanh (ice tea) ngon bổ rẻ với hộp 20 gói (30.000 đồng), trà trái cây hộp 25 gói (25.000 đồng)...

- Rượu sản xuất trong nước cũng không kém phần hấp dẫn bên cạnh những nhãn rượu nước ngoài nổi tiếng với vang Đà Lạt 750ml (Đà Lạt red wine, Đà Lạt white wine) có giá từ 161.000 đồng-

197.000 đồng/ cặp; Ngọc dương sâm 500ml (Công ty Đông Nam được Bảo Long) với giá 200.000 đồng/ chai; Hoàng đế Minh Mạng 250ml (hương vị Á Đông, thiên nhiên ngừ tửu cổ đô Huế) với giá khá mềm: 39.600 đồng/ chai...

* Gói quà xuân:

Hộp với nhiều túi tiền khác nhau tùy theo nhu cầu cho, tặng của bạn; phần cao nhất với giá 4.475.200 đồng (rượu hồng đào, rượu Camus X.O, nho, hạt dẻ, cà phê Neste, sâm Phúc Anh...), phần thấp nhất giá 216.600 đồng (nước yến, mứt sen, rượu grape hill...)...

* Khay đựng bánh, mứt:

Nhiều mẫu mới sang trọng. Khay Trung Quốc 4

ô giá 149.000 đồng/ cái; khay xoay được, có đèn chớp tắt với giá 97.200 đồng/ cái; khay nhỏ, đơn giản, phù hợp với túi tiền công nhân (22.000 đồng/ cái)...

* Sữa rửa tay dưỡng da:

Ngày Tết, các bà các chị phải làm bếp và lau rửa thường xuyên; để không bị "xút" của các loại xà phòng rửa tay làm xấu da đôi tay cần giữ cho mịn màng, sạch đẹp; các cửa hàng của chuỗi hệ thống siêu thị Maximark sẵn sàng cung cấp một loại sữa rửa tay dưỡng da đặc hiệu Handwash (Malaysia) điều chế từ sữa dê và các loại thảo dược, trái cây như nha đam, đào, chanh, táo, dâu... (bình 500ml giá 30.500 đồng).★

Theo nghiên cứu toàn cầu *

trẻ em Việt Nam không có cơ hội khám phá thiên nhiên.

Điều này ảnh hưởng thế nào đến trẻ?

* Nguồn: Theo bản cáo bạch do Strategy One - Công ty Nghiên cứu thị trường tại New York thực hiện dưới sự cố vấn của giáo sư tiến sĩ Jerome Singer và Dorothy Singer tại Đại Học Yale, Hoa Kỳ.

VUI CHƠI TỰ DO NGOÀI TRỜI NGẠI GÌ VẾT BẮN!

47% các bà mẹ Việt Nam không muốn con chơi ngoài trời vì e ngại vấn đề vi khuẩn và bệnh tật. Trong khi đó, chỉ 16% các bà mẹ ở quốc gia khác mang tâm lý này. Kết quả từ nghiên cứu toàn cầu "Hãy để trẻ tự do vui chơi" của hai Giáo sư, Tiến sĩ Jerome Singer và Dorothy Singer (Trường ĐH Yale - Mỹ) đặt ra nhiều điều đáng suy nghĩ. Phải chăng, không ít trẻ em Việt Nam đang bị "hạn chế" vui chơi ngoài trời chỉ vì phụ huynh chưa nhận ra rằng những vết lấm bẩn của trẻ trong khi chơi là những vết bẩn có ích?

CHƠI NGOÀI TRỜI – CHÌA KHÓA CHO SỰ PHÁT TRIỂN TOÀN DIỆN CỦA TRẺ!

Kết quả nghiên cứu đề cập ở trên cũng chỉ ra rằng: Các bà mẹ Việt Nam ý thức rất tốt về những tác dụng hoàn hảo của việc cho trẻ học trải nghiệm. Hầu như bà mẹ nào cũng biết học trải nghiệm (bằng cách vui chơi, tiếp xúc trực tiếp với thiên nhiên) sẽ giúp trẻ phát triển các kỹ năng quan trọng như khả năng ngôn ngữ, óc tưởng tượng, kỹ năng giao tiếp... Thế nhưng, một trở ngại được đặt ra là nỗi lo lắng của các bà mẹ Việt Nam về độ an toàn cho trẻ khi vui chơi ngoài trời lại dường như... quá lớn!

Hai tác giả Jerome và Dorothy Singer cho biết: "Có đến 33% bà mẹ Việt Nam không muốn để trẻ chơi ngoài trời vì e ngại về độ an toàn của sân chơi. Trong khi chỉ 23% bà mẹ trên toàn cầu gặp phải trở ngại tâm lý này. Đặc biệt, con số 47% bà mẹ Việt Nam (gần một nửa) ngại con bị vấy bẩn, té ngã, trầy xước trong khi chơi ngoài trời thể hiện một trở ngại tâm lý rất lớn. Điều đó đồng nghĩa, khoảng một nửa trẻ em Việt Nam có thể bị ngăn cản, cấm chơi đùa ngoài trời chỉ vì... nỗi lo con lấm bẩn của cha mẹ!".

NHỮNG "VẾT BẨN" MANG Ý NGHĨA TÍCH CỰC!

Đến 77% bà mẹ Việt Nam tham gia vào cuộc khảo sát cho rằng nếu được chọn lựa, con họ sẽ chọn vui chơi ngoài trời thay vì vui chơi trong nhà. Chỉ riêng điều đó cũng đủ nêu bật ý nghĩa tích cực của các hoạt động vui chơi ngoài trời với trẻ. Khi được

chơi, trẻ thoải mái, hạnh phúc, vượt qua khỏi mọi "áp lực" căng thẳng của lứa tuổi, cảm thấy tự do, phát triển tốt nhất về cảm xúc, trí tưởng tượng, óc sáng tạo...

Các vết bẩn khi vui chơi lúc này sẽ mang một ý nghĩa rất lớn. Vì đó là "biểu tượng" cho sự tự do chơi đùa, tự do khám phá và học hỏi ở trẻ. Chính vì thế, rất cần những thay đổi nhận thức tích cực từ phía phụ huynh. Trong quá trình tiến hành cuộc nghiên cứu toàn cầu, khi đặt ra câu hỏi khảo sát: "Các vết bẩn và việc tiếp xúc với vi khuẩn vẫn có thể là điều tốt cho trẻ?", chỉ mới có 19% bà mẹ Việt Nam đồng ý với phát biểu này. Trong khi đó, có đến 58% bà mẹ các quốc gia khác đồng ý với điều đó.

Con số này không có nghĩa là các bà mẹ ở những quốc gia khác ít lo lắng cho con. Vấn đề là họ ý thức được việc lấm bẩn thật ra vẫn mang ý nghĩa tích cực. Một đứa trẻ "lấm bẩn" không có ý nghĩa xấu, ngược lại, đó sẽ là biểu hiện của sự hiếu động, thích tìm hiểu, luôn khám phá học hỏi từ thế giới quanh mình. Và cũng chính vì thế, khuyến khích trẻ... lấm bẩn, một điều nghe có vẻ rất "ngược đời" thật ra lại là một hành động tích cực rất nên làm!

Hãy để trẻ tự do sống với tuổi thơ

ngại gì vết bẩn

MAXIMARK

Khám phá sự hoàn hảo

DƯƠNG THỜI 1 (25) NXB PHƯƠNG ĐÔNG - CÔNG TY CP & ĐT AN PHONG
CHIU TRÁCH NHIỆM: QUANG THẮNG, BIÊN TẬP: HOÀNG LÊ
CHẾ BÀN VÀ IN TẠI CÔNG TY IN TRẦN PHÚ, SỐ ĐĂNG KÝ KHXB: 15-2009/CXB/37-111/PĐ, CỤC XB KÝ NGÀY 23.12.2008
IN XONG VÀ NỘP LƯU CHIỀU THÁNG 1-2009
PHÁT HÀNH: CÔNG TY TRƯỜNG PHÁT VÀ HỆ THỐNG SIÊU THỊ MAXIMARK VÀO NGÀY 10 HÀNG THÁNG.

Chúc Mừng Năm Mới

MAXIMARK

Khám phá sự hoàn hảo

LIÊN HỆ

🏠 SIÊU THỊ **MAXIMARK** NHA TRANG

66 Quang Trung, Tp. Nha Trang

🏠 SIÊU THỊ **MAXIMARK** CẦN THƠ

2 Hùng Vương, đường CMT8, Tp. Cần Thơ

🏠 SIÊU THỊ **MAXIMARK** 3/2

3C đường 3/2, quận 10, Tp. Hồ Chí Minh

🏠 SIÊU THỊ **MAXIMARK** CỘNG HOÀ

15-17 Cộng Hoà, quận Tân Bình, Tp. Hồ Chí Minh